Ecce descripsi eam tripliciter. Proverbiorum xxii. Secundum quod dicitur in libro de plantis tria ut ait Empedocles in tota rerum universitate praecipua et excellentissima dicuntur magnificentiae ac dominationis philosophiam scilicet extollunt: magnificentiae molis affluentia, contemptus, futurae felicitatis appetitus, mentis illustratio. Quorum primo nihil honestius, secundo nihil felicius, tertio nihil ad amborum adeptionem compendiosius sive efficacius. Verum autem philosophia traditur in sacra scriptura et quodam speciali modo in libris Salomonis, qui propter hoc sapientiales dicuntur. Philosophia antiquitus sapientia dicebatur et philosophi sapientes, sed Pythagoras non sapientem se dici volens ne notam arrogantiae incurreret philosophum se esse respondit, id est amatorem sapientiae, quod potest dici sine nota arrogantiae. Et exinde vocati sunt philosophi qui prius sapientes dicebantur et sapientia philosophia nominatur. Igitur in libris Salomonis qui secundum nomina antiqua sapientiales dicuntur tria praedicta philosophiam scilicet sapientiam extollentia continentur, videlicet molis affluentiae contemptus, futurae felicitatis appetitus et mentis illustratio. Licet autem illustratio mentis inter illa tria ponatur ultimo, tamen ordine temporis et naturae praecedit alia duo quia est via ad compendiosam adeptionem eorum ut dictum est. Legitur in primo libro Salomonis qui dicitur parabolae mentis illustratio continetur quia ibi documenta ponuntur ad erudiendum simplices et ad augendam scientiam intelligentium, sicut dicitur in principio libri: Parabolae Salomonis filii David regis Israel ad sciendam sapientiam et disciplinam. In secundo vero libro eius qui ecclesiastes dicitur contemptus mundi docetur, sicut dicitur in principio libri: Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes, vanitas vanitatum et omnia vanitas. In tertio vero libro eius qui dicitur cantica canticorum supernae felicitatis appetitus exprimitur sicut in principio libri dicitur in persona ecclesiae quae a primo Abel iusto incepit, ut dicit Gregorius: Osculetur me osculo oris sui, quod est osculum habere in summo bono. Igitur in verbo praeassumpto circa libros sapientiales tanguntur quattuor causae scilicet efficiens, subiectiva, formalis, finalis. Causa scilicet vero efficiens duplex est: una principalis scilicet deus revelans sapientiam in ipsis libris contentam, alia instrumentalis sicut ipse Salomon qui habuit hanc sapientiam divinitus infusam, ut iii Regum iii, et eam scripsit spiritu sancto dictante in tribus libris praedictis, et hoc notatur cum dicitur: Ecce descripsi. Unde dicitur Ecclesiastes xii: Cumque esset sapientissimus docuit populum et enarravit quae fecerat et investigans composuit parabolas multas, quaesivit verba utilia et conscripsit sermones rectissimos ac veritate plenos. Circa secundum considerandum quod sicut corpus mobile vel ens absolute subiectum est in tota philosophia naturali, in particularibus vero libris sub rationibus contractis, ut in libro de caelo et mundo subiectum est corpus mobile ad situm, sic deus est subiectum in tota sacra scriptura sub ratione absoluta, unde dicitur theologia quasi sermo de deo. In pluribus sacrae scripturae est subiectum sub rationibus magis determinatis, ut in veteri testamento subiectum est deus ut creator et in novo ut redemptor. In libris vero sapientialibus est subiectum ut sapientiae creator vel dator. Nec obstat si dicatur quod hec est vero causa efficiens, quia in tota sacra scriptura deus est causa efficiens et subiectum; tamen efficiens magis vero ab ea consideratur et subiectum vero magis per sapientiam infusam hominibus cognoscitur. Et cum subiectum tangitur cum dicitur eam scilicet sapientiam quae est idem quod ipse deus, et quia eius cognitio est sive dependet, de ea dicitur Sapientiae viii: Hanc amavi et exquisivi eam a iuventute mea et amator factus sum formae illius. Tertio quantum in verbo proposito tangitur causa finalis cum dicitur tibi, id est ad utilitatem tuam. Ad Romanos xv: Quaecumque scripta sunt illi libri continentes doctrinam sapientiae per quam habetur gratia in praesenti et gloria in futuro. Proverbiorum iii: Longitudinem dierum et annos vitae et pacem apponent tibi, et dicit annos vitae quantum ad gratiam in praesenti vivificantem et pacem in futuro. Tripliciter

intrinsecam statuam et supernam et quasi su-
pernaliter et interiorem animam sed dicitur logicorum
dicere quia etiam nostris a nobis non tantum
in presenti vero sed ymaginationibus corporibus istis.
Causa vero formalis tangitur cum dicitur [illegible]
est quia duplex forma scilicet forma tracta-
tandi et forma tractatus. Forma tractan-
di est modus agendi qui triplex est in libris
sapientialibus quia procedit monitive,
comminative et promissive de quo potest acci-
pi quod dicitur Ecclesiastes iiij: Funiculus triplex
difficile rumpitur. Cum enim aliquis a bono re-
silescit monitis compellitur comminatio-
nibus vel attrahitur promissis et ubi soli-
ditas huius doctrine designatur. Forma
vero tractatus est dispositio huius doctrine que
triplex dicta est in tres libros scilicet
scilicet Proverbia, Ecclesiasten et Cantica canticorum.
Ceteri vero ut liber Sapientie et Ecclesiasticus
non sunt de canone ut patet per Ieronimum in prologo
suo galeato nec habentur in Hebreo.
Iam ergo cum expositionibus ad presens iterum
de non [illegible] Capitulum primum

Parabole Salomonis. Vocatur iste
liber Salomonis qui dicitur parabole.
Aliqui dicunt quod iste liber
per ordinatem conscripte sunt a Salo-
mone usque ad xxv inclusive et residuum
huius libri continentur parabole que sunt
sub Ezechia rege Iude composite,
ut hic videtur satis quod in principio xxv
capituli premittitur quasi pro prologo: Hee
quoque parabole Salomonis quas transtulerunt
viri Ezechie regis Iuda. Quod illas com-
posuit Salomon sicut et precedentes. Propter
quod aliqui dicunt quod Salomon omnes fecit sed
viri Ezechie omnes de codicibus et mem-
branis ubi fuerunt descripte ab audi-
toribus illas collegerunt in hoc libro
exponendo, et hoc notat translatio. Sed
nec istud videtur verum quia in principio libri
sunt omnes posite: Hee sunt parabole Sa-
lomonis [illegible] predicte ut in sine
de omnibus precedentibus concluditur. Hoc
videtur per hoc quod ibi dicitur: Hee quoque parabole,
quod videtur facere quandam distinctio-
nem inter precedentes [illegible] quod aliqui dicunt et
melius ut videtur quod omnes parabole istius

libro contente sunt verba notabilia a Salomone
dicta inter proceres sibi assistentes et eius
sapientiam audientes ut dixit ei regina
Saba iij Regum x: Beati viri tui et beati
servi tui qui stant coram te semper et audiunt
sapientiam tuam, et ab istis verba predicta
dicta Salomonis scribebantur in membranis
que ita fuerunt collecta et in uno libro
collocata. Esdras autem sicut fecit hanc collectionem
non habetur ab Hebreis doctoribus vel
Latinis et hoc usque ad xxv capitulum ex-
clusive. Ab illo vero loco verba Sa-
lomonis notabilia que non erant hic
modo collecta tempore Ezechie regis
Iuda in quo homines fuerunt studiosi in
lege et verbis prophetarum et dictis
sapientum residuum fuit collectum
et per talem collectionem in uno volumine
coniunctum. Dicit ultime collectioni pre-
mittitur: Hee quoque parabole Salomonis quas
transtulerunt viri Ezechie regis Iuda.
In Hebreo vero habetur quas fecerunt scri-
bi viri Ezechie. Et sic fu-
erunt quedam in cedulis dispersa et
quasi neglecte, et sic fuerunt quedam
corrupte qui fuerunt per collectionem
coniuncte que iam inter libros sacros
computantur. Prima vero collectio non
auctor igitur duplex est, prima a
principio libri usque ad decimum capitulum ex-
clusive, alia a decimo usque ad
xxv inclusive. Unde et in principio
decimi capituli quasi pro novo prologo ponitur:
Parabole Salomonis. Et enim tempore
non omnes parabole a Salomone prolate
reposite sunt in hac triplici collectione
quia dicitur iij Regum iiij: Locutus est
Salomon tria milia parabolas. Tot
vero non continentur in toto libro.
Sed et per actores collectionum ista-
rum non sunt nec dicuntur auctores
huius libri sed Salomon qui parabolas com-
posuit sicut Esdras non dicitur actor
libri prophetarum vel quorumdam aliorum quos
in uno volumine collegit sed ipse
David qui psalmos pro maiori parte
composuit eo modo loquendi quo [illegible]

a maiori denominatur. Verumtamen libri deus est auctor principalis sicut et totius sacre scripture. His autem premissis accedendum est ad divisionem libri qui in 3 partes dividitur secundum triplicem parabolarum collectionem et cuiuslibet prima collectio primo tertia vero incipit decimo capitulo, 3a vero incipit capitulo xxv. Non tamen sunt 3 libri sed unus quia est unus auctor et unus modus procedendi et materia plures in quibus collectionem habet. Prima duas habet partes, prohemium et tractatus qui incipit ibi Timor domini. Prologus autem iste non videtur factus a Salomone sed ab eo qui fecit primam parabolarum collectionem sicut et in prologo precedenti dictum fuit quia primus prologus est prologus totius libri factus ab eo qui parabolas collegit in uno volumine respondendo. In hoc autem prologo primo ponitur loquendi modus cum dicitur parabole. Parabola nomen dicitur a para quod est iuxta et bole quod est sententia que non accipitur recte secundum verba prolata sed iuxta ea aliud significatum. Hic per mulierem sapientem intelligitur sana doctrina, per adulteram seu meretricem doctrina falsa et superstitiosa ut dicit hic Rabi Salomon. Et tali modo loquendi congruit utitur liber iste. 2o notatur auctoris nomen et genus cum dicitur Salomonis filii. 3o notatur huius libri sequens fructus qui est eruditio simplicium ut fiant sapientes et sapientium ut efficiantur sapientiores et quantum ad primum dicit ad sciendam sapientiam de divinis et disciplinam de humanis moribus ad intelligenda verba prudentie que dirigunt in agendis et suscipiendam eruditionem doctrinalibus scientiis ut grammatica logica et [illegible] iustitiam quantum ad habitum iudicium quantum ad executionem quia iudicium est executio iustitie et hec duo pertinent ad maiores et equitatem quantum ad pre-(?) [illegible] que sunt derivationes iudicii debent (?) secundum equitatem. Ut detur parvulis id est simplicibus per adeptionem

(?)dictores astutia in malis evitandis et adolescenti scientia et intellectus. Est autem intellectus ipse cognitio principiorum speculativorum tam in speculabilibus quam in agibilibus (?) ad rem ut sapientes efficiantur sapientiores. Audiens sapiens sapientior erit quia in hiis que prius sciebat magis habituatur et ex hoc aliquid sibi apponit de novo ita quod eius sapientia intensive et extensive augetur. Et intelligens gubernacula possidebit quia non solum facit se rectum sed et alios. Animadvertet parabolam et interpretationem videndo verum eius intellectum. Verba sapientium et enigmata eorum. Loquuntur enim sapientes aliquando enigmatice ut occultent sine eorum despiciantur (?) et acuant studiosos. Timor domini. Hic incipit tractatus prime collectionis que ab aliquibus dicitur fuisse inducte ad vitam Salomonis et de preceptis eius. Per quod videtur magis verisimile et magis (?) ibi divisio communis quem in aliis (?) sequentibus, et in duas partes dividitur quia primo ponitur doctrina per modum familiaris exhortationis (?), 2o per modum magistralem et pollicitationem capitulo viii. Prima in duo quia primo docet a quibus sit abstinendum, 2o quibus sit adherendum iii capitulo. Prima adhuc in duo quia 2o docet vitare (?) primam et avaritiam, 2o (?) capitulo 2o. Prima adhuc in duo quia primo docet primo modo familiari sicut pater docet filium, 2o modo magistrali sicut iudex vel doctor docet populum ibi Sapientia foris predicat. Sciendum tamen quod in hoc toto libro non potest bene inveniri artificialis divisio, et quia non est liber rationative compositus ut supra dictum est sed verba Salomonis notabilia diversis temporibus ab eo prolata postea collecta fuerunt modo supradicto absque ordine artificiali sicut dictum fuit de libro precedenti. Igitur in prima parte dicitur Timor domini principium sapientie. Cum enim (?) sit ut dicit philosophus (?) rectoris (?). Consilium vero est inquisitio (?) sapientiam atque doctrinam stulti

despiciunt qui sola bona sensibilia attendunt
et ut bruta vivunt appetitum suum subdere
Audi fili mi disciplinam patris tui i
ipsius dei ut dicit rabanus super illo quod pater
est omnium per creationem et instructionem per
gratie adoptionem Et ne dimittas le
gem matris tue i ecclesie que a patre id
est cristo incepit ut dicit glosa scilicet
viii Ut addatur gratia capiti tuo i
corona gloriosa spiritualis vel materialis po
testatis quam sapientum capitibus deus i
ponit et torques collo tuo Antiq
cum sapientes utebantur torque aurea i
signum sapientie eo quod est ornamentum pe
ctoris et quia per sapientiam civitatis [illegible]
tas sibi subditur Fili mi si te lacta
verint peccatores dulcibus verbis ad
malum te attrahere volentes ne ac
quiescas eis sed magis resplicas Si di
xerint veni nobiscum [illegible] tecum tibi
fideliter pacientes usque ad mortem In
sidiemur sanguini quia per istam viam
possumus [illegible] ditari quia per aliam ab
scondamus tendiculas i deceptiones la
queos contra insontem i innocentem
[illegible] frustra i sine causa de
glutiamus eum [illegible] i factum nostrum et
ita occultum et obscurum sit illud
quod descendit in infernum seu in lacum
profundum Omnem preciosam substantiam
reperiemus in domo nostra ut imple
bimus domus nostras spoliis i divitiis
[illegible] raptis Sortem mitte no
biscum i gratia nobiscum [illegible] communio
marsupium sit unum omnium nostrum
i [illegible] sit gratia ita quod [illegible] nos
[illegible] Fili mi ne ambu
les cum eis [illegible] eorum operibus ma
lignis [illegible] pedes [illegible] illorum [illegible]
et [illegible] Frustra [illegible] iacitur rete
ante oculos pennatorum i tam avium
ante pedes [illegible] et vitantes
[illegible] per [illegible] hic [illegible]
[illegible] deceptio malignantium
frustra [illegible] sapientibus qui sunt ocula
ti ad videndum sequentes malum
et per virtutem sunt [illegible] ad [illegible]

ipsi qui deceptores predicti contra sapientes
sua insidiantur quia frequenter in suis
malis capiuntur et iugulantur scilicet de
latronibus et homicidis et molientibus
fraudes contra animas suas quia per illa
mentiuntur morte perhenne Sic semi
te omnis avari i cogitationes eius et ma
chinationes eius ad rapiendum aliena i
avari possidentes sibi bona aliena rapi
unt ad infernum Sapientia hic [illegible]
dorum sapientie [illegible] et mali vita
per modum magis [illegible] Sapientia
scilicet increata foris predicat per doctores
et prophetas et in plateis dat voce
suam quia homines sanam doctrinam do
cent in locis publicis sed contra
homines malam doctrinam et suspectam
docent in occultis locis Jo iii Qui
male agit odit lucem et non venit
ad lucem ut non arguantur opera eius
Qui autem facit veritatem venit ad lucem ut ma
nifestentur opera eius quia in deo sunt
facta In foribus portarum urbis pro
fert verba sua hec dicit quia antiquitus
iudices et sapientes eis assistentes
[illegible] sedebant in locis portarum [illegible]
ut omnes tam intrantes quam exeuntes
haberent ad eos facilem accessum et
ibi fiebant correctiones delinquentium
[illegible] Usquequo parvuli diligitis
[illegible] infantiam i [illegible]
lectiam et stulti ea que sibi sunt noxia
a cupient i bona delectabilia sicut
bruta animalia et imprudentes odiunt
suam [illegible] laborem studii qui est
in acquirende scientie vel volentes igno
rare ut liberius peccent absque re
morsu conscientie et quia hec est pessima
subditur Convertimini ad correptionem
meam [illegible] quia vocavi per sapientiam
et prophetas et renuistis [illegible]
[illegible] Extendi manum
meam quia deus [illegible] paratus est levare
homines a peccato dummodo faciant quod
in se est et non fuit qui aspiceret
pauci qui aspiciunt [illegible] aliud
[illegible] medicus est [illegible]

et per talem modum fuit de nullus est
in foro qui pauci sibi in gratiae
ad nullus quod solet ibi esse. Despe
xistis omne consilium meum de bonis
agendis illa remedia et incre
pationes meas de malis negle
xistis primam non acquievistis ego quoque
in interitu vestro ridebo et subsannabo
idem siles et subsannabo facias
Est autem subsannatio quaedam specialis deri
sio quod fit cum naso rugato. Cum
habebitis id quod timebatis advenire ex
amissione bonorum temporalium et delecta
bilium huius vitae. Cum irruerit re
pentina calamitas quia grauiore est
quae subito venit communiter quam illa quae
si venit paulatim, et interitus quasi
tempestas ingruerit in tanta vi
olentia quod non possit evitari quando ve
nerit super vos tribulatio in corpore et
angustia in mente. Tunc invoca
bunt me peccata aperte occultis quos
antea tenebant clausos et non ex
audiam quia tempus tempus mihi quasi
ad defunctos vel quia non vere peterent
sed in amore boni sed tantum timore et
horrore mali poenae quantum ad viven
tes quales fuerunt prima verba Anti
ochi [illegible] quia non fuit exaudita
in [illegible] dato etiam quod sit va
prima non tamen exauditur a deo
quantum ad amotionem temporalis poenae quod est
quaedam medicina sed exaudit quantum
ad amotionem culpae. Ista sunt littera in
locis in duobus modis [illegible]
dicit. Eo quod exosam habuerint di
sciplinam sic mirosi quod dicit pertinere
et timorem domini non susceperint. Ideo
sunt declarare aperto vere agentem
consilio meo de bonis agendis et de
increpatione correctionis meae contemnentes
eam esse iniustam. Comedent fructum
viae suae, id est opera mala sua pu
nientur suis quia consiliis saturabuntur
quia displicebunt eis sed in imo
tarde. Aversio parvulorum inter
ficiet eos. Ideo hic eum quod nullus

super parvuli et stulti quoniam ad deum a
quo aversi et prosperitas in vita bonis tem
poralibus pertinent eos hic accipiunt et
[illegible] eos mittaudi et sic aversio
parvulorum et prosperitas stultorum et eis
contra fiunt mortem culpae et perditionis
aeternae sic expositum Rabi Salomon. Qui autem
me audierit precepta divinis obedi
endo absque terrore requiescet et perma
nebit terrore locum non habere et habundantia
fruetur adeptione summi boni timore
malorum sublato quia nullius mali
perit ubi est sed hic autem expositum
de statu iustorum in parvuli sive de a
absque terrore requiescit quia iustus for
tunatus adversitas sicut pervenerit op
tie fecit ut de [illegible] iustus
[illegible] non constabit iustus quod
quod ei acciderit et habundantia fruetur
bonorum spiritualium quod tanto sunt me
liora corporalibus quanto melior est
anima corpore timore malorum sublato
quod non cadit in constante viro.

Fili mi si susceperis. Capitulum. ij.

Hic procedit dominus ulterius ad vitandam
eam hic quod dominus vitare
voluptatem et quia per sapientiam eu
tantur. Ideo primo inducit ad amorem sapie
ntiae. Secundo ostendit quod per hanc evitatur volun
tas voluptatis ibi. Ut erueris. Circa
primum dicit. Fili mi si susceperis sermones
meos sic dico salomonis et mandata
mea absconderis penes te non celando
eam aliis quia talia sunt proponenda
da sed custodienda tamquam te precio
sam ut audiat sapientiam auris tua
aurem, scilicet corporis et interioris inclina
cor tuum intelligendo eam desiderium
sapientiae facit ad eam tenere tamquam quaerere.
Secundo subdit. Si enim sapientiam invoca
veris devote orando ut tibi detur
a deo et inclinaveris cor tuum ad
acquirendum eam quantum petis tamquam
Secundo. Si quaesieris eam quasi pecuniam
vel tantum tanto conatu sicut avarus
quaerit pecuniam et sic fossores quaerunt
thesaurum absconditum tunc intelliges
timorem domini, et obtinebis obtentum

quod tamen subdit cum dicit Rursus de-
nique dat sapientiam desiderantibus eam. Unde
et sapientia data fuit danieli eo quod e-
rat vir desideriorum ut habetur danielis x.
Et ex ore eius prudentia et scientia. Sapien-
tia ipse est cognitio divinorum et pruden-
tia agibilium humanorum. Gratia et spe-
cialiter custodiet rectorum salutem
corporalem et spiritualem et proteget gra-
dientes simpliciter i. simplicitate dupli-
citatis [illegible] spiritualis servantes semitas
iustitie que presertim conveniunt
qui dirigit se ad legis iter et non ad
latam sed semitam dirigit ait [illegible]
declinans a via [illegible] Et vias sanctorum
custodiens i. custodire faciens. Aliter
exponitur hec littera ita quod semite iustitie
dicuntur hic consilia vite sanctorum. Propterea
Tunc intelliges iudicium et iustitiam
et equitatem exponatur hoc ut supra
et [illegible] et omnem semitam bonam i. vir-
tute alta quam comprehendere dicitur a se-
culo. Si intraverit hic ergo ostendit
quod per sapientiam idolatria expellitur unde
Si intraverit sapientia cor tuum et [illegible]
ut eruaris a via mala ri. idola-
tria ut dicit Rabi Salomon quia per illam
homo ducitur a deo auertitur et ab homine
quia per istam lex magis est sacerdotibus i-
dolorum et doctorum infidelium Qui re-
linquunt iter rectum i. legem naturalem
aut divinam et ambulant per vias tenebro-
sas i. tenebrosorum errorum quia de uno er-
rore proceditur ad alium Qui letan-
tur cum malefecerint quia ex consuetudine ma-
le agendi acquiritur habitus vitiosus qui facit
delectari in malo opere Signum enim ha-
bitus generati est delectatio in opere in ethicorum.
Et dicit hic letantur [illegible] et exultant
quantum ad corpus exterius quia motus anime
redundat exterius in corpore Quorum
vie perverse quia quod soli deo proprium est
tribuunt creature et infames gres-
sus eorum i. operationes bonorum hominum et
Ut eruaris a muliere aliena i. idolatria
que alienat a deo ut exponit Rabi
Salomon Que mollit sermones suos

permittens idolatris delectabilia car-
nis. Unde in lucis idolorum ex-
ercebantur luxurie maxime in vene-
ris et priapi et relinquit du-
cem pubertatis sue i. deum quia deus dux
pubertatis iudeorum de egypto
eam reduxit et in ducatu legis
eam dei proponendo quod relinquit in turpi
ydolatria ut habetur ex libris iudicum
et regum. Ideo subdit Et pacti dei
sui oblita est i. legis sibi date i. obli-
gata est enim ad mortem i. temporalem
quia multi occiderunt propter ydolatriam
ut in exodo propter adorationem vituli
et in libro numerorum propter beelphegor
et in multis aliis locis veteris testamenti
et ad inferos i. ad mortem eternam
semite eius i. doctrine eius et opera eius
Omnes qui ingrediuntur ad eam non revertentur
i. pauci redeunt ad latam quia
ydolatria laxat habentes animam
ad quod sit [illegible] sui et est hic exem-
plum sic [illegible] de [illegible]
runt ad tale spectaculum ad demo-
nia [illegible] [illegible] nul-
li non redeunt possit esse istud tamen
exponi de muliere adultera quantum ad
peccatum luxurie Ut ambules in via
bona dicitur et [illegible] adi-
quia propter [illegible] est Si intraverit sapientia
cor tuum quia sic facit declinare a ma-
la via ita facit ambulare per bonam
Qui enim recti sunt habitabunt in terra
scilicet viventium De qua impii peribunt
et auferentur Non quia ille actu
fuerint sed tamen in spe. In quantum
omnis homo factus ad ymaginem dei est
capax regni per adoptionem et correctionem
et per gratiam ad beatitudinem ordinatur
Potest etiam exponi hec littera de terra
promissionis quam habitaverunt iudei quam
diu fuerunt recti deo debite fruendo
sed tamen per iniquitatem declinaverunt ab
eo fuerunt ab ea deiecti ut de
decem tribubus in [illegible] et de
duabus in [illegible] Capitulum iii

Fili mi [illegible] docuit a ma-

lo declinare hic ostendit dominus bono ad
herere. Iste enim sunt due partes iustitie
et dividitur in duas partes quarum prima in
ducit ad beneficentiam, secunda ad beneficie
diligentiam, et prima pars in duo quorum primo
inducit ad bonum verbo, secundo opere
in, et prima adhuc in due quarum prima in
ducit ad beneficentiam, secunda ad sapien
tiam ibi Beatus. Circa primum dicit: Fi
li mi, ne obliviscaris legis mee
i. legis nature que a deo impressa
e cordibus humanis et legis divine
a deo per revelationem date. Et quia non
sufficiat eam habere in corde vel opere
alias in opere, ideo dicit: Et precepta mea
cor tuum custodiat opere adimplendo.
Longitudinem enim dierum, i. vita longa
in presenti, et annos vite, i. perennis
que enim longe vite magis sunt mor
tis, et pacem interius et exterius
apponet tibi. Illi enim qui precepta
divina custodiunt, ut frequenter, id se
quitur in presenti, post captivitatem
correctionem de ... sicut est. Vel lon
gitudinem dierum, i. eternitatem, que est
de ratione vere beatitudinis, et annos vite
i. eternitatem dei visionis que est vita eterna
Jo. xvii. hec est autem vita eterna ut cog
noscant te solum verum deum, et pacem, i. beatam
fruitionem que totam quietat appetitum.
Misericordia erga infirmos et pauperes
et veritas circa actus non te deserant, i.
non deserant a te quia veritas non dese
rit hominem nisi qui deserit eas. Circumda
eas gutturi tuo eos dicendo et de
scribe in tabulis cordis tui, firmi
retinendo, et invenies gratiam in visitati
one in mente et disciplinam bo
nam, i. modestiam et honestatem
i. ... coram deo quantum
ad primum et hominibus quantum ad secundum. Ha
be fiduciam in domino quod non deseri
net te, et ne innitaris prudentie
tue presumendo de te. In omnibus viis
tuis cogita illum, i. in omnibus operi
bus tuis dirige intentionem tuam ad ipsum
et ipse diriget gressus tuos, i. opera tua

ad finem bonum. Ne sis sapiens apud te
metipsum, i. de tua industria presumendo.
Time deum timore filiali et recede a
malo diligenter cavendo ab offensa dei.
Sanitas quippe erit umbilico tuo et
et irrigatio ossium tuorum. In ventre
habetur et medulla ossium tuorum quia
fortia sunt ossa dum sunt medulla plena
et ideo metaphorica locutione per sani
tatem enim umbilici intelligitur bona
dispositio anime in principiis et per irrigationem
ossium eius constantia in adversis. Et quia ho
mo spiritualis debet esse bene dispositus ad se
ipsum sic et ad deum, ideo subdit: Honora
dominum de tua substantia, faciendo ei oblationem de
proprio, non de alieno, et de primitiis
frugum tuarum, i. de melioribus bonis
sicut Abel ... et quia pauperes
sunt membra dei subdit: Da pauperibus
et implebuntur horrea tua saturitate
i. bonis undique et facilia ...
redundabunt. Et quia deus aliquando flagellat
bonos ut per meritum patientie eorum premium
augeatur, ideo dicit: Disciplinam domini, fili mi,
ne abiicias. Beatus homo hic ostendit induc
it ad ... sapientie et dividitur in
duas partes quarum prima commendat sapien
tiam, secunda inducit ad eius ... ibi Fili
mi. Circa primum dicit: Beatus homo qui invenit
quod est ... expectatio future beatitudinis quia
... sapientiam i. notitiam de divinis
et qui affluit prudentia in agibilibus
humanis. Melior est eius acquisitio ne
gotiatione argenti et auri. Quantum ad hoc me
liora sunt spiritualia bona corporalibus
primum et purissimi fructus eius. Et dicit pri
mum quia nullum opus homini bonum est nisi ...
prudentia dirigatur, et purissimum quia bona
spiritualia non habent aliquid mali ad
mixtum sicut frequenter habent corporalia.
[illegible] ... et plura huic
... clare
... in divinis ... ideo sub
Pretiosior est cunctis opibus. Longitudo
dierum in dextera eius, quantum primo et per
... ad eterna et extra eterna
... divitie et gloria quantum ...

et cognitiliter aptum ad temporalia bene
administranda. Vie eius vie pulcre quia
nullas turpitudines admittit et decorem
virtutis induat et sic hominem perfectum
reddit reddens vires in sensu in
observacionis verbi. Lignum vite est his
enim per lignum vite continuabatur vi
ta nature ut per se vitio maneret in sta
tu mortem de vita nostre transisset ad
vitam glorie sine morte media sic
sapiencia et prudencia de vita gracie du
cit hominem ad vitam glorie sine morte
mortali hic intermedia. Dicitur
hoc in eius presencia ult. So per etiam
tenuit eam beatus quia remedia ad
beatitudinem deducitur. Post quam ac re
media sapiencia ex presencie huma
na generaliter remediat eam corporaliter
diuina rete de. Dominus sapiencia fundavit terram
id est per sapienciam suam quia licet sit eadem per es
sencia diuina tamen siue per modum per
fecit eadem preueniens sunt et cum
attributa quia diuina non intelligentia
eo creatum et noiam in quo sa
pia et gratia sunt quia presens sup
ueniens. Fundavit terram quia celi
mundi sensibilis stabilitur celos quia
[illegible] sapiencia eius erupit abyssi
in tempore diluvii ut dicitur Gen. vii. Ru
pti sunt omnes fontes abyssi magne et nu
bes vero guttas stillant quia calore sol
elevantur exalaciones vnde et gene
rantur nubes. Fili mi per hic sapiencie
generaliter remedia conducit ad reges magistros
et opera eius tu dicit fili mi ne effluant
aut haec ab oculis tuis. Summa
quia sunt ut audi attende et custodi legem
quam ad precepta atque consilium quia
ad perfectionem gratia et erit tibi
gratia vite anime tue quia ad re
fectionem et gracia faucibus tuis
quoniam ad vitam. Loquere tunc ambulabis
fiducialiter per viam de. Vnde in ps. te
et pes tuus non impinget viam
id est actionem mortalem. Si dormieris non
timebis quia considerans inde et
in statu salutis esses et quia

est sopor tuus mali. Ab hominibus qui
mala que fecerint alios. Preter tu
tibi insidiant et hic luce in sopor est
currit eius satisfactio fiducia quia
non dormiunt nisi malum fecerint et nec quiete
dormiunt vero nisi sopor bonum consummaverit sa
tisfacta bonis quia dicitur ps. Et est
perfruentibus et a vigilia sad
sopor melior sunt fantasias stu
diorum quam operibus. Ne paueas
repentino terrore id est ab aliquo terrore
repente tibi superveniente et tamen
Dicit. Dominus enim erit a latere tuo et
est qui voluit te custodire a peccato
temporali luce est ad bonorum cum sad
tam parata et multa gloria. Noli pro
hibere bene quia tibi ab impossibili
imputare id est ne dicas amico tuo
vade et quia accellatur dominum au
ctoritatem multa sed quod dicitur Cum
amico dat bis dat. Ne moliaris a
mico tuo malum licet enim est ipse posset
nulla enim persona quae amor ad vera
domine quam fraudare amicum. Ne contendas
adversus hominem frustra id est sine causa.
Ne emuleris id est imiteris quia ab
hominatio est domino omnis illusor qui p
mittit bonum ore et cogitat ma
lum in corde et cum simplicibus sermo
cinatur est illusor qui facilius de
capit simplices quam astutos vel
alios sermocinacionem qui fidem qui
simplicibus revelat secreta sua an
tea. Abscondisti hec a sapientibus et
prudentibus. Defectus bonorum opera
sunt et temporalium a domino transmissorum
in domo impii id est pena impiis sunt
habitacula autem iustorum benedicentur
id est multiplicabuntur in temporalibus et
spiritualibus bonis. Ipse deludet
illusores id est eos delusos ostendet
manifeste punit eos et mansuetis da
bit graciam mansuetudo enim reddit
hominem gratum non solum cum deo
sed etiam hominibus. Gloriam sapi
entes possidebunt. Tamen vero
super populum dicitur et quod ita tamen tueri

honor et gla sequitur paciē
Est n vicencia qui cis desectho
rem aliu ꝯsumg; ca ce si sit
hec ex tiore si at hec sat ꝑ vite
horati hic ꝑe de honor ꝑ ꝗ
dr ibide q honor ē premium v
et hec qui fit in secreto ul' coraꝫ
paucis ꝫ qui exhibe ꝑ vtute
et coraꝫ mult hic ꝑe ē gla q
ē clara noticia cu laude sapia
at reddit hoiꝫ laudale coraꝫ
multis non solu in tiaꝫ etiaꝫ
i celi pria Stultoru exulta
ignoia i ignominiosa qi leta
tu malefecerit et exultat in
rebꝫ pessimis ut dicit ē sup c p°
In ebreo tu hr q tuc mag
appet turpido sue fatuit sicut
turpitudo posteriorꝫ qn ince ingr
appet qn tistor in altu et hu
lacio ma videt viciata p ste
tores ꝑ stulticie dictoꝫ ca iiij
Audite filij hic qrt' ad
ducat ad sapiaꝫ et hu
fic eaꝫ exemplo et p° pt
eo 2° exeqt ꝑo iiij
ibi possidet sapiaꝫ prima pt ex
por tripli uno mo q exp hic
potest intelligi de salon et ibe
mo duplicit vno mo q dici
uid dicit hic p' salo Betsa
bee eo mat' et lo' hic Audi
te filij discipa prib sic et ego
audiui a ptre meo dauid et dr
hic discipla in morib prude
cia i agibilib Donu boni tribu
aꝫ vobis i sapiaꝫ q melior ē
auro et argento ut dicit c pce
legē meaꝫ ne derelinquatis i donu
meta bene uiuendi vobis a me
tradita et iducat ad hc exēplu de
se ipso dicens Na et ego fui filius
pris mei tenellus vn dr dauid
pi paralippo xxix Salomo filium
meu elegit deus adhuc puer et
tenellus et unigenitus coraꝫ mre
mea Betsabee hic n treb aliis

filios habuit Betsabee ut hetur
pi paralippo iii cap tn illi fuit filij
vrie ualles et ipsi filij dauid ad
optiuitus iste eu qualiter de da
uid cu salomone no oputat ibi ne
hic tn q fuit adulteri tu q fuit
mortuus an diem octaui et circumci
sione et ptum no iniciat in filijs
de ppo isrl q diuisio ē sigm di
stinguens regnum isrl a gentibus Et do
cebat me scilicet pr meus dauid in ebreo
hetur vayorem i docebat me
q modo loquendi dr de mast'o si at
rfert' ad mne dicit in ebreo va
turimi sustatur vba mea cor tuu
Sic n dicebat dauid salo' de cul
tu dei instruens eu et de morib
et de edifi°e templi ut pi paralipp
xxviii et xxix Custodi pcepta
mea et viues vita gre q diu
eni salo' custodiuit precepta dauid
pris sui habuit gram dei Alio
expo' exponit hec potest ita ut
deus dicat pat' salo' sic ij Reg vij
dr de eo dns Ego ero illi in pa
tre et ipse erit m in filium et mr
eo dicat synagoga sic ꝑ isrl sic
dicta de mr' eius ꝫ pprium et
expo' Rabi salo' ad d audite fi
lij discipna pris scilicet dei q est pr
omn p creaco Donu bonu tribua
vobis in ebreo hetur doin vo
bis scilicet legem in mote Synay q
dz ee diligeᵃ custodiri Na et ego
salo' fui filius pris mei scilicet dei ut
allegatum ē de ij Et tenellus q
ab eo i pueritia electus ut dauid e
ebr unigenitus coram mre i dilectus
a synagoga pie unigenitus sic diligi
a mre sua nali et docebat me
s pr meus nobis deus q salo' huit
spiritus diuini cu(m)sultum ut hetur in
iij Reg iij 2° modo expo' ut exp
nat' hic de xpo et deo pre et
maria vgie Et expo' frater
Raymūdus i quodam libro q fecit
contra iudeos dicens in ꝑsona xpi

Audite filii disciplina patris scilicet dei et doctrinam tri-
bui vobis in lege evangelica diligentissime
custodiendam nam et ego fui ab eterno filius patris
mei id est dei patris a quo distinguitur filius in per-
sona licet sit idem deus in essentia tenellus et uni-
genitus quia sicut et est unigenitus dei patris et matris
virginis et tenellus teneritudine pietatis id est huma-
na divina scilicet et humana ovi matris meae quia
precessit matrem in natura divina Sed docebit me deus
pater suam doctrinam et humanam quia licet sit eadem scientia
divina in patre et filio illa tamen habet filius a patre
sic et naturam Item apud nos legimus sicut in
scripturis a deo ab initio conceptionis Has autem
expositiones hic posui ut lector eligat quam
voluerit Prima tamen videtur magis conforma lit-
tere et post patris scilicet tamen tenerius illas solvendum est
verum quod dicit hic sit secundum aliam expositionem
suam quia hic est littera tenellus et unigenitus ante
matrem meam ita quod pluribus an pro eo sequitur anteces-
so dilectionis filii an matrem quod non potest
esse unum de salomone sed solum de christo tamen modo proprie
dicto hoc est homo dicitur sive non valet quia dicto hec
littera hic posita scilicet hic ante mentionem fit ante
expositionem et assistentiam sicut est hic pro ante et in
latino dicitur enim de ipso qui sunt an ipsum stetit
deinde naturam et ante faciem pilati premeditant
et frequenter accepit Dicto hebraica hic
posita passistentia quam possessionem Posside
sapientiam hic autem salomon exequitur ipsum
tunc ipse ducat ad amorem sapientie scilicet ad acta
bone vite sibi ne delecteris Littera prima
dicit principium sapientie posside sapientiam quod sic
exponit Tenet id est possessio sapientie in via est prin-
cipium Hinc sapientiam in ipsa que consistit
in eadem visione Rabi salomon sic exponit prin-
cipium sapientie enim sapientiam sicut est in hebreo
in principio acquirendi sapientiam est querere scilicet
precio vel obsequio doctorem sapientem qui
scit sapientiam in abstracto cum loquitur quo ab
nobile liberalis dicitur liberalitas et in
omni possessione tua acquire prudentiam et pre-
dictis que omnia sunt vel habeat ab alio
quocumque modo ad eundem intellectum Ita-
que magis liberalis post talem littera ima prin-
cipium sapientie id est acquirendi sapientiam possidet
sapientiam id est stabilitas ad modum possessionis ad
habendum sapientem doctorem et in omni possessione
tua id est pone eam quae sit ante possidendum arripe
illam id est festina ad eam acquirendam et exaltabit
te id est spiritu et in filio glorificaberis ab ea et
honorabis coram multis Ipsa ea cum eam fueris
amplexatus sic enim valde diligentius dabit
capiti tuo augmenta gratiarum et pro corona
inclita proteget te Antiquitus enim sapientibus
dabatur corona a populo qua decebat ab aliis
honorari et principalibus adiuvari Audi
fili mi ante corpora et suscipe verba
mea ante anni tuis ut multiplicentur tibi
anni vite quia sapientes sunt custodire
pericula morbi et per inde vita et per sapientiam
veniunt ad vitam eternam Viam sapientie
monstrabo tibi scilicet processum in virtutibus intel-
lectualibus et moribus ducam te per semitas
equitatis quia viae virtutibus non sunt a quo
distortis quas cum ingressus fueris non arta-
buntur gressus tui In principio enim via
virtutis videtur arta quia difficile est tenere me-
dium et currens non habebis ipsam virtutis
per assuetudinem operis dilatatur hec via
et efficitur facilis ad tenendum et subdit
et currens non habebis offendiculum In via
virtus acquisita facit prompte et delectabiliter
operari tene disciplinam in forma discipuli
magis desiderans addiscere ab aliis quam
docere eam illa est vita tua hoc est
perfectus in via Ne delecteris Hic autem in-
ducat ad acta vite et primo retrahit in eo et tamen
dei talis prima adhuc in eo quod ducit
ad civitatem malum primo ad opera et dicendo
ibi fili mi Littera prima dicit ne delecteris
in viis impiorum quia eo caligenis in-
cipit in aliquo delectari et sic ad illud
paulatim et opera ideo subdit fuge ab
ea ne appropinquando delectaris trahamus
ad ea ad acquirendam et opera tandem et sequaris
eam sic ancilla laqueus pergentis capitur
Non enim dormiunt Hic autem ostendit enim ha-
bitu vitiosi in clinant ad opera mala quia
sicut naturalia eo quod habitus inclinat per modum
nature et ideo sicut lapis non quiescit nisi
in centro ita mali non sunt quieti nisi
sunt in operibus malis nisi capiunt supplantantur
ab eis vel supplantaverint id est simplices
deceperint aliquando comedunt panem iniquitatis

i. que iniquitate acquisita / pastorum aut scita que
huiusmodi comprehendere. Cum enim facit voluptatem
venit adhuc 1o 2o procedit et cessat usque
ad perfectam diem, i. intentionem de virtute in
virtutem donec videatur deus deorum in syon
ubi est dies perfecta sine nocte sequenti.
Via impiorum tenebrosa tenebris peccatorum
nescit ubi corruat scilicet in infernum quem
casum noluit. Modo attende fili mi hic autem
inducit ad opera bona cui prima est
doctrina bona, ideo dicit consilium fili mi ausculta
i. audi attende cum diligencia ne recedant
ab oculis tuis, cum ingeret meditacio custodi
ea firmiter retinendo. Vita enim sunt, i. causa
vite que interius et sanitas carnis sanitas quia causa
cor facit bona dispositionem corporis sanitatis
custodi ea / omni custodia serva cor tuum sicut
castrum obsessum a carne mundo et dyabolo
et contra carnem pone custodiam castitatis contra
mundum custodiam liberalitatis contra demonem
caritatis / quia ex ipso vita procedit sicut
enim a corde calor procedit spiritus qui sunt causa
motus et spiritus in membris corporalibus sic ab
anima que generatur hic cor bene disposita
per gratiam opera exteriora vivificantur
et meritoria efficiuntur. Remove a te
os pravum i. verba mala detractionis et in
iuriarum et ligni et detrahencium
labia sint altius sint procul a te fugi
endo detractores. Dirige semitas
pedibus tuis i. affectibus tuis quibus
anima incedit et omnes vie tue i. o
pera stabilientur ex intencione bona
de gracia. Ne declines a via iustitiae
nec ad dexteram i. attractus prosperi
ris vel premissis neque ad sinistram
iram fructus adversitatis. Averte pedem
tuum a malo i. affectum tuum vi
as enim que a dextris sunt usque ad fi
nem capituli non est de textu quia non
est in ebreo sed ut credo fuit quedam
glosa vitio scriptorum textui inserta
sunt et in pluribus locis aliis vete
ris ac novi testamenti etc. Cap. v.

Fili mi huc attende inducit
ad bonum dei respectum
et dividitur in duas partes

que pro primo sub metaphora meretricis
retrahit a vicio ydolatrie, 2o inducit
ad studium sapientie, ibi bibe aquam
hoc modo expost rabi salomon dicens
quod in hoc capitulo est parabola per methaphoram
loquendo. Circa primum dicit fili mi attende
sapientiam meam et non vanam et pru
dentiam meam non intendas fallacie mu
lieris hoc non est in ebreo nec in libris
correctis. Favus stillans labia me
retricis. i. ydolatrie cuius doctrina vide
tur delectabilia carnis et nitidius guttur
eius oleo. i. doctrina eius videtur
inspicientibus pulcra. Novissima autem eius
amara amaritudine culpe et pene
acuta quasi gladius biceps i. scindens ex
duabus partibus quia vulnerat hic vel
mentem culpe et ibi corpus per supplicium.
Pedes eius descendunt in mortem etc.
aliqui libri habent hic in fine plura
et ligna eius sed non est in ebreo
nec in libris correctis. Per semitam
vite non ambulat. i. per semitam mo
rum que ducat ad vitam beatam. Va
gi sunt gressus eius et investigabiles
ulterius fidem in hoc ex nunc fili audi
me. Longe fac ab ea viam tuam
ne decipiaris ab ydolatris et
ne appropinques foribus domus eius
i. prophano in quo ydolatria exercetur
vel docetur. Ne des alienis. Sed dicit
honorem tuum i. honorem deo debitum
a te quod dicit tuum quia honor est ihono
rare potentem et annos tuos cru
deli i. demoni qui colitur in ydolis.
Ne forte impleantur extranei i. sacerdo
tes et doctores ydolatrie qui sunt a deo
alieni viribus i. opibus que acquisisti
viribus tuis ydolis offerendo et sacer
dotibus eorum dando / et labores
tui sint in domo aliena i. in domo
ydolorum et domo sacerdotum et ge
mas in novissimis tuis i. post mor
tem vel sic quando consumpseris carnes
tuas et dicas pro verbo licet secundo sic
exponitur quod dicitur de existentibus in
inferno dicentibus inter se penitenciam agentes

2 Cur detestatus sum disciplinam legis
domini et increpationibus sapientum non
acquievit cor meum pro emendatione vite
Ps sequitur pene fui in omni malo
culpe et pene in medio ecclesie
et synagoge i. inter illos de populo meo
o quasi dicat adhuc cum viverem in
tempore populi mei parum distabam
a iehenna ut exponit rabi salomon in
de homine nequam adhuc vivente dicit
[illegible] unum pedem in [illegible]
non [illegible] at [illegible] ecclesia et syna
goga [illegible] ecclesia dicit quoniam populi
synagoge [illegible] Bibe aquam
hic [illegible] inducit ad studium sapie
ntie dicit bibe aquam sapientie salutaris
de cisterna tua i. de sacra scriptura
Deriventur fontes tui foras sapientia
a te hausta aliis [illegible] per doctrinam
et in plateis i. locis [illegible] et ma
nifestis i. talibus enim locis debet doceri
sana doctrina, superstitiosa non et
mala doctrina in latibulis, habeto
eam solus per hoc non exponitur alii
fideles discipuli [illegible] illuminati et [illegible]
[illegible] Salvator [illegible]
[illegible]
Ps sequitur ut sint alieni [illegible] ad
et ut te participes tui i. doctrine tue
Sit vena tua benedicta sapientia tu
a unde alii [illegible] et letare
cum muliere adolescentie tue, [illegible] lege
divina que fuit data populo israel tempore a
dolescentie sue [illegible] de egi
pto [illegible] dei populus esse
Unde dicit [illegible] Recordatus sum tui
miserans adolescentiam tuam et [illegible]
desponsationis tue quando secuta es me in
deserto 2. Studium enim legis domini
[illegible] Ps sequitur
cerva carissima [illegible] est lex divina
et [illegible] i. casta
[illegible] ubera eius [illegible]
inebrient te in omni tempore, [illegible]
te iugiter [illegible] seduceris fili mi
ab alicuius [illegible] superstitiosa et ma
la doctrina quod nullo modo debes

declinare ad eam et [illegible] occultare
Ps sequitur respicit dominus vias hominis
[illegible] iniquitates
sue capiunt impium, [illegible]
[illegible]
et apta, et funibus peccatorum suorum
constringitur [illegible] non poterit similiter
operari bonum [illegible]
[illegible] ad [illegible] ipse morietur
morte culpe et [illegible]
quia non habuit disciplinam i. non recepit
eam [illegible] et in multitudine stultitie
sue quia sapientes sibi [illegible] est ma
xima stultitia decipietur [illegible] enim
de peccato in peccatum labitur. Expo
sitores [illegible] dicunt quod hic in
[illegible] non est locus [illegible] ad [illegible]
[illegible] metaphorice [illegible] planum [illegible] quod
in prima parte [illegible] adulterium et 20
[illegible] ibi Bibe aquam et
exponatur [illegible] ut supra usque
ibi Favus distillans labia meretricis
verba blanda et [illegible]
[illegible] et nitidius oleo guttur eius
quia [illegible] attendit et [illegible] eius
[illegible] et sibi multo [illegible]
[illegible]
[illegible] et
pene et acuta quasi gladius biceps
quia abbreviat [illegible] vitam et
[illegible] pedes eius descendunt
in mortem [illegible]
[illegible] vite ut dicitur [illegible] et ad i
nferos gressus eius penetrant quia [illegible]
[illegible] iehenne, [illegible] vite non
ambulat [illegible] vagi sunt
gressus eius quia tales [illegible] sunt va
gabunde Longe fac ab ea viam
tuam et ne appropinques foribus domus
eius quia in talibus [illegible] solent esse
ribaldi raptores et homicide [illegible]
[illegible] ne des alienis honorem
tuum i. bona [illegible] debet honor
et annos tuos crudeli i. [illegible]
[illegible] homicide in [illegible]
[illegible] et
eorum ribaldi [illegible]
[illegible] acquisisti [illegible] exponatur
ut supra Bibe aquam [illegible]

in qua inducit ad unionem q e coniugale
coniugalis circumducit de q tn lor me
phorice dicit Bibe aquam de cisterna tua
i si nec potes vel no vis continere sta
cyrata te cu vxore tua Deriuent fontes
tui foras .i. pueri in medio gentium et
in plateis aquas tuas diuide .i. pueros
tuos iam adultos coniugio trade Ha
be eas solus sic custodiendo vxorem
tuam q puer ex ea sit tuus Ideo seqtur Nec
sint alieni participes tui in ipa vxore
tua ple sit vena tua benedicta Et
letare de sposo iuuentutis tue Cerua caris
sima fidelis sponsa et castissima Hin
nulus fidelis sponse Verba eius inebrient
te oi tpe in sponsa eius delectare iu
uentute et senectute Quare seduceris
fili ab aliena Similiter fornicaria ut
adultera quod illa e causa tue ex
tasis tua ergo tu habes vxorem ppr
cuius tecta exponitur ut sup

Fili mi si spoponderis pro amico tuo Defixisti apud extraneum manum tuam... **F**ilium supius salomon induxit ad beneficium hic autem inducit ad beneficii diligentiam et primo
hec beneficia generalis secundo eius
oppositum excludit ibi Vade ad for
micam Circa primum dicit Fili mi si spopon
deris pro amico tuo obligando te alteri propo
defixisti apud extraneum manum tuam
talis enim obligatio per duas manus fit
consueuit Illaqueatus es et obligatus
sermonibus oris tui ... ea q sunt ad tua et
anima liberanda diligenter exequendo consistere
ad loca tue liberationis apta festina
quia periculum e in mora Discurre per q
spopondisti amonendo cum sollicitudine ut
se et te expediat vel aliter suscita
amicum tuum .i. si tu et ille pro quo spo
pondisti estis ad istam expeditionem impotentes
quere ab amicis tuis aliis consilium et auxi
lium quod enim per amicos facimus quodammodo per nos
ipsos facimus quia amicus e alter ipse Ne de
deris somnum oculis tuis .i. non sis negli
gens in hoc negotio Eruere qi damula
velociter de manu eius cui te obligas
sti Vade hic autem excludit vitium
oppositum et primo excludit pigritiam secundo
apostasiam ibi homo apostata tertio luxuriam
ibi Conserua Circa primum dicit Vade ad

formicam o piger eius diligentiam consideranti dicitur autem
q cum non habeat eius diligentiam nec preceptorem
eam cogentem nec principem mandantem de
diligentia in prouisione sua parat tamen magna
cum sollicitudine estate cibum sibi quo viuit in
hieme quia non incumbit quod recedat in aliquibus
bonis addit in hyeme si non est in estate
contra in libro correcto scribitur ... quia
quis doctor ponit ... in climate
quo prouincia tractatur e ad textum per scriptores
ignorantiam ... dicit de hoc q formica non
habeat ducem et similiter est in istis regioni
bus similiter eiusdem communis quo erit natiue de
opus autem ... quia ab instinctu diuino procedit
inclinatio et formica per instinctum na
ture a deo sibi datum mox ad sibi prouidendum
habet et principem in quem reddit dime
prouidentie Vsquequo piger dormies quando
con surges ex somno tuo Paululum dormies et veniet tibi
quasi viator egestas .i. cito et quasi vir armatus
et paupertas quia vir armatus .i. tu non
poteris te contra eum defendere Homo aposta
ta Hic detestatur apostasiam a fide quia solet se
qui ad negligentiam procedentem ... et ...
credenda Sed homo apostata vir inuti
lis .i. efficitur vir inutilis contra vitam ...
talis e homo peccati quia ... ad bo
num reparari ... ad hebreos vi impossi
bile e eos q semel sunt illuminati et
super fide et caritate et cetera Ibidem et pro
lapsi sunt super apostasiam rursus re
nouari per penitentiam et arctius hoc ipsum le
go illo quod e difficile et hic e vnus modus
apostoli ut habetur ... quod dicit
Graditur ore peruerso Loquens mendacia Annuit
oculis Terit pede Digito loquitur Prauo corde machi
natur malum et omni tempore
iurgia seminat quod relinquit seminare inter co
nuices et exemplo .i. repente veniet per
ditio sua in morte Et subito conteretur nec
habebit vltra medicinam et quare non est
locus penitentie post mortem et quia ... ...
mortale est quedam apostasia a deo et
maxime in peccatis ... Sex sunt que odit dominus ... et septimum
detestatur anima eius Oculos sublimes ... superbie mani
festa linguam mendacem .i. mendatio

pnicioso afflicto manus effundentes
sanguinem in conspectu voluntatem eloquentis corma-
chinans cogitationes pessimas contra illos
quibus ostendunt avaricie sitim pedes velo-
ces ad currendum in malum ex habitu vicio-
so ad hoc inclinante proferente mendacia
testem fallacem scilicet in iudicio quod tunc non
solum peccat contra proximum sed eciam contra publicum
bonum et eum qui seminat inter fratres discordi-
as quod non solum debent esse avaricia quilibet
ex cohabitancie in una terra vel civitate
sed eciam sanguinis propinquitate ut eciam in una religi-
one sicut omnes christiani sunt fratres germani et
religiosi eiusdem religionis magis specialiter
Conserva hic autem excludit lasciui-
am que solet sequi ad desidiam de qua supra
locutum est Unde dicit propheta Omnia si tol-
las periere cupidinis artes et dividitur
in duas partes quia primo retrahit a lu-
xuria et meretricia vilitate 2o ex eius
inverecundia et impetu tercio ibi Conserva
in duo quia primo retrahit a luxuria et vi-
litate meretricis 2o ex turpitudine cri-
minis ibi non gaudebis Est quod talis luxuria
per sapienciam evitatur et ideo primo
invitat ad sapienciam dicens Conserva fili
mi precepta patris tui scilicet dei et ne dimit-
tas legem matris tue scilicet sancte ecclesie ut
eciam liga ea iugiter in corde tuo sem-
per ruminando et circumda gutturi tuo
de eis loquendo Cum ambulaveris gradia-
tur in meditacione Cum dormieris custo-
diet te quod in hoc dicendo in corde me-
ditatione ob dormiens in die et eciam cibis in
corpore et evigilans loquere cum
eis scilicet resume meditaciones de preceptis quia man-
datum dei lucerna est Sed in moribus quoniam magis
clare intelligunt lucerna est lex interstita
et lex lux mutabilis que regit clarius
et via vite increpacio disciplinae comu-
nicanda sue in fine tercio ponuntur ut custo-
diant te scilicet predicta a muliere mala scilicet
fornicaria et a blanda lingua extranee

nec vero adultera que a viro suo concepit
se vel cum viro suo recepit concepcionem
non concupiscat pulcritudinem eius in corde tuo
quod hoc vilitate amonetur ibi scilicet Precium
enim scorti vix est unius panis
in ebreo habetur frustum panis quod est mo-
dicum et tamen accedes ad eam propter
magnam inopiam se prodit Mulier autem vi-
ri preciosam animam capit tamquam laque-
o qui dicitur aute anima preciosa est quia
ad ymaginem dei facta et ad su-
pernalem beatitudinem ordinata Numquid potest
homo etc. quod dicit ipse est ignem in
sinum abscondere ut supponitur nisi a-
bulare usque ad combustionem vestium et
plantarum sic ipse est quod adulter sit
sine macula culpe Non grandis
culpa etc. vel hic ab adulterio ex gra-
vitate criminis quod multo gravius est
furto quanto uxor est res magis
dilecta et ... cara in quo adulter facit
iniuriam proximo quam ille qui sub-
trahit furtum Item per hoc substi-
tuuntur frequenter heredes falsi Item
quod furtum frequenter committitur ex defectu
rei necessarie ad victum et vestitum et
hoc est quod dicit Non grandis est culpa
scilicet furtum respectu adulterii cum furatur
enim ut esurientem animam impleat scilicet
ut sibi provideat necessaria ad victum
vel vestitum deprehensus quoque reddet
septuplum Exodi xxii dicitur quod de
rebus inanimatis reddatur duplum de
ovibus iiii oves pro una et de bo-
bus quinque pro una ita quod in lege
non statuitur quod debeat reddi septu-
plum ideo dicendum quod propter magnitudinem
fiat additum est ad penam legis
ut homines a furtu cohiberentur sed
istud est contra legem que non inhibet
addere ad penam pro bono reipublice

et omnē substantiā domus sue tradet pro
sua redēptiōe et si nō sufficit debet
vendi et de precio eius satisfieri qui
autē adulter est propter cordis inopiam id
ultimum enim non cōmittitur ad supplen
dum indigentiā victus vel vestitus sicut
dictum est de furtu sed ex destru
ctiōe q̄ vocatur hic cor quē negli
gens est reprimere cōcupiscencie que
nata ē ei subito perdet aīam suam
cōmisso hoc culpe Turpitudinem
et ignomiam cōgregat sibi quia vbique
tenebitur maioris infamie et ob
probrium eius non delebitur in ētnū
enim est pena iehēne ad quā iudica
bitur sicut meretrix de in die iudicij
ideo subditur quia zelus et furor vi
ri dei q̄ dicitur hic vir quia frequenter in ve
teri testo legitur apparuisse in humana
specie et quia ipse deus et homo in forma
humana glosa tamen apparebit in iudicio
actus primo hic dicitur q̄ assumptus ē
a vobis in celum sic veniet ad
iudicium quādmodum vidistis eum
ascedentem in celum in textu glose

vij ili mi hic ostendit revocabit
a luxuria ex meretricis
inverecundia importunitate et
ex cautela per sapientiam secundo vbi ibi induet
ad amorem sapientie tercio describit
piculum mulieris adultere ibi de fenes
tra quarto monet ipsam fugere ibi nunc
ergo Dicit primo dicitur legem meam
custodies opere adimplendo et pre
cepta mea abscondet sicut thesaurum
pcioosum fili honora deum et ipse vis
nō est in ebreo propter quod ipsum transeo
et quia pz eius sicut Serua mandata
mea et vives vita gracie in presenti
et glorie in futuro et legem meam quasi
pupillam oculi tui i. valde dilige
et sollicite Liga eam in digitis tu
is opere adimplendo quia magis ē oc
cupatiū operatiōe tercio de cura Describe
illam in tabulis cordis tui indele
bilibus retinendo Dic sapientie soror
mea es i. dilige eam carissime

vt custodiat te a muliere extranea et adultera
q̄ extraneum rapit cum marito q̄ verba
sua facit dulcia blandicijs et adula
cionibus hominem decipiens de fenestra hic
ostendit describit mulieris adultere periculum
ex sua importunitate dicens de fenestra
enim domus mee i. de secreto ostie
mee cōsideravi periculum mulieris male
vel potuit esse ad literam quia salomon de
fenestra domus sue vidit iuvenes in
cōtinentes ad domum meretricum decli
nantes que solent manere iuxta domos
magnatum eo quia plures eis sanctus
subiectis vitio incontinencie sicut da
uid pater eius vidit mulierem se lavantem
ex adverso domus sue in et video
deos paruulos i. incontinentes q̄ sunt sicut
paruuli cōsidero vecordem iuvenem
i. sine corde ex domo talis
cōcupiscentie q̄ transit per plateas iuxta an
gulum ut pervenit ad meretricis domum
que solet esse in locis angularibus
in obscuro quia q̄ male agit odit lu
cem in ioh iij Et ecce mulier occurrit il
li ad captandum eius benivolenciam ornatu
meretricio ad iuvenes accedendum et
capiendum preparata ad capiendum animas
larga cōcupiscentie talis garrula ex
multiplicatiōe locutionis et vaga ex mo
bilitate mentis quietis impaciens per
tactus et gustus neque dulcedine corporis im
valens in domo consistere sed frequenter vult
ad spectacula et loca inhonesta ē
re nunc foris in alica domo nunc
in plateis in publico nunc iuxta an
gulos insidians quod magis est me
retricis per omnem viam et modum inducere
ad actum cōcupiscencie talis ideo subditur
apprehensum eius brachijs amplexatur
deosculatur iuvenem sibi consenciente
et procaci vultu i. impudico et effronti
dicit hec per salute vovi sicut ē in li
bris ceteris hodie reddidi vota
mea quod fuere ē victima ad de
lectabilia fiant multi accepta
cōmode in solemp̄nitate pascali post
prandium revertuntur ad tercias et

lasciuias. Ideo egressa sum in occur
sum tuum sciens quod tu libenter esses plene depre
hensus. Ideo subdit: Intexui funibus lec
tulum meum ut sit mollior quam si sit
in terra et cetera et mollior super terram. Straui
tapetibus, id est auleis ornaui, aspersi ui
bile meum mirra et cetera ut odore talium
flat in eo delectabilior ... veni
inebriemur id est satiemur uberibus et cetera
id est contactu uberum quod sit contubernium ad
minus magis erubui tum inde in lec
to quam tuus in tali tactu delectaberis. Et
ideo vino tum dicit: Non est enim vir in
domo sua. Abiit via longis
sima. quod potest ibi ostendens sac
culum pecunie secum tulit ad emendum
mercimonia in longinquis partibus. In die
plene lune reuersurus est. In ebrea
habetur in tempore constituto quod adhuc satis
distat. Nescio autem quare translator
noster posuit in die plene lune, nisi
quod antiqui gentiles et alij in hoc
eos sequentes qui credebant omnia ista in
omnia procurare ex corporum celestium dis
positione credentes de mira lege
libenter inhabitabant in domum suam
in plenilunio vel plenilunio lunis
sectate. Adhuc rusticorum multi
volentes intrare domum nouam vel
mutare domicilium non faciunt hoc
libenter in defectu lune ne sequitur
defectus bonorum temporalium, sed faciunt hoc
in augmento lune vel eius plenitudine ut
sequatur plenitudo bonorum temporalium
et hoc est contra de ritibus gentilium.
Jeremie quod magis est cauendum. Irretiuit
eum multis sermonibus id est detinuit et
persuasionibus concupiscentie quasi retibus inuoluit.
Statim eam sequitur quasi bos et cetera id est credens
ire ad bonum illud cum tamen vadit ad
malum maius. Et ignorans quod ad vin
cula, scilicet culpe et pene, donec transfi
gat sagitta iecur eius, scilicet vel cordis. Velud
si auis festinet ad laqueum que
ex appetitu modici cibi illaqueatur
et nescit quod se tenet ex appetitu
delectationis in morte in ... la

queum culpe et morte gehenne.
Nunc ergo hic concludit monet declinare pericu
lum fugere dicens: Nunc ergo fili mi audi
me, aure cordis, et attende verba oris
mei, id est mentis. Ne abstrahatur
in viis eius mens tua per consensum, neque
decipiaris semitis eius. Multos enim
vulneratos deiecit concupiscentie
et a statu gratie. Et fortissimi quique inter
fecti sunt ab ea. Ut de Adam maxime quod erat in statu in
nocentie perfectus scientia et virtute. Et de Sam
psone fortissimo et Dauid sanctissimo et Salomone
sapientissimo et multis aliis in vetere et nouo
testamento. Vie inferi domus eius penetrantes in interiora
eius committi culpa que est via ad ie
hennam. Capitulum octauum

Numquid non sapientia clamitat
docuit Salomon doctrinam scientie
prius. Sed hic continuat doctrinam magis
scolastice, ut doctor discipulis vel publice
ut legislator publicis. Et diuiditur in duas
partes, quia primo facit hoc verbo magis pla
no. Secundo magis probabiliter, cum ibi: Dominus possedit me. Primo
adhuc in duas, quia primo Salomon loquitur in persona
sapientie create, secundo increate, ibi: Dominus
possedit me. Circa primum dicit: Numquid
non sapientia clamitat, id est frequenter clamat,
quia clamito est verbum frequentatiuum. Et
prudentia dat vocem suam. Dicit autem sapientia
notitia de diuinis, prudentia de agibilibus
humanis in suis generibus, quia diuinis
id est prophetis et sacris doctoribus per
viam id est in publico ubi debet doceri
sana doctrina. In ipsis portis ciuitatis.
Ibi enim antiquitus sedebant iudices
et sapientes eis assistebant, ut dicitur
supra. O viri ad vos clamito
et vox mea ad filios hominum. Ad bestias irrationales. In
telligite paruuli astutiam ad
precauendum mala. Et insipientes
animaduertite, id est sapientiam accipite
et audite, quia de magnis rebus
locutura sum, scilicet de diuinis, que sunt ma
xima. Et aperientur
labia mea ut recta predicent. Et tunc potest loqui recte
certa patet nisi ibi recta sunt in
telligentibus non intelligentibus autem

videtur discolori sic bruti colores
infectos liuore sanguineo videtur
rubea illa que sit alba Accipite dis
ciplinam meam et que melior est quam
bona temporalia quam auro melior enim est
tertio et omne desiderabile si appre
ciatur ei non potest comparari quia non sunt
eiusdem generis et quia excedit ipsa pre
tio nobilitatis talis. ego sapientia habito
in consilio quia per sapientiam datur homini
consilium et eruditis intersum cogi
tationibus quia tales cogitationes proce
dunt ex sapientia et eam augmen
tant. timor domini si filialis odit ma
lum ipsum fugiens propter dei offensam
et non tantum propter penam quod facit timor
seruilis arrogantiam in ore et
superbiam in corde et viam prauam
in opere et os bilingue quod placet
lex in presentia et contraria loquitur in ab
sentia detestor tamquam horribile
Meum est consilium et equitas id est per
me sunt ista. per me reges regnant
et legum conditores iusta decernunt. Ius
ta enim ex sapientia procedunt. Ego di
ligentes me diligo quia studentes
ad habendum sapientiam ex eius amore ipsam
inueniunt et in eis manet et ideo
delectabiliter viuunt. Mecum sunt diuitie spi
rituales et etiam aliquando corporales
et gloria id est honor ratione virtutis qui
impendendus est sapientibus opes
superbie id est supereminentes itaque
superbia non sonat hic in vicium sed
talem modum dicit dominus ipsam vel po
nam te in superbiam seculorum id est eternam
uitam. Melior est fructus meus au
ro et lapide precioso et uia testimonie. In vi
is iustitie ambulo id est ambulare facio
In medio semitarum iudicii quia virtus
consistit in medio ut ditem diligentes
diuitiis spiritualibus que sunt vel thesau
ri hic quod Salomon loquitur in persona
sapientie increate unde Dominus pos
sedit me in initio viarum suarum id est operum
suorum antequam quicquam faceret a prin
cipio omnis creature non erat sapientia

nisi increata. Postea describit ordinem
creationis vbi autem est ordo ibi est aliqua
distinctio licet autem in deo sit vna
simplex essentia distinctio filii a
patre quia per se notatur verbum ego sapientia
genita. Nondum erant abissi et ego
iam concepta eram. verbum non in nobis sed
conceptum mentis est in diuinis verbum
est conceptus patris siue sapientia genita
Necdum fontes aquarum eruperant de lo
cis subterraneis nec dum montes
graui mole constiterant super terram pla
nam eleuati. ante omnes colles e
go parturiebar id est procedebam a sem
piterno diuina patria. Ista enim processio
eterna incessabiliter. Adhuc terram non
fecerat et flumina id est creaturam visibilem
et cardines orbis terre id est partes nobi
biles que sunt oriens occidens aus
ter et aquilo vel cardines dicuntur
due extremitates axis mundi scilicet polus
articus et antarcticus quia in eos volui
tur celum sicut ostium in cardinibus
suis. Quando preparabat celos aderam
indiuisa sunt enim opera trinitatis et consequenter
est sapientia genita ut dictum est quod opera
tur cum patre. Ideo dicit pater meus usque modo
operatur et ego operor. Quando certa lege
et gyro vallabat abyssos id est concaui
tates vbi congregate sunt aque ut appa
reret arida habitacioni hominum et aliorum
terrestrium apta. quando ethera firmabat
sursum id est spatium ignis quod natura sursum
facit illa in partibus elementorum quando con
stituit perclude ether vocatur et
librabat fontes aquarum constitu
ens eos in pondere numero et mensu
ra quando circundabat mari terminum suum
ne afflueret et operiret aridam. quando
appendebat fundamenta terre id est partes
inferiores terre centrum que sunt quasi
fundamentum superiorum partium. Cum eo eram
cuncta componens quia indiuisa sunt opera
trinitatis ut dictum est, et delectabar per sin
gulos dies id est eternaliter gaudebam coram
patre et spiritu sancto ludens coram eo
omni tempore et quod sit iste ludus sciendum

ludens in orbe terrarum i ludis factis de
orbe terrarum quam plus est ludo facile quam
de uno transferre ad aliud secundum quod
i uoluerit quia regna terre transfert atque
constituit de gente in gentem et de-
litie mee esse cum filiis hominum per
gratiam. Istud enim esse est delicosissimum
quod esse dei per gratiam et potentiam
et hoc modo scilicet per gratiam est in sola
creatura intellectuali et non in omnibus
sed sola rationali. Nunc ergo hic continuatur
vitat ad dorem sapientie dicens hic
ergo filii per adoptionem audite me per
deuotum affectum. Beati qui custodiunt
vias meas i vias mandatorum et
vias consiliorum. Audite disciplinam
de moribus humanis et estote sapi-
entes in domino. Beatus homo qui audit me
i obediendo qui vigilat ad fores me-
as cotidie in loco diuini cultus de-
uoto orando. Qui me inuenerit per gratiam in-
ueniet vitam eternam et hauriet sa-
lutem a domino qui est fons salutis. Qui autem
in me peccauerit ledit animam suam
quia in non potest inuenire me sine lepro-
suis qui me oderunt qui sunt vitas et
vita diligunt mortem non quia mors per
se sit diligibilis vel eligibilis sed quia diligit
cordialiter delectationem mundi et trahens
ad quod sequitur mors culpe et iehenne.

Sapientia hic continuatur describitur
eminentia sapientie magis per pa-
bolice. Sub metaphora do-
uocatur ad quam mittitur palla
tum suum et quia opposita iuxta se posita
magis elucescunt ideo post primo in
uitat sapientie secundo contra insipientiam
uel stulticiam. Prima in duas quia primo
ponit sapientie inuitatio secundo inuitatorum
conditio ibi Si quis. Circa primum dicit de sa-
pientia incarnata continua firmatam ad
finem capituli precedentis. Sapientia edifi-
cauit sibi domum scilicet ecclesiam quam edifi-
cauit verbo et opere et hic incarnatam assump-
ta condit columpnas septem de-
sponsis scilicet dedit septem sacramenta in-
stituit quibus fulcitur ecclesia ymolauit

victimas suas scilicet apostolos in cruce quia dicit
victime in plurali quia continuat virtute
tam altissima passioni et hec victie
medialiter est sacramentum eucharistie in quo
sub specie panis continetur corpus et vino
latum quod est fidelium cibus. Miscuit
vinum i dedit nobis sanguinem suum quod
constat in vino et aqua mixto. Mi-
sit ancillas suas i apostolos alios
sed discipulos quam dominum hic ancille quia fir-
mis humiles et obsequiosi. Unde Ab-
salon ancillas vocat hic Moysen
et Aaron quam fuerunt humiles et primi
ad diuinum obsequium ut vocaret ad
arcem i ad opera fidem et ad moe-
nia ciuitatis i ad ea que sunt annexa
fidei articulis. Si quis hic continuatur describitur
inuitatorum conditio et modo hic quando
repulsorum ut opposita iuxta se posita
magis appareant. Dicit ergo si quis est
paruulus i humilis veniat ad me quia
talis est dispositus ad sapientiam diuinam
magis ut confitetur Christus dicens Confiteor tibi pater domine celi et
terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus
et reuelasti ea paruulis. Et dicit hic
paruuli scilicet apostoli et alii de iudeis
vocati et continuatur subditur de vocatione
gentium cum dicit Et insipienti locuta
sum i gentilibus qui dominum tunc adhuc
colebant lapidibus et lignis quia erant insi-
pientissimi. Venite et comedite panem
meum i corpus meum sub specie panis ex-
hibitum et bibite vinum quod miscui vobis
i sanguinem meum sub specie vini i quod miscere
[illegible] aqua in utraque specie con-
tabat antiquitus fideles sed de presenti
effusionem sanguinis ordinatum est quia de latere
eius sub specie panis tamen relinquite infan-
tiam i inuentia et vana et viui-
te in gratia et ambulate per vias pru-
dentie scilicet mandatorum et consiliorum ideo
sequitur ostenditur qui sunt repellendi a con-
uiuio sapientie cum dicit Qui erudit deri-
sorem sancte doctrine ipse sibi iniuriam
facit quia prouocat derisorem ad iniuriam
sibi dicendam. Et Salomon agat non vol-
te sanctam dare canibus Neque mittatis

iniquitas ante porcos ne for
te conculcent eas pedibus suis
et conversi disrumpant vos.
Et qui arguit impium sibi maculam
generat quia ipsum quantum in se infamat
arguendo eum. Noli arguere deri
sorem ne oderit te etc. efficitur enim
peior contempnens odium de inno
cente increpante peccatum. Argue sa
pientem quia omnis est timentis sapi
ens est licet aliquis arguendus pro
pter hoc dixi ius quia Petrus non licet
per nos seductus. et diliget
te quoniam tu de sua correctione. Da
sapienti occasionem cogitandi a
quod utile et addetur ei sapientia
quia per bonas meditationes acci
piet incrementum. Doce iustum
de meliori bono et festinabit
accipere ope adimplere. Principium sapien
tie timor domini et prudentia quia introducit
caritatem sicut zeta filum sicut zeta
ciat de foramine filo immittit
sic timor servilis expellitur per caritatem
sapientia intrante. i. Jo. iiii perfecta
caritas foras mittit timorem.
Timor vero filialis cum sapientia ma
net propter hoc quod est principium initiale sapi
entie. Timor vero servilis est principium [illegible]
[illegible] et scientia sanctorum prudentia quia
talis scientia non solum est speculativa
sed etiam practica. Per me enim sapientia
multiplicabuntur dies tui in presenti
quia sapientes vivunt [illegible]
et addentur tibi anni vite in futuro.
Si sapiens fueris tibimetipsi eris
i. ad bonum tuum proderit et etc. ali
[illegible] [illegible] subditur in
aliquibus locis et potius tunc sed
non est de textu immo est quedam
glosa preceptus textum ista di
cunt illi. Si autem fuerit sane doctrine solus
portabis malum. Penitet et tul
[illegible] Mulier stulta. Hic consequenter
ponitur oppositum [illegible] sapientie
ad stultitiam [illegible] dicitur Mulier stulta

i. doctrina superstitiosa et vana
et clamorosa quia non licet in verbis ple
illecebris que non solum concedit sed
etiam ad ea inducit et nihil otiosum sti
cum quia ita meditatum est ibi de vi
cio quod in nil reputatur et etiam id quod est
ibi videtur inhonestum potest ad hoc ut
facilius falsitatibus credatur. Aliter
talis doctrina semper se destruet quia
ibi nil veritatis continget sic dicit philosophus
i. Ethicorum quia si malum est integrum
seipsum destruet. Sedet in foribus
domus sue quia talis doctrina aliquando
docetur dulcedine maxime inter infideles
ut vocaret ad perversitatem transeuntes
latam viam et pergentes itinere suo
i. recipientes in peccato passus suos. Quis est parvu
lus i. indigens declinet ad malum
qui docebo eum et vecordi i. pec
catori peccato qui dicitur vecors qui ve
ligatus in corde. Locuta est quia talis
libenter audit doctrinam superstitiosam.
Aque furtive dulciores sunt i. doc
trina superstitiosa propter est aliquid boni
admixtum ut predictum est et bene
illud docet in publico illud ut quod
est sanum et superstitiosum in secreto
sic prenosticatio de futuris per astro
logiam quantum ad id quod respicit na
turam et conjunctiones planetarum ex quibus
aliqua pronosticantur futura in docetur
in publico sed quantum ad id quod docetur
fieri ymagines sub determinatis constel
lationibus ut dent responsa de occul
tis et futuris hoc docetur in occulto
quia est superstitiosum et tales doctrinas
multo libentius audiunt et audiunt
eo dependuntur per aquas furtivas et
panem absconditum. et ignorat au
ditor talis doctrine quia ibi sint gigan
tes i. demones quia talia responsa per
demones fiunt et in profundis inferni
convive eius i. tali doctrina vanti et
infecti descendunt ad penam inferni
cum demonibus eos decipientibus. Cui
enim applicabitur etc. hoc non est de
textu usque ad finem capituli quia

p buseo et q sat p3 sima exp
missus ex Capitm x

Parabole salomonis hic incipit 2a
pabolarum collectio ex q ppor
tunius quedam p fa° vt dein
a p'no libri et in ebreo no
est de integritate textus Sciendum ergo
q pabole in hac collectione g tete
non habent tales collectionem adiunc
ge pretereas ppt q non inveniuntur ibi dist
o rabusi ff queli pabola e gi
vna sima ppe et continet in se
tangit oppositum piam pt in h
collectio in qualiter sic dicitur i zo
ptes q in pua instruit p vo
zo r p'm instituit ex vniso
mollis frangit ira zo r stringit
garpus r in luxuriosa re e vi
Sciendum tu q h diviso atti ff pri
paloy q in pstarde aly ptis
fit mentio de aliys ut videbitur
procedendo p'ma dicitur in qua
partes ff quilibet in p° ro re
ced e dicta lex libri iubetur ad ao
rem sapie pri et h° ex omnia
coe sapiet sit alia insanitur
pont et tali pia pabola e ita
filius sapiens letificat prem suu
q viuat eu in r'gimine domus
et negociorum tum q pater qui
dat q pp morte suaz talis
filius honorifice r'puntabit psona
suaz filius vero stultus mesticia
e qui ininis q talis no mittetur
ad negocia ff manet in domo
cu mre que videt eius stultitiaz
cotidie h3 mrem mesticie Nil pderit
thezauri impietatis i male acquisiti
q ff st occasio mortis culpe
et iehenne n sequitur pena et sic
ptei st occasio mortis corporalis
Justicia vero que no cupit aliena
liberabit a morte f p'mo dicta
Non affliget dns fame aiam
iusti licz aliqn affligat tpe
q egestate patiens tollat iustus
et insidias impiorum subvertet sic p3

de saule dauid ptepte q tn re
adit bis in ma° dauid uisz
porum et opum Egestate opata
e man9 remissa q talis q'ti operi
dit et pax r'quit man9 aut fortiu
diuicias pat q plus acquirit q expe
dit qui in aut nititur medicinis al
q obtine hec pasat ventos zl r p
dit labor psuid q q se acquirit no
e rtales ff dispmosus Q congregat
i messe fili sapiens est q puidet
sibi oportuno tpe Q aut stertit esta
te e dormit ut ociosus filius confusio
ul confusione dignus fit de filius mortis
q e dignus morte Benedictio dni
dignitas dei sup caput iusti q mltu
plicat eu in bonis spualibus et tu
aliu tpalibus Os aut impiorum opit ini
quitates q ex ore eorum pcedunt vba
iniqua detractionis iniurie et opilia
Memoria iusti cu laudibus q pp mer
ita magis appet bonitas eius q an
et no impiorum putrescit q no i ro
lit in aligo honorabili ff tu in stercore
vili Sapiens corde pcepta suscipit
et obtpando stultus cedit labiis
Stultus enim flagella sui erroris
Qui ambulat simpli'r sine dupli'te
ambulat confidenter q no tenet dep he
di de falsitate Q aut depravat vias
suas pp bo vba opando mala
manifestus erit p effectum mali sui Q
annuit oculo scilicet impudentie ondens
mulieri aliene dabit dolorem sez
malo eius Stultus labiis verberi
exponet ut sup Vena vite os
iusti q de tali ore pcedut vba
vite id est in ppria delicta confitendo ve
os impiorum operit iniquitatem ipiaz sez
palliando Odium in corde suscitat
rixas in ore et vniusa delicta
operit caritas q sic odium p viam
malicie destruit aliorum sic caritas
celat n confirmat tmo° fraterna cor
rectio In labiis sapientis inuenitur sapia
q ex habunda° cordis os loqtur
pij et virga i punitio delictis in

in dorso eius qui indiget corde qui non
tet aggrediendi opera virtutis sapientes
abscondunt sciam dens sollicitus os autem
stulti confusioni proximum est qui non loquitur
quod non debet sine freno vocis. Verba divitis
urbs fortitudinis eius qui confidit in magnitudine
tu mundi pavor pauperum egestas
status eorum quia homines mali non formidant
paupertatem et iniuriam. Opera
iusti ad vitam sicut et agricola agit
datur fructus autem impii id est opera eius ad
peccatum fecundat et peccata ad mortem
cassia via vite custodienti disciplinam
quia qui correctionem suscepit est in via perveniendi
ad vitam beatam. Qui autem increpationes relinquit errat a via vite
Abscondunt odium labia mendacia
a quibus pretendunt amicitiam ore cum
habeant inimicitiam corde sicut Ioab
dixit Amasae salve frater mi et osculatus
misit eum in latus et qui profert
contumeliam id est iniuriam insipiens est
id est insipientes sic ondit In multiloquio
non deerit peccatum sicut Iacobi cum loquitur
occasione. Qui autem moderatur labia sua
id est moderatur voces dicenda dicendo et
tacendo tacenda tempore et loco et aliis
circumstantiis debitis que talis modus
est difficilis virtus autem est circa bonum
et difficile. Argentum electum lingua
iusti qui profert verba munda et
comparatur argento quod est sonorum et mundum
cor impiorum pro nihilo id est nullius valoris
est. Labia iusti erudiunt plurimos
qui talentum sibi traditum non abscondunt
in terra. Qui autem indocti sunt in
cordis egestate morientur. Unde dicitur
...dictum est pauper qui fatuus
est vel indoctus Benedictio domini divites
facit spiritualibus divitiis nec comparabitur eis
afflictio spiritualis id est divitie non habent
afflictionem annexam sicut habent temporales
Quasi per risum stultus operatur scelus
id est leviter per modicum risum facit scelus et videtur
Sapientia autem que est cognitio de divinis est
viro prudenti id est virtuoso quia per prudentiam
notitia de divinis prestat ad dirigendum huma-

nos actus et quos ipse est prudentia quia
timet impius veniet super eum sicut Paulus in
perplexitate sua fuit vigore ... quia te-
bat et david ... instituitur quod desi
dabit iustus ... et quasi tempestas transi
ens et non erit impius id est deficiet cum per vim
dictaldine iusti autem iustus autem quasi funda
mentum sempiternum quia fundatus est super petram
fundeli. Sicut acetum dentibus nocet
sic ... et fumus oculis obsu
rat eos sic piger nocet his qui mittunt
eum in via qui per hoc frustratur eorum ne
gotium per quod missus est. Timor domini appo
net dies sicut patet de Ezechia cui ap
positi fuerunt xv anni et anni
impiorum breviabuntur quia acquirunt sibi
multos inimicos qui vite eorum insidi
antur. Expectatio iustorum leticia id est beatitudo eterna
quia habet annexam leticiam spes autem impiorum
peribit id est spes perpetua quia peccatum ... hec spes
sine meritis dicitur deus non fecit ... ad
desperandum sed salvandum. Fortitudo simplicis
via domini cum iusti id est simplices premiando
et pavor his qui operantur malum puniendo. Iustus in eternum non commovebitur
a stabilitate virtutis impii autem non habita
bunt super terram. Secundum os iusti parturiet
sapientiam alios docendo lingua pravorum
peribit unde dicit Tullius cum Ennius
non existens magis ... lingua
quam in aliis partibus ... Labia iusti
considerant placita deo et hominibus bonis et
os impiorum perversa id est blasphemias contra deum
et iniurias contra proximum. Cap xj

Statera dolosa ... in iudicio valorum
ad actus iusticie. Statera dolosa
qua venditores decipiunt emptores ab
hominatio est apud deum quia est signum voluntatis
iniquitatis palliatio pondus equum volun-
tas eius quia iusticia commutativa requirit tale
Ubi fuerit superbia ibi erit contumelia in ore. Ubi autem humilitas
ibi est sapientia quia humilitas est dispositio
ad sapientiam divinam sicut dicitur ... super
... Simplicitas iustorum dirigit eos ad
virtutes et supplantatio perversorum quam decipiunt
...

supplices vastabit eos in pena et alii
et supplices eos destruunt in vita presenti
Non proderunt divitie in die ultionis i.
iudicii contra iniustos Iustitia autem libera
bit a morte sic lex ene iustitia simplicium
diriget viam eorum i. opera eorum ad bonum
et impietate sua i. per impietatem corruet
impius sic exponitur Iustitia rectorum iudicum
liberabit eos a culpa et pena et insi
diis suis capientur iniqui sic iniqui
iudices qui odiabant susanne fuerunt adiu
dicati morti Mortuo homine
impio nulla erit ultra spes sue salutis
et in inferno nulla est redemptio hic non
intelligitur Origenes dicit quod post longum tempus
dampnati et demones salvabuntur Ex
angustia liberatus est iustus et tradetur impius
pro eo sic expositor sollicitatur i. illorum qui sollicita
te fuerunt ipsi impii spirantes ab eo
inimici perdit qui non potuerunt ulterius
ab eo adiuvari iustus de angustia li
beratus est quod patet de david iusto qui fuit
in regno constitutus et impius absalon
occisus in [illegible] Simulator i. ypo
crita qui placet fictitie ore decipit ami
cum suum i. illum a quo sperat proximum aut
adulatur Iusti autem liberabuntur ab ista
deceptione Scientia propria distruit mi
stice vanum et ficta In bonis iustorum
exaltabitur civitas quia bona sua iusti
expendunt pro bono reipublice et a
prodicione impiorum erit laudatio quia timebat
bonos eorum Benedictione iustorum i. orone
eorum qui est exaudita exaltabitur a
a deo sicut patet basilius orone salvat
ciuitatem suam a Iuliano apostata Et
civitas vel [illegible] a Sennacherib in
[illegible] et ore impiorum subvertetur quia sic
pro ypocritas [illegible] Qui despicit amicum
suum i. proximum derideo et destruitur eum
publica iudices quia totaliter [illegible]
tor destruitur Vir autem prudens tace
bit i. celabit destruens amicum si in ipso
congruit vel rectoris fuit Qui ambulat
fraudulenter revelat archana puerum
deliti commissa Qui autem fidelis est celat
amici commissum vel secretum sue fidelitati
commissum Ubi non est gubernator populus
corruit Sicut navis tractus gubernatore
tore periclitatur salus autem ubi populi vel multa

consilia per quod cavetur mala et obtinen
tur opposita mala quod fidem fatur pro eo
nec quod tenet ne ille deficiat et ipse
debitum remanet Qui autem cavet la
queos talis obligationis securus erit
ab intentione sui debiti nulla Gratiosa
biocessia pudorata inveniet gloriam
i. fama bona utique de ipsius et
Sicut et robusti habebunt divitias
quod per robur mentis et corporis acquirunt
eos acquisita possidere Benefacit anime
sue vir misericors qui per elemosinam co
nnecis de defuncta sed deiugis quod autem eo
delicis de propinquos abicit i. sibi tenere
eius debitum applendo et avaricia Im
pius facit opus instabile aggregatus sibi bo
bo temporalia quod sunt transitoria et corrup
tibilia Seminanti autem iustitiam vero et fide in
certis fidelibus i. stabilis eterna quod non est
aliqua destruenda Clementia parabit
vitam Hic est autem clementia ipse per quod relaxa
et mitigatur pene etc parat vita
corporale illis qui relaxat vel mitiga
pena mortis et vitam spirituale relaxa
anti si bene hoc fatiat ofert et
sectatio malorum i. pene morte sic tem
poralem illis qui imponit malum cum
mortis pena detur et morte spiritualem
imponenti si iniuste imponat Abho
minabile est deo cor pravum quod est male
affectum et voluntas eius in hiis qui
simpliciter ambulat quasi completa ma
litie et doli manus in manum non erit
Innocens malo homo malo et si nil
operetur sed teneat unam manum in alia
Sic otiosus non tamen est innocens quod cogi
tat malum inititur Semen autem iustorum
salvabitur i. filii eorum in bono diriguntur
quod sic a patribus docetur nutriti Circulus
aureus in naribus suis Sicut cum si
habet circulum aureum in rostro post
ipsum inter lutum sic mulier pulchre et
fatua si ingenies ornamentum
pulchra sit a deo sibi datum ponit inter luxu
lutum Desiderium iustorum omne bonum est
quod desiderant deum in quo est omne bonum eorum
ad bonum, expectatio impiorum furor sic dei
in die iudicii Alii dividunt propria pau
peribus largiendo et ditiores sunt quod dominus

cor bona multi erat ut grā[tiar]e va
leat opa piet[atis] alii rapiunt non pla
ut tyrannum et qui in ceteris ...
vtilit[er] cōpendunt alia que bndt
orat[i]o dni et instruct[i]o ... ppunt
bit pinguedie grē et q[ui] inebriat
in ... efficit bona doct[ri]na ipe q[ui]
inebriabit q[ui]a doctrina sua sapia eius
inetabi. Q[ui] abscondit frumenta
... q[uo]d dent expom vedunt ...
aliq libri lrunt additum in ... no
... de textor subiunit ... ut ... sunt
positiu in glo intellimalis ... p
... instu textum ... male
dicet in ppulis ... fame afflicti
maledicaut ... et vedent ... bndicet.
Bene consurgit diluculo q[ui] querit bona
op[er]a ut bonum ... inchoandi q[ui] ac
inuestigator malorum ... ab eis ...
incitur sic Saul quem ... phitonissam
audiuit ibi mort[em] sue ... deo
obstinatus cecidit in ... sed ...
... confidit iudiciis suis ...
... in deo ... iusto iudicio dei
... de illo q[ui] de luce ... cum haberet
... multa bona ... in annos mul
tos quiesce bibe epulare dixit ad
illud dns Stulte hac nocte repetent
aiam tuam ... iusta ... vivens
solidus ... i. ... de bone
... Q[ui] conturbat domum suam i.
... suam q[ui] ... de domo
in scriptura et maxime vet[eris] test[amen]ti ...
... in domo leui ... dns
et possidebit ... cuctis ...
a cogitis ... et q[ui] stul
tus est seruiet sapienti ille enim ...
... et sapiens ... ut ...
... Fructus iusti lignum
vite ... iusti ... ad ...
lignum vite q[ui] est xpc in ... sru...
... suscipit ... cuius
sapiens est q[ui] eligit bon ... ad
... suffus ... desi
... bono ... Si iustus
in ... recipit a deo flagella ...
de sco Job ... ipsi et

peccator sic flagellabitur a deo ...
Qui diligit disciplinam ... p[er]
inducit Salomon ad ardorem
sapientie et in ... ad actum ...
ad quam disposito maxime ... disciplina
... ad eam inducit in ... q[ui]
diligit disciplinam diligit scientiam ... p
disciplina suscipitur ... q[ui] ... odit
increpaciones insipiens est ... est
furioso q[ui] effugit medicinam salubrem
Q[ui] bonus est ... gratia sibi a deo data
hauriet sibi gratiam quem ... au
geri ut aucta mereatur ... Q[ui] ...
confidit in cogitationibus suis de ...
sic presumendo ... agit ... iuste a
deo dimittitur ... cadit Non roborabitur
homo ex impietate sic ... impie ...
dens sacerdotes ... et ...
dauid non fuit roboratus in regno
qui ... querebat Radix ... iustorum non
commouebitur hoc est stabilitas ...
et bone de q[ui] fuit dauid stabilitus
in regno ... et sua ...
diligens ... bono regimine sui et do
sue. Mulier diligens corona est viro suo ... causa ...
et putredo in ossibus eius ...
... dignitatis ... ad
... de mulie
suspecta de adulterio que adducta
ad sacerdotem bibebat aquam ... si
erat ... cum ... viro
causabat ... in ... et
putrefaccionem et tandem mortem ...
... iustorum iudicia ... cogitat
... ad ... iusti et
... impiorum fraudulenta ... dea
... sub ... impie
verba impiorum insidiantur sanguini ...
testificantur contra iustum in causa ...
... sicut ... de falsis testibus ...
nabothe ... os iustorum
liberabit eos sicut os daniel liberauit
Susannam ad mortem iniuste ...
... impiorum ...
... ad ... et non erunt ...
... ad ...
... deficient ... eorum

et huic fine magis concordat hoc
sequens in d[icitu]r p[er] oppositu[m] domus aut[em]
iustorum p[er]manebit in p[er]p[etuu]m et hic sic
exponitur in propposito doctrina s[cilicet] bona
cogitat[ur] vir i[d est] appetit eius virtus q[uae]
aut[em] vanus est s[cien]tia et virtute vanitat[is]
et erroris i[d est] sine bonis te[m]poralibus pa
rebit contemptui aliorum Melior est pau
p[er] hic est de infimo statu et sufficiens
sibi in victu et vestitu q[uam] s[icut] sui sta
tu q[ui] gloriosus i[d est] bona sua expen
dens in vanitatibus et indigens pane
i[d est] victu sufficienti s[icut] stultus sunt Novit
iustus animas iumentorum suorum i[d est]
famulorum suorum q[uia] s[ci]t eos instruere in
operibus suis et ideo dicuntur iumenta
q[uas]i in iuvamenta. Quibus eius iusto co
sidit diligenter labores famulorum suorum
et fidelitates v[e]l c[redit] eis modo iusto re co
pensat p[ro]ut et hic exponitur ad litteram de
iumentis Iudei enim erant crudeles
ideo lex non tantum deduxit eos ad pie
tatem circa homines s[ed] etiam circa bruta ani
malia q[uia] precepit quiescere in die sab
bati bovem i[d est] v[e]l t[er] magis cent[um] mi
tordes circa homines habet s[ed] hic q[uia] d[icitur]
novit iustus i[d est] considerare quomodo ne
iumenta sua excessivis laboribus af
fligantur viscera aut[em] impiorum crudelia
circa famulos suos et iumenta Qui o
peratur super terram suam eam debite colle
satiabit panibus i[d est] habebit victum
et vestitum sufficiente[m] Qui aut[em] sec
tatur ocium stultissimus est q[uia] p[er] hoc
incurrit defectum bonorum temporalium et
etiam spiritualium s[ed] q[uia] d[icitu]r Eccl[esiastic]i xxxiij mul
tam maliciam docuit ociositas
Qui suavis est i[d est] iste v[er]sus non est in
ebreo p[ro]p[ter] tamen sententia q[uia] i[d est] q[uod] suavis
est p[er] mansuetus moderatus est in ver
bis et factis p[ro]ut q[ui] movet ali
os non verbis contumeliosis de
scidit in ipsius monumentum est in p[ro]ximo
vivi Qui blandiatur in tordes os lo
cutus est et ideo impius non vide
tur ad iniquam nisi mala Radix
aut[em] iustorum i[d est] stabilitas eorum i[d est] vite

p[ro]ficiet de bono in melius p[ro]cedit Propter
peccata labiorum ruina p[ro]pinquat malo
q[uia] peccatum oris ruit homo in p[er]petuum q[uia] opus
et incurrit malum culpe et pene
Effugiet aut[em] iustus de angustia q[uia]
evadit v[e]l mors sed contritione et penam
iehenne De fructu oris i[d est] de bono do
ctrina replebitur bonis q[uia] p[ro]ficit discipulis
r[e]dundat in multum meritum p[ro]p[ter] q[uod]
doctores sacri non solum habebunt aure
am in celo s[ed] etiam aureolam Via stulti
recta in oculis eius q[uia] stultus h[abe]t oculos suos
respergeo replet[us] omnia videtur eius
bona Fatuus statim indicat iram suam
q[uia] s[cilicet] passis et non tegit quod displicat
i[d est] munitus callidus est sic simul displicat
se audire v[er]ba iniuriosa illorum q[ui]b[us]
reprehendit suam clarum in tempore pp
Qui quod novit p[ro]p[ter] est in verum vindictam
ebreo loquens v[er]itatem iudex p[ro] iusticie
est q[uia] p[ro]ficit veritatem magis in iudicio
Qui aut[em] mentitur s[ci]l[icet] in iudicio testis
est fraudulentus q[uia] p[er] hoc p[ro]ximus de
fraudatur Est q[ui] promittit et postea non
solvit q[uia]s[i] gladio pungitur conscientia q[uia] co
natur dicitur sibi q[uia] tenetur adimple
promissum lingua aut[em] sapientum est sani
tas q[uia] sic promittit ita adimplet
et est ibi quedam equalitas verborum
et factorum sic sanitas est adequatio
humorum Labium veritatis firmum q[uia] non
vacillat de uno in aliud q[ui] aut[em] testis
est repentinus concinnat linguam menda
cii q[uia] sic non quod testificatur est impossibi
te mittit mendaciis tamquam vim co
lorare dolus in corde cogitantium ma
la q[uia] talis non potest adimplere p[ro]p[ri]a
tem s[ed] cogitat adimplere dolosum te
Qui aut[em] pacem meunt consilia eis se
quuntur eius gaudium s[cilicet] ad pacem
pro iusticia ad turbationem Non contrista
bit iustum quicquid ei acciderit a veritate q[uia]
q[uod] ei accidit q[uia] fortiter adversam
pacem tollabit Impii aut[em] in p[ro]pa
rata fraudati replebuntur malo q[uia]
malo pene supponentur malum culpe
et post ea iehenne si p[er]severaverit

loquatio e duo labia mendacia qr pre
e vit regula eo at fide agit pla
cent ei qr in h ei assilant assilia
vo est causa dilecc ... id est
... at diligit sibi i sile ho v
situs et astutus celat sciaz i animo suu
us ad tempus optimu et ex insipientia
puocat stultiam s aliena con se
qr stati ... manifestat se p q lue
luz mag foralia dnabitur hic pz in
spiritualis ve et vo test qr reges for
tes alios subiecerit sibi et in missi
sime erat aliis sb tributo pt eo ex
pom de soch ne met ... q s
subicit vnes ssitias si at fuat re
missa ssualitas ei dnatur Merce
i cede iusti de aqua offensa dei qr
nulla stituuntur iusto de qui lege
tuisit vitaz pute sine aqua offen
sa culpe humiliabitur eu cora dno p
qui tcoz et sermoc bono q est i fideli
qsses oe letificabitur qr ad tllem qss
sione ser alleuia met et qdam
letia qr negligit dap tpale pp ai
num i pp sublevaos anima iustus
e qr anima e mag diligedi qr
lucru tpale si lucru spuale e mi
diligeda q tpale ... at ...
ni q dimittit aia pp tpale lucr
despicit eos qr pdit mag bo pp
min sicut p lucro tpali et siequ
et illo lucro defraudatur lo subditur
No mutiet fraudulencia lucr sicut re
q inutiat morte dauid Saulis
sperans inde rportare pm et impe
tat mort supplicia in ... et sibi
hois i eius vita cit auri puid i spi
opor auro et scita iustic vita sine
et pcca gle cerat decum a re ...
iusti duat ad morte si culpe p mo
et pecc ad morte ichene Cap xiii

Filius sapiens In ca precedenti in
duxit Salon ad susceptios discipline
et qr h susceptio efficiat sapiente
lo quit in h ca ont disa plinati sa
pli d filius sapiens docta pris qr i
eo maie reluceat qr at illusor e

cione doctrine non audit cu arguitur
autem met ut est cont ut sicq de
fructu oris sui hoo saciabitur bois eppo
natur sic ca precessit Aia at impiaz
sicq qr ultra deo et nuq agit con
... qui custodit os suud alii de siccita
totum oe custodit aiaz suaz ab adusitatibz
ispdiatur qr qui aliqd cape de ore ho
unde possit eu accusare sicut ei ... bat
pharisei aliqd rape de ore xpi et pp oppo
subditur qui at inspdat ... et no
vult pigia qr bnu vult obtinere bonu vtile
et honestu sed labor q ad h exigit non
vult sustinere et no vult efficaciter sed sicut
catto q vellet pisces comedere sed flugit
tu pedes in aqua ponere Aia at opantium
aberta pigua ipiguabitur i replebitur
spualibz bonis et eciam frequenter tpalibz
Verbu mendax iustus detestabitur tamqu
dispoim abhitu iustic ... imeste
Impius at qfudit pro p mendacia sua
et qfudet qui de mendacio manife qfu
det ... Justicia
custodit inocentis viaz hic pz de Joseph
vendito a fribz suis Gen ... hec
dnaret eis et pp inocetiaz suaz sit
custoditus a dno et sonis ... sup
fres suos Est qi dives tu nil habet
qui ... modicu ... nil e rpu
tans suff sibi et e qi paup tu in
mltis diciis sit hic e auarus cui nil
suff pp qd dt ... Antiq ... auia
ro de est ... hic ... auar ... sua
bonis ... no ... de p ... aie
dicie sue dicie sue ... dux ... dnaet
Nabuch ... Dan ... peta tua ele
rdime et ... tuas i misericordiis
pauperm qr at paup e ... ecrepacio
... no sustinet In ebreo hec
q termin e ... doe legis
vt expo ... increpaciones sustinet
pp defecti sapie sic frenetici no
sustinet emplastr ... p ... increpacionem
leo iustoz vppitus eoz qr luce
designatur pe adlesitas p tebraz letifi
cat pp qr ... sua bu vtitur qu ... p
lucena at impioz ... ppitas extinguetur

i morte uel extinguet. p(ro)p(ter) istam ma(lici)am
q(ui)a abutit(ur) sua p(ro)sp(er)itate (et) sit superbus
se iungat sibi q(ui)a g(ra)uit(er) eorum in tr(ibulation)e
aliorum excelle(n)s. Qui at agit o(mn)ia
cu(m) (con)silio et no(n) vol(unta)te p(ro)p(ri)a sibi i(d est) se
iungat i(d est) festinant acq(ui)sita ut p(er) ra
pinam uel usuram in ruina(m) dei iud(icio)
q(ui)a male acquisit(a) (et)c. Qui at paulatim col
ligit manu i(d est) debito mo(do) acquirit mul
tiplicabit(ur) p(ro)p(ter) iusticiam acq(ui)rentis. Spes
q(ue) differt(ur) i(d est) dilatio boni sp(er)ati affli
git a(n)i(m)am ip(s)i(us) sp(er)antis sed exp(ec)tat
lignu(m) vite desid(er)ium veniens i(d est) co(m)
pletio desiderii (et) causa delect(ationi)s et
gaudii q(uod) (est) de bono p(re)senti. Qui det
(ra)hit aliqui rei eam vituperando ip(s)e
se i(n) futuru(m) obligat ad no(n) (con)medi
du(m) eam q(ui)a sic vituperata reuiet con
(tra) ip(su)m. Sui qui at tim(et) preceptu(m) i(d est)
(con)siderans p(re)cepti d(omi)ni (et) patre v(er)sa
bit(ur) i(n) (pro)spi(ri)tate mer(ce)d(is) ha(bendo)
ad (con)stantiam f(ir)ma q(ui)a in p(ro)p(ri)o s(ervi)t
iusticia(m) et sup(er)na q(ui)a finaliter ve(nie)t ad
gl(ori)am. [illegible] dolose (et)c. iste v(er)sus no(n) e(st)
i(n) (he)b(rai)co. [illegible] et (et)c. Sp(iritu)a
lex sapient(is) fons vite. lex sapie(n)
tis dup(liciter) d(icitu)r vno mo(do) q(ui)a data est
a sapiente et (sic) lex diuina q(ue) data e(st)
a deo sapiente no(n) e(st) m(inu)s
et quelib(et) lex iusta q(ue) da(tur) a do(mi)
ne (est) tu legislatore creato (et) (con)s(equen)te(r) fo(n)s
vite q(ui)a (per) ea(m) hauritur debitu(m) viuedi
mod(us). Ideo subdit(ur) vt declinet i(d est) de
fugiat a ruina mortis culpe et
gehenne. Alio mo(do) d(icitu)r lex sapient(is)
q(ue) obs(er)uat(ur) a sapiente et h(oc) mo(do)
q(ue)lib(et) lex diuina et q(ue)lib(et) alia lex iusta
sapient(is) d(icitu)r q(ui)a sapiens eam custo
diuit et d(icitu)r fons vite q(ui)a sapiens
ibi haurit debitu(m) modu(m) viuendi
et p(er) h(oc) declinat a ruina mort(is)
culpe et gehenne. Doctrina b(ona) dat
gr(ati)am docenti et audienti q(ua)m diu g(ra)
ciam diuinam et humanam. I(n) itinere (con)
temptor(um) bone doctrine vorago q(ui)a
ruit de peccato in peccatum. Vsq(ue) in
p(ro)fundum peccator(um) astutus i(d est) ipsi i(n) cuius

om(n)ia agit cu(m) (con)silio i(d est) nil (pro)pe p(ro)p(ri)a ta(m)
sit. Qui at fatuus e(st) p(ro)p(ri)a (et)c. ag(it) e(st)
aperiet stultitiam fatuitatem suam imi
(ne)ssariam imitis ip(s)i i(d est) absq(ue) re (et)
p(ro) nuncio et p(ro) negocio ip(s)o cadet
i(n) malum (et) culpe et pene. Legatus
fidelis a fidele missus et p(ro) negocio
fideli. p(ro)batus (et)c. (Et)c. Tyrestus lo
co boni vtil(is) et ig(it)ur honesta loco boni
hon(est)i. (Et) desid(eriu)m diffinitiam q(ui)a p(ro)babil(is)
suauiter d(icitu)r in re bona vtile et hon(est)e
acquirit. (Et) at agere (et) acquirenti se
simile (et) ag(re)stem gloriabit(ur) i(d est) ho
norabit(ur) coram nullum in p(re)senti et fu
turo. Desid(eriu)m q(uo)d i(m)pleat(ur) delectat a(n)i
mam (et) a p(re)s(ent)e desid(eriu)m e(st) boni non
habiti ita delect(ati)o boni iam adepti de
testant(ur) stulti eos q(ui) fugiunt mala
q(ui)a no(n) reputant ea bona (con)silia que
sunt ut (con)siliu(m) sunt mala. (Et) ideo fugiunt ve(ra)
bona. Qui cu(m) sapiens graditur e(st)
(con)formando sapiens erit et sic (con)for
mans se stulto plus efficiet(ur) p(er) p(e)cc(at)o
res p(er)sequitur malum i(d est) pene q(ui)a co(n)
firmat (con)p(re)hendit se retribu(ere) bono(rum)
(con)s(er)uat iust(os). Bonus relinquet he
redes viros de sanctitate p(ro)p(ri)a i(n) de fru(ctu)
in re testo q(ui)a videreent filios suos
et filios filiorum in t(er)ra(m) et (con)stit(ui)t p(ro)
genies quos relinquit in in(dustria)
morte sua. (Et) custodit(ur) iusto sibi
peccatoris sic bona natalia in p(ro)p(ri)is fue
runt custodita p(ro)pter dauid (et) capta
tu Abigail in yram. Multi cibi
in noualibus p(at)rum q(ui)a p(er) expon(itur)
dup(liciter) vno mo(do) de cibis corpalib(us)
q(ui)a p(at)res antiqui sub laboribus co
luerunt p(ro)p(ter) terras incultas que
dicu(n)t noualia et ta(m) multiplicati
fuit ibi corpales in sufficientiam
sequentes. Ideo subdit(ur) et alijs (con)gre
gant absq(ue) iudicio i(d est) absq(ue) labore
suo q(ui)a inserunt talia q(ui)a sine merce
de sui laboris in q(u)o e(st) q(ue)dam ex
cauta sue iusti(cie) q(uo)d p(ro)p(ri)e d(icitu)r iudicium.
Alio mo(do) expo(nitur) de cibis in(te)lle(ctuali)b(us)
q(ui)a aliqui p(at)res et p(ro)p(ri)i multu(m)

laboravit in inventione scientie et cu
ram quam postea conflavit absque tali labo
re cor pater urge edit filium suum quo
ad animam spiritualiter illi de tali disci
plina licet enim diligat eum quoniam
ad corpus iocundiate iuste comedit et
replet animam suam quod sufficit sed quam ap
por
ventre autem impiorum insaturabilis et magis
delicata **Capitulum xiiii**

Sapiens mulier edificat domum suam. Salomon
commendat sapientiam in perso
na mulieris hic in principio huius
capituli quia ibi dicit eam in sexu muliebri
dicens: Sapiens mulier edificat domum suam
id est salvat eam et amplificat sicut A
bigail domum suam salvavit contra furorem
iram david i Reg xxv. Insipiens con
structam manibus destruet id est oper
ibus suis malis quam per manus designatur
sic Iezabel induxit virum suum
Achab et plebem suam ad ydolatri
am propter quod tota domus illa per Iehu fuit
destructa iiii Reg x. Ambulans
recto itinere per viam virtutis et timens deum
timore filiali despicitur ab eo qui infami
graditur via sicut Saul ipsum despe
xit david iustum i Reg xxv. In ore
stulti virga superbie quia loquitur contumeliose
et superbe et percutit alios virga lingue
sue. Labia sapientium custodiunt
eos quia non loquuntur nisi bona et honesta.
Ubi non sunt boves presepe vacuum est.
Hoc duplex exponitur uno modo de bobus ad
litteram quia plus antiquitus utebantur bobus
ad agriculturam et adhuc utuntur in plu
ribus terris et sic ubi caret de fructu boum
ibi eciam caret de fructu agriculture et se
quitur et per oppositum habundancia segetis
ubi claret habundancia boum. Alio modo ex
ponitur ut per boves doctores intelligantur
qui laborant in agro dominico et sic ubi
est defectus doctorum est paucitas fide
lium quod per segetes designatur et ubi est
pluralitas fidelium in maiori copia labo
rum doctorum et predicatorum. Testis fi
delis non mentietur profert autem mendacium
testis dolosus pro utroque inducitur hoc textus. Querit
derisor sapientiam et non inveniet eam. De
ridet hic derisor id est qui contempnit verba doc
torum et querit invenire sapientiam per
ingenium suum et sic non invenit quia superbia eo
cecat eum. Doctrina prudentium facilis quia
sicut dicit Iheronimus in prologo super pentateucum
aliud est scire aliud intelligere et propterea sic
prudentes quod bene noverunt facile proferunt
quod audierunt et de singulis in brevi faciunt.
Vade contra virum stultum ipsum arguendo
et nescit labia prudencie id est non adiungit
quod loquitur prudenter quod talem arguere est
laborem perdere. Sapientia callidi est intel
ligere viam suam id est cautus intelligere viam suam
id est quod debet fugere et prosequi et callidum
proprie dicitur quod per usum periculum ab aliis expertum
et considerat viam suam id est quod debet fugere
et prosequi et imprudencia stultorum id est impru
dencia eorum viam suam futuram errans quia non pro
videt quod fugiendum et quod prosequendum. Stul
tus illudit peccatum id est pro nichilo reputat.
Inter iustos morabitur gratia quia studet
diligenter vitare peccata. Cor quod novit
amaritudinem anime sue de peccatis commissis
in gaudio eius non miscebitur extraneus id est
de ipsius culpe et penitencie gaudio aliena
persona aliquis in salutem vel penitentem
depost per hoc meruit celestis paradisi la
tronum a quo alter impenitens fuit ex
clusus. Domus impiorum delebitur sicut pa
tet de pluribus regibus Israel quorum do
mus fuerit delete propter suam impietatem.
Tabernacula iustorum germinabunt id est proficient
in temporalibus et spiritualibus unde ii Reg iii
david proficiens et semper robustior
est. Est via peccatorum que videtur homini recta
id est iusta quia vivunt quibus indicat sic quod
est affectus novissima autem eius ducunt
ad mortem culpe et gehenne. Ri
sus dolore miscebitur quia exultatio
vite presentis honoribus et deliciis tempora
tur remorsu conscientie propter peccata que sepe
committuntur in tali vita et extrema
gaudii luctus occupat
in fine. Viis suis replebitur stultus
quia propter mala replebit se peccata et super eum

Erit vir bonus qui osculatur in presenti
vita immortalitatem dedit et vero in nomine
hic ante pignoratione qui vestit distin
ctionem inter bonum et malum consilium astu
tus qui sunt adiecte bonum et malum con
silium respondat consilium filios in quem dicat
prede infantes suos filio doloso iste
vestis non est in ea. Sapientes tenet dum
tiore filiali et declinat a malo inquit
offensam quia peccatum. Stultus transi
bit de facili animus de pecto in presenti
et confidit veritas quia sequitur ex hoc
quia futuri abutitur. Impacientes opibus
stultitiis quia passus ire absorbet in eo
vos et vir visitatus ratio vices animad
vertas fraudes odiosas et omnibus hominis
possidebunt parvuli. Vero stultitia quia
dum sic erunt parvuli et expectabunt
astutiam stultitias que dicunt in actibus huma
nis. Iacebunt mali ante bonos in futuro
sic in presenti sunt super eos certum ut frequenter
et impii ante portas iustorum quia extra
regno exclusi iusti ibidem recepti sunt
de mat. per de fatuis virginibus exclu
sis et prudentibus recepti. Etiam proxi
mo pauper odiosus erit. Licet quia homines
sunt verecundantur esse consanguineus pau
peribus tamen quia non sperant aliquid ab eis
habere sed magis timent quia pauperes com
pingere velint ab eis aliquid requirere.
Amici vero divitum multi tamen quia videntur
habere honorem et quia sperant ab eis ditari.
Qui despicit proximum suum peccat quia facit
contra proximum qui est magister pauperum assisten
et esse per possibilitatis eius. Benedicat
quia dicit mat. V. beati misericordes quoniam ipsi
misericordiam consequentur. Qui credit in domino sicut
forte talis magis diligit quia ancipiti
certavit. Errant in veritate iusticie qui operantur
malum culpe in via et virtutis in mala
iusticia quia iusticia sine misericordia pusil
lanimitatis et iusticia vero sine misericordia crudeli
tas sed dulcior magis temperans rigorem
iusticie dispensat. Thesaurus ad omnes bonos habere
in presenti et gloria in futuro. In omni opere bono
erit habundantia quia omnes boni de genere et
fructu ex tali mereri augmentum habere et

sed hic dicit mat. per huiusmodi dabitur et ha
bundabit. Ubi verba sunt plurima ibi frequenter
egestas patet in facientes et parva ma
lecta in quantum arte vel facultate solet
esse magis loquaces ut appareant. Co
rona sapientum dicitur quia gloriantur dicitur co
rona in fine et virtus quasi sit dicitur sapientis
virum et plus quia sapientes aut stultis dicit
ebat temporales divicias contempserit ut
liberius contemplacioni sapiencie vacaret ut
de socrate et diogene et multis aliis
fatuitas stultorum imprudentia quod solum
statim quia non providet futurum. Liberat
animas homines a morte testis fidelis
sicut patet de daniel qui liberavit susannam a
morte. Proferens mendacia versipellis
dicitur qui vertit pellem et ideo est qui mutat
verba sua sed fortunam corum videtur. In timo
re domini sed filiali fiducia fortitudinis corum
nec timet cum homine et filiis eius
sed talis timor et domini filios eius illi quia
in tali timore sunt educati sic filii prin
cipaliter illi qui sunt in studio sapiencie eru
diti. Erit spes qui est etiam expectatio fu
ture beatitudinis ex gratia et meritis procedens
timor in filialis qui est ex gratia et caritate.
Timor domini fons vite quia primum est princi
pium sic fons fluminis aqua ut declinet
nec a ruina mortis culpe et iehenne.
In multitudine plebis dignitas regis quia
ordinate plebs est et bene ordinata
ut de david et salomone et impotencia
te plebis bene ordinate licet sic multi in
composita moribus ignominia principis
quia inordinacio subditorum redundat in inordi
nacionem prelatorum. Qui paciens est multa gu
bernatur sapiencia quia non impedit animum ne
possit cernere verum. Iohannes paciens est in animo
non est perturbatus in adversis et non vindi
cat iniurias suas. Qui autem impaciens est se
quens impetum ire exaltat stultitiam suam
quia manifestat eam. Vita carnium sanitas
cordis a corde enim procedunt spiritus et motus
qui sunt operaciones vitales ad membra ex
teriora. Putredo ossium invidia. In in
vidia enim tristicia de bono alieno tristicia vero
est passio corruptiva et mortificativa
vel per ossa interiores virtutes quia corrum
puntur per passionem invidie. Qui calumpniatur
egenum exprobrat factori suo quia

factus est ad ymaginem dei sicut dicitur
secundum honorat autem eum et in ymagine sua in malicia
sua, vel per maliciam suam expellitur impius
de consortio bonorum. Sperat autem iustus in morte
sua quia sperat habere beatitudinem quam habere non
potest in presenti vita. In corde prudentis
requiescit sapientia quia quiescit in ea habitus autem
est quasi difficile mobilis et indoctos quasi
erudiet hic non est opus sapientis aliquos
eos iusticia elevat gentem sicut patet de eis
sunt veteri testamento et dicitur eum filii israel fuerunt
iusti fuerunt in prosperitate elevati ut tempore
david et salomonis et aliorum bonorum regum
et quando declinaverunt a iusticia fuerunt de
pressi et captivati sicut temporibus ozee et
sedechie regum in libro regum acceptus est
regi minister intelligens sicut ioseph pharaoni
genesis xli post exposicionem de bono
et malo prelato quorum unus est acceptus
regi populo et alter punietur ab eo. xv.

Responsio mollis frangit iram. Salo
mon ponit hic de multis quorum ad
partem volumus hic capitulum in forma
ponendum ad universale et dicitur in quibus
partes sed quibus talia tamen ista divisio autem
sed principia talium non sunt consequentur ut
dictum est supra in prima parte et sic responsio
mollis frangit iram increpatus vel re
manens sicut patet iudicum viii de Ge
deon qui respondens dulciter illis de tri
bu Effraym fregit iram eorum. Sermo
durus suscitat furorem sicut patet iii regum
xii de viris de tribu Iuda dicentibus quod
responderet x tribubus fecerunt eos rece
dere a david lingua sapientium ornat
scienciam quia tempore et loco et convenienter pro
fert. Os fatuorum ebullit stulticiam
scilicet sine ordine et impetuose profert eam
in omni loco. Oculi domini contemplantur bonos
illos quos dicebat prudentes dominus
quia non extendit ad ista minora et
maiora ad actus humanos propter arbi
trii libertatem in quorum providencia Iob
xxxiii circa cardines celi perambulat nec nostra considerat. Lingua pla
cabilis consolans eloquio quia ponit
et consolatur quia dixit ad pene
placandum lignum vite quia sicut per lignum
vite estimabatur vita corporalis ita

per linguam vita spiritualis. Quae autem inmodi
ta est ad lignum conterit spiritum sicut dicitur c. x
ix. In multiloquio peccatum non deerit. Stul
tus deridet disciplinam patris sui quia non cog
noscit eius fructum. Qui autem custodit in
crepaciones se corrigere astucior fiet fu
turum mala previdendo. In habundanti
iusticia quae consistit in abundancia complexa
virtutum maxima est. Vel abundancia operis
sicut castitatis virginalis. Cogitaciones autem im
piorum eradicabuntur quia auferetur eis po
testas et facultas adimplendi suas
cogitaciones malas sicut Absalon ab
lata fuit potestas interficiendi patrem David
patrem suo ii regum xviii. Domus iusti plu
ma fortitudo quia dominus protegit eam et
fructibus vel operibus ipsorum continuatur. Quod
malis non potest contrahere pacem ut eos corde
ipsorum vii de patribus in Ecclesiastico de impio
contendit ipsorum vita et hoc quod est contra
hunc. Hic autem est quedam distractio
quia vox eorum non totaliter absorbetur contra
ad bonum spiritualitatis autem quod prevalet
ad malum. Labia sapientium disseminabunt scienciam
eorum docendo. Cor stulto
rum dissimile erit scilicet cordi sapientis et
eius sibi ipsi quia diversis et variis
cogitacionibus agitatur. Victime impiorum
abhominabiles domino sicut oblacio Caym
quia fuit de aliquo vel mala vota
tate. Vota iustorum placabilia sicut patet
de Abel. Abhominacio est domino vita impii
id est propter deum comparacio et misericordia et
mundum esse prudentem quod abhominatur
opposita quia sequitur iustitiam sed eam quae
rendo diligitur ab eo sed deo quod est ita
iustie. Doctrina mala deserenti
viam vite quia sic vivit ita docet
qui increpaciones odit morietur morte
culpe et frequenter corporali morte sicut
patet de latronibus et aliis male
factoribus quorum omnium eorum corre
cionem renuit. Infernus et perdicio coram
domino ubi materia legis sicut patet tria
absconditum eo modo magis corda

filioꝝ hoim q' aduc st' in via h' de
con' illos q' negabat puidem dei
nꝛ se extendere ad actꝰ hoim et
cogitacões eoꝝ, No' ad pestilētes
cuius q' se corrupt sic n' tamen os
ad pertinet s3 refugit Cor gau
dens exhilarat fac, Dispo. n. cor
dis magis appet i fac q' in aliis
ptibus eo q' ibi vigent oes spūs
Cor sapiens querit doctrinā qz sepe
ret in scā despiciat pfici Et os
stultoꝝ pascit' ipītia, i. delectat' lo
quendo stulticia Oes dies paupis
mali malo pene qz paupitas
e defectus necessarioꝝ vite Melius
a timore pauptas qm thesaurꝰ magnꝰ i
delectabi' vivit qz si haberet i quo
melius ē parū cū timore dei qz id
modicū suffic' hoi qz thesauri ma
gni et insaciabiles qz nō suplet in
digenciā s3 magis auget Auaro
enī deest tā q' hz q' q' nō hz ut
dicit ieron' in epla ad paulinū de
oibꝰ sacre scripture libris Melius
ē vocari ad olera cū caritate i. ad mo
dicū cibū delectabi' datū q' ad
vitulū saginatū cū odio sic ad
salomonis vocat amor sic sunt ad
mag' quia ut homo inebriet
temulentus i. hz iam vir ira
cūdus puocat rixas qz ira ē ap
petitus vindicte ex irā de vltra ho
bonis i. pt qui pacies ē
mitigat suscitatas uts de de
decore judicii Iter pigroꝝ
q' sepes spinarū qz u. licet pigri
licet obstaculum in via vi ista
pigri de dt pigr' leo ē in via
leena i itineribus Iter iustoꝝ ab
scq' pres sum sic dauid et ille
in hoc desiderat in via sua Fili
vero q' fit morosum sustinet hoc Stul
ticia gaudium stulto qz q'z si
deus delectabi' opatur sic sit hic
ibꝰ bonꝰ sive malꝰ i. velit et
hitꝰ quāta ē delectatio in ope

dissipat' cogitacōes, i. dedu
cunt ad effectū Vbi nō ē cōsilium qz con
silium boū dat viā ad implendā
cogitata Vbi nō sunt plures cōsiliarii
fidelis confirmat' i. ad effectū dedu
cunt Letat' hō in sentencia oris sui
i. ab alio capitat' qz p' hec con
iungit estimacō pprie pfecta in q' con
gruit delectat' Et sermo oportunus
opz opportuno et siml' cōmista
debet placet opztique ē mene etiā
suo effectū Semita vite sup erudi
tū in sūma et hō docta ut de
clinet de inferno nouissimo Domum
supboꝝ demolietur dnūs utz de
domo alofernis q' dnūs dissipat
et fines facit viros eius inn. ut
judit salutaris Abhoīa
cōe cogitacōes male, qz ab eis
procedit mala vba et opa Et
plurimi firmo nō lim' ad in' ptia
aliqd inq' ut pote detrahē et
in mediū et cōsiliū pulcherrime
honestatis firmat' ab eo ad effectū
deducitur sic et hec cōponi de
more Conturbat cacitate oī i. pie
ut oes sche conuncte q' pro
prios pdicauit a deo mulier
ē confirmat aucto' uel sic Ille
at xpi predicatione verbi
dni cū cooperante et firmo cō
ē signis Conturbat domū suam
i. familiā q' sectat' auariciam
suis citius restringe a mō omnia
Qui odit munera p' iusticia oblata
viuet vita grē p' ma: p' p opa
mē cōtra paupes et fide purgāt
pu' cōtra peccata cōpa ad culpā et
penam dein in peccata i. electōis
redimit Mens iusti meditat'
ob' i. obedire deo et supioribus
suo hz n. ē dictu q' iustitia
... q' sum est os impioꝝ
redundat malis i. rebellā deo
et supioribus suis Longe ē dnūs
ab impiis s. gratiā licet sit pnōs
per essenciā et potenciā et oēs

Iustorum exaudiet tempore tamen oportuno
quali[ter] dicit exauditum ut profici
sapiat q[uod] ab eo dat[ur] c[on]tra p[ro]dilata
tum mag[is] desiderat. fama bo[na] impig
nat ossa. i. augmentat v[e]l c[on]s[er]vat
c[on]sistit robur mentis sic i[n] ossibus est
robur corporis. vit[ae] e[ni]m laudata
acq[ui]sivit. Auris q[uae] audit increpatio
nes i[n] digestes ad vitam vitæ [illegible]
i[n] medio sapientu[m] commorabitur ad
iudicem eorum sapientum. Qui abiicit di
sciplinam despicit a[nim]am suam. i. red
dit eam despicabilem deo et o[mn]ibus ho[min]i
bus. Qui aut[em] acq[ui]escit increpationi
bus possessor e[st] cordis q[uia] secundum
p[ro]p[ri]am [illegible] dicit. Timor
domini disciplina sapientiæ. i[n]structio
disciplinata et gl[ori]am p[re]cedit humilitas
sic dispo[sui]t natura ad ipsum. lux
[illegible] humiliatus [illegible] David
de humili p[ro]pria exaltatus fuit p[ro]
ad glorium regni t[er]reni [illegible] et
postea ad gloriam regni celestis. xvii

Hominis est animam preparare
... p[ro]c[e]d[i]t. dicit Salo
... refrenare motu[m] [illegible]
q[ui] [illegible] [illegible] ad docendum
et orandum reddit aptum. [illegible]
in hoc ca[pitulo] hominis e[st] a[nim]am preparare
p[er] orat[ionem] et sacras [illegible] meditatio
et d[omi]ni gubernare linguam sine quo
[illegible] non [illegible] pana [illegible]
[illegible] non vos estis qui loquimini [illegible]
[illegible] vobis. Deus vic
[illegible] et actus ip[s]orum patent [illegible]
q[ui] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] voluntati [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] et dem
[illegible] [illegible] non ma
nifesta [illegible] aliq[ui]s [illegible]
[illegible] [illegible] ab eo [illegible]
auxilium in operibus tuis et dirigentur
cogitationes tue ad bonum effectum
Universa p[ro]pter semetipsum operatus e[st]
d[omi]n[u]s q[ui]a sic e[st] primum efficientem om
nia e[st] finis ultimus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ergo principium alpha et o principium et finis
[illegible] ad diem malum [illegible]
in iudicium ut in [illegible] reluceat iusti
tia sic eius in [illegible] ut deduct
[illegible] diffuse ad [illegible]
o[mn]is [illegible] [illegible] o[mn]is [illegible]
[illegible] sibi ad [illegible] si magis ad ma
ne fuit exponam ut [illegible]
[illegible] [illegible] iste [illegible] non e[st] [illegible]
[illegible] q[uia] [illegible] et [illegible] sim
[illegible] et [illegible] q[uia] una sine
alia non e[st] virtuosa ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Cum placuerit d[omi]no vie hominis i[n] [illegible]
eius dicta et cogitata inimicos eius [illegible]
[illegible] ad pacem ita q[uod] erunt sibi
[illegible] de Joseph [illegible]
et de Moyse [illegible] et de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q[uia] multi [illegible]
cum iniq[ui]tate q[uod] non sit [illegible]
[illegible] [illegible] hominis disponet viam
suam [illegible] est hominis [illegible]
[illegible] in [illegible] q[uod] non [illegible]
aliter [illegible] d[omi]n[u]s [illegible]
eius q[uia] non [illegible] humana [illegible]
[illegible] [illegible] divina [illegible]
divina [illegible] i[n] labiis regis [illegible]
Deutro[nomium] [illegible] de [illegible] [illegible]
sedit i[n] solio regni sui describet
sibi Deutro[nomium] legis [illegible] i[n] volume
[illegible] legere [illegible] vite sue ut
discat timere d[omi]n[u]m. [illegible] non
errabit [illegible] dando malam
[illegible] si in lege studuit et d[omi]n[u]m
timuit. Pondus et statera iudi[cia]
d[omi]ni. i. iudicia dei sunt iusta et [illegible]
eius o[mn]es lapides sculi [illegible]
o[mn]es lapides sacculi et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible]
[illegible] fiebat pondera [illegible] lapidibus
quorum [illegible] ponderosiores ali[is]
[illegible] [illegible] [illegible]

pozuos metalli quatz vna pondat
maioza aia libra aia vnaaz zorß et la
bides illi ponbapit in vno sacculo
e i·ssg et opa vcos lapidet sacculi
i opa dei sitic cu de[illegible] pode et mesq
et hic mo d[illegible] Cap xj [illegible] dyspositiq
ti dos ipondie mo et mesura debera
biles viri i iusto q agut ipre qr di
stortist ab eo mete qm iusta su
ma solud sidzni qr sit d[illegible] duzz
a mota iustra ep aiud st vigna u la
trotund maz volutas iustor sigu
suistox labia iusta iudicab[illegible] co
istitut er valoe dirt a deo i[illegible]
ne deti Indignacio regis nuctis me
tus Rom in [illegible] de Saloe q dignty
toy Ioab et Semei mada illabet
ad Et vu sapiens placab eu sic
pz de Ioab in [illegible] q p mlie te
uite placa na dauid co Absa
lon In hilait voltq regs vita sicoz
q offendit qa p[illegible] e dispositq ad co
donad cis so[illegible] et clemecia eq
qi ymber scotinq qr sic ymber e
bay et suauis et enuste sic cle
regis i[illegible] indigentibq possede sa
piencia qr auro melz e quito aue
bo torpa[illegible] pferu et auro bn co
put sapich que e nota de diuis
et aurto pruden q est nota de
huais Secta iustor pz pua Co
trico Pre supbia pz de Absolo
q p[illegible] inimiaz elaq i supbia i quo
pendes suit Teste in [illegible] et de
Antiocho supbis q adeo suit per
cussq idm qr eq scroe [illegible] ex
aty et i mebris suit miplebr mabo
y hideis in Machq [illegible]
mbibus ne q de ps Flegi abs ton
do dei mag q hi in taber ps e
sapiens est corde abs tu ducta ap
pella pruden i denoiam st ab hi
bi ipm pficiete et q dulcs eloqo ita
qr ei sapiencie hitu et te i doct
actu maiori respiet qr no solu
habebit auda sz et ancola q dz
actui docendi so subd fons vite eu
ditos possidentis i erudite potest p sapi
enaz et loq[illegible] ic n vnuih diligz
socie sic a q sapiet a tali doctre ad
alios doctra scilz sapientiae Cor sa
piet erudiet os eq ipm in loqndo
et labiis illiq addet graz qr sapia
eloqencia dicta efficat mag gt[illegible]
sa ug mell gra vba qr st dulcad an
i ste faug mell ori dulcedo ale
e sanitas ossiu i bo disspo et robur
cor q eq exoritibq aia dulcat vnut
in corde pt et hc expoi de robore
[illegible] spuali qr q sistat i vtu ri
tr[illegible] et moralibq in q aia
delectat tanq in suis pfcoibq e vua
exponat e om aia laborat i
ho laborat co mo loqndi qr ho deno
nat a pte digniol laborat sibi i
pr necia vite sue et famlie qr co
pulit eu sud laborad Os suu co
eni ipo qo oz eu coede oz cu labo
tac [illegible] q de [illegible] in te[illegible] in Cor no
vlt opari no madus Vir ipig
fodit malud quit cu diligea sic fodi
cus thaurid meliatq exple eos hi
tu malo et in labiis eq igt exarde
scit signis iracudie et supbie ho
piesu suscitat lites gom de Siba sc
tora in [illegible] et vbcsp suscitat se
pat doctrh principes st doctrh sepat
Saul a dauid qui e sue p[illegible] vir inq
lactat amicu sud et adula[illegible] et duc
eu p viaz no bonaz p tale adulac
Cor attonit oclis z hic po duo sig
hois cogitatis mala vin e q hz
oclos attonitos ex itensa cogic
et abstiat vnsq certior qr moty
malos depellut mores si phy
p[illegible] e q mordz labia sua ex hn
nacie cm psacd mala mouet
debes ad tale actu se dz mordes
labia sua pficit malud i[illegible]
psire C[illegible] signat senectq i
debet sen[illegible]uti no auidz si bone
so subdit q in viis iusti rpiet se

recessisse melior e paciens viro forti
forti non corporali spiritualiter melior e aia cor
paciens ... e fortior ...
tollat adversa et qui dominatur aio suo
... expugnatore
urbium ... diogenes philosophus dixit de
allexandro magno qui multas urbes ex-
pugnavit ...
diogenes ...
appetitum Sortes mittuntur ...
... fortuitu ... a domino temperantur ...

No de sorte.

[illegible]

...

[illegible]

... pro mo ... ca^m xvij

Melior ē buccella cum gaudio
ī pressit nec ipetu hic re
primit tripes eius effectui ī
tantus tantus sequitur tu sic dixi ista
diuisio et complecte accipitur spiritualiter
et non secundum proprietates corporis dicit nec effectus
ē in guttie de quo dicitur melior ē buccella
i. paruitas substantie parua sicca i. simplex
modo magna l. hilaritate dicta quam ple
domus victimis i. magnis epulis cum
iurgio unde dicitur paruum saepe omnia volens
accessere boni. Servus sapiens dominabitur
stultis filiis hic re complectio parum
et implicatur omnibus aliis quod filii stul
ti reddunt hereditatem paternam parum
sparsere et fregit illis quod sapiens ser
uius parum erat dedit hereditatem inter
fratres i. hic parte hereditatis tu stultus de
corpore de vestre ministro moysi qui
successit ei i. ducatum populi israel et non
filii moysi diuiserunt terram hereditatis in
tribubus ut in libro iudicum et Josue.
Sicut igne probatur argentum et aurum
camino quod sic aurum magis examina
tur quam argentum ita dominus maiori
tribulatione examinat corda magis
fortium quam minus unde dicitur deus corpus
fidelis ecce qui non patitur vos temptari
super id quod non potestis et sic hic dicitur
spiritus ad sanctum laurentium nos quibus pe
nes leviores pugne tunc sic vos ap
te at quem invenerit glosior de tyrann
reportat triumphos. Malus obedit
lingue iniquae i. tyrannus sapienti iniq
ue fallax quod si inducere populi precet
ministri eius. Qui despicit pau
perem exponitur ut supra xiiii et
qui in ruina letatur alterius preceet di
cere non erit impunitus quia in hoc pec
cat sicut ac ē si letetur in ruina
alterius pariter licet putet quod ē est
malus homo turbans eum ē licitum. Coro
na senum i. honor eorum filii filiorum
qui ad gloriam plurium patris veteris
de qui videret filios et filiorum usque dederit
cum et quaterna generationis. Gloria filiorum
patres eorum in hoc enim gloriant quod

de bonis patribus et nobilibus sunt
orti. Non decet stultum verba composita
hic ē ducitur non est decens quod stulto
proponatur aliqua abbreviata in qua
est hic verba composita. Nec principem
labium mentiens quia dicitur decentia eorum
ad quod requiritur virtus labiorum. Gem
ma gratissima exspectatio praestolantis
i. res exspectata a desiderante ē
sicut lapis preciosus in oculis eius quo
cumque se verterit in quocumque nego
cio prudenter intelligit et diligenter
apponit ut agat prudenter ne sua
desiderio frustretur. Aliter exponitur
de exspectatione premii terrestris quod dicitur
preciosa margarita aliter per
et talis in omni negotio studet
prudenter agere ne fraudetur sua
exspectatione. Qui celat delictum al
terius querit amicitias eius ut habeat
amicitias eius. Qui altero sermone re
petit sine causa publicatione separat
federatos quia rumpit federis imi se
et illud plus proficit correptio
in sapientia apud prudentes quam
hic recipit quam centum plage
apud stultum qui non emendatur
verbo vel verbere. Semper iurgia que
rit malus ad hec inclinatus ex
corporum vel apparentia fere. Angelus
autem crudelis i. nuncius iudicantis
mittetur contra eum ad eum inter
ficiendum vel occidendum tanquam predi
ctum. Expedit autem magis vescere
occurrere quia hic destitutus a
lege et iustitia quod dicitur hic stultus est
pessimus alius vnde dicitur pro proverbio quod
reddit mala pro bonis quia ista in
gratitudine maxima et pessima. Vnde
qui dimittit aquam bibere vinum non
forte rapiud ē iurgiaci quod omnis
ex ebrietate et auget panis co
tidianum quoniam deum despicit. Leccatio
rum sine causa. Qui aperit aquam prin
ceps ē iurgiorum. Ita ī ebrio habetur quod
exponitur supra de quo ē in
aliquo fluuio fiat operatio ut aqua

inde decurrat et i. e. quia incipit un-
ma facit filia que in principio apparentia est
parua sed processu dilatatur. Sic iurgium
in principio paruum processu fit magnum ma-
lum. Et qui iustificat impium et qui vilipen-
dit iustum facit contra iustitiam. Quid prodest divitias
habere stulto cum nichil que eis non
utatur ad bonum sed ad malum nec pos-
sit acquirere sapientiam. Qui altam
facit domum suam. Iste versus non est in cor-
recto per hebreo quia satis patet. Omni
tempore diligit. scilicet tempore adversitatis sic et
tempore prosperitatis qui amicus est verus et ideo
et frater in angustiis comprobatur. sic
cum creatio fuit in magnis periculis frater
Joseph succurrit fratribus suis fame
afflictis. Homo stultus plaudet mani-
bus cum gaudet et non timens cum
spopondit pro amico suo id est extraneo habe-
tur per sorte periculose se obligans
pro eo et tunc debet sollicitari de
liberatione sua et ideo sicut dicitur
est supra vi. Fili mi si spopondis-
ti. Qui meditatur discordias scilicet
diligit rixas quia scandit ad discordi-
as et qui exaltat os suum scrutando et
alios contempnendo querit ruinam. liquet praeter
intentionem suam quia talis exaltatio est indi-
gnatio. Qui perversi cordis est non inveniet
bonum quia aliis efficitur odiosus et quia
est misericordia ... dispositus et similiter
vitalitatem in malo et similiter ad
malum inclinantem proprie quod dicitur plus
vim ceteris quia malum non loquitur
ad alterum neque ad semetipsum et qui
vertit linguam in pravitatem adulationis et in ab-
sentia diffamationis incidet malum vel
se et pene. Natus est stultus in igno-
miniam quia ab aliis despicitur. Animus gau-
dens etatem floridam facit quia vitam pro-
ducit usque ad canitiem. Spiritus tristis exsic-
cat ossa et abreviat vitam quia est
passio mortificativa. Munera
de sinu id est in occulto tradita impius acci-
pit. In facie prudentis lucet
sapientia per maturitatem et honestatem quia

dispositio cordis magis apparet in facie in-
quantum omnis sensus quam in partibus aliis. Oculi
stultorum in finibus terre id est habent vagos
aspectus sicut cor vanos cogitatus. Ira pa-
tris filius stultus quia patri vituperatur ipso
et stultitia cuius redundat in parentes. Simul
in iure. Non est bonum damnum inferre
iusto cui debetur bonum et honor hic
principem percutere id est occidere sicut ysma-
el pessime interfecit godoliam qui iure
indicabat populum. Qui moderatur
sermones suos ita quod nihil est superfluum
vel diminutum doctus et prudens est
quia hoc est valde difficile et quia est
magis vitis et prudenti ... eruditus in scientia et moribus ... quia
sapientias ... Stultus quo-
que si tacuerit inter alios sapiens reputa-
bitur ab ignorantibus ipsum et si compresserit
labia sua ab inani eloquio infor-
mis ... desertum quoque comprimit labia
sua ne prorumpat in aliquid stultum. xviii

Occasiones querit qui vult re-
cedere ab amico. Ad sensum ... quod est re-
cedere ab amico fideli quod sic-
quod fit ... occasiones querit
alligatio id est causam ... quia vult re-
cedere ab amico sine ... Omni tempore
erit exprobrabilis quia corrumpit et falsat
amicitiam quod est precium quam fallacia pe-
riculi ... est amicitia quia
peccatum ... quod dicit phylosophus viii ethicorum. Non reci-
pit stultus verba prudentie quia plus desi-
pit ... Impius cum in
profundum venerit peccatorum postea vi-
lis contempnit omnia ... et pene
formata ... cum ignominia et op-
probrium sequitur in gehenna. Aqua profun-
da verba ex ore viri ut dicit ... Rasa sa-
lus ... quem ... verba continent profundam sententiam
ad quam quisque non potest de facili attingere
sicut nec ad fundum aque profunde et tor-
rens in alios per bona documenta fons
sapientie in mente sapientis a quo fonte
ad alios derivantur aque sapientie. Accipe
personam impii ... personam ... ducere

honorem corporalem et frequenter spiritualem. Qui custodit mandatum dei et superiorum suorum custodit animam suam a transgressione culpe et a pena ad quam obligaretur. Qui autem negligit vias suas i. observationes mandatorum mortificabitur morte culpe et gehenne. Feneratur domino qui miseretur pauperis dando ei elemosinam quia dominus reddet ei centuplum in presenti et vitam eternam in futuro. Mathei xix. Erudi filium tuum in scientia et moribus ne desperes de eo erudiendo si parum vel nichil capiat in primo quia frequenter contingit quod aliquis tarde incipit bene erudiri. Ad interfectionem autem eius corporalem vel spiritualem ne ponas animam tuam. Sunt aliqui patres qui multe procurant corporalem mortem filiorum male corrigendo eos veneno vel alio ne a publica iusticia suspendantur. et aliqui patres interficiunt eos spiritualiter [illegible] corrigere desperantes de eorum correctione eo quod sunt male corrigibiles quia tamen non est desperandum quamdiu sunt in vita presenti in qua sunt per liberum arbitrium ad bonum vertibiles. Qui impatiens est sustinebit dampnum si paciens quia perdit et aliud rapuit rem alienam ex impatientia aliud apponet ad dampnum inferendum cum dampno paciens. Audi consilium de bonis agendis in futuro et suscipe disciplinam de malis preteritis corrigendo ut sis sapiens in novissimis tuis. Multe cogitationes in corde viri quia qui vult variatur de una cogitatione in aliam. voluntas autem domini in eternum permanet. si immutabiliter quia unico actu volendi vult se et alia. Homo indigens misericors est quia experientia sue miserie movet eum ad miserendum aliis in affectu licet non valeat in effectu. Et melior est pauper iustus qui non declinat a veritate quam vir potens qui declinat ab ea per mendacium. Timor domini [?] qui timet offensam ad vitam beatam perducitur et in plenitudine scilicet virtutibus commorabitur. scilicet [?] absque visitatione pessima in eternum [?] quod nullo [?]

ibi. Abscondit piger manum suam sub ascella. i. tempore frigido mittit sub ascellas [?] manum [?] calefaciendam. vel [?] Abscondit piger manus suas i. magis suas ascellas [?] per pluralem [?] sicut [?] Nec ad os suum applicat eam [?] i. [?] magis ad ignem [?] calefaciendo [?]. Pestilente flagellato stultus sapientior erit. i. [?] stultus qui in aliquo corrigetur se timens ne [illegible]. Si autem corripueris sapientem intelliget [?] delinquente quia [?] sine delicto [illegible] intelliget disciplinam se emendando ab illo delicto. Qui affligit patrem et fugit matrem sicut [?] Absolon et [?] fugit [?] ei debitum obsequium ignominiosus erit in presenti et infelix in futuro. Non cesses fili audire doctrinam quia [illegible] in scientia [?] tamen audire [?] sic dictum est [?] Audiens sapiens sapientior erit [?]. Non ignores sermones scientie quos audisti audiendo. Testis iniquus deridet iudicium [?] deludit iusticiam [?] falso testimonio cum [?] iudice et os impiorum i. testium iniquorum devorat iniquitatem i. audacter [?] [illegible] et [?] devorat et non masticat [?] si [?] masticaret [?] culpe et pene [?] et non [?] Parata sunt derisoribus legis divine et humane iudicia [?] et mallei percutientes i. pene [?] stultorum i. transgressorum corporibus quia aliqui suspenduntur et aliqui [?] capita et alii [?] vel aliis penis corporalibus puniuntur [?] ad flagellandum [?]

Capitulum xx

Luxuriosa res est vinum [?] et tumultuosa ebrietas [?]

[illegible]

vnde ex solio principatus qui sit
cum filiabus suis [illegible]
et [illegible] pro rebus [illegible]
qui tunc homines [illegible] effrenate
et [illegible] .i. [illegible] delectat-
[illegible] ebrietas [illegible] non erit sa-
piens quia vtrumque absorbet [illegible]
et [illegible] mentem [illegible] sicut ru-
gitus leonis [illegible] aliis [illegible] ita
est terror regis inter homines qui
prouocat eum ad iram peccat in
animam suam .i. in vitam suam sic patet
de Semei in [illegible] et de Ioab prouoca-
uit regem dauid ad iram quia [illegible]
fuit occisi de mandato eius per salo-
monem filium suum [illegible] Honor est homini
qui separat se a contentionibus quia per hoc os-
tendit se pacificum et mansuetum esse quod est
honorificum quia honor est premium virtutis
Omnes autem stulti [illegible] p[illegible]
tur [illegible] [illegible] ad lites [illegible]
te ex impulsu passionis quia [illegible]
[illegible] noluit [illegible] ad litem [illegible] men-
dicabit ergo estate [illegible] fructum
[illegible] et non dabitur ei [illegible]
sue pigritie sic aqua profunda in qua la-
tent ea que sunt [illegible] sic consilium [illegible]
[illegible] in corde sapientis et consili-
[illegible] sapiens .i. [illegible] diligenter ex-
hauriet .i. perudet et [illegible] que
[illegible] [illegible] multi homines miseri-
cordes vocantur qui tamen non sunt sed vi-
cium [illegible] magnus pusillanimes [illegible]
[illegible] dimittit [illegible] [illegible]
et fidelem [illegible] [illegible]
sicut [illegible] [illegible] inveniet qui
[illegible] [illegible] [illegible]
filius hominis veniens [illegible] inveniet fi-
dem in terra .i. fidelem hominem [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Iustus qui ambulat in simplici-
tate sua .i. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] [illegible] bonitate [illegible]
[illegible] [illegible] filios eorum Rex qui
sedet in solio iudicii .i. ad iusticiam ex-
equendam dissipat omne malum

[illegible] [illegible] [illegible] dissipatione iustitie
sue quia malum [illegible] [illegible] [illegible]
vide Quis potest dicere mundum est cor meum
[illegible] [illegible] nisi ex speciali gratia dina
[illegible] Pondus et pondus mensura et [illegible]
quia petimus non [illegible] nos [illegible]
[illegible] pondus maius in emendo et pon-
dus minus in vendendo et sic de mensu-
ra vtrumque abhominabile est apud deum
quia est [illegible] iustitie palliatum [illegible] quia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] studiis suis intelligitur pu-
er [illegible] si [illegible] sit hoc videlicet ex hoc
[illegible] quia futurum sit virtuosus
in etate adulta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aure
audientem doctrinam sapientie et oculum
videntem [illegible] dominus fecit vtrumque
.i. [illegible] dono dei [illegible] Noli
diligere sompnum [illegible] per pigri-
tiam ne te egestas opprimat [illegible] de-
fectum laboris in [illegible] [illegible]
[illegible] oculos tuos .i. sis vigil et di-
ligens in operibus tuis et saturabere
panibus .i. [illegible] Malum est ma-
lum est dicit omnis emptor qui [illegible]
emendo vel [illegible] ut diminuat eius
[illegible] et cum recesserit tunc [illegible]
[illegible] [illegible] de bono foro est
aurum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tolle vestimentum eius .i. potes lici-
te tollere [illegible] fideiussor extitit ali-
eni [illegible] [illegible] [illegible]
dendum pro eo [illegible] est vestimentum ne-
cessarium sicut de nocte debet reddi in
vespere et [illegible] [illegible] [illegible]
sit vestimentum necessarium de die [illegible]
[illegible] in vespere et reddi in mane
[illegible] [illegible] fiet [illegible] [illegible]
Suauis est homini panis mendacii [illegible]
[illegible] .i. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] operari [illegible]

n[ost]ra et q[uod] sic agit[ur] p[ro]uaue vide[tur]
et postea i[m]plebit os ei[us] calculo p[ro]uari-
cacie[?] p[ro]u[en]it eo q[uod] [con]dat se male
gessisse. Cogitaciones [con]siliis roborabuntur
ad effectu[m] deducunt[ur] et gubernaculis i[d est] prudentie
[con]silio et experie[n]cia tractanda s[un]t bella
et no[n] solu[m] virib[us] corp[or]alib[us]. vn[de] apud Roma-
nos q[ui] p[er] bella subiugauerunt sibi totu[m]
orbe[m] miles [con]tumax [et] fortis carens
tu[m] sapie[n]cia dicebat[ur] miles sine oculis. Ei
q[ui] reuelat misteria i[d est] [con]silia s[e]c[re]ti fidei sibi
tradita et ambulat fraudulent[er] o[mn]ib[us]
aduersariis ei sit [illegible] latent[er] et dila-
tat labia sua mag[na] p[ro]mitte[n]do et p[ar]ua
a[ut] nulla adimplendo ne co[m]miscearis
q[uia] fies ei s[imi]lis [illegible] eloq[ui]a [illegible]
[illegible] et tu [illegible]. Qui maledi-
cit p[at]ri suo et m[at]ri extinguet[ur] [illegible]
sic [illegible] leuit[ici] xx et extinguitur
q[uan]tum ad lu[men] p[re]sentis vite. Hereditas ad q[uam]
festinatur in p[ri]ncipio ex cupiditate [illegible]
[com]prehendendo i[n] nouissimo benediccione carebit
q[ui]a [illegible] pena[m] sustinebit et
habet eam de [illegible] sic fing[itur] no[n] [illegible]
[illegible] Ne dicas reddam malu[m] p[ro] malo ex
vindicte zelo. Expecta d[omi]n[u]m [illegible] et
liberabit te a [illegible] Abhominacio est apud
deu[m] pondus et pondus [illegible] ut plus
A domino diriguntur [illegible]
[illegible]
q[ui]d [illegible] a deo [illegible] est q[ui] no[n]
[illegible] ordinat[ur] ad [illegible]
[illegible] no[n]
vidit [illegible] audit et [illegible] no[n] as-
cendit [illegible] Ad finem [illegible]
[illegible] ho[mo] no[n] [illegible]
q[uia] [illegible] indiget [illegible]
na [illegible] deuocione [illegible] i[d est] facere [illegible]
[illegible] et no[n] [illegible]
reddere [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] dissipat impios [illegible] dissipare [illegible]
[illegible] boni [illegible] et i[n]curuat sup[er] eos
fornicem [illegible]
[illegible] victoria de [illegible] ut habet[ur]
de saule [illegible] Lucerna d[omi]ni spiraculum ho[minis]
i[d est] [illegible] male [illegible]
[illegible] d[omi]ni [illegible]
est [illegible]

hom[inis]

[illegible] o[mn]ia secreta ventris i[d est] cordis
[illegible] cu[m] [illegible] et
[illegible] [illegible]
[illegible] hom[inum] [illegible] hom[ines]
q[ui] in [illegible] mi[sericordi]a et veritas [illegible]
custodiunt rege[m] q[uia] [illegible]
[illegible] pusillanimitas et [illegible]
crudelitas q[ue] destruit rege[m] et [illegible]
et roborabit[ur] clemencia thronus ei[us] sicut
p[at]z de regno dauid [illegible] vbi
dicit[ur] [illegible] mea multiplicat
me [illegible] in dubiis ad vna[m] p[ar]te[m] e[st]
declinandu[m]. Exultacio iuuenu[m] forti[tu]do
eor[um] [illegible] et dignitas se-
nu[m] canicies [illegible] canicie ca-
pitis [illegible] n[on] dignu[m] [illegible]
[illegible] fuit quod [illegible]
[illegible] senib[us] et leuit[ici] [illegible]
Cora[m] cano capite [con]surge et honora
p[er]sona[m] senis. Liuor vulneris [illegible] i[d est] dolor
[illegible] sic labor [illegible] et dolor
[illegible] abstergit mala tal[ia]
[illegible] habetur sic liuor vulneris
euacuacio i[n] malo et plage i[n] ven-
tre [illegible] sic euacua[illegible]
[illegible] i[n] malo i[d est] i[n] malis [illegible]
[illegible] [con]stringit [illegible] et [illegible]
[illegible] liuor vulneris causa[illegible] q[uia] [illegible]
solet inferri liuores et vulnera et p[er]
[illegible] i[n] ventre i[d est] plage [illegible]
ad membra vitalia i[d est] ventre latencia
p[er]tingentes

Cap[itulu]m xxi

Sicut diuisiones aquar[um] [illegible]
[illegible] motu[m] hic [illegible]
mouet dubiu[m] q[uia] forsitan
[illegible] credere q[uod] [illegible] motus [illegible]
[illegible] [illegible] mouet dicens
Sicut diuisiones aquar[um] [illegible] diuise s[un]t aq[ue] q[ue]
s[un]t sup[er] firmamentu[m] ab hiis q[ue] s[un]t sub firma-
mento [illegible] voluntate diuina
[illegible] et p[er] [illegible] aliq[uo]r[um] [illegible]
[illegible] i[n] manu d[omi]ni i[d est] i[n] potestate ei[us] q[uia]
[illegible] motoris [illegible] mouere [illegible]
q[uo]cu[m]q[ue] voluerit inclinabit [illegible] o[mn]ia s[un]t
in ei[us] [illegible] Omnis via viri recta sibi vi[detur]
q[uia] [illegible]

ad malum opat sz se appetit ad bonum
vnde tal appetit appendit at corda dei
istatam pue iustie ut si noita et demu
ta reddat eis pena uel pplicia facie
meian et iudicium i opa mie egris
et iustie obpssis magnitudinem dno
cn viribe eq no indiget sic dt i psa
Numquid manducabo carnes thaurorum aut san
guinem hircorum potabo. Et iustie cum
iuste obpssis indiget ipse dns
vt iz i mebris suis sz qd dt esuriui
et no dedistis mi manducare
ipallatus acloz c dilatacio cordis sz
estionie dispo i cordis magis appet
ionale lucra ipsorum petitum. Ad hoc n
sunt dige istetio sua no at ad bonum
sz qd dt se insa pietes sit ut faciat
mala siu at face nescirent. Cogita
tes robusti vere mett et ceer se
i habundancia qr cogitat se face bona
opo sez habundancia bonorum spualium
et et spalium. Omnis at pigr ad bene
opandum sp e egestate e spiali et tpa
li. Qui congregat thauros lingua me
dacii sic adulatores diuitum et sim
adulatori vanus i vtute vacuus et
ecorores c qr pati destim cordibus sui
et ipnguet ad laqos mortis eius
pe et iehene. Rapine ipsorum detra
het eos ad iferum sz qd dt q uol
qui volut dites sit incidut i teta et
i laqum dyali et i desideria multa et
nocua q mergut hoes i mitatum Qui a
nolut facre iudicium i iuste vnnc eos
Puersa via viri q est via peti
aliena est i adeo sz no est de textu
qr no est i ebreo sz e queda glo iter
lineal ista textui p scriptores Qui at
mudus e i peto vitu opa eis i corda
sua pi sunc de hoc melius e sede in an
gulo domatis i solitudine vbi pt hoe
bo face et cogitare qz cu mlie litigi
osa q impedit hoies bo. Aia impii
desiderat malum. Scilicet a adhuc p hoi
bus pd ho mistor pximo suo ad p
lendum eis destim multato pesti
lete sapient iut pip et si stlt sa
piat i paruulus sp aliis beatissim
sunt ppat i boni noti eis qr pnis

[illegible] est tior dei Recogitat iustus
de domo ipsius ut detrahat ipsos a
malo i ut mala eorum cpediat ut dimi
nuat sic Ramaleth [illegible] chope
coistete in domo ipsius Sedechie ex
traxit se de laco vbi fuat pstp
hoies ipsos se [illegible] Qui obdurat
aure suam sic diues epulo q negauit
micas panis lazaro guttam aq non
potuit ipetrare luc [illegible] Munus ab
sconditum i absconditum datum mediatori
extinguit mins dei et donum i sinu
i pectus euisdem smc ad iram eor
pssios. Aliter expone de elemosina i absconsi
to data q plaat ira dei. Gaudium
iusto est face iudicium i iustis eius
qr delectate e vniamq sz luctus opantiu
et pauor sp e opantibus iniquitatem qr
sp timent depbedi. Vir qui errauit a via
doctrine i bone i rectm operacionem i hoim
i ppositorum mortis cum codebit [illegible]
bo plus sibi simabit. Et [illegible] dr
i gigantes hoies magni corpibus
et i ppositi mortis vel p gigates
iferni deducet sz qd dt [illegible]
maledicti i igne eternum qui pparatus est
dyabolo et angelis eius. Qui diligit epulas
i moderate sic gluto i egestate erit qr
multum expedit et pauet q inhaerit
Qui adat vinum et cade est pena p aia
vba p iusto i p malo p pene illata
iusto dabitur impius q intulit ad pe
nam maior sic p mardocheo datus
fuit aman hester vii. Melius e ha
bitare i terra deserta i solitudine expedit
ut sup. Thesaurus desiderabilis i de diui
ciis artificialibus sicut aliis et argentum
i vasis q sunt valde desiderabilia et oleum
i thauri de diuiciis naturalibus q sunt
p oleum qd e condimentum cibo i ha
bitaculo iusti qr sicut iusti i talibus ha
bundant ex dono dei et imprudens
hs dissipabit id i hoc fatuus et prodi
gus qui alium succedit iusto et imane
ses dissipat diciam Ezechie iusti iiij
regum xx. Qui sez iustitiam et miam qr vna
nus est valde opt sine alia ut dictum est
sequentibus iuenit vitam gratie in psenti et
gloriam in futuro. Ciuitatem fortium ascendit

sapiens sic moyses cepit a tres reges
regis amorreorum et og regis basan
plus n vz sapia in bellis q̄ viri
Custodiuit os ab i mandato abortu
potu et lingua suam ab i mandato
verbo custodiuit ab angustijs q̄ solet
seq̄ ad vicia gulositatis et loquacitatis
uam suam i scriptum d pre pto n
nobilior s̄ captor de noia to
Superbia erige et arrogans ore q̄ in
vna opat superbiam et seq̄tur iure
cuius hz itorde vocat in doct ipsa
ry ge oiolo superbia de spoliat om
diut pigri z qz despicit a q̄ bo
de lar leso vile ul hoy lex no
v. fecit uor laboriue est sic ē in
angustia q̄ no apparet qz dep̄ vat
et ut ignem ē tribulet egenus
de ls qz hz et no cessabit a la
bore ut possit egenti tribuere hos
tie aperiam abhorruerit deo q̄ offerunt
de exceptis i de rapina ul furtu
q̄ plg displicet deo q̄ caret os
tiam q̄ no indigz ut dom ē sup
i euq cui exstis medas pitbu
spondit et alii reparat sic pz de te
stibus falsis cont susanam dom
tim vir obediens loquitur victoriam
q̄ vincit i sedes subicit soli q̄ est
magna victoria sic d dom cept
meor ē paciens viro forti et q̄ do
minatur aio suo expugnatore urbium
vir ipse obstituit voluntat suum dus
cius enim animi magis apparet i fac
i qua magis viget et q̄ sps q̄
i aliis ptibus so obstina animi
appet i obstinatia faciei Tc at
ravus est corrigit viam suam non
ergo rectum q̄ sic no est corrige
dis s̄ q̄ de qm aursi vis se est
intus i unita pm q̄ alii derelict
a recte uisti et de talis de dicat
corrumpitur no est sapia que ē
notita de superiorib tamen no est
prudentia q̄ est notita de hendis
no est consilium q̄ est q̄ dum appla
cando sue practicue cont deum qd
scia spem et p̄ta et exempli
cavendo oppo no pt i pedire d mag
ordiacio s̄ mag somo ouet flex
pter ite s̄ sic fecit yosephus qui
sapia tueat et astutia vendidit
cu ne dnaretur eius et p̄ ho fuit
eo dno sub eius uz gen al ē
quius pat ad diem belli q̄ va
deus ad plus no dz obmitte
ca q̄ fa ut ad sui defensionem her
sic tempta dm cu dz a deo pl
separe p̄ speci eueto Cap xxiii
Mendig ē Supra i psse
concupiscie expm ad po
tū et luxurie actu hic
q̄ inter pot hg i p̄sso laudable
essem cta qz sic q̄ vicia
carlia sit maioris i famie lez
frequentius moris culpe et ad
p̄ fessione q̄ apparie s̄ bo se fame
qd ē valde ma g s̄ sed q̄ melior
ē bonam mors qd ē bom habere q̄
diuic mlte q̄ si bo vtile hoy habere
vo simpl melius vtilē supra au
rū n et argentū gra bo non
solū dei s̄ et hoium q̄ frequent sunt
vitam q̄ diuie no pnt salua
uz de d abia thesaurus duces et
paup obuiauit sibi tue n ob
uiat sibi ipse q̄ duces ad pe
tiones paupis suplet defectum sue
indigencie et mitem i porta
ambianen obuiaut paupi dua
ei medietas sui pallij Utrius
opat est dmt facit n pauper
ut hēat vitam pace et dimitte
sibi cete paupi ut hēat vitam
me Talium vidz mala s̄
pene i ueniuntur et abs condere se
ne venirat i d et inuolutus
vitius picta pt i sit p locū picto
num et afflictus est damno i
tpalis et alii vite reparat ex
de dauid q̄ videbs simile nisi
diani sue vite fugit et se abscon
dit et ut diaslt abymelech ab
sacerdotis igitur p̄ s bi tu tota

faulia sua ad saulem venit et occisus
est 1 Re 31 finis modestie i. equi
tatis moralis que consistit in mediocri
passionum et actionum humanarum cuius cor
dis consilia quod est cor permanens in
seculum seculi; divitie et naturales et gla
storum et vita eterna ad hoc n ordinatur
finaliter omnis moralis vita; divitie vero
temporales et mediam habentes non possunt esse
finis contra illud modulus cum viventes sit ma
ius bonum finis autem melior est hiis que sunt
ad finem; arma et gladius quorum ad
abusum in via pueri si quis violenter
vult rapere alienum; custos autem anime sue
pro bonum vir longe recedet ab eis; in a
talia apposuimus non tamen recedat ab
non usu eorum que consistit in defensione
fidei et iustitie publica est redditum et
tunc verbum adolescens iuxta viam suam
[illegible] hic de philosopho poetarum quia non
potest sufficit ad [illegible] ymo magis quia as
suescat in operibus virtutum divites pau
peribus imperat i imperiose loquitur sibi
subiectis cum accipit mutuum vile
uacem indigens est sicut feneratori i
accomodanti reddit n separatum ad
absque quia dum est n obligatus ei re
seruiat uel te i malam doctrinam disse
sorum et alius metet mala i culpe
et pene et virga ire sue [illegible] quod
male egit operabitur i habitu et fin
etur cum pugna est vel iniquitas ex quorum
vel bona assuefactio benedicetur talibus
n homines bonorum operantur victoriam
et honorem [illegible] non est de textu quia
non est in ebreo sicut dicit Ieronimus et exponitur
[illegible] n talis [illegible] mentia
talium [illegible] causa [illegible] effectus
qui diligit cordis mundiciam ex
habundancia n cordis os loquitur
et sic mediana cordis redundant
in labiis et [illegible]
[illegible]
non permittebat aliquem assistere [illegible]
[illegible] et hoc est quod dicit [illegible] custodiunt
prudentiam [illegible] que est de salute ani
[illegible] et supplantat [illegible]
[illegible]

anticiat mortem [illegible] david accedens
pro hoc accepere eius gratiam [illegible] morte in
3 Re 2 de piger leo est foris [illegible] ymagi
natur in operibus sibi commissis [illegible]
ion pietas fovea profunda os aliene
i. fornicatio male et superstitiose docte
quia ducit ad profundum iehenne; cui iratus
est dominus incidet in eam quia ex ira cont
aque subtrahitur et gratiam et [illegible] ruit
de culpa in culpam et frequenter in doctrinam
erroneam et heresim dampnatam; stul
ticia colligata est in corde pueri
[illegible] defectum experiencie et debilem ope
rationis et virga discipline fugabit eam
quia puer magis movetur timore pene
quam amore boni cum calumpniatur pau
perem hoc videmus frequenter quia principes
spoliant usurarios et raptores; idea Nota
[illegible] que pulcra est [illegible] doctrina n
sapiente [illegible] non videtur pulcra quia diffi
cilis est ad capiendum et tediosa [illegible]
[illegible] principia [illegible]
ex quibus facilius capiuntur scriptura tunc
efficitur delectabilis et videtur pulcra; cum
suavis eam [illegible] tuo [illegible]
tanquam [illegible] et redunda
bit in labiis tuis [illegible] doctrinam
ut sit in domino fiducia tua docui te
[illegible] et ondo eam tibi hodie
i in presenti vita et subditur modus oste
sionis cum dicit ecce descripsi eam tripliciter
i in tribus partibus veteris testamenti que sunt
lex prophete agiographa ut habetur in
prologo galeato; sic exponit glosa sua
et sic hoc salomon hic loquitur in persona dei
potest eciam istud exponi tripliciter de tribus
libris a salomone editis ut dictum est
in principio huius libri et sic hoc loquitur in propria
persona [illegible] ut [illegible] proponendo
cogitationibus et scientia quia meditatio ca
que scripta in tribus veteris testamenti partibus
predictis vel in tribus libris salomonis aug
mentatur in homine scientia ut ondam tibi
firmitatem [illegible] et eloquia [illegible] ad [illegible]
docendum; videre ex hiis partibus
i ex partibus veteris testamenti predictis
vel ex tribus libris salomonis quod sit [illegible]
[illegible] bonum et malum [illegible]
[illegible] ternarius predictus docet

de istis iudex et illis qui miserunt te
ibi vt hic tu interrogatus es te est plana
et prima ad quem pertinet i. diuina litera
maxime de illis qui miserunt iterato
rogati non de dubiis mittat qui dicit
interrogatum inquirens i. diuina cum
cautione ad deliberandum de responsione
per aspectum librorum vel collationem cum
non facias violentiam pauperi quia
pauper est i. quia non potest se defendere
neque conteras egenum in porta iudicii
i. in iudicio quia aliquis dicitur in porta
ta iudicii quia iudicabit dominus causam eius
quando iste tractatus et configet eos i.
affliget qui confixerunt animam eius iniustitiam
iustitiam pertulit nisi noli esse amicus homi
ni iracundo quia cum stultorum plus
efficaciter ut dicitur super xiij noli esse
cum hiis qui defigunt manus suas si
de iubendo pro aliis si enim non ha
bes vnde restituat vel per quo fideiube
bas oportebit te soluere pro eo et
tollere vestimentum tuum pro pignore de cu
bili tuo ne transgrediaris terminos
antiquos occupando iuiuste possessiones
viciniores tui vidisti virum velocem
i. strenuum et aptum coram regibus
stabit et tu quia in operibus voluit habere
talem ministrum quia vilis prevallet
suum hominem rusticano xxiiij
Quando sederis vt comedas cum principe
diligenter attende que apposita sunt
ad potum secundum consuetudinem quam
vel cibum et pone cultrum in gutture tuo
quando tu conculcaueris et frenum licita
per vindictam cum sederis in mensa princi
pis diligenter attende quia modeste
viuendum est apposita maxime
in prima talibus hominibus post et statue
cultrum i. retinaculum si tu habes
in potestate animam tuam per ipsum li ar
cet et exaspiret despiciens et pauci
ne desideres de cibis eius in quo est pa
nis mendacii i. per mendacia acqui

situs quia ab hora est dominus talis alique ho
mini laborare ut diteris ultra modum
dedicum sed prudentie tue i. industrie tue
vel astutiae pone modum vois ve ne
erigas oculos tuos ad opes quas appe
tendo et anhelando ad eas quia vel labo
rem frustra fiet ius qui vellet in specie aquile
lucis volatum ne comedas cum homine
in vido qui tristatur de bono alterius et
letatur de malo eius quoniam in similitudinem arce
oli qui ymolatur in ara diuinatur de futu
ris et coniectur i. i. compositus
sorpiorum eius locorum i. in mente expectat
quod ingrauat talis dicitur qui cogitat
te confundere per talem pium non autem
creditis quod hoc eueniat ideo subditur
comede et bibe dicit tibi nimis intentus
ad mei proueniendum et mens eius non est
tecum i. non querit bonum tuum cibos
quos comederas ad eius instinctum euo
mes ad vituperium tuum et perdes
pulcros sermones tuos quia inimici
non possunt decentes loqui in auribus
insipientium ne loquaris quia incogitan
te non sit alicui portas potes dicere ante
ni ne attingas paruulorum terminos
et i. ne occupes in toto vel in parte
possessiones eorum qui nesciunt se defen
dere ut paruuli vel non possunt ut pu
pilli propinquus enim eorum fortis est scilicet deus
sicut dicitur in psalmo custodiens paruulos
dominus et ipse iudicabit i. vindicabit
eorum tecum vindicando puniendo in
diat ad doctrinam cor tuum et aures tuas ad verba sci
entie fili mi si sapiens fueris et pater cum
eo congaudebit mater et gaudet de
bono filii sicut de suo proprio et ex
ultabunt renes mei i. corporis
meum quia fortis anima motus redundat
in corpus exterius ne emuletur i. non
imiteris peccatores sed in timore domini filiali
esto tota die i. per totam vitam tuam
quia dicit unicuique est mane et senectus
quod vescere quod habebis spem i. remunera
sperationis non est certa expectacio

fubie libitulis ex gra et mixtione
noli esse mi... et ser. ta ge va
cates potibus et dates symbola q
sument ... ad ... exteriora que
i talibus exponuntur et ... ad ...
... in talibus peiorantur et ...
... et vestietur pannis ...
... ... lacius
dormitatio tua si qd non ... tua
tua ... dormies ... vilis
et laceratus. Audi patrem tuum ei ...
obediens et ne contempnas cum senio
erit mater tua ... obeque ...
... eme studio labore ... no
li vende sapientiam ... q ... dan
da tu qui non est ... peccare est ...
... ut tu doctor sapientie accipe
victum pro suo labore, ymo debetur ei
a re publica ... ex ... ar
... vii dr gen ... q sacerdotes
egipti ... fame ... non sunt ... pul
si vendere terram suam qui ... statu
ta ... exhortatis publice ... pre
bebantur et ideo ... studium ...
ut legitur ... Exultet gaudio
... quia bonum filii redundat ... et
matrem. Prebe fili mi cor tuum ... et
ad doctrinam meam et oculi tui vias
meas custodiant, et opera mea imi
tando. Fovea ... est meretrix
... doctrina ... cadunt
... et puteus angustus ... diffi
... ex inde exire. Insidiatur
... latro et ... doctor ... de
... et quos incautos videt ... ne
scientes distinguere ... doctrina
et mala ... mortem culpe et
... et contemptores
... addet ... multiplicabit ...
... contemptores dei ... ex ... sic
est. ... de meretrice cor
porali ... de fovea profunda ... cadit
... iuvenes viri et senes. ... et pu
teus angustus ... de peccato luxurie non
exit ... difficulter ... et
... latro blanditiis et osculis ...

attrahens. Cui ve ... maledicto ... foue
... patri ve qui ... redundat si
... mali. Cui fovee ... sine ...
sine causa vulnera ... non ex gladio ... ex ...
... suffocatio oculorum ... debilitatio
et obscuratio. ... qui commorantur
in vino ... bibito ... sic ...
... ad ... ... Ne intuearis
vinum ... ... in tali apparatu ...
ducit ad immoderatum potum. Ingreditur blan
de ... ... in novissimo mor
debit ut coluber ... corrumpit bos for
tune et bonos naturales ex ... sic
et ... bona gratie ... ad vicia et
potissime luxurie ... Oculi tui vi
debunt extraneas, i. meretrices et adul
teras, et cor tuum loquetur perversa ...
cas, et eris sicut dormiens ... paris ve
... et ... ... mar
... ... vindas ... tempestas
et ventos et ... gubernator corporis
... navis ... gubernatio ... ducit
... ... sic nauta
... tenet ... metor
... ad ... ... aut ...
sopita ... ... vel ... ... e
... amisso clavo i. gubernaculo,
... dicit ... ... audiam et
dicens ... ... Verba
verunt me et non dolui ... ...
... ... non ...
tur mala pene culpe ... quando evigilabo ...
evigilabo rursus vina reperiam ... ...
in ... ebrietate ... evigilatio
... ... ad ...
per mala ... ...
... venenis et ... evigilat
... ad ... mala ... ...
... ... ad vomitum ... malo
... ...
... impelletur. Capitulum xxiiii

Ne emuleris ... qui ...
dit ... ...
... ...
et ... ...
... ...
... ad rapinas et ... ...
unde ... ...

volunt quia consuetudo est quedam natura
Ideo consuetudo corrumpit. Ne
emuleris i. imiteris. Emulor enim
his pluribus significationibus. Emulor i. placare
et imitari ut imiteris viros
malos i. ebriosos et gulosos
ut dictum est quia rapinas meditatur
mens eorum propter quod competit hoc su
a inimicis predones et fraudes qui non
sunt lite per violentiam. Sapientia edi
ficabitur domus i. promovebitur fa
milia uel congregatio aqua et pru
dentia roborabitur in bono. Hic
In doctrina sapientie replebuntur cel
laria i. audientium corda, omni
substantia pretiosa et pulchra. Quia
divitie non prevalent sicut pretiose
et pulchritudine comparantur ro
bore aliis tamen pretium quam negotium
Vir sapiens fortis est quia sapientia
plus valet in arduis bellis quam vi
res corporis. Unde subditur quia cum di
spositione initur bellum, et nisi con
sultus esset bene dispositus non
haberet victoriam sed magis confusionem
Excelsa stulto sapientia quia non potest
attingere ad eam. In porta non
aperiet os suum inter sapientes
quia antiquitus sedebant in porta
civitatis ad faciendum iudicium, ut ta
patet ubi ibi. Qui de spoliis loquitur
in die congruentie de piaculis
emasloc nimium fortiter quia
desiderante corde per desperationem desinit
et membra exteriora quasi humi
liter a corde. Erue eos qui du
cuntur ad mortem iniuste sicut eos
damnet quasi liberat Susannam dan
ielis. Si dixeris vires non suppe
tunt ad hoc faciendum. Inspector est
cordis i. deus sed quod dicitur proverbium hoc
videt ea que patent. Deus autem intuetur
cor. Ipse intelligit si dicas verum
uel falsum et sic hic reddet tibi pecca
ta uel premium. Comede fili mi mel
quia bonum est ad litteram in terra promis

in qua regnavit Salomon mel habunda
bat, unde in pluribus locis veteris testamenti
dicitur terra habundans lacte et mel
le et commendatur haec corporalia
Sic et doctrina sapientie dulcis est
et utile et bona, et spirituali effectu
quam cum inveneris corde meditari
et opere implere, habebis in novissimis
spem i. in bonis futuris sollicitudo et spes
tua non peribit i. effectu non carebit
quia spes est expectatio certa future beatitudinis
ut supradictum est. Ne insidieris et
queras impietatem in domo iusti i. ut
capias eum diffamandum eo quod in aliquo
deliquit et subditur causa. Septies in
cadit iustus i. pluries quia vita
presens sine peccato non potest transire de
cursu quin, et resurget i. se e
mendabit. Propter quod suadetur eius
famam vim dare aliqualiter eum
et corrigere sicut prima pars dicit esse insur
recto ut sic fiunt sic sua fama
si emendet ex tali correptione pro
prie at occurrit in malo sine re
surrectione tali sed emendatur et ideo non
licet cum isto agere sed magis exte
accusandi publice iusticie et puni
endi quia non possunt de eorum e
mendatione expectantia certe sic
Cum ceciderit inimicus tuus i. aliquo ma
lum perveniet ne gaudeas motus
rectitudinis vel malitie sed tamen at
est quia tale gaudium procedit ex zelo
iustitie. Unde sequitur ne forte videat deus
et displiceat ei motus malus
animi tui, et auferet ab eo iram su
am et super te convertet iram. Ne con
tendas cum pessimis i. cum increpas
verbo correctionis quia hoc est impossibile
sed iudex debet contendere cum talibus
premens ut a malo recedat et
alii timeant. Nec emuleris i. imi
teris impios et causa subditur quia non
habent futuri spem mali sed totam
suam spem ponunt in bonis huius
mundi et lucerna impiorum extinguetur

i. ptas eorum fimet. tunc dum par
et regem q e vitans in palibus z aio
et cu detractoribus ne comisceais
eorum detractos libent audie qui te
pete ogurget pdito eorum i detracto
et eis auditoribus et ruinas vtrius
qs nouit q duo q valde magis
erit q p9 ruinas culpe iuenit
ruinas iehene hec qs quese
cut sic ogiugit h lra in ebreo
sapientibus iudicando et eis assi
stentibus consistit pna in iudicio i eo
agnia facere ei cedesitedendo
plus debito no est bonum qr e eorum
virtute iusti In tali n tas sitim
e p honore vl p pio etc Qui
dicit impio iustus es ei p uni
nobis p scandala eius iustificate
maledicet eis ppli z p pplos
uolum ectes q nost de pple isrl
et p tribus pple isrl in d ois tri
bubus dig ei arguunt iuste pr
caltes oppsia tpe et loco et aue
detus constantius laudabunt i
laudabiles efficient cora deo et
hoibus et sup eos veniet benedicto
dei et ppli et labia deosculabit
i. pacē ofortabit tunc scd e mu
tuud osiliū et vera vindit vbi ie
eni q rudet eo tusus eiusd vl te
fugie no r fort pace s magis
disponat eaz. Prepara foris z hinc
verbi expo fta sa dupr vno o
sic prepara foris ops tuud i prudet
de agris et vineis et talibus vite
necessarijs et postea edifices do tua
i accipies vxor et facias plem
quia eo viri et vxoris et educad
plis facit domus q male guber
net i precedet puisio necessarioz
Modo sic prepara foris opus tuud stude
facere sapientiaz et diligere cepte agit
tuud vide, glo doctore et postea e
difices do tua z, i fac t diuites per
scia doctore. Ne sis testis frustra
i sine iusta et tonali ca ne lac
tes quequi labijs tuis i vbis adula
torijs Ne dicas ad opposita vbis q
madatarijs quod fecit in talis ituria
i sendo ptestati q no dz ee iu
dex i causa sua s dz r aure ad
supiciorem et e in eodem iustitiaz ostruae
et iniuriates corripe per agrum hois
pigri transiui z hor pz ad sensum i
possessionibus pigro q eu vidisse z
q sapie hic vides magis fuit
solliciti de suis possessionibus custodie
dis et colendis Modo expo p agros
et vineas itendo hoies cetiaz q
opij neglige variis vicijs ipse
q oppdantes sapie viri et sens
cetiaz purgandas sic magis sollicti
vestis q pigro z hic pu no e in e
breo s mapt ibi vsq paz magis
dormies z Expone tu to usq ad
fine tali sic expo e sup calomy
vbi pont ista pna qi sub eisd vbis

ec qs pabole z. Capitulum xxv.

Hic incipit tercia ps prin
cipalis libri in q pont tercia col
lectio salomonis et dividitur i du
as ptes s prohemium et tractatum q i
gla dei In pria pte ponitur hec col
lectio cu dr hee qs pabole s q sequu
tur in hac collatione et active pabo
laz cu dr salomonis i edite a salomo
et actos collectores cu dr qs transtu
lerunt viri Ezechie i studiosi pu
tis et de eis mandato us dicit par
te transla de vno volumine i aliud
q salomon ptulit illas pabolas
ebraice et scripsit eas in pluribus q
stereis in cedulis tu diuersis viri
Ezechie illas cedulas colligentes
addiderunt eas dupliciter collecti
bus q ante pont fuit libro et sic
erant in maiori auctoritate q ante et
ista suppositio de cedulis in hoc libro
vocat hec translatio qr in ebreo
no hetur transtulit s fortificat
vponendo in libro auctoritas Gla dei
hic quoque pont tractatum et dividitur in
duas ptes q pro pont eruditio sa
lonis actua ro pacia zo caelo pa ad
huc i duo q pro pont i disciplinas
obstia 2a ca xxiiij prima adhuc i duo

quod primo induat ad virtutes bonum 2o
promouet impedimentum. 3o ... ponitur
aduertendum duo quod primo declarat bonum
quod virtuosi debent. 2o a quibus remo
ueantur xxv et primum dicit gloria dei est ce
lare verbum, i. sacrae scripturae secreta
vt exponitur ... sub ... para... gen
et ezech ... velare tradendo ut
infideles indignentur et fideles stu
diosi excitentur et presumptuose diuine
sapientie amicentur Jo subdit et gloria
regum i. sapientum quod demum altius
regere inuestigare sermonem i. subtilissimos
sermones diuinos occulte traditos et
exponere sunt sapientes ab aliis honora
di quod honore debentur tantum non so
moralis et intellectualis ...
non ... sunt a sapientibus et lege dei
instructa Jo subdit celum sur
sum et terra quantum distat altitudo celi
a terra et quantum distat terra
ab eo superficie et secreta cordis
et malorum sapientia quam sciunt ne
da sua celare et ... deo sunt no
ta talia ... non sunt a sapientibus
legis instructa, vnde et prophete
apostoli et doctores virtutis testati
de talibus tractant et aliis qui
bus ... plus ... nomine ...
quod vtilius ut dicit ... Aufer ru
biginem de argento i. sicut ab
lata rubigine de argento fortior
inde vas purissimum. Sic ablata
impietate de regno incedit purus
et iustitia solidatur. Ne gloriosus ap
pareas coram rege te vult debi
tum ingrediendo ne ex hoc sequatur tu
a confusio Jo subdit melius est
enim et ... quod viderunt oculi tui
i. mala proximi tui quam in secreto
vidisti Ne proferas in iurgio cito
aliis propalando ne postea emenda
re non possis i. reddere famam
proximo tuo quam lesisti. Causam
tuam secretam tracta cum amico tuo
de quo fideliter non dubitas esse
retenti ... non reueles eius fide

litatem ignorent ne forte insultet
tibi exprobrando de sermone quem dedisti ei
in secreto Gratia et amicitia liberant
... in cibo ... Mala aurea i. po
mella aurea ad modum pomi for
mata in lectis argenteis sunt ad decorem, qui lo
quitur verbum in tempore suo i. sic absque tempus
debitum in proferendo verbum bonum decet
illud quod et potentes aliquando fa
ciunt lectos aureos et argenteos
... phale... est
quod lectuli illi de quibus ...
... erant argentei et aurei
... et de alia materia ... Ut
Inauris aurea quod est ornamentum
auri et margarita fulgens
... Qui arguit sa
pientem et ... illa orna...
... grossa corporis ita correctio
... sapientis et obedientis pulchra
est et grossa ... optimum
est. Sicut frigus in die messis
non loquitur de frigore niuis valde
... non est ... tempore messis
sed de vento refrigerante messores
ad modum frigoris niuis, ita lega
tus fidelis ei qui misit illum ...
refrigerat animam ... nubes et
ventus et pluuie non sequentes
Sicut nimbus et ventus protendens
pluuiam futuram et non adducens
... hominum ...
... et ... magis
affligunt quod spe frustrant, sic p
... non completur
affligit animam ... principalis
Patientia lenietur princeps sicut na
bucho... fuit lenitus et parsit
... pueris ... in igne
... Et lingua mol
lis i. suauiter loquens confringet du
ritiam sicut lingua abigail confre
git duritiam qua disposuit dauid
interficere dominum suum ... Mel
inuenisti comede ... exponitur de
melle ... quod ... habun
daret in iudea et inde ...
... acciapiat

attracti mellis dulcedo utitur eis
in nocumentum. Aliter expo ut nocumentum
lis mitigatur quamquam alibi appetibilis
itaque supponendo est hoc magis cautus
ne ex preparatione abi tamen accipiat ut
tibi noceat. subtrahe pedem tuum
de domo proximi tui quia nimis frequentia
parauctio ne forte saciatus, id est attediatus
tedio suspicans quod talis frequentia sit
decipienda uxore sua ut filia odit
te quam plus diligebat. Iaculum et gla
dius et sic ista sunt nociua illi eorum
qui testificatur sicut patet de testibus
falsis contra Nabaoth in libro iii regum Dens
putrida et pes lassus qui fatiunt dolorem
magnum in corpore. Qui sperat et ita sic
inducit dolorem spes super infideli in die
angustie quando magis indiget auxilio
ipso subducitur. Et amittit pallium in die
frigoris id est talis patitur incommodum plus
quam illi qui amittit pallium tempore quo
magis est necessarium. Acetum in nitro quod
cum mittitur quedam species salis que profusa
aceto crepitat et fumat sic cantans
verba in corde pessimo id est cantat carmina
id est legis et prophetarum dicta cordi pes
simo id est homini obstinato quod inde non
corrigitur sed magis vastatur et ad
contumeliam provocatur. Sicut tinea vesti
mento et vermis ligno ita tristitia viri nocet cordi. Non est in ebreo patet in septuaginta
quod tristitia est passio valde nociua et
mortificatiua. Si esurierit inimicus tuus ci
ba illum id est ipsum pocula in uinum. Prunas
enim congregabis super ca
put eius, id est induces eum ad penitentiam de
malo quod tibi fecit vel attemptavit et dominus
reddet tibi si merces pro caritate que i cohi
betur et dominus pacificabit te cum illo
qui prius erat tibi inimicus. Ventus aquilo
dissipat pluuias hic vide ad litteram
id est negocia ista et facies tristem linguam
detrahentis. Ille h qui fatiens tristis de
trahentis ostendit quod ei displicet. Melius est
sedere et exponitur ut supra. Aqua fri
gida anime sitienti et est valde
delectabilis et sicut nuncius bonus de terra
longinqua apportans bonum nuncium. Fons
turbatus pede et ad horas perdit pul
critudinem eius modica mora et vena

rupta quam ante corruptionem erat origo vite
et post corruptionem efficitur magis principium
mortis sic iustus iustus cadens id est peccans co
ram impio quod diffamat eum multum
ex quo modico et de festuca facit
trabem. Sicut qui mel comedit multum et
non est ei bonum quod ad gutturis saporem
sic utitur in nauseam. Sic qui scrutator
est aliorum et perscrutator nolens suo
intuitu diuina metiri opprimetur a gloria
id est ad nimium excellentia obstupescit. Ita
sic excellentia diuine maiestatis excecat
talis inuestigatoris intuitum et cadit
in errorem sicut urbs patens. Sic itaque
talis animus patet volentibus ingredi
sic secreta talis hominis patent aliis
quod ex habundantia cordis os loquitur et talis
loquacitas aperit cordis secreta. XXVI
Quomodo nix in estate in pro
cellis pluuie sic quod est contra glacie pa
pietatibus exhibenda hic ostenditur
ponditur quod est improprie benecuranda
dicens. Sicut nix in estate est indecens
quod est contra naturam temporis et pluuie
in messe que segetes perimunt et ad
corruptionem disponunt sic indecens est
stulto gloria id est honor in publico exhibe
dignitas. Sic autem istud non est in ebreo
sed absolute ita positum. Sicut auis ad
alta transuolans et nescitur ubi cadat
vel pede et passer quolibet vadens id est haec
et inde quasi incertum volans sicut ma
ledictum frustra prolatum, id est sine causa contra
aliquem prolatum suprueniet, id est ipsum offendit
uel aliquem alterum eius nequitur tamen contra
detractionem. In ebreo habetur sic maledictum
dictum frustra prolatum non veniet super
illum super quem profertur. Sic autem vagus
transvolans ad certum locum non ducitur.
Flagellum equo frenum indomito dentur
et virga in dorso, id est dorso imprudentium
que cadem quod et proximo corrigatur aliquantum
fiet. Ne respondeas stulto iuxta
stultitiam suam, id est ne respondeas stulte
sic stulte loquentibus. Ne efficiaris
ei quodque sic enim esses pro talis in stul
titia. Responde stulto iuxta stultitiam suam
id est stultitiam racionabiliter declarando
ne sibi sapiens videatur quod propter hoc sua
stulta presumptio confundetur et aliis ab eius in

tracate vtabat(ur) et hec ip(s)o mercuriali-
ter et alit(er) acci(pitur) in primo et in vsu
claudus pedibus q(ui) pati(tur) defectu(m) in
gressu et iniq(ui)tatem bibens i(d est) potu(m) sibi
nocivu(m) q(ui) (com)mittit v(er)ba p(er) nunciu(m)
stultu(m) i(d est) talis e(st) p(re)dict(us) (con)sil(ium) q(uia)
stultus nuncius p(ro)vocat eu(m) ad que(m)
mittitur ad ira(m) et negociu(m) p(er)
orat(ur) quod frustra(tur). Pulchras h(abe)t clau-
dus tybias q(ui)a i(n)decens incedit sic
indecens est i(n) ore stultor(um) parabola
i(d est) doct(ri)na q(ui)a i(n)decent(er) doc(et). Sic(ut) qui
mittit lapide(m) i(n) acervu(m) mercurii
i(d est) ad edificandu(m) templu(m) i(n) honore illi(us)
ydoli, ita q(ui) tribuit insipienti honore(m)
q(ui)a vt(r)iq(ue) honore(m) p(er)dit. Alio mo(do) ex-
po(nitur) accipiendo p(ro) a(cer)vu(m) mercuriu(m) co(m)-
puti eo q(uod) mercuri(us) apud genti-
les d(icitu)r rector de ratiocinacio-
nib(us) (com)putis d(icitu)r in q(u)o aliq(ui)s vtebatur
lapillis sic(ut) mo(do) denariis plu(m)-
beis vel stanneis et frequenter ille
denarius q(ui) po(nitur) p(ro) vno solido mo-
ve(tur) de loco suo et po(nitur) p(ro) vna li-
bra vel p(ro) xx vel p(ro) centu(m). Sic in-
sipiens qui d(e)b(e)t esse i(n) infimo lo-
co po(nitur) aliq(ua)n(do) in statu valde hono-
rabili et e(st) in magna honoris reputat(i)o(n)e
q(uam)vis in se no(n) valeat tantu(m) sic(ut)
denarius p(ro) centu(m) libr(is) posit(us) plus
v(a)l(et) q(uam) ille q(ui) po(n)it(ur) p(ro) vno solido vel
denario. S(ecundu)m ebreos h(ic) est l(ite)ra sic
q(ui) mittit lapide(m) in palma funde
q(ue) est lata existens in medio v-
bi po(nitur) lap(is) vt mittat(ur) in altu(m) co(ntra)
natura(m) lapidis cui(us) e(st) esse deorsu(m)
Ita honor exhibitus insipienti est
co(n)t(ra) vo(luntatem) tu(m) exhibe(n)tis sic(ut) insi-
pienti. Q(uo)m(od)o si spina nascat(ur) i(n) ma(nu)
temulenti i(d est) ebrii sic parab(o)la i(d est) doct(ri)na
i(n) ore stultor(um). Sic(ut) n(on) ebri(us) huius spi-
nam in manu pungit se et alios
sic stultus docens vel p(re)dicans. Iudiciu(m)
d(e)t(er)mi(n)at causas i(d est) (con)fundit lites et qui
i(m)po(nit) stulto silenciu(m) iras mitigat

ca(m) n(on) crescu(n)t. Iras mitigat q(ui)a i(n)mo-
ra(n)s causa irarum est. Sic(ut) canis q(ui) r(evertitur)
ad vomitu(m) sic i(m)prudens q(ui) iterat stul-
ticiam sua(m) et intelligitur hic de malicia
p(ro) stulticia magis que reddit ho(min)es odi-
osos et ho(min)ib(us) abhominabiles. No(n) de levi
p(e)cc(at)o q(uod) ex fragilit(ate) alii acci(dit) p(ro)ut d(icitu)r
e(st) sup(ra) xxiiii septies cadit iustus
et resurgit. Vidisti ho(min)em sapiente(m) si-
bi videri cu(m) ta(men) non sit vel sit p(ro)p(ter) q(uod)
sit magis illo erit spes habebit
insipiens i(d est) suam insipienciam cognoscens
q(ui)a e(st) disposit(us) q(ua)dam ad co(n)tendu(m) sapienciam
Dicit piger le(ena) q(ui)a i(n) om(n)i arduo es-
timat maiore(m) difficultate(m) et ma-
iora p(er)icula q(uam) sint in rei veritate. Sic(ut) ostiu(m)
v(er)tit(ur) in cardine suo e(st) a(u)t(em) cardo
lig(num) in q(uo) v(er)tit(ur) ostiu(m). Ita piger
i(n) lectulo suo q(ui) quamvis vigilet ta(men)
no(n) surgit s(ed) pigricia detentus i(n) lec-
to se involvit. Abscondit piger ma(nus)
suas sub ascella sua p(ro)pter frigus et
laborat si ad os suu(m) eas (con)vertit i(d est)
no(n) solu(m) ex pigricia intermittit opus
s(ed) et co(m)mestio(n)em. Sapiencior sibi piger
videt(ur) in querendo requie(m) sue m(en)-
tis septe(m) viris loque(n)tib(us) s(en)t(enti)as i(d est) p(ro)p(ri)-
etatibus no(n) solu(m) mediocribus s(ed) et ex-
cellentibus. Sic(ut) q(ui) apprehendit auribus cane(m)
excitat eu(m) p(ro) malo ad se mordendu(m)
sic q(ui) tra(n)sit impatiens i(d est) illatas iniurias
ab eo patiens (com)miscet(ur) rixe alteri(us)
q(ui)a sine ca(usa) excitat illu(m) cui(us) rixa-
t(ur) ad mordendu(m) ip(su)m v(er)bo vel f(ac)to. Sic(ut)
noxius e(st) et p(ate)t sic(ut) vsq(ue) ibi. Et
cu(m) deprehensus fuerit d(icit) ludens feci. Cu(m)
e(n)im no(n) p(otes)t (ex)cusare malu(m) q(uo)d fecit
q(uod) est patens negat maliciam i(n)te(n)cio(nis)
q(uod) est latens. Cu(m) defecerint ligna ext(inguetur)
ignis et susurro(n)e subtracto i(d est) detractore
et d(icitu)r a sono vocis q(uia) no(n) lo(quitur) palam
s(ed) in aure iurgia (con)quiescunt q(uia) cessat
sic iurgii ma(teri)a. Sic(ut) carbones mittu(n)t(ur)
ad prunas i(d est) ad carbones ardentes et
ligna ad igne(m) vt(r)iq(ue) n(on) augent ignem

dium sic homo [illegible] suscitatur [illegible]
quia ira est appetitus vindicte. Verba sussur-
ronis id est detractoris quasi simplicia id est vide-
tur sine plicatura dolositatis quia simulat se
loqui ex zelo iustitie vel pro melioratione [illegible]
loquitur vel de quo loquitur et ipsa perveniunt ad
intima cordis quia intendit nocere usque
ad cor. Quomodo si argento sordido id est si
cera argenti ut habetur in ebreo ornare
velit vas fictile id est terreum quod non est
decens ornari argento vero sed tamen appa-
ret sic stannum vel aliud huiusmodi aliquo por-
tio [illegible] eorum sic labia tu-
mentia id est tumide superbie loquentia cum
pessimo corde sunt sociata quia ex habundantia
cordis os loquitur. [illegible] labiis suis intelligitur inimicus quia dispositio cordis
appetit in labiis qui subrungit [illegible]
ac humilis loquendo ne appareat eius dolus.
Ne credideris ei quia nequitie septem id est vni-
versitas malicie pro nequitie [illegible] septem
vel [illegible] ex quo omne tempus septem
dierum [illegible] sunt in corde eius [illegible]
magnis [illegible] noceendi [illegible] sic
[illegible] loquendi. Qui operit odium fraudulenter
[illegible] ut [illegible] vindicabitur
[illegible] quia [illegible]
[illegible] in legenda sancta
[illegible] Qui fodit foveam proximo
alii [illegible] incidet in eam sic patet de
Balaam qui docuit Balaach mittere
scandalum coram filiis Israel [illegible]
et [illegible] ab eis [illegible]
et qui volvit lapidem de loco suo reuer-
tetur ad eum. Si lapis sic [illegible]
quia lapis [illegible] ab aliquo [illegible] ex
suo pondere [illegible] supponi moue-
ntem et ledit ipsum et plus [illegible]
[illegible] imitatione [illegible] notabile etc.
[illegible] lingua
[illegible] dissensio et [illegible]
lionem [illegible] lingua fallax
non amat veritatem quia dissona est [illegible]
suo et os lubricum quod non [illegible]
[illegible] ruinas [illegible] adu-
[illegible] Cap. xxvij
Ne glorieris in crastinum ignorans quid superventura pariat dies

dixo ad [illegible] et sapientibus [illegible]
[illegible] remotum [illegible] quod [illegible]
[illegible] ex dilatione operibus bonis [illegible] pro fu-
turi temporis magis apti et hoc est quod dicitur.
Ne glorieris in crastinum id est in tempore futuro
credens in illo facere magis [illegible] quam
[illegible] pariat dies quia [illegible] pari-
[illegible] Laudet te alienus et non os
tuum [illegible] Grave est saxum
et [illegible] potest tamen portari a quo [illegible]
[illegible] corre[ptio] manifesta
[illegible] [illegible] quia aufert
[illegible] et [illegible]
vel [illegible] quod [illegible]
[illegible] valde [illegible] vel [illegible] Melior
est manifesta correptio [illegible]
to quam amor absconditus [illegible] non [illegible]
[illegible] inde [illegible]
Meliora sunt vulnera diligentis quam [illegible] ad
[illegible] quam fraudulenta odi-
entis oscula [illegible] ad osculum [illegible]
[illegible] de osculo Ioab [illegible]
Anima saturata id est [illegible] cal-
cabit favum id est [illegible] ei [illegible]
[illegible] esuriens et quia famelica
[illegible] omnia [illegible] sicut avis
transmigrans de nido suo [illegible]
pullos suos [illegible] et [illegible] sic vir
qui relinquit locum suum id est domum suam et
[illegible] negligens eorum [illegible] plus
[illegible] cum [illegible]
negligens [illegible] et [illegible]
[illegible] Unguento et variis odoribus de-
lectatur cor quia delectatio quae est in [illegible]
[illegible] usque ad cor [illegible] sic [illegible]
[illegible] et motus de corde [illegible]
[illegible] et bonis [illegible]
ad bonum [illegible] vel [illegible]
[illegible] dulcorat quia [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] Amicum tuum et amicum patris tui
ne dimiseris quia [illegible] solet
esse magis solide et domum fratris tui
ne ingrediaris in die afflictionis tue id est pau-
pertatis tue ne forte verecundetur de tua
[illegible] et [illegible] velit [illegible]
alio. Melior est vicinus iuxta quam [illegible]
tim [illegible] quam frater procul quia non

pt hoc n py tractu tpis et iterum pit
ille q est in vmite. Stude sapie fili
mi q est maxim bonum in vita pnti
et letifica cor meum qz pr bonum filii
accipit sic bonum pprium vt possit expro
branti i vituperanti ostendere vnde sequitur
ipm ronabitur gsultatio. Astutus videns
malum imminens de ppinquo absconditus
est et evasit. paruuli sstv transeuntes
absque piculi adiuctura sustinuit dis
pendia in corporibus vel in rebus. Tolle
vestimentum eius z. i. licite potes tollere
pignus obligantis se qui bendicit pprio
suo voce grandi i manet ei adulando
de nocte surgens i solliciter sans
adulatores n solent esse solliciti exple
rare locum et tempus in quo eorum adulatio re
cipiatur efficacius. Tecta pstillancia z
botris n e valde tediosum et afflictiuum
Qui retinet eam i i tenere vult ab ipsa le
na sua quasi q ventum teneat quod e impossi
bile vel difficile et oleum dextre sue cuna
cuiet. oleum n i manu retentum quanto magis
restringitur exit. Sic mulier insolens quanto
magis restringitur vult tamen ad male agen
dum adiungit. Qui seruat ficum i benefacit
comedet fructus eius qz bene seruat et qui
custos e dominus sui glorificabitur. i. dignus
honore efficietur sic Abisai qui saluat
David de manu vestis [illegible] gigantis
ii Reg xxi. Quomodo magis z sicut valde ho
minum sunt prudentibus qz sciunt ea grada
re ex signis exterioribus qz nesciunt
facere imprudentes. Infernus et pditio non
replebuntur qz demones qui sicut scriptum
trahere plures demones sunt et oculi
hominum cupidorum i sciencia eius qz ex aquisitis
non minuitur cupiditas sed augetur vn
poeta Crescit amor nummi quantum pecunia
crescit. Quomodo pbatur in conflatorio ar
gentum z qz i apparet utrum verum sit vel non
vt potest si eis laude vel sic extollitur si
melior efficiatur apparet verus [illegible] q lau
data crescit si autem extollitur apparet
falsitas. Cor i vel z i te vero non e i eo
hoc pretio et qz pz eius gratia. Si contun
deris stultum in pila z i quatenus tercie ...

vel flagello non emendabitur. Diligenter agno
sce vultum pecoris tui z e i expo
nitur sic. si sicut subditis sis potens in diuersis non
debes esse negligens in rebus pprijs ut de
omnibus et pecoribus tuis et subdit causa quia
non habebis iugiter ptatem i forsitan
perdes illas diuicias et si corona tribuetur
in generationem et generationem quod est hic ebreum
i vestitus si honore exhibitus tibi durabit
et ideo non debes esse negligens circa pecora que
potauit tibi esse necessaria. Aliter exponitur de
platis curam animarum habentibus. Diligenter
agnosce vultum pecoris tui i vitam et mo
res subditorum tuorum non n habebis iugiter pota
tem corrigendi eos quia per mortem sua co
rona glorie tribuetur tibi si bene vsus fueris com
missa tibi ptate. Aperta sunt prata z i villa
oluntur et apparent in re p alios in
tempore. Ideo subditur. Agni sunt tue sunt tibi
tanquam necessarium ad vestimentum tuum
de lanis ipsorum et ad victum de carni
bus eorum. sicut sunt necessarij ad agri pre
cium i ut de ipsis emas agros et
de pcio eorum colas iam habitos et pre
agnos et edos in pretium hic eius que
alia ad victum et vestitum et agro
cultura inuenta sufficiat tibi lac capra
rum z i si habeas in domo tua victum
tuum aliud et domus tue sufficiencium
non sis sollicitus aliunde querere alia
magis delicata cum non sit ita secura
ad esum tuum sic aliqui multa i do
mo sua que sunt tibi cognita et qz i alijs
expendit magis pecunia quam in a
lijs esset magis expedienda. Cap.m xxviii

Fugit impius nemine persequente. Iustus autem
quasi leo confidens absque terrore erit. Hic agit contra malicia vi
ciis quietum qui e contrario
cum malis nusquam est securus quia
se timet insidiari ab illis quos ipse
lit mala licet non sit ita Ideo dicitur fugit
impius nemine persequente sic de cayn
gen. iiii. Ero vagus et profugus ... a facie domini
habitauit pfugus z iustus autem quasi leo confi
dens in domino absque terrore erit quasi
molatur in pseicucione i refugio et
post peccata tite [illegible] pna pcessit ...

pr petrū ii^m salo^s. in duo fuit
dispum in s^e ix^m et pp^t hois pup
tatez i cogitōe de diuiis et hec
fuat q̄ dux in agibilibus huanis
vel ita ducis longior erit et^c vita
Ezechie vite fuit plogata xv
anis in s^e iii in paup calupni
ans paupes ℞ Sic ii ymber uehm
pes segetes ē pessius sic talis
paup q^r ex maiori malicia calu
niat^r paupes q^s dret gpati mo
tu ex sue paup^t experiencia pp q
volgaut^r ℞ q mozz mani pedi
culi ē pessius ℞ delinquit legem
laudat ipiū q^r fac^t sz volūtē eorz
q^r custodiunt sucedūt q̄ eius zelo
legis et iusti^c moti sic pz de ma
thatia i machab^r ii q̄ int^rfecit sup
aram iudeū sacrificatē ydolis
viri mali nō cogitant iudiciū i sta
tē operacio^s iusti^e q^r huic oppo^t hī
tu si q cogitat et opat^r q at ii
rūt dñm ad adu^rtit oia q̄ ad eo
eciā iusti^e s^r natā melior ē pau
per ℞ et pz sma ℞ custodit legem
filius sapiens ē q^r gfort se sapie di
ue q^r at comessatores i glutores pa
sit expodo in s^e suaz sbaz gfudit
prem suū q^r malū filii in phe^t
q̄ suū ℞ coacuiat diuicias diuicias
vsuris i tupic^o ult^a sorte nō tm ex
pacto et fenore libali in paupes rogas
congregat i^r cū paupes q̄ rogat q^r
cas q^r ius accip^t ad vsuram il ig^m
paup et idigens ℞ duruē suā de
clinat ne audiat legem ut sine re
morsu faciat q̄uid ore eius euco
cera lib q^r ex mag libidie pta
di puct^r q at vrt legem ignoraē ne
p eius notitiam ipediat^r a pctō ulte
rabitur ℞ decipit iustos i via
mala sua psuasioē p^rtrahēs eos
ad malū in t^r sui suo corruet ita
tu s^r moz^t aulpe et icheme erss^s
pluras sine plura dolor^t i uedes
possidebunt bō eius sic filii isrl pos
sederit bona madianitaz q̄ psiliari

trarperat eos ad pctm viri prūs
Sapiens sibi vi^r diues ipuni sue
prude^c diuiciaz accipiū paup aūt
prudens scrutabit^r eū i s^r facet eius
gplicū sic pz in iii reg i ℞ abscōdit
scela sua in gsue foro nō dirige^r
in via salutis q^r at gsess^a fuit in
cui^r et integre et reliquit ea absqz
vsadiuo ming gseqt^r ad hec ecclico
q^r sic ē paucis nec aliquo offendit deus
℞ vō mes^t duc est nō de talium
ius tristissimoē corruet i malid et
pe et pene leo rugiens ℞ q^r sic
leo bestias deuorat ita pricipes
impii subditos sibi rēsiste nō potes
bonis suis expoliat dux idiges
prude^c in agibilibus huanis mul
tos obpmet p calupnias q^r in iusto
los spios iducēs eū ad hanc ma
liciaz et ipse nescit ante ℞ aūt
odit auaric^a longi fiet dies el pro
in vita pnti q^r nō hz ipediates
sibi et pcta i futūro in q^o etnā te
vite gaudebit hō q̄ calupniat^r
i iustegnit aīe sagūs i hōis inte
rē uole n aūe fiet^r int^r hō in
sacre scriptura eo q^r ē nobi^o pre aīa
deuorat^r totus si iuss ad latu in
cibis habet^r ad foueā fugit i uss
ad sepulturaz prude distulit re
mos lestiret i^r neo^r pre eius adu
uat q^r pq morte nō ē longa pma
℞ ambulat sup^r i^r motet sal
uus erit i futūro ℞ puss^e gdit^r vius
iplicat^o sic vartys petis gradet sal
i^r absqz inde ad bonum sto deum est
sup^s xx^m iniquus ut ypsich ℞ tu
i i^r pctams supplicet ei multa et
eius sanitas nō seqt^r ℞ opat^r t
ras suas ℞ hc pz ad s^m vir fide
lis multū laudabit^r q^r fidelitas
ē magnū bonum ℞ at festinat di
tari ad hc innuis anhelans nō
erit inocens q^r multa ul palte aq
acquirit iniuste ℞ cognoscit i iudicio
faciē gdescendens aliani plus de te
ex arc pluata fiuliai^c vel abusat^r
iste q^r declinat a recti^tu^e iusti et
p buccella panis i^r p re modica va

lexis de spiritu vilter eius valor est restitutus
vir qui festinat ditari et aliis invidet
eo quod se eo dicciores ignorat quod egestas
superveniet ei istud patet de divite epu
lone qui guttam aque non potuit impe
trare luce xvi. Qui corripit hominem
postea gratiam inveniet apud eum magis
quam ille qui per linguae blandimenta decipit.
In hoc notat quod cum hortum de rapina
vicinis et incedendis vivunt ideo ait in
tellectus et vos contrarium propria incipiet
apud eum. Qui rapit bonum correc
toris et malum adulatoris qui subtra
hit aliquid a patre suo et matre sua et dicit
hoc non est peccatum quia est heres ipso
rum vel quod vult illa offerre deo in sacram
qui reprobat salvator mathei xv. particeps
homicide est. Iste malum facit. Qui
se iactat et dilatat, dicta ut sua
fua ultra debitum magnificat iurgia
concitat quod alii ea ut hic indignatur contra
eum. Qui confidit in corde suo, id est in se suo
plus debito stultus est quia superbus
est et superbia non contemnit ille.
Qui dat pauperi non indigebit in futuro
nec etiam in presenti de iure quia deus
multiplicat eius bona ut habeat unde la
giatur. Vocatus pauperi. Qui despicit
deprecantem sustinebit penuriam sicut di
ves epulo qui lazaro mendicante panem
negavit penuriam aque gutte sustinuit.
Cum surrexerint impii abscondentur
homines, non audebunt iniustos reprobare ut patet
cum achab et yezabel absconditi
sunt prophete domini in speluncis iii regum xviii.
Cum multiplicati sunt iniusti et prophete
baal in tempore suo iii regum xviii. Cap xxix

Viro qui corripientem dura cervice
spernit est distinctio crapula ... cum
dico hic quae patet distin
ctio ... vir
qui corripientem dura cervice contemnit
to ... repente interitus ei superveniet
et interitus corporis et anime et eum sanitas
non sequetur quia peccatum eius est irremedia
bile. Est enim quoddam genus peccati in spiritum sanctum
quod est irremissibile id est difficile remissibile
[illegible] In multiplicatione iustorum
vulgus letabitur velorum quia per eorum sufficientiam
Cum impii sumpserint principatum gemet
populus quia super vires eius gravabitur.

Vir qui amat sapientiam letificat patrem suum,
qui autem nutrit scorta perdet substantiam. Qui ad multa
scorta se portat substantiam suam ut dicitur luce xv. de
filio prodigo qui dissipavit substantiam suam. Rex
iustus erigit terram, et stultus inebria
tus vir avarus destruet eam. Eo
cupiditatis tyrannizat. Homo qui blandis
et fictis sermonibus loquitur amico suo rete expandit gressibus eius et impedit eius
processum in suis operibus, sub fictione scilicet
promissi in quo confidebat. Peccantem
virum iniquum involvet laqueus multis
culpe et iniquitate et iustus laudat
atque gaudebit applaudens deo quod iu
stitiam posuit. Sed letabitur iustus in vi
ta. Novit iustus causam pauperum
recognoscere sed impius ignorat scientiam unde nec postulat
sit. Impius ignorat scientiam. Homines pestilentes
dissipant civitatem. Sapientes vero avertunt furorem. Homines pestilentes dissipant
civitatem sicut siba filius bochri cum sibi
adherentibus prepedit abelam ipsum
dissipantes. Sapientes vero avertunt
furorem sicut sapiens mulier avertit
vim Ioab volentis eam destruere ut
patet ibid. Vir sapiens si cum stulto
contenderit laboravit ad eius emendationem pro
nasci ipse sapiens stultum arte
arguere quod videat ipsum delictum non
uidetur non inveniet requiem, id est stulti e
mendatio et pro labore. Viri sanguinum
id est effusiones multas sanguinis oderunt
simplicem id est simplicem pueritiam. Iusti autem querunt animam eius id est vitam
salvare sicut Ismael et socii eius inter
fecerunt godoliam et plures alios
simplices. Totum spiritum suum profert
stultus qui nescit aliquid celare. Sapiens
differt usque ad tempus oportunum. Princeps
qui libenter audit verba mendacii, id est adu
latores et detractores, omnes ministros habet im
pios qui adherentes ei placere desiderant
ei sicut patet de saule qui
adulatoribus et detractoribus de dauid
et aliorum similium proprie sibi. Dauid
iustus pauperis et creditor obvia
verunt sibi, id est cum obviat sibi ipse qui
creditor liberaliter accommodat ista
paupertate. Illuminator est dominus
ipse divitis et pauperis, ipse voluntas [illegible]
videlicet pauperum et pauperum cum ve

equitate
p durities rex q iudicat in veritate
sic pz de trono dauid de quo dicitur psalmo
thronus eius sicut sol. Virga atque
correctio tribuit sapientiam disposicione
a deo efficitur pater et pedagogus et
doctor iusticie puer autem q dimittitur
voluntati sue q vagus est et in ipsole con-
fusiua confudit matrem suam q de fatui-
tatibus suis pater erubescit. In mul-
tiplicacione impiorum multiplicabuntur sce-
lera utputa post mortem regis q multipli-
catis ipsis declinat populus ad ydola gen-
tilium et ruinas eorum iusti videbunt
q mathathias et filii eius ruinas
eorum viderunt. Erudi filium tuum et refri-
gerabit te et dabit delicias anime tue. Cum prophetia
defecerit dissipabitur populus sicut pz de
populo iudeorum q dissipatus est per orbem eo
q abiecerit a se doctrinam prophetarum
et apostolorum et aliorum doctorum. Qui vero cu-
stodit legem beatus est in spe eterne vite
Verbis non potest erudiri seruus ad vitam ingredi suam man-
data. Seruus contumax et rebellis
verbis non potest erudiri eo q non subdit
q ex dictis. Vidisti hominem velocem
ad loquendum. Lingua n q pacte est in
lubrico male corrigitur a multilo-
quio et per consequens a stulticia sicut dicitur est
supra. In multiloquio non deerit peccatum.
Qui delicate a pueritia. Hoc pz in libro
regum de syba seruo miphiboset
q contempsit mendaciter accusare suum
dominum postquam nutritus delicate in domo
sua et in domo patris sui a iuuentute.
Vir iracundus prouocat rixas et qui pro-
ne ad irascendum est iniurias ex quibus ori-
untur rixe. Et q ad indignandum facilis
est exprouerit erit ad peccata prolum
q peccatum quod pe peccati prima superbia
hominem humiliat sicut pz in libro de ado-
nya q elatus in superbia voluit reg-
nare et humilem spiritu suscipiet gloria
id est honor in publico exhibitus sicut pz
in libro de salomone humiliter se tenente
coram dauid dum timens ipsum post
se regnare et gloriam regni obtinuit
adonyia a victo. Qui cum fure parti-
cipat sed participacio sit nouem modis

uno papie? suo sedito ex fiducia
2o consilio furtum fieri vno sedito 3o consen-
tiendo ita furtum non fieret nisi consensisso
4o ex adulacione ut laudibus vel fieri ut-
pote quendam ei de probitate si faciat
tale factum et ex hoc inducatur ire ad fa-
ciendum 5to receptacione latronum vel eius latrocinium recep-
tando 6to furtum participando ut
puta partem ipsius recipiendo. 7mo tacendo
qui videns fieri furtum quod loquendo vel ex-
clamando potest impedire et tamen non se
opponendo et impediendo qui ad hoc tenetur
sicut iudex vel custos etc. 9no qui
post furtum factum requirit de ipso ut
inueniatur et ab sciat et non indicat
Vnde versus. Iussio consilium consensus palpo recur-
sus participans mutus non obstans
non manifestans. Et odit animam suam
q quia istorum tenetur ad restitutionem. Adiura-
tem audit et ceterum furtum sub pena
excommunicacionis vel alio et non indicat
iste est nonus modus participandi in furto
predicto. Qui timet hominem cito corruet. Qui sperat
in domino sublevabitur ad standum constan-
ter pro veritate. Multi requirunt faciem principis
pro deprauicis eius familiaritatis et consciencia
et iudicium a domino egreditur
singulorum q discernit in generos eorum
licet hoc faciat amore boni eius si
proprij abhorrent. Iusti virum impium
q ipse filiis est tamen dilecto ita displi-
cat odij et abhominacionem. Verbi custo-
diens filius non est in dolo q
ut sentencia. Capitulum xxx.

Verba congregantis filii vomentis vi-
sio id est eruditio salomonis ac-
ciden hic ponitur eius eruditio parua
et primo a deo, 2o ab homine
tamen prima pars diuiditur in duas partes
primo ponitur quidam prefacio breuis 2o subdit
narracio ibi visio. Circa primum sciendum
q septuaginta vero textus sic exponitur verba
filiorum ad denotandum patrem eius q quia
fuit filius pro filius unius cum esset
dauid cui regnauerit cepisset ad deno-
tandum eius humilitatem et in libro regum vmit
dum quia filius mortuus est viri q stetit
hic ad denotandum eius maliciam morte
te dignam et hoc modo salomonis dicitur
filius congregantis et vomentis filius eo
q congregat ad denotandum magnitudinem sa-
piencie in eo congregate patet ex eo ipse

dei ut, iuxta p'o ex civitate de studii
Ser dr sua vomens ad denond ex
cellcia sue doct'e vni dixit regina
Saba iij reg. x, bti viri tui q stant
cora te sp et audiut sapia tua
Est ergo ista vba s q secutu st q
que grauis ?, iij reg. Salos q de sey
igne graue et ponet vio predicto
Qualis ac fuit ey vba magis
explicat paca. Visio hic dr' pro
vaticio, et qd sed qs s ebreos ba
los lor hic de se ipo ql de alio lo
quet in tra pura tu dr Visio qua
locutus e v' iij ? ad cuiq intellecti
Ut Deutro' xvij dixit moyses de
rege instituco sup isrl, no multi
plicabit sibi equos ?, et s' no he
bit vxores plurimas q alliciat a
mu ey neqz auri et argeti in
mensa pondus Salo' aut de sua
sapia ?fides no multiplicat sibi
equos auri et argeti ime fos the
sauros et vxores multas ec alie
genas, estimas q no elevadetur
i sup bias ex multie equoz et au
ri et argeti et q no alienaret
ab eo a deo p vxores aliegenas
qs fuit falsu, ut iij reg. x, vbi dr q
deceptus ab eis edificat teplu ydo
lorum, dicut tn ebrei q post pctm
suu cognouit et penituit, et sic loqr
hic, et e talis lra ebraica penitea
n e sic qd subdi dixit viri Salo
mem deus p plenitu sapie mea
dius p plenitu pote, vtrque in sublu
mit a deo, et postea, sed vii multipli
care equos auz et argetum et vx
ores absq tnsgressio, vnde ex tns
gressus fuit et post a pctm suu cogn
ouit penituit ideo subdi' vba ipus pe
nitent Stultissimus su viroz q credebas
ec sapientissimus, et sapia hoim qua
cuncte a tnsgressio dnoy preceptoy
no est mecu et ad idz ptz qd subdi
Non didici sapiam, s pdictam exergido
ea in ope, et noui i sustinu hic uo

qd post in ekausibili immeate precepi
sic et no novi sctoz scia q cavet
ab offesa diuina et e repetio oppi
sunt ad multos quaggregay sic
solent face penitentes eroy sua
confitet, et subdit hy erroris decla
tu subdit Quis ascedit in celum atqz
descedit sup monte synai i celu
sydeuspldens mite descedit ad pp'' ut
hetur iij Exo. Qs gtinuit spm
i manibus suis sic fec moyses q
carnes ardetes de carnio accepit
in manibus suis Exo ix Qs colli
gavit aqs q in vestiuto sic fec moy
ses in mari rubro q diuiso p mag
ag fuit dise ut trasiret ppt isrl
et aque erant ei q p muro a dex
tris et a sinistris Exo xiiij Quis
suscitavit oes tmos tre sic moyses
q in crimey tabciclu suis iudic
invexit tram, ordibus gradibus i ordibus
finibus tre primissos et et huma
bibus sic dr Deutro ij lbo'' ru iugio
mitte tenos az strialia tuds
in ppl'os ?, qd non e ey ?, q d
Si dicat q aliq fuit dn moys
q ista fec, dicat qs fuit ille et
qd fuit non ey sidicat q mortu
e et non ey datu oblivioi, dicat
qd non filii eius, i. q gnatio nonae
sit ab eo ex q posset haberi notia
aliqua de ipo, q dr non ivenit
respodet q no fuit ab i magnitudine
sibi sibi et io nun e prohibuit
regem isrl multiplicare sibi equos
auz et argetum et vxores
Salo' sca gnatio' pz q in hoc
fui stultissimus viroz, et maxe q
moyses ex ore dni loquebat io sub
dit Omis sermo dni ignitus, et ab o
flagratie et superflue depurat a
peius e cotra insultus teptacoy
sperantibus in se, i. in dno et nos p
sumetibus de sua sapia sic ego
presupposui ppi q eveniuit io pit
alios monedo ne addas quicq
verbis eius ne arguaris de tnsgressio

legit q̄ h' plur̄ deutro iiij ℞o ad
detis ad vbū qđ vobis loquor neqȝ
auferet̄ ex eo. nec mai̇s qȝ medu
ex tua addicōe. h expositō ebreoꝶ
vt in plurib9 desēc p̄mo q̄m
ad e9 studentiō. s. qȝ salon̄ i fine re
penituit et ꝑissa vba ptulit scȝ
Stultissim9 sum viroꝶ qȝ si vō penitui
set tn̄ cet tepla ydoloꝶ q̄ gstrui
erat destruxisset qȝ tn̄ nō fecit qȝ
steterunt usqȝ ad tp̄e Ezechie ut
habetur iiij regū xxiij ℞o desiet q in
multis vc. scla qȝ sumitur i textu
ꝑphia vbi nīa lra lȝ visio sꝑ ei
Salon̄ penitens de suis trāsgressiō
b9 ꝑtitꝶ locutus ē dicēs Stultis
sim9 viroꝶ ꝯ ꝑ hic nō loq̄bat ꝑph̄
te ut dr̄ hic expositō s. magꝶ
historiace gsiteo scā sua ꝑla sit
ut in h' qđ subdit de moyse
qđ ascē'it in celū ꝯ s. ꝯfebat pe
mod admiracō sꝑ qhoꝶ 19 qđ de
moyse legāt in Exo 6 ca qđ dr̄
ista expositō. et i℞o nouissimoꝶ
stiaꝶ qȝ līa ꝑcent clausule ꝯ
h' ꝯ sueuit vt sit ꝑsio et ℞o no
ui sc̄oꝶ scium h expositō vt ex
tollā qȝ nō pȝ ab eis ꝑ silem
mod loq̄di alibi i scptura eō ℞o
si eēt talis vir a. ꝯt9 ut dr̄. scp
tura sic loquit' neqȝ noui scōꝶ
stiaꝶ It' qđ subdit q's otilit ꝑ
i maib9 suis qđ expoiut de tan
b9 a moyse in tam̄o r̄cepte ut
filiū qȝ ꝑpt in scptura seqt' acci
ꝑ an℞o aiā et vtō s. qȝ accipi
at' ꝑ tuib9 nō inueit' i a'q̄ lo
co n° ꝑt dici qȝ ꝑ h' dni ꝑpt qȝ
accepti sunt ad causā vetum
qȝ scptura nō dr̄ h', s. solūq ad
eoꝶ ꝑparatōꝶ facte sunt veste
tangētes i hoib9 et iumentis. It'
qȝ subdit q's suscitat ret̄ ꝑos
ite qđ expoit de taberli ꝯ ne
ꝯ ouid siluiud et scptura q̄ alle
gant ad h' deutro ij ℞o est ad ꝑpli

s. magꝶ ad ꝑpōlic qȝ id vin sunt
dicta in tnsitu torrētꝶ arnon utȝ
ibid qȝ sunt dan ꝑ xl. gl. xxxix
ānos ꝑ9 erecō taberli qȝ moyses
erexit tabnaclm ꝑa die ani scđi
egressiōꝶ de egipto ꝯ ꝑ xl. moy
ses ꝯt ptulit vba ista ꝑ9 ꝯtu
de desto i qo sunt xl. ānis ꝑ'q
lra ista alit' ē expoda. Et diuidit'
i ꝯdm hm9 tal in duas ꝑtes ipsa
declat' et a filij dei gnā° et ꝯ9
incarna° ibi tria s' ꝑa i duabȝ qȝ
ꝑ° qȝ dan est ondit ℞o scptula ad ꝯ
mod docedi i ueeti' ibi duo roga
ui te. Circa p'm sam ē lra salon
i senectute ꝯuisse peccauit tn̄ an
ꝑm sciū habuit alit' e9 libri nō
ponent' in canōe. et tn̄ in ꝑsa
ꝑ ꝯ preuidit tp'a ꝯ futuꝯ hoies s
plices et illratos illumandos a
deo de hiis q ptient ad salutē utȝ
de aplis et plurib9 aliis. tn̄ in
galio Iherenō ut refert ruffinꝯ
fuit qdā ꝑhs in ꝑphia et dyalca
valde ꝯstructus q doctoꝶ ꝑanos
ꝯfutabat. cui qdā catholicus vir sim
et ignarus se opposuit dicens in noie
ihu ꝑs audi ꝑhe que va sit deus
vnus ē q' oia que vide'r ꝯtuit vbi
sui creat et ꝑps sui o pace firmat
h' vim qđ nos filiu dei dicim9 hūa
nos ꝯ miseros erroꝶ ex virgine na
tus nos a morte ꝑpetua libāt ꝯ
expectam9 iam ꝯ suscitatid iudices
omn q gerūq ee vetuiud. credis
h' ita ee ꝑhe ꝯt ic ac si nichil
vlt in sermō dicitis ille ꝯ ꝑt potit
ita vide' sibi videl nt aliud vin
ce. et ꝯu's ad discipls suos et ad
eos q' audiēdi gra ꝯuenāt di
xit. viri o eruditi viri donec mi
me ꝯ gestū ꝯt verba verbis op
posui et q dicebā dicēdi arte s
uerti vbi vō ꝑ vbis vtus accessit q°
ore dicit' non potuit resiste vba
vtuti et subdit atqȝ ꝑhs ꝯang
effectus se victū ꝯiclabat ꝯ igit'

prudens salomon in principio dixit visio
quam locutus est vir i loquitur quod propheta sic
quasi loco de futuro per modum preteriti ut sic
quasi supra dictum est. viri virtuosi cum
quos deus erat per speciales illustraciones et non
phylosophiam instructos et via ista non
fuit salomon in principio et quod deo secum
morante confortatus ad comoda. pa
pro divine et contemptu humane ait
Stultissimus sum virorum i illiratus et supra
et sapientia hominum i sapientia pollitica
quia quid res humane non est mecum. ita
dicit philosophus v methaphysice quod heremita non est
bonus neque malus loquendo de bonitate et
malicia pollitica quia fugit illam. non
didici sapientiam i principium phisicam scienciam
et non scienciam sanctorum que disponit ad
salutem et ideo ita dicebat amos propheta
viii non sum propheta non filius prophete
sed armentarius ego sum vellicans sico
moros et ideo sanctorum pij non in stu
diavi me sicut aliqui vestrum vos in theo
logia et habet cuncta sanctorum. Legitur in hystoria
sanctorum acquisitam illam tamen per multo con
tabat. quis ascendit in celum atque descendit
quod o tu philosophe nimitens scientie humane
quis gubernat celestia et terrestria magis plu
ra sciam non potes dicere quod philosophi ma
ximi videntur negasse dei scientiam et
providenciam ad ista inferiora se extendere
Videbatur enim eis quod vilesceret intellectus
eius ut dicitur xij methaphysice quod cum est summum qui
tate perfecior est sicut quanto magis se
extendit ad cognoscendum res usque ad ima
quod cognicio quanto est vilis est ipsa
per philosophos ad hoc ait quis vidit pa
tria scientia pro xxxviij Excellentiorem
teles deus et super omnes est gloriatur quoniam
celestibus illuminatus eius maiestatis et i in
ferioribus eius potentis Quis congregavit eos sepius
i ventum in manibus suis. de hoc non
potuit videre philosophus perfecte quod de veteris
locuti sunt valde superficialiter et ipsi
ut in methaphysica. sed hoc fuit dicitur sunt per
per capitulum xx produxit ventos de
thesauris suis quo que vetus cos et fuit flat
sed templatum voluntas sue Quis colligavit
aquas in manu sua magnus qui in vestimento
i non eperuit terre sunt per pressionem a deo
quod per scienciam phisicam hoc non vere si quod
elementum aque debet totam terram circumdare
cum aqua sit levior terra sed hoc fit di
vina voluntate ut habetur Genesis primo dixit
vero deus congregentur aque que sub celo
sunt in locum unum et appareat arida. quis
suscitavit. quis suscitavit i supra aquas erexit
omnes terminos terre i posuit terre superemi
nentis et prius exposita quod plus deus
quod non est eius quod non potest hic dicitur philosophus
quod non habet notam de divinis nec ex re
atum. quis sunt magnitudinem excellit divina
etiam. et est a philosophis in nona libri
prope quod est et capitulum prima libri de causis
Causa prima est super omne nomen quod non
de ipsa. et quod nomen filij eius si nosti quod
quod sapientiam humanam nusquam potuit
cognoscere in divinis de quo patet et
filij quod tamen per divinam cognovit sapientiam
Omnis sermo dei ignitus i ab omni feditate
purificatus clipeus est omnibus sperantibus
tamen sperantibus in se per veram fidem
et dilectionem Ne addas quicquam verbis
eius quod sit eius contrarium potuit tamen bene et
utiliter addi illa que faciunt ad veri
tatis declaranda Capitulum xxx ij. quod elu
ceat me vitam et non habebit et ar
guaris inveniarisque mendax quia cum
deus sit ipsa veritas quicquid dissonum
est verbis eius est falsum Duo rogavi hic petit
salomon invenire ad medium que debe
dit et locum in principio i finem quoniam nescit
bene uti fortuna propter quia aduersis
quod propter non elevatur. et adversis quod
per separatam frangitur et ideo talis magis
est eligibilis status medius et sequitur
o. Duo rogavi te domine paupertatem
que est anneda proprie sordibus et illa
mediocria que sunt precipue annectitur ad
ipse leges sunt a me et ideo respectu
per alia verba mediante ij et sequitur
tam ne forte saciatus i bonis tempora
libus repletus illiciar ad negandum
dei maiestatem pre superbia sicut dicitur

pharao ideo v Reg & dns ut audiat
vocem eius et egestate compulsus pi
paciat fratris sui et qui p inopie
i blasphemiat sp periurium est quatz
furta. Ne accuses servum n eo cum in
sta et sol ne forte corruat et
maledicat tibi et corruas p isor
tuo eo quod male accusasti eum. Genera
cio que patri suo maledicit et ... e dext
tada quod parentibus debet honor et re
uerentia. Generatio que sibi munda videtur et tamen
non est lota. Generatio cuius excelsi sunt oculi
Ieči? de Iudeis filiata p'ntias dupx e in
iquitas. Generatio cuius excelsi sunt oculi
cum superbia cordis maiestatem appet
extolli in oculis et labiis. Generatio que
pro dentibus gladios habet hoc est genera
raptorum et homicidarum qui rapiunt bona
pauperum. Sanguisuge due sunt filie
s. avaricia et luxuria dicentes affer
affer. Avaricia non ex accessu suo sa
tiatur pro modico tamen ad appetendum a
cuius inflammatur. Tria sunt insaciabilia
et quartum quod illo subditur infernus i dyabo
lus qui semper plus intendit ad se trahere preso
nas et os vulue s. mulieris concupiscen
tia et terra que non satiatur aqua. Quartum
est terra sabulosa. Oculum vero mulier
de puissit quod ex appositione obumbra
fit crescit vero eius ad appetitum cohibu
Oculum qui subsannat patrem eum de
ridens. Sic at sub sanna qui mos de
ridendi eo vigore nasi. Et qui de
spicit partum matris sue eius frequenter
tu suffodiat eum corui. i. tradat i
morte sepultura ita quod cadauer
eius relinquatur bestiis et auibus la
candum. Tria sunt difficilia mihi. Salomon de
scripsit misterium et est quasi filii hui
spirit descripsit misterium sue incarnationis
et divisit in duas partes pro summa quod
dominus et ... ad ... modo dicendi
credit ibi tria sunt et ... adiuc ... quod
pro descripsit incarnationis misterium pro
fecit ... ibi talis est via
pro in incipit ab ultimo scilicet ab erapsione
si ... ad eius incarnationem i regula
in vto et ... hinc ... est ...

in isto libro dicitur quod tria sunt mihi diffi
cilia. i. incapacia intellectu meo ut sunt de pa
et quartum quod illa subdit viam aquile in celo par
viam tenuit ... in sua ascensione viam
colubri super lapidem et hanc viam
tenuit ... in sua resurrectione ... n passus
... perpetue ... colubri despicit ... quod
dicitur Io ... sicut exaltavit Moyses serpentem
in deserto sic exaltari oportet filium hominis ... pas
sus et sepultus i sepulcro lapideo
inde mirabiliter exivit in sua resurrectione
clauso sepulcro et tenuit viam co
lubri super lapidem. Viam navis in
medio mari hanc tenuit ... in sua con
versatione quod in hoc mundo tanquam in mari
in procellosa ... fuit persequcionibus
et tribulacionibus et viam viri in
adolescentula hec est via ... quod ... sic
est in ... et hinc adolescentula beata
virgo maria que in ... conceptionem
... sancti ... fuit valde mi
rabile ... quod dicitur ... ho
mo ... dominus super terram mulier cir
cumdabit virum quod ... in utero virginis fuit
vir perfectus ... et ... ab in
stanti ... et in ... exivit clau
so utero virginis et ... de hac viri in ado
lescentula dicit Salomon hoc est quartum quod peni
tus ignoravi. Unde dicitur ... in sermone de
assumptione virginis Marie ... non
... nescivit ... mens
... humana ... celum super
... creatura ... ma
... quod per Gabrielem Marie
promittitur et per spiritum sanctum adimpletur
de nulla alia viri in via i adole
scentula ... quod fuit sa
lomoni tamen ignota ... habuit sci
enciam de naturis ... et pla
tarum usque ad ... ut habetur in ... in
talis est via ... dicit ... quod ... ludit pa
... s. malicia plebis ... re
qui hic methaphorice describit ... no
mulieris adultere. i. synagoge que deo
desponsata in monte synai et ... super
ere stati ... ad deos ydolatriis
i. adorare vitulum et pecca ... in ... ma
ydolatriis ... ibi de ... sub libri ...
... et ... et palippo ... et ad ultimum

dominum intuitu coram pilato negavit et
trina afflixit. Que recedit terget os
suum dicit non sum operata malum. In
hoc propter methaphoram mulieris adul
tere que a viro eiecta efficitur vidua
da et vivens de meretricio imponit sibi
totum hoc. Ita et plebs iudea vivit
de rapina et in opinione negat se peccasse
se. Per tria hic salomon fuerit
cunctis modis docendi et dividit in
duas partes quia tres quaternarios primo
dicit per tria movetur terra id est conturbantur homines
habitantes in ea et quartum illa quod rediit
suum cum regnaverit. Sic patet de iero
boam quem fuit suus salomonis et fuit rex
super x tribus induxit populum ad ydola
tram in penitentiam. Per stultum cum saturatus
fuerit cibo et in cibo intelligitur vinum. Tales
enim solent moveri iniuriis et dissipare
et per odiosam mulierem quem efficitur vina
cato cum viro. Habet autem secum impossi
bilius prima odiosam est magis mors
quam vita non potuit viro suo sicut casto
ti famile et ancilla. Et per ancillam cum
fuerit heres domine sue id est ancilla et honora
ta sicut domina et ipsa domina repudiata
ut kalla. Istud est quartum de quo dicitur
quod terra non potest hoc sustinere quod hoc nullo
modo est sustinendum qui potest emendari.
Quatuor. Hic ponit xiii quaternarium de
aliquibus parve corporis quod tamen habent ta
lem industriam naturalem ex qua debent ho
mines moveri ad prudenter agendum sicut
quod dicitur Job xii interroga iumenta et do
cebunt te. Et quarta sunt illa minima quia sol
dicitur cum dicit formice populus infirmus id est con
gregatio debilis quem preparat et hoc prout ad
ipsum leporisculi et quoniam in petra cubile
suum collocat id est in loco inaccessibili
hominibus ut dormiat ibi securus. Regem
locusta non habet quem diciat eam et egre
ditur universa per turmas ordinate dispo
sitas. Stellio manibus nititur est autem stel
lio species reptilis habens maculas in cute
habetur in ebreo habetur aranea ma
nibus innititur id est pedibus quibus per manibus utitur

quibus adheret parietibus et telam operatur et
moratur in edibus regum ibi enim facit telas
suas et locum ad manendum sicut in aliis
locis. Stellio vero non moratur in edi
bus regum in ebreo est stellio quia magis in plenis
secundo tamen translacionem verius potest dici quod
habitat in edibus id est in regionibus calidis
quia ibi est terra prima per predictum ubi
quod hoc dicitur esse plenitudo de provisione
cibi exemplo formice et de securitate loci
exemplo leporisculi et de ordinata dispositione
ad bellum exemplo locustarum et de subti
litate operandi exemplo aranee. Tria
sunt. Hic ponit tercium quaternarium et dicit
principaliter quod hoc sit prophetica locucio sub
methaphora iiii regnorum que in suo
tempore fuerunt prosperata quod tamen multo
plus precedentibus primum autem regnum est ba
biloniorum quod notatur cum dicit leo fortissimus
bestiarum Nabuchodonosor enim rex babilo
niorum leo dicitur in in o premissus leo de
cubili suo. Secundum fuit regnum persarum quod no
tatur ibi gallus succinctus lumbos. In he
breo tamen non est gallus ...
... armis accinctus interfecit balta
zar et regnum babilonie transtulit
ad medos et persas. Et aries ... quod
intelligitur Allexander magnus qui regnum per
sarum et medorum subiecit regno grecorum
et suo tempore multum prosperatus fuit. Et
Rex cui quem nullus levabit sicut est in
ebreo id est quem nullus resistere possit in
quo designatur regnum romanorum quod fuit for
cius precedentibus unde dicitur ferreum ... dani
quod sicut ferrum domat cuncta ita regnum
romanorum domavit alia regna. Et qui stul
tus. Hic ducit ad quemdam modum docendi
et ponit duo documenta primum est dissua
dens a modis stulti quod magis reducit
ad confusionem suam quam ad honorem et sic
hoc dicit. Et qui stultus apparuit. Secundum tamen
quod hoc et non est in ebreo quod prima huius
versus non copulatur secunde sic est ordo ita
et est sensus quod stultus aliquis magis apparet
quam potens est in statu sublimi sicut turpi
tudo simie magis apparet quam as
cendit in altum ideo subditur si enim intel

votorum

lex. Si fuisset ... sed sic punctus vel ymo
vas quod sic cadet ad utrumque vitium
est. Si posuisset manum, scilicet cavisset de ta-
libus provocandi ... doctrina
exprimit in omnibus contentionem cum dicit: Qui
autem fortiter premit ubera ad eliciendum lac
exprimit butirum, id est magis lacte solid-
um, quod non esset si exprimendo magis
dimitteretur. Et qui nimis emungit, scilicet
nasum, elicit sanguinem, faciens ipsum ef-
fluere quod magis valet in nocumentum.
Et qui provocat iras, animorum, producit
discordias, quod aliquando pertendit
ad omnes actus eorum et aliquando ad totam
civitatem vel regnum. Capitulum xxx

Verba lamuelis. Hic ponitur
instructio Salomonis passiva a
matre sua et dividitur in duas
partes quia primo ponitur exhortatio matris, secundo
commendatio fortis mulieris ibi: Mulierem for-
tem. Prima in duo, in prima ... et secundo
ibi: Quid, dilecte. Circa primum primo modo quodam
premittitur: Verba lamuelis regis ...
... et dicitur hic Salomon lamuel
quod interpretatur cum quo deus fuit ... sic-
ut Salomoni in principio regni sui, ut decla-
ratum est ... Quod tamen quod visio quam
... in principio ... non sic Salomon
... ut ... verba matris sue
ipsum exhortantis, ideo subditur: visio
id est instructio ... qua erudivit
eum mater sua. Quid, dilecte mi, hic pro-
ponitur ... instructio que est de
duobus, scilicet de vitanda carnalitate et de
prosequenda equitate, secunda ibi: Aperi os
tuum. Circa primum sciendum quod hebrei dicunt
Salomonem nocte sequenti diem desponsationis
filie Pharaonis nimis vigilasse et propter
hoc in mane nimis dormisse, et tamen
quod ... offerendi ... sacrificium ma-
tutinum, et claves tabernaculi erant
sub cervicali Salomonis, propter quod mater sua ... in-
... et increpavit eum dicens: Quid,
dilecte mi, id est quid fecisti ex carnalitate
tua impediens divina sacrificia. Quid, dilecte
uteri mei, id est ... et eius sine ad ma-

iore ex aggregatione. Quid, dilecte votorum
meorum, quod ... super ... bene
regeres regnum tuum et ... fecisti con-
trarium, nimis carnaliter cum uxore tua ... Ne
dederis mulieribus substantiam tuam, nimis expen-
dens eas amando et eis nimis carnaliter
adherendo, et quod ad nimiam carnali-
tatem cum mulieribus inducitur delicatus cibus
et potus, ideo subditur: Et divitias tuas
ad delendos reges. Hebrei dicunt ad im-
pugnandum reges, et cum hoc dupliciter est
quod vinum ebraycum hic positum est ...
est ad delere et impugnare, sed littera sequens
videtur magis consonare ... hebreorum, quia se-
quitur: Noli, lamuel, id est Salomon, dare vinum
regibus immoderate ad bibendum, et dicuntur hic
reges ipse Salomon principaliter et ratione alii
judices ad regendum populum sub eo constitu-
ti, et subditur causa dicens: plurimum cum
dicitur quod nullum secretum est ubi regnat e-
brietas. Patet quod non dissuadetur hic potus
vini regibus et principibus totaliter, sed po-
tio immoderata que aufert debitam discretionem,
ideo subditur: Ne forte bibant immoderate
et obliviscantur iudiciorum in lege domini
scriptorum et mutent causam filiorum pauperis,
id est pauperum, nimis favendo parti diviti. Con-
sequenter ostendit quibus dandus sit potus
inebrians cum dicit: Date siceram, id est potum
inebriantem, merentibus, et translatio
hebraica: merentibus, id est existentibus in luctu
et amaritudine, quia potus vini mitigat
ista et est remedium contra dolorem, tristitiam et
curas. Occasione autem huius verbi ...
[illegible] statuit ... ad mortem
condempnatus ut daretur potus vini fortis
ut ... tolleretur dolor mortis in
eminentis. Aperi hic ponitur secunda instructio
que est de exequenda iustitie equitate, cum di-
citur: Aperi os tuum muto, allegando iustitiam pro
eo qui nescit eam proponere in causa sua, sic-
ut ... et generaliter pauper qui non
habet advocatum pro se loquentem, et causis
omnium filiorum qui pertranseunt, id est homi-
num ... qui frequenter non
inveniunt qui pro se allegent, eo quod ...

et tamen indiget talibus expedit aperi
os tuum decernens decerne quod iustum est non
defendendo personam propter adulationem potentis
et iudica inopem et pauperem, id est exerce
iustitiam pro inopibus et pauperibus qui
habent iustam causam. Alleph. Mulierem fortem
In ultima parte huius libri ponitur commendatio for-
tis mulieris et exponitur communiter a doctoribus
nostris de ecclesia que metaphorice dici-
tur fortis mulier et sponsa christi cuius filii
et filie generantur in utroque sexu
et dicunt quod ideo dicitur sponsa localis. Sicut
iudicati ipsi dicunt sicut legitur ad litteram
sponsa localis non est de lignis materialibus
de abimelech et sicamitis cum suppe-
lectili et liber hic exponitur
esset subtilis et communis tamen cum non prosequar
quia satis diffuse traditur in glosis et in
suis postillis. Rabi salomon vero dicit cum
doctoribus catholicis quod hic ad litteram
metaphorice loquitur. Dicit quod per fortem mulierem
hic intelligitur sacra scriptura et hanc ideo
exposicionem tenendo prosequar quod rationabilior
mihi videtur. In aliquibus tamen tenendo
aliter dicere quam ipse prout conveniens est fidei
nostre maxime quia sacram scripturam ...
cat vetus testamentum ego dicto utriusque testamenti
et novum. Sponsa autem et mater eius mul-
tis accipit doctoribus in sacra scriptura exper-
tis et plenis quoniam catholicis in sacra scrip-
tura studiosi in sexu masculino sicut
ne quod alibi inventum est in sexu femineo a-
liqua mulier in sacra scriptura studiosa ut
patet tempore beati ieronimi ex prologis eius
super libros sacre scripture et in aliis eius
scriptis. Sciendum autem quod laus istius mulieris
fortis in ebreo scribitur metrice ita quod primus
versus incipit ab Alleph, que est prima littera
hebraica et secundus versus per secundam et cetera et sic
singuli versus per ordinem litterarum alphabeti
incipiunt in ebreo quod tamen in translatione ser-
vari non potuit quia versus sic incipientes or-
dinate per litteras alphabeti latini ... ad al-
iud sensum ponuntur hic nomina litterarum ebraica-
rum ut aliqui estimant et hic diffusius
declaravi super libros psalmorum et super lamen-
tationes Ieremie. Dicit igitur primo ad exposicionem
huius accedendo. Mulierem fortem, id est sacram scripturam
que est firma et inviolabilis veritatis quis inveniet

et quod rarum est attingit ad eius intellectum
sufficienter. Procul et de ultimis finibus pretium eius. De bono
primo incipiens et hic vero doctoribus
in eius principio hic autem et
expositum a iuventute mea et quasi
sponsam eam mihi assumere et spoliis
non indigebit, quia in primo dicit pre-
stolabitur sollicite gloria eius et ait quod
dat ei sponse tali bonum scilicet gratie in presen-
ti et glorie in futuro. Quesivit lanam
et linum per que intelliguntur mulieris quia la-
nam et linum operatur per quam intelliguntur hic
vero sacra scriptura doctores ad declarandum eius
sacre scripture ut dicit Rabi salomon. Facta
est quasi navis institoris que est in navi in-
stitoris portant dulcia utilia multa sic
scripture continet omnia utilia et de
nocte surrexit id est surgere facit eos mod-
o loquendi quo in Genesi primo dicitur de hiis
cognovi quod timeas deum, id est cognoscere
te feci. Amor enim sacre scripture inducit
doctores bonos et discipulos ad surgendum
de nocte pro studio et oratione dedit quod
predam in ebreo habetur cibum quia
sacra scriptura reficit omnes studentes in ea si
delectat tamen viros quia mulieres. Consideravit
agrum agere id est diffusum studium re-
uidit ut dicit gregorius et emit eum, id est emi
facit a studentibus per domationem carnis
et vigilias et cetera in obsequiis Christi de fru-
ctu manuum suarum plantavit vineam per
eius vite et verbo doctrine facit fidelium
multiplicationem qui sunt palmites vinee
domini ut dicit gregorius Accinxit
fortitudine lumbos suos id est accingi facit lum-
bos studiosorum singulos castitate et roboravit
brachium suum per multiplicationem bonorum operum quia
sicut gregorius dicit castitas magna est sine
bono opere nec bonum opus aliquod sine ca-
stitate. Gustavit et vidit per experientiam
dulcedinis ex studio sacre scripture re-
fectis non extinguetur in nocte id est in mor-
te lucerna eius id est claritas sue notitie sed
magis augebitur. Manum suam misit ad
fortia in ebreo habetur ad virtutes que est
quedam cavilla aliquantulum ponderosa in su-
periori parte fusi posita ut recte et ordinate
vertatur et hic dicit apponit quod scilicet docet
et digiti eius apprehenderunt fusum per vir-
tutes ... item eius digniores per
apprehensionem fusi ad filandum preciosas

boni operis de quibus quod constat inter omnes vere manum suam aperuit inopi etc. Sapientia enim facit quod ubique induat ad opera misericordie. Non timebit domui sue a frigoribus nivis, id est a pena ignis gehenne que dicitur in littera nostra allegatus in Job xxiiii ad aquas nivium transeunt ad calorem nimium et lex de disputato. Omnes domestici eius vestiti duplicibus, id est virtutibus theologicis et moralibus que sunt vestes. Alia littera stragulatam vestem, id est diversis coloribus contextam fecit sibi quia sacra scriptura de omni genere virtutum tractat et donorum tractat et ad ea inducit. Byssus castitatis et purpura caritatis indumentum eius, id est vere studentium in ea. Nobilis in portis vir eius, id est doctor bonus qui dicitur nobilis in portis, id est inter sapientes in portis. Al. sedens ad reddendum iudicium. Iudicio sedit cum senatoribus terre, id est cum sapientibus qui sunt super terram et iudicium sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit chananeo.

Indicibus ut dictum est. Et isti sapientes dum opera faciunt scripture eius per studium sapientiam consequuntur etc.

Explicit parabole salomonis

Sequitur ecclesiastes cum glossa sua interlineari

Verba ecclesiastes sic dicta
sunt in principio libri primi. Iste
liber Salomonis traditur circa
sapientie excellenciam magis
sicut quasi ... ex mobili afflu
encie ... felicitatis appetitus
et inter ... et secundum modum
doctrine est primum quia via est compendiosa
ad assecucionem aliorum ... quod traditur in
primo libro qui dicitur parabole salomonis ... sito
accedit ad ... libri Ecclesiastes in
quo traditur mobilis affluencie ...
Circa quod sciendum quod tempore Salomonis sapiencie stu
dium viguit in ... quod omnes ...
et potentes ... audire sapienciam
Salomonis ... et quod ... felicitate
hominis multi varie dixerunt et dicebant
nam aliqui ponebant eam in diviciis, alii
in deliciis, alii in honoribus et de plu
ribus aliis bonis que per labores humanos acqui
runtur in vita presenti. Ideo Salomon in hoc libro
voluit huiusmodi opiniones ... ostendens quod in
talibus bonis non consistit felicitas hominis
sed in deo qui est bonum infinitum. Et dividitur
liber iste in duas partes, scilicet prologum et
tractatum qui incipit ibi Vanitas vanita
tum. Circa primum notificatur auctor huius libri
... tum quia deus auctor est principalis
et ipse ... ad eius sapientiam ... Verba
Ecclesiastes, id est Salomonis qui Ecclesiastes dicitur,
concionator quia per sapientiam sibi datam
erat aptus ad concionandum et persuadendum
aliis ... secundo ... filii
David qui fuit ... secundo ... ad dignita
tem cum dicit regis ierusalem. Ita quod hic regis
refertur ad David et ad Salomonem utrumque
enim regnavit in ierusalem. Et licet ...
ad alia loca et alias civitates ...
det exprimitur tamen ... ierusalem quia erat me
tropolis in regno et electa ad dei cultum.
Vanitas hic incipit tractatus et dividitur in
duas partes quia primo Salomon errores a
liorum excludit secundo propositum includit ibi
est ... adhuc in duo quia primo propositum intentum
in generali, secundo prosequitur in speciali ibi Quid
... est excludere a vera felicitate
illa in qua ab aliis ponebatur, scilicet divicias
et honores et alia que habentur in presenti
vita et hoc est quod dicit Vanitas vanitatum, id est
vanitas maxima sicut canticum canticorum dicitur id est
canticum quod est maxima inter cantica et sancta
sanctorum id est ... inter alios sanctos
dixit Ecclesiastes, id est Salomon qui dicitur Ecclesiastes,
id est concionator quia per ... opiniones aliorum
de felicitate arguit ad diversas partes ut
videbitur prosequendo et post declarat in te
Vanitas vanitatum repeticio est causa ...
... assercionis. Et omnia, id est que ab aliis
ponuntur felicitas, vanitas, id est valde vana
eo modo loquendi quo dicitur valde liberalis ...
liberalitas ... quod in talibus non est ponenda
felicitas de cuius racione est firmitas et sta
bilitas cum sit ultimum hominis bonum et
ad probacionem ... dicti in generali subdit Quid
habet amplius homo de universo labore suo
quo laborat sub sole, id est in vita presenti, quasi dicat
quidem potest ... quod non ... ex la
boribus suis nisi bonum instabile et ...
... per mortem quia non potest
eundem. Quid ... hic prosequitur in speciali ad
excludendum bona vite presentis a vera felicitate
et dividitur in x partes secundum numerum ... que ex
cludit partes precedentes prosequendo primum
... quod intendit excludere est sciencia humani
tus acquisita que inter alia ... magis bo
num et multi philosophi posuerunt in ea beatitudinem
dicentes eum tunc esse felicem qui in sua
mente describit totius orbis per scienciam per
fectam. Hoc autem excludit. Ibi Vidi ...
quod proponit primum ... in sciencia speculativa secundo
practica ibi Vidi cuncta. Secundo infert ...
tentum ibi Locutus sum. Prima in duas quia
primo ostenditur propositum per racionem, secundo per experienciam
ibi Et proposui. Ecclesiastes prima in ... secundum ...
ra ibi Non saciatur ... ibi Quid est quod
fuit. Prima pars prosequitur talem racionem illa
sciencia que est valde ... non potest dici
felicitas hominis quia de racione felicitatis est quod
sit bonum ... et ... medium est
... quod ... secundum sciencia ac
quisita ... media est et ... quod
Circa ista racionem sic procedit quia primo declarat
... et mediacionem sciencie acquisite
precedit, secundo ... ibi ...
te ... Circa primum sciendum quod
omnis sciencia humanitus acquisita originem ha
bet ex ... sensibilibus. Sensibilia vero sunt

in continua tussimitate saltē q̄m ad plu
res suppetates pt̄ q aqui plū dix
erūt q nō pt̄ de bn̄s aqua vitis
afflimari iiii mēnē, et lic. cor dum
nō pt̄ viui, tū ex tali dcō cōit qui
fiunt maim̄ inquisitōs vit̄ ut dr̄
plūs crīd appet difficultas iꝑpedi
aquā vite, p inquisitōs humanas
ergo pr̄ q talis cognitio pl̄ inmodi
ta ē et ꝯfita p̄o ig̃ calor ōn̄ in
corpibꝰ inxtis mutabili ē d gnā
sterit et gn̄aco aduet s̄nia mō
q ḡ corrupiū non v̄deat eidem
mō ij de gn̄ace, et ista vriacio
gn̄alitē et corrupcionis appet ad sēn̄
i oibꝰ corpibꝰ inxtis / Causat i
eternitat appꝰ nō appꝰ q p ac
acti incepit eē, et h' immutabilitas
nitis cōis ad ptes eꝰ inferiores p
pe cētrū existentes, ptes aut supiores
altaūtur et estimutaē et q illis
altias et transmutatō in elemētis et
mixtis cātur, ex motu orbiū
et potissime ex motu solis i obliqꝰ
c'ailo, nō sēdit' orit' sol et occidit
ut appet ad sēn̄ et ad locū vid
tur, i ad ortu sꝰ orientem ubiqꝫ v
nascēs nō q ibi pt̄ alius, et alius
sol in mūdo ꝫ idē in puncto oleut
appus de novo gn̄at p mūdie, In
motu n. ab oriēte i occidēte, de
clinat ꝓpꝰ polū antarcticū sꝰ meri
dionalē et flectit' ad aquilon ī in mo
tu vō suo ab occidēte i oriente
olente flectit' ad polū articū sꝰ
aquilonaē, illustrās vniūsa i circu
tu pgit spē. i sol nō vō q hīt
aciē. Corpa n. cētia nō hīnt sꝫ in
aciata ꝫ damasꝫ, ꝫ q eꝰ ꝯplug̃a
cālt vitam i istis cōrēibꝰ sꝫ ca
vlūs hō n. gn̄at hōi et sol ut dr̄
phē ij phicor, et i cailos suos r
uertit' q dup' cursu vnē q ꝯ di
die inutile eꝰ cailꝰ appinq̃do
magis ad tropicū estiualē sꝰ ad
tropicū hyemalē Hoc q h astro
nomos sol h' plurēs circulos scꝫ
tem desc̄ribē, et epicicū Ista tn̄

denitate d irē magis ptz ad circulat
Con' ōnt immutabilitē ex elemtū
aq̄ d oiā fluiā intrāt mare gret
sꝫ aq̄ua terrā absorbit' a tra ā
bi tn̄ exeunt, et usqꝫ ad mare currūt
et mare nō redūdat apocitudo p
h' rypas suas cuiꝰ cā sēdꝫ cūdz
ad locū unde exeunt fluiā reūtūt
sꝫ de mari q quidē reūrsio dupr̄
inter uno mō q p vias sb tracas
de mari fluūt aq̄ ad loca i mōta
et motu nāli pūt tn̄ ascēdē q
ta ē altitudo superficiei maris et adu
plꝰ q transeūdo sc p terrā efficiunt
dulces p talem colacōēm et p qūs
leuiōs qūā aq̄ maris et erūpūt
i fontes et fluiā in loco altiori q
sit superficiēs maris et' nāli motu
iterū fluūt ad mare. Alio mō q
p i'fluē' a' solis et stellarū eleuā'
vapōs humidi a mari, et cōdēsant'
i nubes q p ventos deferunt' longe
sup aridā et tandē resoluūt' i plu
uias in q'ꝰ augmentant' fluiā ad
mare currentia. Sciēt̄ h' ꝑhi
dit ꝓpōtū ergo .n. cognitio humiditꝰ aq̄
sita ex sēnsibilibꝰ h' ortū ex qbꝰ cū
difficultate iuenit' vitas h' conclud'
d. Sciēte vō difficiles ad īueniēdū
et q de h' rōnē ꝓplōgo sup pertractū
ē melius nouimꝰ melius et ꝑfecius
et p oppositū q̄s minꝰ i'sfint̄ minꝰ ū
pfecia nō pr̄. Nō pt̄ hō causs expli
care sermone q nō pt̄ causas ad plenū
cognoscē ꝫ tn̄ valde ꝑfecta utz de sol
o ul fructu arbois, de qꝰ nꝰ ꝯfitu
cui ꝫ studuit pt̄ ad plenū scitē dicē,
ut pote q̄re ē tante ꝯfitūt, p. ca sc
ul figure sapois ā virtutis, vn̄ q ei
fructꝰ ul talis hiba sumet i' lem ꝯfir
mite, dr̄ saltē in plurībꝰ, q h' ꝯfita
cōs spē. i. ab aqua ꝓpetute quīte spē,
q tn̄ non nouatur eo q ignorat. Hō
sciat hic potē ca vō q talis ē de nō
scient' ꝫ hu'de est appetitus hōīs p
talis' cētāē alit' non hēret vō vlti
finis ꝫ sit ā quietaz aq̄sita nō tatr
appetitū hoīs ꝫ magis excitat ad

amplius faciendo utz per experimentum ego
et immortalibus viis postquam tu de non satiatur
oculus visu. Inter alios consilii visus magis
defuit in acquisitione scientie per investigationem au
ctorum alii in acquisitione scientie per doctrinam et
ideo probat nititur quod scientia utroque modo acquisi
ta non tollit hominis appetitum, et ideo non est
alius modus acquirendi scientiam humanam per quem
tali scientia non est felicitatis ponderatio. Quod
est hic post tertia non quiet sed est de ratione fe
licitatis est permanencia stabilis. Unde postea dicit
dicit plus quod felicitatis non est sic minime
tolerata quod est vel vivacitate in diversis co
locis sed cogitatio humanitatis inventa valuit
est quod dicta maiorum philosophorum et doctorum qui
uno tempore tenentur pro firma auctoritate pro
ea reprobantur et iterum sub aliis verbis
vel eisdem renovantur, unde etiam tempore …
de quolibet affirmatio vel negatio vera et
de nullo sit, diversis temporibus contrarie sciencie
plures ut in metaphysica ergo in tali notitia
non est felicitatis ponderatio. Quarto ratione po
nitur quoniam ad eam virtutem sunt diffuse
tum dicit quid est quod fuit tum in verbis quam in hominum
operationibus ipsum quod futurum est licet tempore in
medio cessit et datum sit oblivioni
et ad id pertinet quod subdit. Quid est quod fuit
Ecclesiastes vel repetitio eiusdem sententie ad ma
iorem exaggerationem. Nichil sub sole no
vum licet videatur hominibus modernis
et subditur etiam. Jam enim precessit in seculis que fu
erunt plures in metaphysica quod opiniones et dicta
sapientum que de novo inventa sunt in
auctoritate cum per longa tempora sed per iniuriam vel
conditionem vel hominum mortes libri eorum
fuerunt corrupti et dicta eorum oblivioni
tradita etc. postea videntur inventa de
novo cum tamen non sit ita. Ecclesiastes … consu
… Ego Ecclesiastes hic quintum salomon
ostendit per experimentum quod scientia … est
… et hic iterum dicit ipse fuit sapientior
aliis sapientibus sui temporis et eis precedentibus
quorum erat in medio et constantinopolis expe
rientia dicit quod hec scientia habet anxietatem annexam
animi et laboris et per consequens licet hec scientia sit
bona tamen non est tantum bonum quod in ea feli
citas hominis sit ponenda quia vera felicitas non habet
aliquam amaritudinem admixtam et hec est

quod dicit Ego Ecclesiastes fui rex israel i(n)
super omnes tribus israel ut in iii Regum … in
Jerusalem que est metropolis … et
proposui in animo meo querere et investigare sapien
ter de omnibus … occupationem pessimam dedit in ebreo
habetur malarum licet scientia acquisita sit
bona et perfectius occupatio ad eam con
siderandum est bona … dicitur tamen mala per acci
dens propter labores et afflictiones studii
anxietates vel quia aliud est impeditiva boni
maioris scilicet devotionis et orationis. Vidi
Hic ostendit salomon quod in scientia practica non sit fe
licitas et facit talem rationem. Inter scientias
practicas illa melior est que ordinatur
ad bonum communitatis, scilicet politica quia
totum bonum commune melius est bono privato
proprie sed in hac non consistit hominis feli
citas quia habet vilitates, afflictiones et vanitates ane
xam. Ergo in nulla alia scientia practica
consistit felicitas humana. Medium huius rationis
cum sua probatione ponit cum dicit. Vidi cuncta
que sub celo fiunt per scientiam practicam cuius
finis est opus et ecce universa vanitas.
Dicitur autem aliquid vanum quod non attingit
finem intentum sicut medicina dicitur vana
que non inducit ad sanitatem et sic quia
contingit istam politicam circa finem suum
cives facere bonos et studiosos. Ideo
subditur perversi difficile corriguntur
et stultorum infinitus est numerus, id est valde
excedens numerum aliorum et politica que
ordinatur ad hoc ut cives fiant boni et
studiosi habet effectum in paucioribus et
habet afflictiones anxietatis in … locu
tus sum. Hic salomon concludit … in te
tum quod felicitas hominis non consistit in ista
speculativa scientia. Locutus sum in corde
meo dicens. Ecce magnus effectus sum ut
in iii Regum … quod in omnibus regibus precedentibus
fuit ei similis in potentia et divitiis et
precessi sapientia. Et sic dicitur in iii Regum. Et
precedebat sapientia salomonis sapientiam omnium
orientalium et egyptiorum et erat sapi
entior cunctis hominibus. Et mens mea
contemplata est multa sapienter quia disputavit
vivit de lignis et plantis a cedro que
est in libano usque ad ysopum que egreditur

depicte et dicit quod non solum habuit scienciam
infusam a deo sed etiam acquisitam. Dedique
cor meum ut scirem prudentiam que dirigit
in agibilibus humanis atque doctrinam
virtutum, dum elegit, erroresque et stulti
ciam, stulticiam circa humana ad evi
tandum et ad impugnandum, et agnovi quod
in hiis quoque esset labor et afflictio spiritus,
sicut patet per predicta. Et ad hoc racionem in
ducit dicens: eo quod in multa sa
pientia multa sit indignacio,
[illegible]
[illegible]
et qui addit scienciam, talem addit et
laborem quia indigencia et [illegible]
[illegible] amicicia.

Dixi ergo hic est capitulum ij.

Dixit autem libri in qua ostendit Salomon
non esse felicitatem in deliciis
temporalibus et pro multiplici continet
processu primo concludit intentum ibi Cogitavi.
[illegible] pars in duas quia primo ostendit
propositum racionibus sumptis ex vita delicio
sa, secundo ex adiuncta sibi cura ibi [illegible].
Prima adhuc in duo quia primo ponit racionem
ex proposito ibi Magnificavi. Prima in
duas quia primo ostendit propositum, secundo infert conclusionem
ibi Cogitavi. Circa primum ponit talem
racionem: in illo non consistit felicitas humana
in quo delectacio est quasi momentanea, quia fe
licitas est bonum stabile et firmum ut
ex predictis patet. Sed talis est de deliciis tempora
libus, ergo etc. Contra hanc racionem potest
estimari sic ad sentenciam: Dixi ego
in corde meo etc. Quod ergo sciencia non est
summum hominis bonum sed hic labor animi
ut dictum est. Conducam me ad vineam
deliciarum et videbo statum propinquum, quod
quasi per statum pape quod hic esset [illegible]
in illius mente per delectacionem bonitatis
que est in homine deliciis ut dicitur [illegible]
[illegible] delicie carnales cum non habe
[illegible] ipse desiderium accendit cum non
habet [illegible]
[illegible] et sic in delecta
cionibus tactus que in veneriis consistunt.
Risum reputavi
errorem [illegible] et gaudio
dixi quia hoc gaudium de vanitate [illegible]

quod fuisset deceptus estimando felicitatem
in deliciis. Cogitavi. Hic infert con
clusionem ex predictis [illegible] ergo vinum de
liciosum est modici valoris et impe
dit a contemplacione sapiencie quam magis [illegible]
[illegible] est quanto spiritualia corporalibus [illegible]
[illegible] non sit tamen bonum ut in eo feli
citas ponatur hominis ut dictum est [illegible]
[illegible] Cogitavi in corde meo
abstrahere a vino immoderate [illegible]
carnem meam ut non prevaleret spiritui
sed ut serviret, et animum meum transferrem
ad sapientiam, a qua non impeditur per vinum
moderate sumptum cum animus ingenium [illegible]
Ex quo patet quod abstinencia a vino non tam
[illegible] sed cum moderamine ut dictum
est. Donec viderem quid esset utile filiis
hominum ad consequendum felicitatem que est summum
hominis bonum. Magnificavi. Hic [illegible] ex
[illegible] declarat felicitatem hominis non [illegible]
[illegible] in carnalibus deliciis et hic declarat
primo in generali [illegible] secundo in speciali ibi [illegible]
[illegible] pars in duas quia primo declarat propositum,
secundo ex dictis movet dubium ibi quid [illegible]
[illegible] Circa primum dicit se [illegible]
fuisse ea que faciunt ad delicias corpo
rales [illegible] ubi delectaciones felicitatem: Magni
ficavi opera mea, et quantum subdit
in speciali: Edificavi mihi domos pulchras
et delectabiles que magna conferunt ad vi
tam deliciosam. Et plantavi vineas, fe
ci ortos etc., que faciunt ad delicias corpo
rales et fructus placencie. Et extruxi
mihi piscinas aquarum ad decorationem loci.
Possedi servos et ancillas etc., ut mihi ser
virent ad nutum in omnibus, quod est valde
delectabile homini. Coacervavi etc., ut ha
berem habundanciam diviciarum naturalium et
artificialium. Postea subdit: Feci
mihi cantores et cantatrices
ad delectacionem auditus, et delicias
filiorum hominum, multiplicando mihi uxores et
concubinas [illegible]
[illegible] et fuerunt ei uxores regine etc. Scyphos et urceos
ad delectacionem gustus [illegible]
[illegible] meum usque ad tempus [illegible] per
[illegible] fuit deceptus. Et omnia que desi

desiderauerunt oculi mei non negaui
eis exponendo me oibus deliciis et
hac, s. vitam voluptuosam, rationem su
pter meam, i. fe(li)citatem, deceptus n. a vol
cu(p)tatibus cecidit i(n) hunc errorem. Quam
me conuertissem ad vniuersa opera que
fecerunt manus mee, vidi i(n) oibus vanitatem q(uia) pro addu
cit vim hoibus bonum et afflictionem q(uia)
delicie aut (?) habeant p(er) dependi(tur) af
fligunt et habitetur p(er) frequentem fas
tidium (?) vtunt ut dictum e(st), et nil permanere
ne sub sole q(uia) tales delectationes sunt
q(ua)si momentanee. Transiui ad contempla
d(um) sapientiam, i. considerandum q(uia) labor e(st) ag
rerum sine et maxime de diuinis que
de sapientia ut p(ro)p(ter) monte(m) melior e(st) q(uam)
corporis delicie. ex hoc loco et aliis
q(ui)plibus dicunt aliqui salomonem p(er)mitu(s)
s(ed) ista p(er)ma no(n) vi(detur) sufficiens et
iusta ut plenius dicetur infra. Quid e(st) ig(itur)
hic c(ir)ca predicta mouet dubium et di
uidit(ur) in tres partes q(uia) p(ri)mo mouet q(ue)stio
2o ponit solutio(nem) ibi et didici. Circa p(rimu)m
q(uia) fecerat mentionem de contemplatione sapie(nt)ie
q(ue) e(st) cogitatio diuinorum ideo mouet q(ue)stio(nem)
d(icens) q(ui)d e(st) inquit homo, i. tam virtuosus ut sequi pos
sit regem factorem suum, i. deum, a(d) q(uem) no(n)
attingit p(er) cognitionem creaturarum. Salom
ac loq(uitur) i(n) hoc libro ut concionator q(ui)a
frequenter loq(uitur) i(n) p(er)sona aliorum no(n) solum in
directio(n)e s(ed) etiam erratio(n)e ut expositores
allegant. Vitans in aliq(ui)s apparet sunt
ac q(ui)dam Simonides d(icens) q(uia) homo no(n) d(ebe)t
q(uer)ere cogitatione diuinorum et eorum q(ue) s(un)t sup(ra)
se q(uia) cu(m) sit mortalis debet cu(m) tam morta
talia sape(re) ut habetur x ethicorum que
ph(ilosoph)us reprobat ibidem d(icens) q(uia) licet homo corp(ore)
te corp(or)e sit mortalis tu(m) ex parte i(n)tellectu
q(ui) e(st) princ(i)p(a)lior pars hois e(st) q(ua)si imortale et
diuinu(m) et ideo d(ebe)t se trahe(re) q(uan)tum p(otes)t ad i(m)
mortalia et eterna p(er) eorum cognitionem et
amorem. Ideo p(er)sona istius Simonidis ut
aliq(ui) q(ui) aliis similis vel salomonis q(uer)ere q(ui)d e(st)
iste homo, i. q(ui)d no(n) vi(detur) ei vtile a(d) decere
q(uer)ere talia. Et vidi. hic ponit solutio q(ue)stio(nis) d(icens)
i(n) qua ostendit(ur) q(uia) cogitatio de diuinis est
valde vtilis q(uia) tu(m) sit superior hoc indicaut

de i(n)ferioribus scilicet. ideo d(icit) et vidi, i. intel
lexi ego vsq(ue) in me aliorum p(er)sonis plus sapie(n)tia
diuinorum q(uam) p(ro)p(ter) monte(m) et ideo no(n) actus vi
dendi s(ed) recipit sermo actus intelligendi ut e(st)
de vides tu hoc, i. intelligis. q(uia) tantum
precedet sapientia, i. diuinorum noticia stul
ticiam, i. humanorum noticiam tantum q(uan)tum p(re)ce
dit lux tenebras. noticia n(ostr)a vsq(ue) ad p(ro)p(ter)
nobilitatem ab obiecto ideo dicit ph(ilosoph)us i(n) li(bro)
celi. et vidi dependi(t) medium
de superioribus et diuinis mediocriter co
p(ro)pio q(ua)m multa et p(er)fecta de i(n)fe
rioribus et certius ideo subditur sapi
entis oculi i(n) capite eius, i. superiori p(ar)
te anime q(ue) vacat diuinorum contemplationi
Stultus i(n) tenebris ambulat q(uia) solu(m)
terrena et carnalia considerat q(ue) comparata
ad diuina s(un)t quasi tenebre. et didici.
h(ic) ostendit corum predictorum solutionem, p(rim)o q(uan)tum
obiectio et hoc q(uia) p(er)sona illorum q(ui) ne
gauerunt anime immortalitatem ex quo p(er)
sona de i(n)ferior(e) nil h(ab)et h(omo) ho(c) iumento
d(icen)s scilicet q(ui) si esset vniuersaliter homo se totus ex
poneret delectationibus carnis sicut alia
bruta ideo d(icit) et q(uia) vnus interitus s(it)
sapientis et stulti esset vtilius q(uia)
si nil remanet de vtroq(ue) post mor
tem. Quia nec exspectat p(er) laborem
suo premium nec stultus penam ideo s(ubdit)
dic(it) q(ui)d prodest mihi q(uia) maiorem sapie(n)tie
dedi operam q(uod) nil ideo subdit(ur) a(n)i(m)a(e)
aduertit q(uia) hoc q(ui)s esset vtilitas p(ro)
laborem i(n) acquisitione sapie(n)tie q(uia) tam
pereunt i(n) morte. Non erit memoria sapi
entis sicut et stulti, i. sicut stulti i(n) p(er)pe
tuum, i. i(n) p(er) longum et futura tempora
vel et p(er) ex dictis liquet q(uia) concludit
Et idcirco tedu(it) me vite mee
eo q(uia) p(er) p(er)manens no(n) attingit aliquod bo
num stabile et permanens ideo post(ea)
videtes mala vniuersa esse sub sole
et afflictionem. q(uia) et studium sapi
entie h(abe)t afflictionem annexam ut dictum e(st)
c(apitulo) p(rim)o. et occupationes stulti q(ui) vacant
deliciis corporalibus similiter, q(ui)a a(n)i(m)a excedo
h(abe)t vilitatis amore et appetito sta
tus p(er) frequentem h(abe)t fastidium ut ne(c) ex
h(ab)et ut obliuiscatur corporum vilitatem no(n)
soluit hic salomon i(n) cuius dubio ro(t)

pt esse vna qr accipit mai^{s} f^{m}
s^{c}p no sit aia meo^{n} sapiet esstul
ti qr vna e ad laude aia ad vi
tupi^{m} vn dr pu y ca^{o} meo^{a}
iusti ta laudibz et uo^{y} ipi^{o}
putresz, Aliu vo qr solut^{e} p
i^{o} q^{o} h^{e}tur i yon ca^{o} vbi po^{r}
itenta cclo in h^{c} libro ibi n
de de morte hois q^{o} vult^{e} pul
uis i trraz vnd^{e} eat, et sps re
deat ad dnm q dedit illu ut sz
recipiat mercede p mat ul pena
p demito et^{r} non vnu e intig
sapient et stulti ut h^{o} assumt^{e}
Jo de uiste dr ps^{e} c xv pacsa
i co^{r} dni mors sco^{r} ei et de
iuiste p^{r} xxx mors pecto^{r}
pessia, Rursus post q^{o} declauit p^{o}
stu^{e} cu delicus vitbz sup^{e} ex
anexit cui^{s} salon o^{t} maliciaz
hz aut dup^{e} vno^{o} in gnali t^{o}
mo in spali, dt go Cund n padit
Circa q^{o} sciend^{m} q^{o} ad fruend^{m} deli
cijs req^{r}unt^{r} cu^{a} s mag i ag
rendo illa q^{a} h^{o} viuat delicose
pat^{a} vo mact q^{o}da^{o} mact i s^{o}
cu sit de s^{b}a eo et io si sis cct
puit q^{o} sapiet vtit^{r} delicijs et
dicit p labo^{r} suu acqsit^{t} i h^{o}
est mag delect^{o} p^{r}ius s^{z} lex iustat
q^{r} fecit r acqsit^{t} g^{o}nd sic go dt
Rursus detestatus sud dem i duse
az ad acquirend^{m} tpalia bo et p^{o}
lcra excedit ust ibi hoi otop^{e} q
bo sibi delicta a p^{r}ntibz no ex
pendit i bois opibz s^{z} p^{o}dig^{o}
lite et vanitabz c^{t} n podit^{e} hic qm
ter g^{t} curis supfluaz ce n ulg^{t}
malaz i gnali, qual e cura ois
auari q mlttu affligit^{r} i acqre^{o}
et auaricia no pmittit eu acqsit^{a}
vti et h^{o} e q^{o} dr ci n podit hoi s^{i}
auao et tenaci de vniu^{s} labore suo
cum^{o} et afflic^{o} sp^{s} incta^{r} q^{r} v
troq^{z} mo^{o} affligit^{r} et de nocte et
de die Jo gcludit^{r} et h^{o} nonc vani
tas e i labor ianis et sine fructu q
d sicio ultio gclu^{t} None melius e

comede et bibe, i detect^{r} vnuc de bo
nis acqsit^{t} et onde aie sue bo^{o} de
laboribz suis sp^{o} cppeden^{o} p^{te} bo
nor suor i opibz pie^{t} et liberalit^{s}
et h^{o} de mau dei e i bo^{m} a do co
cessu non tn est tm bo^{m} ut sit fe
licitas huana, Q^{o} s ita h^{o} vlt^{o}
po^{r} itenta cclo i h^{c} ca^{o} et e dupl^{r}
ra i hoi bono p^{a} e de delicijs
corpalibz q^{o} i ist^{s} no cosistit fel^{s} et
sat salon tales vos q^{o}opto credens
e ego at sup oes expt^{s} su delicia
rum g^{o}d et tn dixi q^{o} i h^{c} no cosist^{t}
hois bom q^{o} e in credend^{m} huius
vo^{s} so^{t} vnore, d, Q^{s} ita poribut
vn dr iij reg xj in ccat at abg salo^{s}
p singlos dies xxx chori simile
et lx chori farine x boues pig
ues et xx pascuales z et deli
cijs affluet, i mlicibz nonc ego
q^{o}d, vn^{o} yn de iij reg xi q^{o} fuerit ei vxe
z^{s} hoi bono hic po^{r} cclo et cde
cura huius cu tpalia de q^{o} locutus e
sup^{o} Jo gcludit q^{o} illa q e bone
ordiata ho e i d i hoi bono, i vnicu
s^{z} mani vos i conspectu suo h^{o} addit^{r}
ad excludend^{m} ypocritas q no e bo^{g} i g
spectu dei, Dedit dns sapiaz i noti^{a}
de diuins et sciaz de agibilibz huanis
et letitiaz sic e in ebreo et libris
correctis i iocundit^{te} vite bene vtendo
tpalibz bonis Pt ont^{a} gcludit g^{o}nd
de cura supflua et iordiata d, pcto
ri at dedit, i v dure pmisit afflic^{o}
et curam supfluaz cu tpalia cogrega^{t}
et tradat ei q^{r} placuit deo, et no
acci^{t} h^{o} tradat eo q^{o} tal^{r} volu^{e} no^{t} ut
bonis hoibz s^{z} q^{r} ipso mo^{o} icte frequ^{r}
tradun talibz sic mortuo nabal
bo eo venit dauid i r^{s} xxv fiet
h^{o} vanitas z i cura itali cogregac bono
ru q^{o} acqsite no vti^{t} s^{z} alijs tradun-
tur
Omnia tpus habent Per e cura Tertium
O pus libri i q^{o} a feli^{te} h^{o} excludit
longeu^{te} q ab aliqbz pot deputa
ri pau cappitur excepit et valde p^{o}fcit
Hic dps dr pluat p^{o} deputa^{m} h^{e} diss
solui et ce cu xpo, et diuidit^{r} i duas
partes p^{o} po^{t} suaz deduc^{o} s^{o} quenda

dolorum solutionem, i. vidi afflictionem, et 2o ista
intentio est hominibus ibi et deplorandi dimi
nutionem ad suum propositum declarandi conditionem al
ternationis plurimas de diuersis et variis
rerum corruptione omnibus quod est eterna productio
diuersarum a natura sine actione nec ista
mutatio est productio humane vite quod
homo est effectus suis et certa producit
dicta a natura et diuidit in nisi partes
secundum universaliter tempora variationes et patebit primo
in processu prima autem variatio importat
ortum et occasum et hoc cum aliis
tangit in quodam generali id. Omnia tempus
habent sue diuisionem terminationem et suis
spatiis transeunt vniuersa sub celo
corpora in generatione sua et corruptione sua
non habent terminationes diuersas quod gene
ratio alterna. Prima quod est iste ortus et
occasio et primo in aliis generis mutatio
in qua continetur homo que est nobilissimum aliorum
Dicit ergo tempus nascendi quo mutantur
homines et aliorum aliorum et eorum ortus
est contra tempus a natura determinatum licet alii
prolongentur aut indicentur secundum maiorem et
minorem vitam naturalem et tempus moriendi
in senectute productio vite humane defi
cit alii magis et minus prolongetur
secundum variationem et agitur hic de mor
te et vita naturali. 2o in vegetabilibus cum
dicit tempus plantandi in vere et tempus
euellendi quod plantatum est in autumpno
quantum ad illa que non ferunt fructum nisi
semel in anno in aliis autem quod res
tant fructum fructum secundum productionem nec sue
ho in hominibus spiritus et quantum ad morte
violentam cum dicit tempus occidendi ad
reparationem iustitie vel reipublice et tempus
sanandi quod aliqui ex eis remanent
vulnerati et permittitur eis vita ex
aliqua causa rationali licet non intendit
de eorum sanatione. 3o in artificialibus cum
dicit tempus destruendi edificia que sunt
malorum receptacula et tempus edificandi
quod reedificatio expedit pro republica. tempus
flendi. hic est 2a pars in qua ponit alterna
tionem hominis statuum cum dicit tempus flendi
vel in fortunio et tempus ridendi in eufor
tunio et tempus plangendi in funeribus defun
torum et tempus saltandi vel tripudiandi in nup

cijs coniugatorum. tempus spargendi lapides
id est destruendi fortalicia in quibus adversarij
habitant et tempus colligendi scilicet lapides
pro reedificatione ut habitent ibi boni ciues.
tempus amplexandi. hic ponit tertiam partem alter
nationis et primo vnam cum dicit tempus am
plexandi. id est vacandi generationi et hoc est
tempus coniugij et tempus longe fieri ab amplexi
bus scilicet in senectute vel in gratia desi
stere quod est quedam afflictio ut ponit quod non
homines se dent venialia a delicijs
et immundicijs venerorum ut deo mentem suam
liberius impenderent. vnde dicunt hebrei quod tempore
diluuij homines et bruta alia in
archa existentia continebant a coitu et
sustinuerunt quod egressi de archa
dixit deus crescite et multiplicamini
etc. 2o ponit 2o quantum ad ipsas res cum
dicit et perdendi cum dicit tempus acquirendi. mer
cator in primo tempore lucratur et aliquando
perdit. Alij exponunt hic de vino. quod
quandoque fuit acquisitio tribus iudeorum tempore da
uid et perditio tempore roboam quantum ad
unam partem et tempore sedechie quantum ad
reliquam. 3o quantum ad ipsum in custodi
endo cum dicit tempus custodiendi quod non immineat pe
riculum ex custodia et tempus abiciendi
quod imminet maius periculum sicut contingit
ut naues in mari nisi leuigentur. 4o
quantum ad ipsas vestes cum dicit tempus
scindendi scilicet pannos ad formandum vestes
et tempus consuendi partes scissorum aliquando
ponit tempus scindendi scilicet vestem ex ipsius
duo tempore robam et tempus connendi
et hoc in proposito. tempus tacendi. hic est quar
ta pars in qua ponit alternationem quantum ad
debitum usum conferendi et hoc in tempore
actu primo in actu verbi quod est loqui et
loquendi non exprimitur in actu cum
dicit tempus tacendi quod verbum non habet ef
fectum et tempus loquendi quod necessarie ordi
ne in actu queque prolatis cum dicit tempus dilec
tionis diu est quod dilectio est bonum et tempus
et tempus odij quod efficitur malum non
odiendo naturam sed culpam. 2o in actu
nostro cum dicit tempus belli quod impugnet
adversarios iustitie vel reipublice et
tempus pacis quod recipiunt et licet adversarij
sedati autem quod sic accipiunt actum quietis
et vitam stulti patet ipsam autem quod hic
hic reuocet quasdam obiectiones fica

possibiles tam predictam et dedit ei 3b
partes si 3b obiectiones 2a ibi vidisti
sub sole 2a i. dixi in corde meo, cum
predictam posset aliquis obicere quod longeuus
est tamquam summum hominis bonum quoniam per
eam potest acquiri sapientia et scientia in presenti
vita hic in mole et per hoc quod homines
continuatim viuant ad presentem quarum ratio-
nem et rei veritatem non attingunt ut ple-
nius dictum est supra primo et hic est quod
dicit quid ultra amplius habet in certitudine
notitie homo de labore suo in studio
et exercicio longo, quia medicum aut
nihil primo frequenter contingit quod aliqui
iuuenes studiosi credunt se intra-
re scientie per demonstrationes et preceden-
ulterius videt quod non sunt nisi topice ut so-
phistice rationes propter quod socrates philosophus
dixit, hoc tantum scio quod nescio. Non est autem
sic affirmare aliquid se scire. Vnde sequitur vi-
di afflictionem istam in tanto studio quam
dedit deus filiis hominum quoniam dedit
eis intentum ad capiendum aliud ut dis-
tendantur in ea ut occupentur. Fecit cuncta
deus bona in tempore suo scilicet tempore creationis ut
habetur primo vidit deus cuncta que fecerat et
erant valde bona et angelica natura et
humana per peccatum peiorata est, et mundum
tradidit disputationi eorum i. hominum
et non inueniet homo opus quod operatus
est deus principio considerando ab initio
usque ad finem i. dato quod viueret per tempus
longissimum. Et cognovi quod non
est melius nisi letari et benefacere in vi-
ta sua, viuere decet et virtuose si-
cut fidelem, ita quod sit contentus statu vite
quam dedit sibi deus. Omnis enim homo qui come-
dit et bibit hoc est viuere et fruc-
tum suum sufficiens, et videt bonum de labo-
re suo, eam quam acquisivit per liberalitatem
et misericordiam tribuere, hoc donum
dei est scilicet bonum in presenti. Didici quod omnia
opera que fecit deus perseuerent in eternum quia
illa que sunt de integritate mundi quantum ad
partes principales manent eadem numero [illegible]
sunt corpora que sunt incorruptibilia
scilicet corpora et elementa quamlibet corruptibilia
sint aliquas partes non tamen sunt se toto. Non pos-

sumus eis quicquam addere nec auferre que fecit
deus ut addidit propter quod cessauit a nouis
operibus condendis et cognoscimus deum esse con-
tentum de statu vite nostre. Hec sollicitatio
de addicione per longeuitatem quod fieri non potest
in corruptibilibus manet ut dantur de
corporibus celestibus et elementis. Aliqua que
corruptibilia sunt, licet non maneant ea-
dem numero, tamen eadem specie per successionem genera-
tionis. Quod fuit ipsum permanet que futura sunt iam
precesserunt. Vidi sub sole hic in mundo 2a
obiectio quod posset fieri scilicet si processu temporis
mundus melioraretur quod sic longeuitas
esset appetenda ut videret sibi ma-
iora bona, sed hoc excludit dicens: vidi sub so-
le i. hominum habitatione in loco iudicii i-
mpietatem, i. ubi solebat dari verum iudi-
cium datur impium. Et in loco iustitie iniqui-
tatem, quia per hoc iustitie in nullo formis
successit habitus nequitie et adhuc plus
succedet futuro tempore. Vnde dicit psalmista
[illegible] inualescet nequitia in sa-
[illegible] caritas multorum. Et dixi in cor-
de meo iustum et impium iudicabit deus
quia licet sit iustissimus non permittet aliquem
bonum irremuneratum nec aliquem malum im-
punitum. Videntur in presenti multi ma-
li usque ad mortem esse impuniti et e
contrario multi iusti in aduersitate et ideo
ex diuina iustitia concluditur aliam vitam
esse expectandam in qua impii puni-
entur a domino et iusti premientur. Ideo
subditur et tempus omnis rei tunc erit quia mul-
ta que nunc videntur inordinata ad or-
dinem diuine iustitie reducentur. Dixi in
[illegible] tertia obiectio quod posset [illegible] vel-
let ibi quod nouit obiectio arguentibus
ex errore eorum qui negauerunt vitam aliam
animas fuerunt saducei qui negauerunt
spiritum et angelum et animam ut habetur Actus
xxiii et plures alii antiquorum ex
quorum persona dicitur hic Dixi in corde meo
de filiis hominum i. quod multi errauerunt
[illegible] vel alia vite hominis [illegible]
quam bestie que totaliter moriuntur post mor-
tem et si hoc sit sequitur quod [illegible]
esset vita longeuitas esset homini valde
appetenda ut acciperet quantum posset de

bonis vite pnt' ergo nō exoptād est
cīa vita in q pena aliq̄ sit pmātd
esse videdū. Et nouit hic p̄mo p
dicta obliō q pret exprīli. Li. eth. om
vitā pnte, tū nō gsidiaā et h
ē q. dr. q̄s nouit si sps̄ filior adam ascē
dā vir sū tūq̄ morē, q. d. pauci vid
de et attēdūt hec si p̄ ex. qz q̄ vim ē
q ascēd̄ et dr eo ebraica q pōt h
ē euocta ad fruā si et q. et litā e
braica plārior ē que sic h̄ q̄s no
stit q sps̄ filior adam ascedens sur
sū ascēdit. Ebrei n̄ nō hnt pnis
hoc idō. In eo vtū pth° pn
tiū. vn glo. ebraica t. l. est
Q̄s nouit d. i. q̄s pōt cor suū ad
cogitād q̄ sps̄ hōis adducit ad dī
vinū iudiciū ad vos reddēdaz sīc de
his que egit p liberū arbitriū et
sps̄ iumētor descēdat deorsū
q̄ nō adducit ad divinū iudiciū ad
vos reddendaz q nō agit p liar
b. Vnde dr ē sū tū corre. Remouē
vō me clām dī de. c. de morte
hoīs, et r̄uertā pulūs i terrā sua
et sps̄ redit ad dm̄ q̄ dedit illū.
Et dephendi h̄ inferī. q. l. d. ite
tg. ro. r. mor. q. d. obliō q̄s ā q
clusio vō i tēta ē q longeuitas
nō sit mltū appetēda. Vñ dr ex
pdict' et dephendi nihil esse meli
in spacio vite pnt', t. cōcesso q̄ le
tari hōi in ope suo, i. i ppiis vtū
ōs qui pn̄ dr h̄uā, alia n̄ opa
magis dr bestialia et hac ē
ptēm, q. ē p tiō vite sibi cōcesso sit
gtēnt' sicut pte de ta pnti. Qis
enī h̄' r̄ mor obliō possz ti. as obi
te. d. ymo longeuitas ē nltū appe
tēda ut hō pvideat filiis suis q
r̄mouet. Di. Q̄s n̄ adducz s. hoīe ad
talē notitiā ut ps̄ se futura gsiderat
vnt sciat filios suos p se victuros
et si viuāt quā bonis sibi delictē
sit. Ymmo q. d. nō adducz eū ad hac
noti. Vñ ex hac causa nō dz esse
mltū sollicitus de longeuitate. Cap̄ iiii

Vertī me ad alia et vidi calūnias q̄ sub sole geruntur. Hic phs ablatis
ex his desideriū q. bō sit vie.

ni vita pnte ē auct̄ dm̄ solicit
est. Item in hac qrta pte h' libri o
stēdens q̄ nō sit hoīb' appetēda
et p̄o ut h' ex defectibili vr h̄uā
ro ex sblimit̄ te dīna ibi Custodi pe
dem tuum. Pa in duas q̄r p̄o gtēpo
sitū rōibz sup ostē ex pte plebis ee
ex pte principis ibi melior ē. P'a
aduc i duas, sc. pte pncipe et inde
tale ea ibi stultus. P'a i duas q. d.
as rōis q̄s inducit ad ppositū. 2a ibi
rursus. P'a nō sunt. Exordiumq et
violentie q̄ i innocētib' iferuntur a
superiorib' nō contingunt. Aliq' nō pūt
aliq' nō nolūt et cōtīc argo. vel
sua ptāte alguti. talis at status
nō est appetēd' Q. ergo d. et h' ē q. dr
Verti me ad alia et pz ex dict' lia
ust ibi Et laudaui magis mor
tuos q̄ viuos, i. statū eor eo q. sit
tracti sit de vita pnti. cū q' hnt
experientiā tāt mali. Et feliciorez
vtroq̄ iudicaui, i. nimis miser vtroq̄ s. ma
lo hoīe mortuo et malo hoīe
viuēte, Iudicaui eū q' non dū natus
ē, i. abortiuū q' nō h̄z expiencia
alīquā mali, pene aūt mali ad
pe actual' est, non sustinet aliquā
penā. Sic h̄z vitā ūg declar
bile q̄ pposit h̄. p̄o in vita pnti.
acs doctos q̄ loq̄t de miciclis
in pitis cuglalib'. Rursus dictum hic po
2a ro ad statū eu ūs. Rursus cōtēpla
tud alt' aspe ad statud com' in fortit
tudine cor' et pmptis i dua ran
cores et i sidie talis at status non
ē appetend' ergo d. Et h' ē q. dr
Rursum cōtēplat' ōs labores hōim
et i. d. ustrias q̄s aspeāt. ad statū
domi h̄a. amaduit. patere iuidi
am pxi et h' pz ad ssen et h'
go vanitas i statū dm̄ ac pēdo
ē vanitas supbie et tua sffa
In aggressio n̄ et ghud' expn'
mas eūi et diuinitas an
tiquū est pt iadētal' in q pbat
dupe' modus fugere dm̄ vn qz
vnu pulie' vtiuz motu i agens
r̄mot' i. q̄sidaris. Et p' in freq̄ndi
q̄ innatis. Sic dm̄ i. cōpe' laliz

magnum ut dictum est quod refugit piger non vitiose quod bene vellet dimittere sed desidiose quia vult otiari et hoc est quod dicitur Stultus i. piger complicat manus suas tamquam otiosus et comedit carnes suas quia propter fugam laboris licet parum ad comedendum est attenuantur carnes eius. Melior est [illegible] ad excusationem sue pigritie. Considerans hic [illegible] magis vi[illegible] sit per avaritiam ad statum non dimittit magnas expensas sed quod refugit avarus non propter virtutem sed propter avaritiam et hoc est quod dicitur considerans repperi sub [illegible] miseriam avari de quo subditur unus est et secundum non habet quia refugit habere socium et avaritiam cui quotiens ne oporteat ipsum aliquid expendere et tamen non cessat agere sine magis [illegible] et contra afflictionem [illegible] quod est afflictio pessima et patet littera propter quod ex opposito [illegible] Melius est ergo duos esse simul vel plures convictos per [illegible] habent enim emolumentum societatis sue quia [illegible] rem bonam sua et si unus ceciderit in [illegible] ab altero fulcietur quia ab eo [illegible] et consolabitur. Ve soli i. [illegible] tate et avaritiam non habenti cum aliquo et si dormierint duo in loco uno fovebuntur mutuo contra malum frigoris per metaphoram [illegible] plurium in una dilectione [illegible] unus quidam [illegible] Gregorius [illegible] in altum tendit ut [illegible] possit. Et si quispiam prevaluerit contra unum duo [illegible] et [illegible] ab [illegible] non [illegible] mundi [illegible]. Funiculus triplex difficile rumpitur. [illegible] plures et boni sic in [illegible] civitatis status [illegible] melior est. Melior est [illegible] in principio tali [illegible] dominium non est appetendus [illegible] ex parte plebis [illegible] ex parte principis et post hic [illegible] quia frequenter [illegible] quod senex [illegible] perfectus est sapientia destitutus quia de lito [illegible] fuit in deliciis [illegible] qui ipse [illegible] sapiens et [illegible] melioris conditionis est [illegible] pauper qui est ad [illegible] sapientie dispositus quia sicut dicit [illegible] philosophus Paupertas est sapientie [illegible] propter [illegible]

plures et [illegible] et hoc est quod dicitur melior est puer pauper et sapiens rege sene et stulto. Hoc patuit in Joseph et Pharaone quia [illegible] Joseph famem futuram et remedium prevenit contra ipsam quod rex [illegible] et nescivit. Quod de carcere [illegible] hic ponit [illegible] talis est illud quod frequenter [illegible] ad magnam miseriam non est appetendus tamquam [illegible] vite [illegible] sic est de duobus [illegible] Sedechias rex Iuda qui [illegible] fuit excecatus et captivus in Babilonem ductus et miserabiliter mortuus [illegible] alium [illegible] et statim [illegible] ex magna miseria sicut patet de Joseph qui eductus de carcere [illegible] fuit [illegible] princeps Egypti et [illegible] a rege [illegible] non est [illegible] bonum [illegible] subdit quod est de carcere catenisque [illegible] sicut dictum est de Joseph et alius natus in regno sicut dictum est de Sedechia qui fuit filius regis. Vidi cunctos [illegible] hic ponit [illegible] frequenter quod senescente rege [illegible] et maiores iuvenes adherent filio eius qui post eum est regnaturus et alii [illegible] vivere [illegible] sic [illegible] voluntate [illegible] et [illegible] fit de eius filio [illegible] senescit et filio eius ad etatem adultam [illegible] in fine vite sic contempnitur [illegible] de eo [illegible] dictum est [illegible] unde talis dignitas non est appetenda et hoc est quod dicitur vidi cunctos viventes in [illegible] loco sic [illegible] ad tale spectaculum ad [illegible] alii minor [illegible] qui ambulant sub sole i. in vita presenti cum adolescente secundo i. cum filio regis qui est [illegible] ab eo qui [illegible] est [illegible] subdit qui consurget pro eo. Non est finis numeri populi i. valde magnus et est [illegible] et hoc omnium qui fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt [illegible] isto filio senescente non letabuntur in eo [illegible] de eo sed [illegible] adherebunt filio eius ut dictum est. Sed et hoc vanitas [illegible] senior sit dimittit pro iuvene et afflictio spiritus [illegible]. Custodi [illegible] dominium [illegible] non est appetendum [illegible] ex [illegible] [illegible] ab [illegible] quod [illegible] putat [illegible] id quod [illegible]

Sicud patet ut dicit Augustinus sed potestas tamen
retrahit a devotione et placentia ut ... no
non solum de regibus infidelibus sicut vim
arripientibus sicut pharaone et ... nabuchodonosor sed etiam de fidelibus sicut de
David qui ex potestate regia non timuit deum
offendere in adulterio cum bersabee et homicidio urie, et in salomone in templorum pro
ydolis edificatione et ieroboam in vitulorum
aureorum fabricatione et adoratione propter hoc
potestas non est appetenda ... et
... quod primo dicit deum esse sicut venerandum
... tenendum quod est ... ... fundamentum
... et ... in duas quod primo ostendit
venerandum in se ... in ministris suis ibi
Ne dicas ... in duas quod primo dicit deum
sic venerandum in opere ... ore ibi ne te
mere. Circa primum dicit Custodi pedem tuum
ingrediens domum dei ne ingrediaris
... et superbe sicut solet facere
potentes ... potestate ... se
levans et appropinqua sacerdotibus et le
... ut audias ... dei ma
data ... ea fide implenda multo
melior est obedientia ... madatorum
dei quam stultorum victime ... qui
legis quam ... potestatis non formidant
mandata dei transgredi, estimantes
eum placare oblacionibus et sacrificiis
qui nesciunt quod faciunt malum ... quia
superbia excecati cogitare nesciunt
... pu ... Ne temere quod
ostendit deum esse venerandum ore et primo insu
... regressu ... ne dedignet
... eum in mari a vobis ...
... ad ... Ne temere quid loquaris
de deo vel eius iudiciis ...
... Deus in celo est ...
est te ... quia ... ideo sint
pauci sermones tui loquendo de deo ne
... ... ex multiloquio ... se
... curas sequitur somnia ... sic
multas curas ... sequitur somnia
in somno ... eo quod in somno ...
... precedentibus ...
... quod de ... somnia ...
... sicut ... quam ...
... sit in multis sermonibus et maior in
... ...

sicut Si quid vovisti ... ostendit quod
deus venerandus sit ore ... promissa
... si quid vovisti deo ne moreris
reddere quod ... tarda ... sit ...
... ad reddendum sicut vovere
ingredi religionem ... tardat quod
... ad ... Displicet enim
infidelis et stulta promissio ... in
fidei promissio, ... votum in ...
... ...
... at stulta ... de re ...
... vel ... ut si ...
... de ... quod ...
in illo ... ad ... dei vel ...
... de ... de ... Ne de
deris os tuum ... ostendit deum venerandum
in ... Ne dederis os tuum ...
... ut ... faciant car
nem tuam ... quod ...
... et ... sunt ...
... et ex ... membrorum ...
... vitium ... neque dicas
coram angelo ... non
non est providentia quod deus non ... est ...
... in se ... in ministris suis ...
... Ne forte iratus deus ... non
solum ...
... quod ...
... patet. Tu vero ...
... deus sit ... tenendus quod ...
... et omnia ...
magnus ... iudicio ...
ad ... iusticie ... et ...
... Tu vero deum time ... et
... Si videris calumpnias ...
et ... excelso excelsior alius est
... et super
hos quoque eminentiores sunt alii ... super
... et ...
... ...
... sibi ... Capitulum quintum

A
... hic ...
... in quo a ...
... in ...
... ...
... quod ...
... videtur ...
... duplicatum et est ... in
illo non consistat ... quod

& et frequenter non est ad eum bonum

non sciat eius appetitum ista pro pre
pter quod de vere bonis ubi est quia sit bonum
ti et tiranis eius appetitum alia non cet
illis eius finis quod est de vere bonis ut
dicit at temporales non satiant hominis
appetitum sed magis excitant quia quanto plus
habet plus cupit quod vitium est solum de
avaro de quo est hoc sermo. Unde dicit
non est ad eum bonum quod avaricie in
acquirendo neque unde delectatur in fructu
pecuniarum suarum. Et hoc vocis potest
ratione pro quantum ad primum parte avari
tiam non implebitur pecunia. Unde poetam
crescit amor nummi quantum pecunia
crescit. Secundo quantum ad partem unius ecclesiastici
et qui amat pecuniam eam non capiet avari
tiam fructum non capiet ex eis. Unde
literatura quod avaritia non permittit
eum uti sed includit et hoc quod bona
sunt est et non felicitatis. Ubi multe
hec potest ratio non ad videndum quod dicit
non est eum hominis bonum est si quis vi
tam ad statum magis stat eius.
Unde ubi sunt opes et multi sunt qui
quae comedunt eas multi quos sunt multi civi
tates et ribaldi sed includit. Et quid
prodest possessori nisi quod cernit divitias
oculis suis sed expendi et uti plura
hec invalidis. Dulcis est hic potest etiam
ratio quae sunt eorum vocatione ratione corpora
li vel divitiis contractio quod tales divites
frequenter vivunt delicate et laute
et quod accipiunt vivunt inde volup
tuosi comedunt et corpore frequenter vivunt
corporales affligentes et insimul hec
propter quod dicit Dulcis sompnus operanti quod
labor et lassitudo corporis inducunt
ad quietem sompnum. Saturitas autem divitis
non sinit eum dormire pro quod sedeat
hoc potest ad librum. Non est pars avari magis
laborat propter cibum secundo quod in lecto gravius
aliis eo nimio cibo sentit dissolu
tus sompnum impedientibus. Est etiam
hic potest ratio tertia et dicit quod duo
prima quod prima ratio potest secundo corporis
includit ubi hec itaque nisi non ista agit
in potest et quarta alicui quod frequenter in
veniunt vel inferiores homines, primus
divitis vel rapacibus et hoc est quod dicit. Est

et alia infirmitas pessima in magnum
malum, sicut conservationis mali do
mini quod pluries raptores et cupidi inde
autem sibi ipsi sed ut pereunt in propter di
vitias suas et afflictione pessima quod
alii ingulantur et filii eorum quoque in
custodiebant divitias illis privantur
ipso publicis. Generat filium quod in sum
ma egestate erit bonis patrum pri
vata et ad laborandum pro victu ac
quirendo non assuetus. Sic ergo est
mundus de ventre matris sic revertetur
bonis omnibus spoliatus et nihil auferet
secum neque eius filius dimittit. Ideo quan
do quid prodest ei quod laboravit in ventum
quod nihil quod labor suus non prodest sibi
neque filius. Cunctis diebus vite sue come
dit in tenebris in tristitia et amore
multa propter acquisitione temporalium quarum privatur
tum est nec filius ut dictum est. Hoc itaque
hic eo prodicto infert totum bonum
quod vita delitiosa licet non sit bonum
hominis simpliciter ut dictum est tamen hec pre
cedentes est tali vite laboriose et hoc
est quod dicit. Hoc itaque mihi visum est bonum
et prius lateris eo dicitur usque ibi hec est donum
dei eo quod secundo capitulo quod est bonum est ut co
medat et cetera temporalia bona licet et
cetera dona dei sint minima sanitas
est corporis et huiusmodi sunt media bona
vero gratie et virtutes maxima propter
vitam non multum recordaberitur
bitur dierum vite sue ita quod videretur
sibi bona vel tediosa cor eius etc
non habet nimis vel occupatum vel deducitur
ad medium mala preterita secundum hominum
sed quod occurrit dum iubilat et acquiescit

Capitulum vj

Est et aliud hic potest
ubi secundo quintam non quod frequenter
contingit quod homo divitis fru
hic de vita pura ita quod non potest uti
divitiis et hoc secundo primo sicut per glad
et dicit hec ratio a precedenti quod illa pre
de eo quod propter divitias suas occiditur ista
vero de eo quod moritur infirmitate vel alia
causa et quantum ad hoc dicit est et aliud
malum dicit a precedenti non dico vir

cui deus dedit divicias artifices
aurum et argentum et ampliam et sunt
divicias naturales ex quibus vita hominis
sustentatur ut bladum vinum et talia
bonorum, i. statum honestum et nil
deesset anime sue de plurimis ad vi
tam iocundam ut tribuit ei potestatem
te deus ut comedat de eo quod sibi habi
tum de vita presenti subito post i. statim
successor eius de filiis eius agri uberes
fructus attulit, et dicebat anima
mea habes multa bona reposita in an
nos plurimos comede et bibe et epulare, dixit
autem ad illum deus Stulte hac nocte
te repetent animam tuam a te que autem
congregasti cuius erunt. quod alicui habent
Io. sbdr. Sed hos communes volunt id
ecclesiastes. hic vanitas Ii generaliter
sed potest ista vero que sunt ex de
fectu ipsorum diviciarum et duplicatur, una
ibi omnis labor. Secunda primum ordinatur
quod talis labor defectu eius auariciam
prevenit fuit homo miser et similiter di
vitias habeat multa alia que deperdantur
propter vitam, et hoc est quod dicit Set ge
nuit quod importat totum laborem et sunt
deperdita ideo hic filio sunt plerique et vi
ta longa et anima eius non utitur bonis
substancie sue i. ipse non utitur propria gratia
Secundo, i. habet animam per hominem eo modo
loquendi quo totum nominatur a nobiliori
parte Sepultura quod tangit sic ingerit
de parvulo filio vel se cum tandem fuit
perfectus eius portus plenus sic perde
dicit Rcas non sepultura autem
sepelietur putrefactus et perfectus
eius portas plenus et de hoc extra per
invencio ex melior illo sit aborti
vus quod non est expertus malum perver
vite et sic magis delectabile quam sit per
vitam ut dicitur 6 c. iiii°. Io. sbdr. fructus
tu ii veniet sed ad occultum etiam iam sit
mortuus et perget ad tenebras, i. ad
sepulchrum Secundo in dolore de lebr. et de
talibus non remanet memoria
Non vidit solem quod egressus est de utero
mortuus ut cognoscat distanciam boni
et mali per experienciam in vita presenti

et Ideo melior conditio est quam ad sen
dum quod in hoc vita sua non sopitur vi
vendo et amplius de eo sit dicitur
et si duobus milibus annis vixerit et
non fuerit perfruitus bonis, Secundo ma
xime quid valet prestat sibi vita longa sed magis
obstat nonne ad unum locum properant
omnia sed corruptibilia que per mortem perve
niunt ad terram unde sepulta sunt. Omnis la
bor hominis per eam non precedit ex defectu ipsorum
diviciarum quod tamen est omnia sensibilia perfectum
ordinantur ad vitam presentem unitatem, sic
de rebus eius sic patet de omnibus actibus
humanis ex corporis laboribus que magis
ordinantur ad contemplacionem Et anima eius
non utitur diviciis ad huiusmodi finem ad quem
sunt ordinate et sic caret fructu. Secundo
i. de eo fructu quod non attingit finem
debitum Sic medicina que non inducit
sanitatem Et ecclesia ut vos potest minor, et
dicit omnis labor hominis in ore eius i. ipse
quod non sustentatur vite humane, quid
potest minorem Sed anima eius sed auaricie sic
dicti non implebitur bonis quod non utitur
suis diviciis, Et sic hec est ista per
perfeccionem hominis i. quod expediat cum
scilicet notitiam omnium quod nichil val
de deperdatur in hac vita in tantum quod iste
homo ponit se ad artes magicas
non solum facit perdicionem sed et corpus
et dicitur in duas partes quod primo ponit
quod aliquorum occultorum notitia sit appe
tenda et aliquorum propter ea non potest pro
pter de ea ibi Et futurum est, tamen primo
scilicet quod occulta sunt nobis preterita
futura et pene preterita que non sunt con
nota habere per viam declaracionis ipsa
ea sapienciam quamvis plus dicitur sapiens stulto
quam ad notitiam applicati naturam et
quod pauper sed si adivinare non ut pro
cedit illuc ubi est vita i. ad futuram
beatitudinem ubi mors non sed locum pa
pacis non cognoscunt vivere et pauper de
dit illuc venire quod non impeditur
a vite delectabilibus huius vite que non sed
et ideo ista duo sunt contraria, sed ista
pua et pauper in homine unde si est
dispositio per notitiam et deperditur aliqui
quod sunt homines notitia non occultorum
quamvis est curiositas superfluus illa

ẽ spernenda / Co subdit melius ẽ vide
q cupiat i vitam beatã p fide quã
desiderare noti futuroꝝ contingentiu
q nõ decent te scire / Co subdit sz et
hec vanitas Et i inutile et psumptuosus
sermonal ad noticiam dicentem cor
futurum ẽ hic enim probat ppositũ de
noticia vana et supsticiosa q3 de
clarata q ẽ despiciendam et induc ad
hec vniversa vos pia autem ex dei ipsius te
cu ipsum ẽ contingent futura p certitud
sine vnde dicit ipsam incertitate que
futura sunt in futurum et sicut vnq dij
est quia non ẽ conandum ad no
ticiam talium et hec ẽ qd dicit Cor fu
turum ẽ i rem incertam vocatum ẽ n
eo i dei pnuntia et scitur q ho sit
et nõ deus ad cognoscendum futura contingen
tia et nõ possit eorum forciorum sic
i condicion in iudicio ostendere i vid
allegare q deceat ipsum talia cogn
scere verba / hic ponit 2am ro et sicut ex
talis conatus inutilitie multi n cona
ti sunt tales noticiam inquirere / ut patet a ppo
sito pndem impõ deorum et contra ait
de talibus disputaverunt de tedo et
sibedo multa q inventa sunt inutilia
q valuisse contingit qr pdicere et ho
magis attribuendum casui et fortune
q arti et scientie q scia et ars nõ
sunt nisi de hijs q contingunt vt in
pluribus ut frequenter / invenitur h9 ratio po
nitur dicit verba sunt plurima de divinacionibus
terrarium et patet ex dictis pnia v3
noce est hic ponit 3am ro ad hec
eo pretea ex impedimento noticie magis
necessarie q i inquisicione talium noti
sed ponitur magnum et et impedit ho
a cogitacione sibi necessaria et hec ẽ qd
dicit quid necesse est homini maiora se q
re i noticiam i scientiam suum excedentem
cum i ẽ cognicio futuroꝝ contingentium / cum ig
nor plenum occupacio inutile qd cogi
tat sibi in vita sua i qd sibi vtile
sit i vita pnti q est quedam peregrinacio
ad patriam celestem et tpe qd velud
umbra pterit / q d i tps breuitas
dicit ipsum i tale a tali vanitate q nõ
ẽ exspectanda idem is sz tunc i in intentiõd

aut qs hic ponit 4am ro et sicut ex co
gnicione i ppo sibi q nullus cognicio
sit dco ppria ut pedam ẽ nõ pt hom
ab ipso scire habuerit ppheticam ex dei reve
lacionem ista aut queritur p aliud medium / Co co
natur i vanum et hec ẽ qd dicit aut qs
poterit indicare i. f. futura contingencia
.q. d. solus deus / Capitulum vij

Melius ẽ nomen bonum / In hac parte
huius libri tractat salomon de felicitate
futura hic magis de vanitate dividit
i duas ptes / q p° inducit ad eius acq
sicionem 2° ad hanc que acquisicio aucta eius
[illegible] tra p°m considerandum q vera felicitas
in solo deo consistit ob hoc forte ut in
eo clara visione et fruitione dispo
tio nõ i multo ipse / Est n spes cer
ta expectacio future beatitudinis ex gracia et me
ritis puenientibus et de hac ne sit acceptata
tractat pius salomon / Est n i ethica
quedam beatitudo pfecta sicut dispo ẽ quedam
forte introducere de ethica / hic ergo pte
q p° induc ad meritoria opera gracia
2° ad opera perfectionis / prima eo q pactas
has spirituales vos incendit promissiones
vite q inter ẽ et future i ethica in
2a pte incipit c xij / prima adhuc i duo
q p° inducit ad actum virtutum cardinalium
2° ad obseruacionem diuinorum preceptorum e
um pa i duo q p° ad actus virtutum
inducit 2° difficultatem assequendi cont
i Cecce hic / pa adhuc i duo q pa
fuit ppositum 2° i movet impedimentum ibi
cuncta tempta vi pa i iiij sz iiij Cor
cardinalium virtutum et perhibuntur pa pte
ipse dico p° induc ad actum prudencie
eo q ẽ auriga virtutum actus vero pru
dencie ipse ẽ eligere ea q sunt meliora
p° e induc ad pelligendum bonum hoc
suum delectabili qd melius ẽ spr et q
ad hec dicit melius ẽ nomen bonum q3 co
surgit ex hac sancta vita qm preciosa
vnguenta q pdiu valet ad sanitatem
corporis et frequenter inducit ad las
civiam carnis 2° ad pferendum vitam
futuram q eterna ẽ vite pnti q est
transitoria et hec ẽ qd dicit et dies
mortis / supple melior est ẽ die
natiuitatis / ipsorum qz die mortis [illegible]

ut ve(r)o vivus p(ro)p(ter) q(uod) dicitur morti sue e-
orum naturaliu(m) 2o inducat ad p(ro)ficuu(m)
luctum iocunditatibus. ibi Melius est ire ad do-
mum luctus (quam) i(n) qua plangitur mortuus
q(ua)m ad domum convivii i(n) qua frequentatur in-
peritia gule et ex consequenti luxurie. Ibi mel-
ius n(on) videmus luctus finis cunctorum ad-
monetur homo i(d est) futuram mortem p(ro)po-
nit et vivens cogitat quid futurum sit.
i(d est) de seculo tristicie suo evolat vita(m)
3o inducit ad p(ro)ficiendum vita(m) p(er) zelu(m)
visui quod est p(er) correptionem ibi Melior
est ira risu. p(ro)v(er)b(iorum) Qui filium diligit ut vi-
det eum agere fatue increpat et corripi-
at q(ui) non curat de eo ridet de eius
fatuitate et letatur. Ideo subdit Quia p(er) tristi-
ciam vultus diligens corrigitur animus delinquentis quia
p(ro)picit quod talis t(r)istitia p(ro)cedit ex cari-
tate et quia omnis sapiens dolet de fa-
tuitate alterius. Ideo subdit Cor sapientium
ubi tristicia est et cor stultorum ubi letitia
quia de fatuitate aliorum letantur. Ibi quod
subditur Melius est a sapiente corripi
q(uam) verbis appetitu stultorum adulatorie
decipi quia nutriunt eum in malo suo
quia sicut sonitus spinarum sub olla ar-
dentium que faciunt magnum sonum et
utile (est) nimis ad sui (con)sumptionem sic risus
stulti, i(d est) eius applausus in malo alterius
non est nec utriusque scilicet adulatori et ei cui
adulatur. Calumpnia hic est 2a p(ar)s in
qua inducat ad actus fortitudinis s(cilicet) (con)stantie
et dividitur in duas p(ar)tes quia p(ri)mo facit (con)si-
derationem 2o removet (contrarium) ibi Ne dicas. Circa p(ri)mum dicit Ca-
lumpnia i(d est) iniuria illata con-
turbat sapientem. Non tamen statim deicit a
virtute constantie et perdet robur cordis
eius i(d est) constantie virtute si nullum molestat
quod p(er) hoc sapiens dicit se armare contra
impetum huius tentacionis quia ad quod magis
facit divine adiutorium p(ro) ordine impetum.
Ideo subdit Melior est finis orationis quam
principium quia incipit a t(r)istitia et iniuria illata
sed minuitur et tandem resolvitur a deo
data p(er) quod fit homo paciens. Ideo
subditur Melior est paciens arrogante quia
eo i(n) pacientia laceratur sed vindicatur quia ira
est appetitus vindicte (quod) est (contra) pacientiam. Quia re-
media est (con)tra Ne sis velox ad ira-
scendum quia talis velocitas impedit iudici-
um rationis. Ideo subdit quia Ira in sinu stulti requi-
escit, i(d est) in corde ipsius. Ne dicas hic re-
movet (contrarium) considerationis dicta. Circa
quod duo sunt consideranda, s(cilicet) quare sit in-
tellectus et quare inducat ad p(ro)positum.
Circa p(ri)mum considerandum quod p(ri)us et p(o)s-
terius p(ossu)nt accipi dupliciter. Uno modo s(ecundum)
diversa tempora quorum unum p(ri)us est alio
sic t(em)p(o)r(e) n(atur)e lapse fuit p(ri)us t(em)p(or)e
legis date et t(em)p(u)s date legis t(em)p(or)e
gr(ati)e. et hoc modo accipiendo compositum paf-
sionis scilicet Reverentia quidam episcopus
albanensis d(icit) verum e(st) quod t(em)p(u)s legis
date fuit melius p(re)terito t(em)p(or)e quia tunc
data fuit lex divina et instituta alie
sacra ut i(n) Exodo. ad hoc ut homines
magis p(ro)moveantur i(n) dei cognitione et
amore. et adhuc multo plura et ma-
iora exhibita sunt t(em)p(or)e gr(ati)e. et ideo
querere quare p(ri)ora tempora fuerunt meliora
q(uam) sequentia est stultitia quia talis questio
supponit maxime falsum. s(ed) quod tempora p(ri)ora
fuerunt meliora et inducatur hic ista p(ro)positio
ad excellendum dampna antiquorum qui de
s(e)c(u)lo suo parum et (con)tinue i(n) suo t(em)p(or)e
volebant attribuere malicie t(em)p(or)is et
non malicie sue merite. Alio mo(do)
accipi(tur) p(ri)us et posterius i(n) eodem t(em)p(or)e s(ecundum) di-
versas sui partes et sic de p(ro)babili p(ar)te
et verum est p(ri)ora p(ar)s t(em)p(or)is n(atur)e lapse
fuit melior. p(ro)cedente vero t(em)p(or)e non re-
peruit mala multiplicari i(n) t(er)ra
s(icut) h(abetu)r de Gen(esis) vj Corrupta est aut(em) omnis
terra et repleta est iniquitate p(ro)pter quod
induxit diluvium. Sic p(ri)ma p(ar)s t(em)p(or)is le-
gis date vivente n(ost)ro Moyse Aaron
et Josue et aliis senioribus qui videbant
mirabilia dei i(n) deserto. post ipsos de quorum
p(ri)ma lege Salomon stetit i(n) cultu divino
s(ed) p(os)t eorum mortem declinat ad ydo-
latriam. ut i(n) libro Judicum et Regum
Multos negaverunt p(ro)p(ri)um. et sic e(st)
de t(em)p(or)e gr(ati)e licet de p(ro)p(ri)a p(ar)te sancto-
rum quia i(n) p(ri)mitiva ecclesia fuerunt p(ri)ma
miracula et dei beneficia et homines
meliores q(uam) modo et adhuc p(er)sonabi-

circa antiqui tempora propter quod dicit salomon: ne dicas
[illegible] et quoniam laudabit iniquitates v^l
[illegible] civitas multorum et filius tempora
priora meliora fuerunt quam nunc sunt, i.
quam sequentia, comparando praeteritis pas-
sium tempus ad peiora in eisdem
temporibus, quare quo pluribus [illegible] vi-
talis inquireret. Ne dicas &c. et quod
postea dicit: stulta est huiusmodi interrogatio,
quod quod [illegible] sit inquirentes ma-
licias priores et sic contra defectum vo-
lebant retorquere in deum qui est auc-
tor temporum, quod erat blasphemia contra
ipsum. Ideo dicit salomon: Ne dicas &c. Uti-
lior hic est secunda pars in qua salomon in-
ducit ad actum temperantiae [illegible] tunc
temperantia nominatur hic [illegible]
refrenativa luxuriae et gulae [illegible]
[illegible] magis large [illegible] modera-
tiva actuum humanorum eo modo loquendo
dicitur [illegible] modo [illegible] et di-
viditur in duas partes: quia primo inducit ad
moderantiam [illegible] ibi
ibi: In die bona [illegible]
quia primo inducit ad moderantiam in bonis
[illegible] dispensandis [illegible] in malis
aliorum corrigendis ibi: considera [illegible]
primum dicit: utilior est sapientia cum divitiis
quam [illegible] et hoc est [illegible]
[illegible] sapiens [illegible]
[illegible] ex eis opera pietatis
et liberalitatis quia ita non possunt carentes
divitiis [illegible] sicut [illegible]
divitiae [illegible] sic [illegible]
[illegible] adminicula virtutis. Ideo sub-
ditur: Sicut protegit sapientia, sic protegit
[illegible] sic protegit et pecunia quia [illegible]
[illegible] contra hostes [illegible]
protegit per opera [illegible] pietatis et li-
beralitatis [illegible] tunc ne forte
[illegible] ex dictis quod sapientia atque
[illegible] valeant homini [illegible]
[illegible] apostolus [illegible] eruditio
[illegible] ut [illegible]
[illegible] quia dicit: sapientia [illegible]
[illegible] eruditio [illegible]
quod vitam gratiae et gloriae tribuit possidenti.

suo, i. sapienti [illegible] sed dicat
non [illegible] tribuere [illegible] Con-
sidera [illegible] inducit ad moderan-
tiam [illegible] in malis corrigendis [illegible]
quod [illegible] quod correctio [illegible] ordinatur
ad meliorationem fratris sui et ideo si aliquis
[illegible] ex sua correctione [illegible]
[illegible] peiorari quam meliorari debet ces-
sare a tali correctione et hoc est quod dicit:
Considera opera altissimi, i. diligenter atten-
de sua iudicia [illegible] quod nemo potest
corrigere quem ille despexerit [illegible]
finaliter [illegible]
[illegible] obstinatum in malo, quasi dicat: in tali casu
cessandum est a correctione. Iudex tamen propter
hoc non debet cessare quia eius correctio non
solum ordinatur ad emendationem fratris sed
ad bonum civitatis et ideo si videat ali-
quem obstinatum in malis non debet cessare
a punitione sed debet eum punire et per
mortem si malum suum hoc requirat.
[illegible] turbet [illegible]
iuste [illegible] latrones et homicidae
[illegible] turbantes. In die bo-
na [illegible] inducit ad temperantiam [illegible]
[illegible] quod in [illegible] et [illegible]
[illegible] se et lavando in cibis et
potibus [illegible] quod in [illegible]
diebus sollempnibus [illegible]
[illegible] sicut patet Neemie viii^o: Ite
comedite pinguia et bibite mulsum
et mittite partes eis qui non praeparaverunt
sibi, quia sanctus dies domini est. Et aliquo
tempore debent se homines affligere per ieiunium
[illegible] et hoc sic Levitici xx[illegible]
[illegible] de die expiationis: omnis anima quae
afflicta non fuerit die illo peribit de
populis. Et hoc est quod dicit: In die bona fruere
bonis, i. [illegible] et malam die-
m praecave, [illegible] a deliciis tempore de-
putato afflictioni et ieiunii. Sicut enim
hanc sic et illam fecit deus, i. utrumque
statuit causis rationabilibus ut non inveni-
at homo contra eum iustas querimonias
quia non potest [illegible] quod [illegible]
[illegible] haec quoque vidi [illegible]
inducit ad actum iustitiae et dividitur in
duas partes quia primo [illegible] iustitiae [illegible]

Nota

ro iduat ad actū eius i noli eē/ cum sī-
de h q̄ͦ vidi i diebꝫ vanitatꝭ meē i p̄m-
tīs vite q̄ tm̄ stād ē ect nō ē n̄ q̄da
vanitas iustꝰ pit i iusticia sua. alr
iustꝰ morti tradr̄ ꝑꝑ iusticiā sicut p̄a
fuit scaratus et adūcos ꝑphā vet-
ꝑ tempora tuffixꝰ et i nouo testo
de mltꝭ claūs pꝫ n̄ m̄ibꝫ/ et ipi-
multa tpa viuit i malicia sua sic pꝫ
i nouo et veti testo de mltꝭ et pessi-
hoibꝫ et tyrānis ex quo colligr q̄
p̄mia iustie et pena iniustie v̄ssua
in vita futura q̄ est eterna/ q̄ ad
dm̄ ea sit iustꝰ iudex pꝫ q̄ nō
p̄miltit alīq̄ bonū irremuneratū et
malū impunitū et iusticia ē apprē-
datꝰ p̄mium est etm̄/ Noli eē h
qnt̄ inducit ad eius actū et dicit
ꝑꝫ pr̄ꝰ pō fat hr̄ in mali puniendo
in bono defensiōe/ ibi bonū zº in
vtrisq̄ acceptiōe ibi ſꝫ et cunctis/ circa
p̄m sciendꝰ q̄ iusticia corrupit ꝑ exces-
su et defectū sic libalitas ꝑ prodi-
galitate cōtrade et ꝑ auaritiā i defi-
ciēdo/ In libalitate tn̄ defectꝰ q̄ ē auar-
icia peior ē excessu ꝑ prodigalitate
vt declarat phs iiii ethicorum ecōu̇so
i iusticia excessꝰ peior ē q̄ vgit
ad crudelitātē q̄ defectꝰ ꝑ nimia
remissiōe q̄ vgit ad pusillanimitatē/ ideo
iducēꝰ ad actū iustie et malū pu-
niendo r̄trahit ab excessu q̄ peior
ē d. Noli eē iustus nimis acriter pu-
et q̄ hꝰ qnt̄ peccat q̄ ab de iusticia
sua nō sentit ꝫo subdit neq; plꝰ
sapiās q̄ de tua iusticia ne obstupe-
fcas. crudelē sniaz dando et non
iustā ꝫo subdit/ ne impie agas mul-
tu q̄ crudelitas ē mag impietas
et q̄ fat errāre et iuniciaās mor-
tes sibi acquire/ ꝫo subdit et noli
eē stultus ne moriaris i tpe nō tuo
morte tuā ꝑ i inimicitias accele-
ratꝰ/ Bonū ē h qnt̄ iduat ad ac-
tū iustie i defensiōe bonī et dicit in
duas ꝑtes q̄ pō fat ꝑpositū zº r̄mouet
qnda dbiū ibi Sapiētia/ Circa p̄m dt
bonū ē te sustētare iustū cū i sua
iusticia ꝑtegēdo et subdit cū q̄ tact

deū q̄firmacōm iustie ꝑ sapiētiā i bea-
no testo sed neglegūt r obmittitꝑ de
q̄gruitatibꝫ ad iustitiā q̄firmādā
Sapiētia/ h̄ r̄mouet q̄ndā oppōnē
q̄ possꝫ obiici et pō ponit aucte sa-
piā q̄fortat sapiētē/ i radiꝫ q̄n-
tem sup x p̄ncipes ciuitatis/ i plꝰ q̄
q̄bꝫ ptās h̄ūa et ꝫo ꝑ h̄ q̄cludit
aūs q̄ nō nide q̄ et cā ꝫo h̄ r̄mo-
uet d. Nō ē n̄ hō iustꝰ i t̄ra q̄ nō
pccet i alīqº et ꝑ qns errat et
hō q̄ntacūq; sapiētꝰ idigꝫ hm̄ad
amp̄ i p̄nti vita i qua nō est
sine errore alīqº/ ſꝫ et cunctis/ h̄ iu-
tat ad actū iustie et ꝑcipiēdo cauteº
ab i q̄ssiōe q̄ ꝑt cū a iusticia de-
uīe et hr̄ ē q̄d dr̄ ſꝫ et cunctis ser-
monibꝫ q̄ dnr̄ de te ne accōmodes
cor tuū ad illos inuestigādos et
sciēdos q̄ boni sermōes plati de aliq̄
si ipsos audiat ul̄ scirat de facili
eleuāt eū in supbiā/ et si sūt
sermōes mali deiciunt cū ꝑ ira
et odiū cōtra ꝑferētes et maxīe
si ꝑferūt ab hoīe q̄ d3 cū dili-
gēꝫ ꝫo subdit ne forte audias s̄-
uū tuū maledicētē tͥ i malū t̄
ꝑ ꝑpetrātē ul̄ de te detrahētē cū
tu dicit de te bō dicē/ Scit n̄ cōsciā
tua q̄ꝫ et tu crebro maledixisti aliis
tua inuestigatiā sic nō alioz debet
inuestigare Cuncta tentaui hic
r̄mouet ipedimētū cita pdicti cū
q̄ scīdꝫ q̄ ſꝫ augꝰ pō soliloquiorum
nil ē q̄ mag deiciat cor hoīs
ex arce iustie q̄ blādimēta femie
corpora q̄ i ē q̄tactꝰ sine quo vxore
h̄ri nō pt q̄ vir tenet redde debitū
vxori ꝑꝑ q̄ tedentes ad ꝑfōm mu-
tuo q̄ vouet castitatem/ et multo magis
actꝰ venereū ꝑ adulterium ul̄ for-
nicatiōē ipedūt vel hr̄ ꝑfōm/ ꝫo salō-
iducit ad hr̄ fugiēdꝰ/ p̄mittit
tn̄ diligētē inuestigatiōē suā adi-
vestigāda q̄grēdꝰ sapiam d. Cuncta
tentaui i sapia i ꝑ sapiā acqre-
dā d. i sapiēs efficiar. sic cogitāre
dixi q̄ ꝑ se sapiā d. et ipa lon-
gius recessit a me ꝫ estimacōm meam

frequenter. Non contingit quod homines studiosi circa
divina credunt in principio acquisisse dominium
totum de quibus postea perceperunt quod sunt magis
topice vel zophistice etc. Et altera pro-
funditas est super naturam divina magis quam
ad ipsa per naturam. Quis inveniet eam? quod non
per investigationem humanam de huiusmodi circa
quae homo excogitat potest haberi certitudo. Notandum de
quibus subditur: Lustravi universa animo meo et
et subditur: Et inveni per experientiam amario-
rem morte mulierem, quae separat a-
nimam a suo creatore. Mors vero separat solum
a corpore. Ipsa autem separatio animae est quae se-
parat a bono infinito. Quae laqueus vena-
torum est, id est daemonum qui venantur animas et
mulier qua laqueo utuntur ad capienda
praedam virorum pro viris. Sagena mulier est
tum illi deinde in retibus ... ad
capiendas animas. Et sagena cor eius,
quia sicut sagena capiuntur pisces magni,
parvi et mediocres, sic mulier decipit
statum hominum decipit pluribus. Vincula
sunt manus eius quae ligat homines invitos et
tenet suis deceptionibus et amplexibus.
Qui placet Deo effugiet eam, et e con-
trario peccator capietur ab illa. Tertio ecce
hoc ... Salomon inducit ad virtutem acqui-
rendam. Hic ponit contra difficultatem et
propter hanc difficultatem ostendit hic difficul-
tatis originem, ibi: Solummodo. Difficultas
autem ostenditur per hoc quod valde pauci perve-
niunt ad virtutem, et hoc est quod dicit: Ecce
ego inveni, id est diligenter investigavi
unum et alterum, id est singulis applicando
intellectum meum. Per talem modum loquendi
dicitur de diligenti investigatione, et cetera mul-
ta inquisivit hoc et illa, ut invenirem
rationem quam adhuc quaerit anima mea, quia
quanto plus aliquis studet in aliqua scientia desi-
derat acquirere perfectius, et non inveni
usque ad perfectum, quia nulla res quantum ad eius
omnes conditiones potest sciri perfecte per humanam
investigationem, sicut dictum fuit supra capitulo primo,
id est inducere res difficiles. Consequenter de-
scendit ad propositum ostendens quod invenit de
virtute dicit: Virum de mille unum reperi,
scilicet virtuosum, et est sensus quod de viris pau-
ci valde reperiuntur virtuosi respectu dictae multitudinis

a virtute, sicut dicitur supra: Perversi difficile corri-
guntur et stultorum infinitus est numerus. Per talem modum dicitur quod de quadra-
ginta ... in aliqua specie de mille viris
inveniet unam rem talem. Mulierem ex omni-
bus non inveni, scilicet aliquam virtuosam. Non est
per hoc intelligendum quod nulla sit virtuosa, sed
quod paucae sunt virtuosae respectu virorum, sicut di-
citur: Unus est in ecclesia, quando valde pauci
sunt ibi respectu multitudinis quae solet venire, et
per talem modum dicitur de pluribus, quod id quod modo
dicitur est quasi nihil computatur. Solummodo hoc inve-
ni. Unde provenit difficultas attingendi
virtutem. Primo excludens infert quandam conclusionem,
ibi: Quis talis etiam ponitur dicitur. Solummodo hoc inveni
de causa dictae difficultatis quod fecerit Deus
hominem rectum. In principio non habuit ... scilicet Deus
Adam primum in scientiis et virtutibus creavit
eum cum iustitia originali et perfectione,
quae ... potest ... in primo
... filii autem sui fuissent ab eo propaga-
ti perfecti in corpore et in naturali rectitudine
per quam nulla rebellio affuisset viri-
bus sensitivis ad rationem et acquisivissent
scientias et virtutes sine difficultate. Et
ipse se immiscuit infinitis quaestionibus,
id est difficultatibus circa acquisitionem scientiarum
et virtutum, quia ipso peccante in poenam
homini subtracta est originalis iustitia,
a qua natura humana ex quo substracta est secuta
est rebellio corporis ad animam et omnium
virium inferiorum ad partem animae superiorem.
Et ex hoc causatur difficultas acquirendi
scientias et virtutes. Quis talis. Hic infert
conclusionem ex dictis, quod ex quo tanta est
difficultas attingendi virtutes intellectuales
et morales, ille qui attingit est valde
excellens inter homines. Ideo dicit: Quis talis
sicut apparens inter homines ut sapi-
ens, id est virtuosus virtute morali et in-
tellectuali. Et quis cognovit solutionem verbi,
scilicet occulti, quod non nisi sapientes, sicut
fecit de Daniele qui exposuit ipsi
Nabuchodonosor somnia et ipsi Baltasar scrip-
turam in pariete exaratam, Danielis v. Et
quia dispositio mentis magis relucet in facie
in qua vigent omnes sensus, ideo subditur in textu
vero in hebraico: Sapientia hominis lucet
in vultu eius. Unde dicitur Ecclesiastici xix: Ex visu
occursu faciei cognoscitur sensatus et

potestis sic illi commendauit s
in hoc dando sibi sanctificatum gloriosum / viij

Ergo vos vigiles obseruo precepta
mea. induxit ad virtutem hic continet
induatur ad mandatorum dei ob
seruationem quod dispositio ad bonum. Augu
stinus. Si vis ad vitam ingredi serua
mandata, et dicitur induas primo
quod primo induatur ad seruandum mandata
dei secundo hic remouet impedimenta in qua
hec primo induas quod primo induatur man
datorum obseruationem secundo ad hoc obser
uationem attendatur ibi omni negotio
prima in duo secundo dicit vos qui ad propositum in
ducitur, prima autem ex auctoritate precipi
entis quod est sibi obediendum et se
cunda persona sic obedientium dicit. Ego vos
vigiles obseruo vel mandata ab eius
ore placata. tunc prohibitio sunt decalogi pre
cepta, scilicet Ego sum et precepta iudi
menti dico et sancta sic dicitur Exodi xx
iiij. Vbi videtur super moysi. Cum
quod loquutus est nobis dominus. faciemus et
tunc posuit moyses de sanguine vitu
lorum et aspersit super populum ad confir
mationem huius dicti, et erat unus mo
dus ad hoc. Ne sitis mecum recedere a fide
eius transgrediendo mandata. affirma
tiue per malas cogitationes malo transgre
diendo uel contra quod omne quod voluit fa
ciet et. Contra autem dicitur et potentia
tis eius quod non potest ei resistere nec dicere
ei quis sic potest quare ita facis, In verbo
non eius et operibus nil indelepsit. In he
miri contra custodit. hic ponit secundo
quod accidit ex vtilitate obedientie. quod
qui custodit preceptum scilicet diuinum non expe
rietur quicquam mali scilicet in futuro spiri
tu enim bene experitur malum pene
ad expiandum sua peccata et ad augmen
tum glorie sicut patet de sancto Iob et aliis
non experietur quicquam mali quia dicit
et plus potest, sed experietur multum
boni quod subditur tempus et miseriorum
In ebreo habetur tempus et iudicium
Sapientis non attendit tempus iudicium vero
oportebit de omnibus reddere rationem et ma
net diuinorum preceptorum transgressio. Omni
negotio hic continet induatur saluatio ad
dicte obseruationis attentio et ad hoc

induat dupliciter racio prima autem est quia tempus
oportunitatis quod precepta diuina per mo
dum non sunt implenda quod tamen tempus tem
poris et demittitur, sed nunc implenda sunt
quamdiu durat tempus merendi et hoc est
quod dicit omni negotio, tempus non est oppor
tunitatis quod in omni tempore attendi et per
consequens magis dicitur attendi in opere in
toto, quoniam ad implendum diuina precepta
quod est maxime necessarium ad salutem. et
multa hominis afflictio quod ingrauat plu
ra. In ebreo habetur quia et quod
sit tua prima non potest sine peccato
malum humana nimiis figura et hoc
erat afflictio aliquando implicatio
diuinorum preceptorum. Si non sit prima
sit tua non esset ei aliqua afflictio
implere sed magis consolatio. addi
potest tamen licet ma. cum dicit qui igno
rat preterita, id est prima eorum que pre
senti et eorum quod futura sunt non
est. Hic ponit secundo quod autem ex vi
te humane breuitate, quod non est in ba
num tempus sed est in mandatorum
dei operibus expendendum quod quod
non est in hominis dicere vel prohibere spi
ritum suum vel animam suam ab egres
sione corporis, hec habet potestatem in die de
scendi eam in die mortis, non sinit
quiescere ingruente bello sed. sed hoc
et nunc, in quo bello tamen succubuit
non uero saluabit a morte impietas
ipsius, sic non aliqui credunt aliquando
mortem differre per artem magicam et
alia superstitiosa. Omnia hec postquam salo
mon induxit ad obseruandum dei precepta hic
consequenter remouet tria impedimenta in ver
bis que patebunt procedendo primum est
impedimentum ex abusu humane po
testatis quod sic aliqui abutuntur quod propter
suam potentiam diuinis sic imperant
subiectis suis ut de obsequio deorum et legis suis
autem vel sacrificiis mandata
dei contradicunt, Unde ad hoc abre
mouendum permittit subiectis sua qui
dem et tamen humana abusus domini quasi hec
sunt quod recepit sic non copulat in ebreo
dominium et subditur. Immo dicatur

dnat^r hō hōi in malū suū. i. in
malū ipius dnantes q̄ plꝰ ele
uat^r eo; deīn mō predicto de q°s sb
dit^r vidi impios sepultos noiatim q̄ et cū vi
uerent i. adhuc viuerent i loco sc̄o e
rāt sc̄ sacerdotes et principes mali
q̄ tenēt in trib^s leui dei sc̄i Ippe
alibi sī in ipa bus et laudabant^r in
pt̄ adulacōe pt̄ tiore ſ et h^s va
tas ē qz tlis laus p̄git i eos de
timentū. Etenī hic rimo i. ip̄e
dimentū q̄ ppt^r eō abusu pacē
diue Ex hoc n tollat peccōres diu
eis spacium penitendi de h^c cōtīo
frequēt absq timore i capiunt mādā
dei transgredi. et h^c ē q̄d d^r. Etenī
qz nō pfert^r cito cōtra malos se
tencia diuine punicōis absq ullo ti
more filii hominū. i. mlti i. tīdīb
q̄ sc̄ nō dei, pcōris mala fat
h^r ē mouet. d. abs exeo z. i. ex
dei pacīa con peccōres. ego cog°
ui q̄ erit bonū i futuro timentibꝰ
dnm timore filiali, q̄ timēt offensā
dei q̄ cū d's sit optimꝰ decz eum
dare meliora melioribꝰ et io q̄ ipse
tollat peccōres i. uita pntī diu
eis vita q̄dē ē bonū nē, qdtū q̄
bene remunerabit iustos i futuro
Et q̄ pecōr diuīa pacīa abutit^r
et multiplicat pccā ad augmētū
sue dapnacōis io subdit Non sit bō
i. pspitas tpalis ipio eo q̄ ab
utit^r ea hec plonget^r eo vita eo
q̄ ē sibi occō multiplicād pecōr
Est et aīa h^r qnt poz z^m ipedītū
q̄d pueī ex defēctu nē sue et h^s
eū q̄ hōīes attedūt tm bō ſpī
blia et pnīa et freq̄r videt
iustos i aduersitate et iniustos ppitate
ex h^c mouet^r ad sectādū iniustos
transgredo mādā dei Sic go pt^r
ipē ista p'o pōt esse trāsgressor
ex defectu nē cognicōis ibi et appo
sui tria pīz de Sunt iusti. Est et
alia vanitas a pcedē Sunt iusti q̄
mala pueniūt sic pz de sc̄o Iob et
sc̄ impii q̄ ita securi sc̄ z. sic pz de

mltis regibꝰ i sedentibꝰ et tyrānis
ſ et h^c vanissī i. uidico i. in solē
et hoc i. pnīa carnalis hōīs q̄ nō cogi
tat futuras penas et pmia io
cōcludit. laudaui igr̄ letitiā i. vi
tā voluptuosā et pz lra usq ibi
et h^c solū auferet nō cōsiderans a
liud i futo, ex q̄o pz q̄ hō i pnīa
hōīs carnalis cogitat de pntī vi
ta tm. Et apposui h^c ond^t
q̄ h^c defectus humane cognicōis q̄
n d's pmittit in pntī iustos tri
bulari et iniustos pspari. pz ad
dei iudicia iusta ſ nobis occulta
et io tlia non sc̄ cognita i inuestiga
da ſz sufficit in gnali cognosce pfectā
et spūalē facīa, q̄ tlia q̄ hic cō
tingunt p dei sapiā ordinant^r ad
eīs glām et electo; q̄ q̄ i celis est
glorificādus et obediēd ē mādā
tiī eiꝰ d^r igr Et apposui cor meū ut
sare sapiam de diuers et intelliget
distencōes que versant^r in tra et tri
bulacōe iustorū et pspitate impio;
Est hō q̄ diebꝰ et noctibꝰ z. i.
plures hōīes sc̄ q̄ sollicitant^r inq
rēdo tlia nīs curiose descēdo
ad pticlaria et intellexi q̄ oīm opm
dei ex occultis eiꝰ iudiciis pcedē
tibꝰ nullā possit hō inuenire rō
nē etiā i ptī cognicōis et q̄to plꝰ
laborauit ad q̄rendū curiose ta
to mīs inueniet qz ex tli curiosa
inqsicōe frequēt^r cadit aliq i errorē
Etiā si dixerit sapiens z. ille q̄ vi
nit hōīes sapiēs se nosse q̄ dīa
sc̄ nō poterit reperire i. verbis ex
plicare, ex q̄o pz eū se fallere nesse

Omnia hec tractaui in corde meo. ix ix
pit al^m nonū q̄ ed q̄ subdi
pūt iusti z. ubi qnt segn
tcāt est de isto v'sū i ebreo pphū
salon cōduplex ad sitū q̄ put hoc
in sse sic opa dd et isplecōr ma
datō. hic qnt exprimit eldand
motū q̄ aliū ex bonis opibꝰ i sur
git et diuidit i duas p^s q̄ p° fat
h^c exp reuelūt humani status z° ex
suali tgas vz. capto pīa i. in° ſ
qdrupl^ce estiius ētra pōm hēs prima

contigit eta bonum gñe ia cc bo s sa
tune i verti me hac ss vidi ssd in
mo ꝑ qr po por pdca mctd 2 ce
titudis io ibi eo qr 30 isert qda
gelo ibi hs e pessim ꝑ malor q
ma i nco est eta pm de cualiter
s q sem ne ui i cbrco quing' ssta
ui i corde meo dilige gsidando s
porus admirando Dut iusti atq sa
pientes s pleri qr mt hoies et opa
eoru i manu dei cssm appet huano
sui et tn nesat ho cssm uz iusto
videat vel dote an odio s dei
digna sit ss oia in futurum suuat i
certa, tuc n manile videbitur qs
diligit et qs odit, et licz ho no ps
sit scire eritudiar de seipso multo
mi de alio via hua vel sit di
lectus a deo an ꝑt tn hre aliq q
iectiuaz ut pote si no sit peti mor
les ostius sibi et ad plcm dei ma
data sit volu q ꝑt et/ h scie eti
tudia i uclare dina, ꝑ iucla
tu est aliquibz scis ex spali gra
ad eorum gsola ct eo qr hz iapit eps
cebreo v poi dce inctitudo io cu
dz eo qr vniusa eq eueniant iu
sto et ipio 2 Dic n iuisti aliqui
ppami i hac vita sia alq iusti
i diuitijs et honorbz et gsolibz et
sic aliqui iniusti tribulat et eunt
ita sit aliqui iusti et jo nonpt di
stingui acceptus deo ꝑ aliq qs gti
gat hoibz, dic et iusto et ipio cssm
ad ea q sunt gra prom ind gino
bono et malo cssm ad h q i ssp
tat viau et vite, mudo et i mudo cssm
ad id qd i ppicit hoc vmolan
victuas et sacrificia offerenti qm
ad id qd i ppiat gtd deuocoi s
hoꝑ sic et peton cssd ad boitale
et malicia opis guat, vr sup
ita et i e q vin decierat i nilla a
serie inuat sic dz i spira diu
onanatis dcieuie et lz dr cssm
ad id qd i spiat petim et nititud
onis ssar in ro et slo iurato h
est hic ex dicis isert qda gelo et

ro malor opa s qr nulla assuc
tiat peto eo qr mt iustos et ipios
no vz aliqua distincto sui a deo eth
e qr dz hoc e pessimum, et pz licz
qr ibi et pq hs ad isedos deduct
Nemo e hic qui por malor opa
et didit id qz ꝑ po por h gpano eo
isert ꝑ colhr qdaz gelo i vade qo
coꝑ apios tlis e qr s qz mali viuet
videt e melioris gdit sz lzg scat
ertitudia se moltuos jo dt neo
e q ss viuat, qz ho q e cp q
i nis et oiginali iusticia destituts
et q hs rei s sse viuedi hebat sidu
na qz nq vz euade mortem, sinan
melior e canis viuus leone mor
tuo ꝑ cane mordace et leone
vorace, iut s hoies mali s iu
gis et mi s sic leo e cane magis
notius et valor leo moutus et
sic est qm simoe hs natiud dr
canis est ce ssq qr peton viuus e
melior gdicons q'mortuus et
sbdr io, viue s sciut se ee mori
turos et hz certitudia ut dcm
e/ et qr hac gsidet penitet a
malo ꝑmite et ad bonum deti na
tui vo nil nouit amplius aliqs s
viu possit ad bonum ꝑunt licz ss
cent nulla aliq ultz ulr mgd
qr st ex statu merendi qz obli
tradita e meo coꝑ coꝑ adeo
cssm ad hs qr dct eis ꝑmclusi lz
sit in meo aq ad puceps amor
q que hueut ad malos i ꝑha
vita, et odiu et inudia coꝑ bonos
sl pierut qr no ꝑnt ulra malos
amare nt bonos nocere nc hnt pte
i h e sclo z z i suffragijs q sa
ciunt p defunct q non valet eis
Vade ergo h comede gelat cpda gdo
s qr ho dz in pnti hoi este viuus
et ad vitam beatum se gtie pparare
sic expo ꝑ a sa pte ista dr i la
de qo tu iuste et corde i leta pac
tuu i vinu iocundi te meti et testi
mo ꝑ bone gsac pre et qr sic
dcat ideo pz qr sbdr qr deo
placent opa tua qs di nig gier/

No

tualit' q etitudia' ut s dari est. Oi
tpe sint vestim(en)ta tua candida h' de sa
pi(enti)a q(ui) sustud e sile regi inuitati alique
ad festu et no dt sibi diem detiatu
et i' se inuitatos s' sit sapientes sic se
pat et ornat q oi hora sit parat(us) q
de vocat electos ad festu futuri et
no dt eis determiatu qd e tpr mor
tis qo nl e incertius et io hs de sp
ee parat(us) ut capiat ad dei festu
q parat(us) e p vita(m) sta(m) et hoc sta
et sig(nifica)t hic p ca(n)dida s' veste et
salom' loq(ui)t metaforice sic et in
pluribus aliis locis et oleu d(omi)ne gr(atie)
de capite tuo i de mete tua no(n)
q est capud i' vilis aie no(n) desiciat e
sit inuice q de grat(ia) sua a te no(n) sb
trahat p(er)frue vita in pnti cu vx
ore q diligis i cu sapia dim e lex
ut exponit hic glosa q de sapie
via hat adui a iuuetute mea et q
siui in sposa assumere Cuct di
ebus vite instabilitatis tue i vite pn
tis q est instabilis q expedenda e
i exercio dine legis h est n p t i
vita ista tegi ptabit de pnti
vita et no tpalia bo io sbdit q
cuq pt manus tua i e cu in potes
opibus intoris ista q n° ops f
cetus n° io s met meditatio n° sua
de huais n° sapia de diuis ex
apud iferos e i lymbo prius v' des
cedebat oes purgati aut pas
xpi de qo tpe lo' hic salom et in
purgatorio v' descedebat et adiu
descedunt ij qu decadut i a q purg
gadi ista loca duo a doctoribs di
cu' esse ipte iferni et i no e ops
ne no n° scia s' ad meritu sz ibi
sit q ad aliud qo tu petat q oi
cumultetz uisti ad altius iste duee
locos eu p adueniud verti me h
quit por tecitudo hois eta bona
fortue cu de vidi sb sole q homi
bustra n° velocm cursu ce q alii
qui igit q velocior non ve pot ad
finem eo q a qo tow ipedit et ab alio
puenis n° fortiu bellu q alii for
tior aut forti i vicit n° sapientu

pane s' alii so in mag ego sic
p de eo Eliya et plurib aliis et
doctoribus dicias pl' mag gentiles
steps dicias ut de socrate et
dyogene et plurib aliis et aliis
q sunt doctos tpe ve tes et p
et ipli tpe nou n° artificiu gra
melior n artifex i mecaluc no
in magis gra pucip f tpe in su
q i oibz s' incititudie que ab
clars motu de i pme hoy sesat
bs hic por te titudo hoy et bo
ne q e ipa vita eu tiq oio est
ttertey io dr nescit hs sine suu s
sic piscies capiunt hamo i poi
bs cui capiuntur ante e sta sic
capiu hoies tpe malo i tpe mor
tis qu malis dr cu puat vita tu
cis ex tempore i i poe supueneri
et tal certitudo gtitudis i modnc
q fecti puat t infimis et didi
i duas ptes p' po ondr q tc
h etia mos i quo qo e cap
h et qs vidi sb sole sapiam gtitudie
puatis ciuitas pua i petat de
facili obpdei et paua i ea vi s
male potat defedi rex ro ca
rex magnus q potat cassuo eri
tu e tumdabe et machinas ea
cuge et ea cape iuuetis q e in
ea paup et sapies et libat v
bem tu ne recordat s' grauitu
sta sic expo tanq fuit s' ad lram
vm tu no dt q fuit illa ci e
ic paup eta liberans n° exprimit
potuit tn sic ee i sapiens inde li
beavit Abellaz ab iminete era
dio ut u. . . sapia ac mago
viget in oibus q in mileibus et di
cebat era ex facto paupis sapie
Melior e sapia fortitudine q bellatores
tum no potant h' fac. Cuius
h' ex pndet mo etia vir perssit
tata gtitudo gra paupes sapie
et vnde ad hc tu e verba sapie
tu i pcede a ab ore sapiet sup ta
sapiet audiut i silencio i uidete
plus q clamor principis inter stultos
p' h' solitu' etio e n vba paupis
sapietis fuit gtepta pre sit q p
stultit' et q stultos isitus e inuis

vt dcm̃ est sup̃ cp̃o lo sicut ꝯtingit
taliter quo ad cp̃us et spiritum lo exponitur
vo cathol'ce dicitur aut quia salomon loq^r
metaphorice ꝑ ciuitatem intelligitur ecclesiam
et ꝑ regem obsidentem eam demones et
eos malicias ꝑ pauperem sapientem ipsum
xp̃m qui duxit pauperem vitam et sua
sapientia liberauit ipsam suam quamuis e ipse eos
de eis ꝑ traxit et nemo de tempore recorda
tus e quia pauci valde sunt grati de bn̄fi
ciatorum et maxime de iudeis qui ne
gauerunt ipsum et tali ingratitudine eorum
stulticia precessit et ad hunc sensum potest
littera de facili applicari Aliquando vero
sic dicitur sic quantum ad hoc quia salomon
loquitur metaphorice et ꝑ ciuitatem parua
intelligitur corpus humanum ꝑ viros contenti
in ea corporis membra ꝑ regem obsidentem
ipsum fomitem ad malum inclinantem
qui dicitur rex magnus eo quod multa obe
diunt ei ꝑ virum sapientem et pauperem
intelligitur ut vocis dicta ad bonum
inclinatio et dicitur pauper quia pauci o
bediunt ei liberauit ab impulsu fo
mitis sit ꝑ dictam vocem et quod contemp
nitur precedit ex stulticia hominis et ad istum
sensum potest esse littera applicari
p'a tamen exposicio videtur magis litteralis x .x.

Melior est sapientia quam fortitudo Salomon
reprehendit motum elacionis ex
stulticia humana stultitia sic quod contingit
quod fit ex facili te sui causa quod ste
di tiere et non perficere et dicitur
... ꝑ ꝑ so ... sicut facilitate et in
pulsu ... fomitis ... ex desu
... ibi verba eius cum
ꝑmum sicut quod fomes impellit ad ma
licias et ad eos occidit et ad in
... locum ꝑ ... quod ... ꝑ ...
... ꝑ peti ... ꝑ ... ...
ibi qui fodit foueam ... in mala loco
... ibi si mordeat serpens ... adu
... quod ꝑ ... ꝑ peti ... mo
... ibi ... ꝑ ... adu ...
... potest ... ... in ...
ibi ... ꝑ ... extimamus
sic ad precedentem dicit Melior est sapientia
quam arma bellica quia loquitur sicut de
sapientia pauperis ... ... quia si
... potest animus ... extimamus

et ad sequencia quia ꝑ sapientiam ... resistitur
fomiti que est optima victoria et mul
to melior quam illa que acquiritur ꝑ arma
bellica Et qui in vno deferit mul
ta bona perdet sic in bellis ex vno
duo deficit ... ꝯsistit debellat
alium totum exercitum sic ex vno pec
cato mortali perditur totum cumulus precedencium
meritorum qui stante illo peccato non prosunt
ad salutem et ad hoc inducit exemplum
dicens Musce morientes et languide et
debiles de facili moriuntur quod so
... ab ... perdit ... de
... suauitatem vnguenti ... bo
num videtur ibi et sic ꝑ ... quod est
... parua perditur ... precedencia sicut
ꝑ vnum peccatum cumulus meritorum ... pro
... infertur ꝑmum ... ... in ...
... est sapientia ... quia loquitur sicut
de valore sapientie et sic exponitur ...
... sapientia et gloria parua sunt ... et
et stulticia ablatum et est ... sapientia et
gloria parua ... sapientia ... ...
... est quam stulticia ... ...
sed dictum est supra ... Melior est ...
pauper et sapiens rege sene et stul
to sicut exposicio ... ... sic
... quia ... sapientia et gloria sunt
ablata ... stulticia ... ...
... est ... sicut gloria ...
... stulticia quia ... ...
... ... ponderosior est
sapientia et gloria stulticia parua et est ...
quod deficit parua ... quod dicitur parua
stulticia hic ponderosior est quam sapientia
et gloria quia sicut ... ... vilescere
... aqua ... et sic hic ...
... est precedentem ... ...
dictum est ... quod sic vi
... faciunt vnguentum ... ...
... ... et dic
... ... et hic ... ... est
quia non ... ...
est ad ... ut ... ... sic
... ... ꝑ ... sic accipit
... ... et ... ...
... ... vi ... ...
ad hoc quod sapientia et gloria sunt ablata ...
et stulticia parua ... ut sit ... stul
ticia parua ... stulticia ad ...

simulata paciore et vilior quam sapi
entia et gloria sicut patet de David 1 Reg. 21
qui simulando stultitiam coram Achis re
ge Geth per hoc evasit mortem. Cor
sapientis etc. ponit xiii collationem de sapi
entia et stultitia secundum contrarium situm. Cor sa
pientis in dextera eius quia dirigit se in bon
um quod per dexteram designatur, et cor stul
ti in sinistra illius quia semper tendit in ma
lum quod per sinistram designatur. Sed et in via
id est in vita presenti equivalet dicere sed viator
stultus ambulans per viam et presentem vitam cum
ipse insipiens sit, qui videlicet declinat a via
sua declinantes stultos estimat, quia
non sentiunt delicias huius mundi quas ipse
reputat bonum, et propter hoc homines vanam
et mundanam, homines sapientes et religiosos
putant stultos. Si spiritus potestatem et
dampnum petitur ad quod fomes appellatur.
Hic igitur monetur resistere fomiti et
postea ponitur monens non esse quedam
[illegible] ubi est malum etc. primo dicit Si spiritus
id est impulsus potestatem habentis, fomitis qui
hic potestatem habens eo quod multi obediunt
ei vel potestatem habens post eius dicta demon
de quo dicitur Job 41, non est potestas super
terram que ei comparetur, et frequenter impulsu
fomitis et demonis concurrunt simul in
temptatione quia demon excitat fomitem et
eo utitur tamquam instrumento ut deiciat
hominem a virtute. Ascenderit super te impellen
te ad peccatum, locum tuum ne dimiseris
id est stabilitatem virtutis in qua tamquam in lo
co stabili debet homo permanere et subditur
causa quia curatio cessare faciet peccata ma
xima. Licet enim resistentia fomitis non aufe
rat fomitem totaliter in presenti vita tamen per
talem [illegible] resistentiam captivatur multum
et virtus mali firmatur et augmentatur, quod
dicitur quia vincitur, facitur autem et per gratiam cura
ab infirmitate et hic facit cessare peccata ad
que impelleret fomes [illegible] talis pre
tiosa [illegible] Est malum quod vidi sub sole
quidam excessus [illegible] quia pauci resistunt
fomiti modo predicto et multi sunt eius
impulsi. Ideo homines sunt ambitiosi in
divine potestate et honore et homines de
sanctosi ad illum promovent et virtuosi
sine honore dimittuntur, et hoc dicitur. Est
et aliud malum quod vidi sub sole et quod

[illegible] illud quod subditur: quasi per errorem egrediens
a facie principis. Positum stultum in digni
tate sublimi, principes etc. quia non illos mo
vet causa sed voluntas [illegible] humana cupiditas
quantum que propter mores malos ad ma
gnas dignitates frequenter ducunt dominum diu
tius ut despiceret [illegible] sic corporaliter sapientes
et iustos non permittit alii malos
sublimari et bonos [illegible] et hoc di
citur per errorem quod per eum est sic vel fa
tuus et simplex. Qui fodit etc. sub
ostendit mala fomitis [illegible] ad pec
catum [illegible]. Qui fodit foveam incidet
in eam, sic enim contingit [illegible] et hoc intelli
gitur quantum ad peccatum [illegible] incidit in illud.
Qui vadit ad [illegible] hoc est [illegible]
dat impetum liquidum et [illegible]
[illegible] latronum [illegible] peccatum et [illegible]
[illegible] subditur, et qui dissipat se
pem, id est hoc [illegible] dissipat a sapien
tia dum [illegible] mordebit eum coluber, id est dyabolus
qui notatur serpens [illegible] et ideo sicut quod
subditur. Qui transfert lapides et scindit
ligna [illegible] Qui [illegible]
[illegible] removet [illegible] quedam estima
tur [illegible] homines de [illegible]
[illegible] de [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] ordinaciones. Ideo sic removet
per [illegible] qui se [illegible] in
lapides et arces [illegible] de [illegible]
[illegible] magno labore [illegible]
[illegible] de virtutibus ad viam non defi
cit [illegible] magna difficultate redit ad vir
tutem per [illegible] et [illegible]
Ideo subditur et post multa industria magna
diligentia adaptandum [illegible] sapientia
per quam [illegible] stultus [illegible] Si mordeat
hic [illegible] mali [illegible] ad
mala [illegible] Si mordeat serpens in
silentio, corpus non [illegible] spiritum
[illegible] et [illegible]
de bono [illegible] omnis sapientis [illegible]
[illegible] cum deo et [illegible]
[illegible] et labia insipientis [illegible]
[illegible] cum deo et [illegible]
Et quia sapiens [illegible] de virtute in virtutem
augmentatur, ita stultus de malo in peius.
[illegible] Ideo subditur Initium verborum eius stul
titia, et novissimum oris eius error
pessimus, quia aliquando prorumpit in blasphemiam
contra deum quod est pessimum et [illegible]

tum et Stultus verba multiplicat quia multi-
plicatio verba frequenter vertit ad verba pes-
sima. Et quia de malo futuro [illegible]
[illegible] de pluribus Ignorat omnibus malis fu-
turis subdit Ignorat homo scilicet stultus qui ante se
fuit quia facta precedentia [illegible] negle-
xit [illegible] quedam ducendo [illegible] et
quid post se futurum est quis ei poterit indicare
quod [illegible] stultus non est [illegible]
[illegible] dignitate et [illegible]
[illegible] magnis laboribus [illegible]
[illegible] damnatur
de [illegible]
[illegible] et ambulant vias difficiles
[illegible] Labor stultorum affliget eos qui
nesciunt in urbem pergere [illegible] ad [illegible]
de qua [illegible] Ezechiel [illegible] et [illegible]
[illegible] Vae tibi terra [illegible]
[illegible]
[illegible] ex defectu [illegible]
[illegible]
[illegible] in duas [illegible]
et mali [illegible]
[illegible] Vae tibi terra cu-
ius rex puer est [illegible] et cuius
[illegible] et vicia multipli-
cantur et cuius principes mane comedunt
[illegible] et per hoc designatur
[illegible] principi [illegible] sibi ma-
[illegible] et ei placet [illegible] et per [illegible]
Beata terra cuius rex nobilis est [illegible] et
[illegible] de hac [illegible] nobilitate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in vita sua [illegible]
et [illegible] Et cuius principes vescuntur
in tempore suo [illegible]
[illegible] ad reficiendum [illegible]
[illegible]
[illegible] et non ad luxuri-
am In pigritiis [illegible]
[illegible] ad mala [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] principes et
[illegible] opera [illegible]
[illegible] et hic [illegible]
In pigritiis humiliabitur contignatio [illegible]
[illegible]
[illegible] et in infirmitate manuum
[illegible]
perstillabit domus [illegible]

[illegible] ex [illegible]
[illegible] magna [illegible]
[illegible]
[illegible] panem et vinum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et quia ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et pecunie obedi-
unt omnia In cogitatione [illegible]
[illegible] de malo [illegible]
[illegible] et principi [illegible]
[illegible]
[illegible] In cogitatione tua regi ne de-
trahas [illegible]
[illegible]
[illegible] et in secreto cubiculi tui ne maledix-
eris diviti [illegible]
[illegible]
[illegible] quia et aves celi
portabunt vocem tuam ad [illegible] et qui habet
pennas [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad ma-
[illegible] annunciabit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Capitulum XI

Mitte panem tuum super transeuntes
[illegible] ad opera [illegible]
[illegible] ad opera
misericordie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] post tempora
multa invenies illum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

plures in futuro sunt et/ alii in presenti sicut le
gitur vocavit moysen ad educendum po
pulum de Egypto cum esset Egyptum pergens
[illegible] et ex hoc postea recepit cum
ipso israel et ut filii sui haberent partem
terre promissionis/ quia pietas ad omnia pro
missionem habet vite que nunc est et fu
ture [illegible] da partes septem id est habundant
de bonis temporalibus da indigentibus quia ig
noras quid futurum mali sit super terram
in vita presenti/ et ab illo liberari po
teris opere pietatis impenso indigentibus
quia sicut dicitur est pietas non solum promissio
nem future vite sed et presentis vel aliter
potest exponi quia ignoras quid futurum sit ma
li super terram quia forte eveniet mortali
tas hominum per pestilentiam aut gladium
in qua tolleris de vita presenti et tunc opera
pietatis valebunt vel quia sola pietas com
mendatur et defunctos ut dicit Augustinus ad hoc
eos inducit exemplum sensibile dicens Si reple
te fuerint nubes ex elationibus huiusmo
di ymbrem super terram effundent quod
sic homines divitias habentes debent eas
effundere indigentibus ad hoc eos indu
cit motivum ex hominis statu post mor
tem quia tunc cessat meritum et demeritum
unde dicit Si ceciderit lignum id est homo qui dicitur ar
bor quedam sicut patet supra viii et de mathe
quia viderat in arboribus sicut placet ex
in hominibus quia pelles accepit arboris ma
terialis lignum cadere quod per mor
tem abscinditur a statu presentis vite ad
austrum vel ad aquilonem id est ad partem electorum
qui nomine austri vel reproborum qui nomine
aquilonis sunt eo quod dicitur ab aquilone pandetur omne malum ubi ceciderit id est im
mutabiliter remanebit [illegible] quia in vita
presenti debet homo de operibus pietatis sollicita
ri quia deus potest mereri ex obstinatione
removet quedam impedimenta quibus impeditur
homo ab operibus pietatis et in ima dila
tione cogitatus quia nec tempus magis oppor
tunum ad distribuendum pauperibus bona et
[illegible] auferri cibos vel eos vitam et [illegible]
[illegible] et hoc est quod dicit qui observat ventum non seminat
[illegible] et qui considerat nubes
[illegible] non metet quia [illegible]

aer sit communibus et [illegible] dilatat
alii [illegible] hostes [illegible]
[illegible] devastant [illegible]
impedimentum pietatis ex estimatione [illegible]
vite ipsius et impeditur homo ab operibus
pietatis quia credit se indigere in futuro [illegible]
[illegible] Quomodo ignoras
que sit via spiritus id est quo modo anima infun
datur et qualiter id est quo modo compingantur
[illegible] ossa in utero pregnantis sic nescis
opera dei quia statim potest te tollere de vita
presenti [illegible] de divite divitias
[illegible] Stulte hac nocte repe
tent animam tuam a te que autem congregasti
cuius erunt. Mane semina [illegible] induxit
ad pietatem [illegible] induxit
ad hoc [illegible] festinum primum et secundum
[illegible] manc semina semen tuum
id est opera pietatis incipe a tempore iuventutis et
vespere id est in senectute in qua solet homo
fieri magis tenax ne cesset manus
tua facere opera pietatis/ quia nescis quid
magis oriatur id est deo acceptius efficia
tur et si utrumque simul id est equaliter deo ac
ceptum melius erit in fructu [illegible]
Dulce lumen [illegible] removet [illegible]
quedam impedimenta quibus [illegible]
vite presentis [illegible] impeditur homo ab
operibus pietatis quia non credunt tempus sue
mortis unde dicit dulce lumen id est delectabile
est homini presens vita [illegible]
de morte cogitare [illegible]
annis multis vixerit homo et in omnibus his
meminisse debet tenebrosi temporis id est mor
tis quod tempus vocatur nobis [illegible]
tua et dierum multorum id est temporis post mor
tem quod non habebit finem quia cum venerit
[illegible] arguuntur preterita [illegible]
[illegible] ut umbra
[illegible] *preterita*
[illegible] iudicium de
malis [illegible] et in bonis [illegible]
[illegible] letare [illegible]
[illegible] de peccatis de [illegible]
de ad tabernam bibe et lude [illegible]
[illegible] ex scriptura
[illegible] ambula [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] impulsu quod est valde malum unde

subditur. Et scito quod pro omnibus hiis adducet
te deus in iudicium quasi dicat puniendus es quia
inferat. Aufer iram de corde
tuo vindictam de aliis [illegible] paene
appetitu vindicte quem solent iuvenes in
[illegible] senes [illegible] caliditate nature et
amove maliciam a carne tua i.
luxuriam. Est stultum vicium deficiens
Adolescencia enim [illegible] vindictam et vo
luptates querens luxuriam vana est
quia cito transsiit et ad finem malum
perducunt. Capitulum xii
Memento creatoris tui Supra
salomon induxit iuvenes ad felici
tatem aquirendam hic [illegible] in
ducit ad hoc [illegible] et di
vidit in duas partes quod [illegible]
[illegible] ibi [illegible]
cet [illegible]
[illegible] de memento creatoris tui
quod [illegible] de [illegible] ad ymaginem suam
[illegible] es tota ad
[illegible] In diebus iuventutis tue
quia tunc potes ei servire et melius
[illegible] studere antequam veniat tempus
afflictionis senectutis quod sic describit
[illegible] et
appropinquent anni tue mortis de quibus dicas
Non michi placent quia in morte [illegible]
[illegible] et abhorret. Antequam [illegible]
[illegible] est in principio [illegible]
memento creatoris tui in principio huius clause
et [illegible] clausulam. Antequam
tenebrescat sol [illegible] sol et luna
et stelle obtenebrescere [illegible] et maxime
ad mortem appropinquantes deficit visus
[illegible] et non potest claritatem [illegible]
bene videre nec de die nec de nocte
et revertantur nubes post pluviam i.
tribulationes mortis post tribulationes senec
tutis [illegible] quod salomon loquitur hic metaphori
ce [illegible] expositores ebreos et latinos
quando commovebuntur custodes domus
i. corporis [illegible] domicilium [illegible] huius
domus custodes sunt [illegible] praevent
corpus a nocivis et dicit hic commoventur
quia incipiunt tremere et deficere et
nutabunt viri fortissimi i. crura et
tibie que dicuntur viri a virtute quia susti
nent corpus [illegible] et tremunt
[illegible] in senectute deficiente

[illegible] virtute et ociose erunt molentes
[illegible] i. dentes [illegible] minuti [illegible]
[illegible] appropinquante morte non possunt [illegible]
[illegible] nunc [illegible]
[illegible] in senectute et tene
brescent videntes per foramina i. oculi
videntes [illegible] foramina capitis [illegible]
[illegible] et claudent hostia in platea
i. labia [illegible] plano [illegible]
claudi [illegible] non possunt [illegible]
In humilitate i. [illegible] vocis [illegible]
[illegible] appropinquante morte et consur
gent ad vocem volucris i. galli [illegible]
[illegible] non possunt bene dormire et [illegible]
[illegible] in [illegible] gallorum cantu et [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] quia non
possunt [illegible] sic in
[illegible] et obsurdescent omnes filie
carminis eo quod [illegible] in melo
dyis. Excelsa quoque timebunt i. [illegible]
[illegible] omnes [illegible] mor
te appropinquante [illegible]
[illegible] et formidabunt
in via quia [illegible] de [illegible]
via vite. Florebit amigdalus
i. caput canescet appropinquabit [illegible]
[illegible] in [illegible] idi
[illegible] et dissipabitur capparis i. con
[illegible] que sic [illegible] eo quod
capparis [illegible]
[illegible] quia ibit homo per mortem in domum
eternitatis sue quia [illegible]
ad vitam [illegible] et circuibunt in pla
tea plangentes [illegible] deficiente
Antequam [illegible] et [illegible] et
antequam rumpatur funis argenteus
i. [illegible] que [illegible] colligatur
[illegible] q [illegible] i. morte
et [illegible] vita aurea [illegible] vita fu
tura [illegible] vita [illegible] quia
vita [illegible] sic aurum melius est argen
to et conteratur ydria super fontem fons
[illegible] a quo procedunt spiritus vita
les sic aqua [illegible] ex fonte [illegible]
[illegible] qua haurit aquam de fonte [illegible]
[illegible] vitam a corde [illegible] super fontes
quia [illegible] corde et rota super
cisternam [illegible] caput quod appro
pinquat ad [illegible] rotundam [illegible]
[illegible] corpus eo [illegible] vitam

ut predictum est et rota confringatur super cis-
ternam quia omnes sensus qui vigent in capi-
te deficiunt tunc corde moriente et
revertatur pulvis in terram suam et cetera
unum quod pro maiori parte factum est de
elemento terre et spiritus redeat ad deum
similiter ... et demerita iudicandus
... Vanitas vanitatum exponitur ut
supra. Cumque esset sapientissimus ecclesiastes
... deliberate salomon ... Cumque
esset sapientissimus ecclesiastes id est salomon qui
sapientia precedebat sapientes omnes illius
temporis ut habetur iii Regum iiii docuit populum
verbo et scripto et enarravit que fecerat
... et composuit parabolas multas et
investigans sapienter composuit parabolas
multas ... et ... ut habetur ...
... Quesivit verba utilia ad bonum
regimen populi et conscripsit sermones rectissimos
quia nulla est in eis distorsio a veri-
tate et veritate plenos quia veritate ...
... plures veritates ...
Verba sapientium sicut stimuli ad exci-
tandum pigros in opere virtutis et quasi cla-
vi ... defixi ...
... altum ...
... sic ...
... et per ...
... a pastore uno ...
deo qui omnia regit et pascit ...
... et
... dominus ...
... est ultra ...
... ad
... ne ...
... et ...
... ad ...
... libris ut ...
... ne ...
... ad ...
... ad
salutem ... faciendi
plures libros ... et ...
... difficultates ...
... est
... et ...
... ad salutem et
... nostrorum ...

studium ... ad
... ad salutem
... deum time ...
... a malo et mandata eius
observa ... in bono et hec
sunt due partes iustitie que faciunt hominem per-
fectum in utroque ... est omnis homo, id est
totum ... totum et perfectum
... ita ...
... pro signo totius
... in ebreo pro utroque est
una sola dictio equivoca ad utrumque
et ... hoc est omnis homo id est iste due
partes iustitie faciunt perfectum hominem in utroque
Et subditur motivum ad ista duo cum
dicit Et cuncta que fiunt sub sole ab
hominibus qui per liberum arbitrium pro-
merentur et demerentur adducet deus in iu-
dicium generale pro omni errato. In
ebreo habetur pro omni celato quia ibi
manifestabitur sive bonum sit ut remu-
neretur sive malum ut puniatur. Ad hoc
vero ... ad ...
... pro omni errato, id est
... bonum de genere malum tamen ...
... ut ...
... ad luxuriam sive malum
de genere sicut ...
... ad gloriam ...
... et ...
... ad gloriam dei cui
est honor et gloria in secula seculorum
Amen

Explicit Ecclesiastes. Inci-
pit liber Cantica canticorum

fuit hec
Scripta per R. magistrum
Johem Abbem In paradiso

Osculetur me osculo etc. Expedi-
to primo libro Salomonis in quo
traditur doctrina que facit
ad illustrationem intellectus et
secundo in quo inducimur ad con-
temptum affluentie mundia-
lis, hic consequenter incipit tertius qui inducit ad
amorem superne felicitatis sicut dictum fuit
plenius in prologo primi libri ubi po-
sui quendam processum per istos tres libros.
Appetitus vero felicitatis superne procedit ex
amore mutuo dei et ecclesie mili-
tantis qui in hoc libro describitur ut ple-
nius videbitur prosequendo. Tamen ad
maiorem dicendorum evidentiam aliqua sunt
hic premittenda. Primum est quod translatio nostra
nostra in pluribus locis discrepat a
litera hebraica et per significationem ea lo-
2m est quod totus liber iste procedit parabo-
lice tamen apparet liquide quibusdam ponentibus
veritatem parabole secundum sensum litteralem sit
applicandum et hec est precipua diffi-
cultas que occurrit in hoc libro. Quia enim hoc
apparet sicut Judicum ix ubi dicitur: I-
erunt ligna ad ungendum re-
gem et dixerunt impera super nos. Ubi ex litera
sequenti manifeste apparet quod intelliguntur
Sichimite et Abimelech quem
unxerunt super se regem, tunc facile est
per hunc librum exponere. Sed hic non appa-
ret nisi in quadam generalitate quia iste
liber loquitur parabolice de amore mutuo
sponsi et sponse. Sed quis sit iste sponsus
et que sit hec sponsa ex litera non ap-
paret ex litera, propter quod acceperunt
varie a diversis doctoribus. Nam dixerunt
quod hic accipitur sponsus ad literam ipse Sa-
lomon et sponsa filia Pharaonis eius
uxor predilecta. Sed hec non videtur quia
licet habeat nomen sponsum et sponsam
potuit esse licitus licet potest ita limi-
tes immo contentus sic dixi ple-
nius etiam 3 in libro Regum iij capitulo
tamen carnales fuerunt, et frequenter habet tales
amor aliquos illicitos et inhonestos ad
iunctos propter quod describere talem amorem non
videtur ad libros sacre scripture canoni-
cos pertinere, maxime cum hoc libro
spiritus sanctus dicatur describi Salo-
monis amorem suum ad uxorem, et cum
et delectamentum ad hoc scripsit Salomon
ut per experientiam et non per spiritum sanctum

iudeorum propter quod liber hic quamvis fuit ab
ebreis et latinis inter canonicos re-
putatus, ut patet per Jeronimum in prologo ga-
leato non videtur de hoc amore exponi.
Propter quod ebrei dicunt quod iste liber lo-
quitur parabolice de amore dei et plebis ju-
daice quam sibi desponsavit in legis da-
tione ... et huiusmodi etiam ut
sponsam predilectam. Propter quod doctores vero ca-
tholici dicunt communiter quod iste liber
loquitur parabolice de amore Christi et ecclesie
accipiendo ecclesiam prout dicitur communiter pro tota
congregatione que precessit de latere Christi dor-
mientis in cruce sicut et Eva formata
fuit de costa dormientis Ade. Et
isti quamvis ille intendant ad suas itera
consequenter applicare, sed salvo me-
liori iudicio utrique videtur in aliquo
deficere pro eo quod per sponsam acceperunt
nimis stricte. Judei dicentes sponsam
esse precise plebem hebraicam an-
tequam veniret ad ipsam. Catholici vero
plebem christianam, quia in hoc libro po-
nuntur aliqua que non videntur quantum
ad exponi convenienter ad statum veteris testamenti.
Quod hoc patet de fastu aliquorum qui Judei
aliqua ad statum novi testamenti pertinentia
incoveniens exponunt de statu
tum veteri, et e contrario catholici aliqua
ad vetus testamentum pertinentia in-
convenienter exponunt de statu novi, loquendo tamen
de sensu litterali qui prout potest consistere in
verbo et est hic sensus litteralis non est qui per
voces significatur, sed per res significatas po-
test intelligi sicut patet in exemplo supra posito de A-
bimelech et Sichimitis. Propter hoc de para-
bola a parva quod est una et talis quod
est sponsa quod non sit vero aliud
sensus. Hic in hoc libro sponsus accipitur
pro vero ipse deus sponsa vero ipsa ecclesia
complectens statum utriusque testamenti quod
sicut est una vita in medio et alteri
variata tamen in maiori et minori com-
plexione, sic est una ecclesia variata
tamen in maiori et minori, quantum ad
deum, quod magis perfecta est tempore novi
testamenti et hoc modo accipitur ecclesia quod Gregorius
... vij d. ... ecclesia ... pertinens ad
veteres quod ... quod omnes qui
crediderit sic possidet qui sedentes in
domo que est vinea scilicet vel etiam

que a p^{o} abel iusto usq ad ulti^{m} elcm
q^{i} in fine mundi nasciturus est qd pās
ptulit qui tot palmites misit. Ec
clesia u^{o} sicut arrepta ipsiat duas
tpa i a^{d} q^{s} ostendit ppositum in al
q^{as} plantat. Ista constituta e ex diu
sis s ex iudeis et gentibus eq iusti
et peccatoribus ex plat et subditis
Et h et consilia faciunt difficultatem
in h^{c} libro qr frequenter fit transitus de
uno tpe in aliud et de una pte
ecclie ad alia et de ecclia ad dm
et e conv^{o} qui sb eod contextu litre ct
hr Et quemodm sponsi et sponse adu
nitae et pura ectie in una fide
sic plenius dupl in ppio gen^{is} ire
ghi de respectu sacre scripture Scd
ad q lig ecclia a ppio mundi cepit
ut dcm e tn spalr non pposita cce
pit p^{o} in dam electis i monte sy
nai p qua plebs isrl fuit despo
sata deo p fidem et karitate aliis
gentibus ad ydolatriam declinantibus
ppt q salon spu sco dictante de ista
dilecc dei et ectie sb nolbus sponsi
et sponse icepit a tpe egssus de egip
ciaca fui^{te} qr tuc lex fuit data
Igitur iste liber in duas ptes diuidit
Ut p^{o} descrbit amor illius tpe veteri te
sto p tpe noui 2a capit ibi in 2a pa
diuidit in 3 qr p^{o} descr^{r} amor iste
p dictis put respicit egssum de tra
egipti 2o pgssum p viam deserti ibi
Dum eet rex 3o ingressum ti in sca
Iudee in^{a} cao ibi vnda p^{a} i duas
qr p^{o} ponit ardorosa sponse petitio 2o respo
sa sponsi reuisio ibi si ignoras pa adiuc
i duo qr p^{o} ponit ipsius ardoris 2o co
clusio eorum ibi nigra sum Cā^{ca}
p^{m} sciendum q pp^{s} isrl q^{i} sponse noie
hic intelligit multum dependebat de egipto
tempore ut libera fuit dicta postq
deo libe^{us} fuit et ei adherere scuro
aia libere ut hetur Exo in^{c} Et sic
tunc de siderium exprimit cu dicit Osculetur
me osculo oris sui i ut deus ostendat se
nob p sign et effectus accualtr sic spo
sus sponse predilecte Qa meliora
sunt ubera tua In ebreo hetur qr me

liores sut amores tui Non in ebraica
potius hic eqivotium est ad adorem et
ubera ebrei scant^{z} una sugm^{z} ista^{o} mam
aliam sz i lbr videtur ebrei melius dicat
qr sg sptr ebraycum non ho ima spprm
hic ad locum ppositum In quomodo uno
sponsi ad ubera decent meaone de ubi
bus pt tn dici q p ubera spose h istz
placido mente dei est ut spsa hebrai
ca dz melior sut adores tui i suapidi
ores michi deuote eq cpacz sapidi
carnale gustui carnali et sit ris
laciu uini melior sut ubera tua vi
no i mro dio tue placido dulcior
e huatc michi eq uini gustus qd
libet corpalia e magis sapidu fragra
cia ul fragrantes si ebreo vnguet
optimis i placido tue mete ul adores
tui mag i ricat aim deuotu quam
cpacz redolentes species alsfaabio oleu
effusum nom tuum p h^{c} oleu h^{i} itz
liquor aromaticum fluens de arboribus
aromaticis i arabia et tra pmissionis
et collectus seruat^{z} in uasis et cum ef
fudit^{z} sup aliquid in i sfragiu^{m} so me
diana emittit odorem suauem p eq
i scriptura intelligitur bona fama si i do dsp
in consiliu ipsius bcr odere sue 2° qr
p mirabilia q fecit dns p filiis isrl in
egipto et i mari rubro fama nois
et boni hi diffusa e ad alios pplos
ppt q multi ad iudaismum fient
quasi pp q seqtur Io adolescentule
dilexerunt te i alie gentes ad adorem
tuum sut conuse multi n de egipcus
hic mo fiunt gldsi et cu filiis isrl
exierunt de tra egipti ut hetur Exo
di xii Ut vero cu domo sua au
diuit mirabilibus q fecit dns isrl
Exo xviii Trahe me post te edu
cendo de egipto potenter curremus te
p viam iustitie sequendo i odore vnguentor
tuor a trahiti efficibus hominibus me
hic ton s i odore vnguentor tuor non
e de textu qr non est i hebreo sz ab
aliquo doctore fuit appositum p maio
intelligentia i glose q pisca ista fuit
receptum p inpiciam scriptorum Introdu
xit me rex celestis i cellaria sua
i uiclare me p moysen scientia sua
si q dr Exo xxi Cuiqz in in masti g^{re}

genti ad integra deservire. Sequitur: apparuit ei dominus. Exultabimus et letabimur in te. quod fuit impletum quando in transitu maris rubri letantes dixerunt: Cantemus domino gloriose [enim magnificatus est]. Memores uberum tuorum super vinum tuorum secundum ebreos, et exponitur ut supra. Recti .i. iusti diligunt te filiali amore. Nigra sum sed formosa. [illegible] ecclesia quia sicut [illegible] quod ecclesia militans semper habuit aliquos et habebit usque ad finem mundi tam iustos aliquos peccatores et tam fortes aliquos fragiles, propter quod Salvator comparat eam sagene misse in mari et ex omni genere piscium congreganti. [illegible] fragiles ebrei in egypto existentes ex [illegible] dura [illegible] [illegible] [illegible] reputabatur tota ecclesia illa deo abhominabilis sicut sponsa deformis viro suo. tamen [illegible] propter quod [illegible] clamor tribulacionis ad summum [illegible] et indicatur [illegible] propter quod ex eorum fragilium [illegible] nigra sum .i. turpis in oculis dei, sed [illegible] formosa sum [illegible] filie ierusalem .i. vos [illegible] de plebe israelitica [illegible] propter quod [illegible] sic [illegible] et fragilis. Sicut tabernacula Cedar .i. agarenorum eo quod Cedar fuit filius Ismael [illegible] qui fuit filius agar [illegible] agareni qui [illegible] in [illegible] [illegible] habitabant in tabernaculis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in yeme et solis ardoribus in estate, propter quod erat denigrata exterius tamen pulcra interius. Sicut pelles salomonis. Nomine salomonis [illegible] intelligitur pacificus [illegible] in [illegible] libro [illegible] secundum ebreos [illegible] [illegible] pulcra ut pelles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tabernaculi in quo [illegible] [illegible] quod erat de pellibus arietum [illegible] et [illegible] [illegible] pluviis et [illegible] [illegible] sic filii israel in egipto [illegible] laboribus. Nolite me considerare .i. [illegible] quod fusca sim .i. obscura et abho minabilis deo, quia decoloravit me sol.

Nulla non pulcra de se [illegible] sed solis ardoribus exponitur a pulcritudine sua exteriori [illegible] tamen [illegible] mutatur [illegible] et [illegible] ab exteriori [illegible] [illegible] decoloravit me sol .i. ardor tribulacionis egiptiace fecit me nigram et turpem apparere. Quia [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tulit dominus et eduxit de fornace ferrea egipti. propter quod sequitur: filii matris mee pugnaverunt contra me .i. duris laboribus me affligerunt egiptii qui dicuntur filii eiusdem matris tam iudeis et ebreis eo quod utrique de eadem terra fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut filii [illegible] [illegible] [illegible] ebrei [illegible] [illegible] fuerunt [illegible] egiptii [illegible] [illegible] egipti cepit ebreos affligere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in egipto [illegible] posuerunt me custodem in vineis .i. [illegible] [illegible] operibus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nocte et die ad custodiam vinea [illegible] [illegible] vineam meam non custodivi .i. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter occupationes in operibus egiptiorum. Indica mihi [illegible] [illegible] sponsa petivit a sponso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petit ab eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ebrei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] propter quod petit sponsa ab hac [illegible] [illegible] [illegible] indica mihi et [illegible] [illegible] o tu sponse quem diligit anima mea [illegible] [illegible] in meridie .i. [illegible] [illegible] ardore, ubi pascis fideles tuos tamquam gregem tuum, ubi cubes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab infidelibus [illegible] [illegible] [illegible] propter quod sequitur: ne vagari incipiam post greges .i. [illegible] [illegible] infideles sodalium tuorum .i. [illegible] et [illegible] [illegible] qui dicuntur sodales dei eo quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infidelibus dicuntur hic sodales dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de principibus [illegible] et [illegible] [illegible] de principibus [illegible] et de [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dei et [illegible] [illegible] infidelibus [illegible] Si ignoras [illegible] [illegible] [illegible] sponse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Si ignoras o pulcra inter mulieres .i. o tu plebs ebrea inter alias gentes

pulcra per virtutes fidei et caritatis. Si ignoras
te, id est times propter infirmos tuos a vita
vera declinare, egredere de societate et
familiaritate ydolatrarum quibus sedebatur prius
verum auditorum stultorum plus efficax, et
abi post vestigia gregum, id est fidelium
antecedentium, quales fuerunt Abel, Seth, Enoch,
Noe et consimiles, et pasce hedos
tuos, id est infirmos de populo tuo, iuxta taber-
nacula pastorum, scilicet doctrina patriarcha-
rum qui interrogati de sua conversatione re-
sponderunt: viri pastores ovium sumus nos
et patres nostri, Genesis xlvi. Equitatui
hic sponsus tendit ad prelacionem. Prius
querit de dilectione sponse. Equitatui
meo in curribus pharaonis assimilavi
te amica mea, id est quando unde meum capi-
tulum dilexi adte exercitui similati curribus pharaonis
in mari rubro te protexi. Exodus xiiii.
et tunc assimilavi te equitatui meo,
id est angelis meis quos valde diligo.
Angeli enim scilicet in nobis floris sancte
scripture dicuntur currus milia et exercitus
et currus Dei. Hic equitatus Dei militum
in terra equitatus celestis notatur. Pul-
chre sunt gene tue in ordinibus in ornamen-
tis suis, id est tua ordinate disposita, et ad
hoc exornandum sequitur: collum tuum
sicut monilia, quod scilicet colli ornamenta. Ebrei
enim de egypto exeuntes precepto Dei
acceperunt vicinis egyptiis iocalia
argentea et aurea de mandato Dei.
Exodus xi. de quibus postea ornavit se in tabernacu-
lo. Secundum vero litteram, sponsa est
que nondum ebriata, id est potum et equorum
ad turtures et ornamentis tuis sicut monilia
per certa. Ebrei vero dicunt quod dixit
que sponsa littera sequitur ut visum est,
et ad idem pertinet quod sequitur: Murenulas
aureas faciemus tibi vermiculatas argento.
Murenule enim dicuntur ornamenta quedam pulchra
scilicet de variis filis aureis et argente-
is et lapidibus intextis quibus ornabant
capita mulieres et ornamenta vestium circa
manus et collum. Dum esset rex desponsatio
tio ad te sponsi et sponse, per respectum
exitus de egypto hic ostendit desponsa-
tionem respectum tabernaculi in deserto et dicitur
ad duas partes, quia primo ponit desponsatio-
nis prerogativam et ostendit ut oportet
misse pertinet magis clarescat. Nam

capite nobili. Prerogativam vero ad venies ex
parte sponsi scilicet quia benefacta in deserto sponse
collata non tantum in totum. Hec ostenditur secundum
aliqua nobilia in corpore nostro quod ornatum
quo fuerit collata, quia frequenter in sacra scrip-
tura plus scilicet per membra instrumenta, et ideo
sic legitur, ita dicitur in 2° Paralipomenon in prima parte
libri, hic in celsitudine terre in tabernaculo dominice
mitis et mane sub umbra in ita
alteratio dicitur inter verum dilectum meum ad
ideo quia primo per brevius sponsi et
sponse mutuum colloquium ibi: Ecce tu
pulchra, circa primum scitum quod maiestas Chri-
stiani fuit de ista in deserto quando voluit
habitare in medio populi in tabernaculo in quo
erat propiciatorium tamquam sedes Dei, sicut
apparet Exodus xxv. de quo loquebatur inqui-
sicut sit hoc ad aurem suam et per moy-
sen populo. Unde Deuteronomium iiii. Non est
alia natio tam grandis que habeat deos
appropinquantes sibi sicut Deus noster adest cunctis
obsecrationibus nostris. De hac igitur celsi-
tudine Dei dicit sponsa: Dum esset rex
in accubitu suo, id est propiciatorio, nardus
mea, id est thymiamatis odor [illegible]
offerebatur in altari incensi in eodem scilicet po-
situ ubi erat propiciatorium. Fasciculus
myrre dilectus meus mihi, verba nec
amor operabor in me cor meum per ipsum
meditationem, et dicit dilectus fasciculus in
re quia sic mirra consumat carnem a
putrefactione, sic dilectus meus, sicut
et dulcis, et quia non solum mirre similatur
sed et dulcis, hoc sequitur: Botrus cypri
in vineis engaddi, locus ubi nascuntur
balsamum, propter memoriam nascitur ut apparet
in deserto prope terre sancte, et ibi est
arbor ardua nobilis cipri quasi fructus
similia sicut in vineis vinee
et de loco iste dicitur vinea engaddi
ut dicunt aliqui et isto apparet non est in
hac insula quod est in insula meditata
neo quia ibi non sunt nove vinee. Dilectus
meus mihi, id est magis me delectat sponsa
quod spectatur propter et sancte delectationis
libet. Ecce tu pulchra, per declaracionem
sponsi et sponse perhibet mutuum collo-
quium sponsi et sponse quod scilicet
et nunc libet quod tolerandum, et sic hic
de sponsis ecce tu pulchra es amica mea,
et duplicatur hic pulchra ad denotandum

pulcritudine, micuit et exterior/ quia facies
Oculi tui columbarum/ per simplicitatem continuit
quam multum decebat sponsam, corporale et per
hec in sponsa spiritualis simplicitas interior
intellectus ea decorans sicut quod dicitur salomon, xiij
vers. Si oculus tuus fuerit simplex totum
corpus tuum lucidum erit et unde sponsa
Ecce pulcher es dilecte mi et deco
rus cuius pulcritudo non est similis
Lectulus noster floridus, id est tabernaculum, ideo sponsa per
moysem aaron et alios sacerdotes
inquirente contemplacionem quam in lecto quiescere
solet/ floridus quia operimentum tigna ta
bernaculi erat de cortinis variis co
loribus et pulchra varietate contextis
ad modum diversorum florum. Tigna domorum et
quia templa caulos parva fuit edifica
ta ad similitudinem tabernaculi ideo ornatus
huius tabernaculi dicitur/ tigna domorum nostra
rum cedrina et/ de talibus lignis
fuit id templum edificatum ut in
regum/ et subdit sponsa/ laquearia de
busseis sponsi grata/ Ego flos
campi, id est in deserto pura et munda ab
vilitate egipti et lilium convallium
quasi diceret, quando eram in egipto eram quasi lilium
in monte cuius color obfuscatur solis ar
dore sic dixi supra/ sed modo sum sicut lilium
in valle quod licet colorem retinet, ex val
lis humore/ et quia decor placet sponse
pulcritudo ideo subdit eius commendacionem
Sicut lilium inter spinas/ sic lilium re
dolens et suave comparatur ad spinas
asperas et pungentes sic amica mea, id est
plebs ebrea, inter filias, id est inter gentes
alias que sunt ydolatrie dedite, et
innocentes tractatur a pre sicut patet de
egipciis qui eos tractaverunt valde du
re et subdit in suo sponse Sicut malus
que est arbor fructifera inter ligna silvarum
que communiter sunt infructifera sic di
lectus meus a quo procedunt fructus boni
inter filios, id est aliarum gencium deos a quibus
nulla bonitas procedit et sunt inutiles om
Sub umbra illius quem/ cap. ij
postea duplex notabile beneficium
exhibitum populo exhibitum primum
est beneficium columpne ignis
et nubis que illuminabat nocte et de
die temperabat solis ardorem ideo sequitur
et quem, unde dicitur sponsa/ Sub umbra

illius quem desideraveram sedi, id est mansi pro
tecta sicut dicitur deutro. pri. Et secundum beneficium quod
tradens barnne multo tempore, id est magis
xxx. beneficium fuit manna celitus date
in tabula Exo. xvi. de quo dicitur sapientie xvi.
panem de celo paratum prebuisti eis si
ne labore/ etc. delectamentum in se habentem
et omnem saporem suavitatis, et hoc est quod
dicitur fructus eius dulcis gutturi meo
xxx. beneficium fuit victimarum sacrificiorum per
quod placabatur offensa divina et ipse sacrificium
gratum non ex sacrificiis sicut tamen ipsis
fiebant ex offerentium fide et devocione
et quantum ad hoc dicitur sponsa Introduxit
me rex in cellam vinariam, id est ad al
tare holocaustorum ut dicitur prima
quasi de cella vinaria eo quod in libamine
bus sacrificiorum effundebatur vinum et
tunc levite cantores incipiebant ca
nere divinas laudes que ordinantur ad
dilectionem dei et proximi ideo sequitur ordinavit in
me caritatem. hic dicitur per caritatem hec
dicitur id est ubi hoc tamen in spe non tamen in
re per quod modum habebatur in prima lege ut
spes tamen sicut de bono venire delecta
tum/ tamen absencia realis huius boni in
ducit afflictionem sicut id proverbiorum xiij. Spes
que differtur affligit animam et hec
afflictio vocatur hic languor sponse
consolatur ac languida corporaliter consolacione
florum et pomorum odoriferorum et sponsi
amplexibus per quod hoc designatur me fovet
divina consolacio quam dicit pluribus in se, unde
subditur fulcite me floribus et per
hoc datur intelligi et quia continuo tali
consolacione est appetenda et subtractio ab
horrenda ideo subdit Adiuro vos filie
ierusalem, id est in firmitate premissorum ut deum
est super capreas cervosque camporum
peccata, id est per patriarchas qui sic nominantur
in scriptura propter eorum velocitatem
eminencie/ ne suscitetis neque evigi
lare faciatis dilectam, id est ut non declinetis
ad aliquod horribile peccatum propter quod divina
consolacio subtrahatur ut totus populus per
turbetur sicut contingit in fabricacione
vituli et consimilibus. Exo. xxxij. Vox
mea ipsa venit propter istud dicitur quod
sponsa dicat hic velle futuro tempore sic
audit populo de iosephat maria dicit
non cognoscebat eam donec peperit quia
non cognovit eam. Vox dilecti

h pr̃ꝰ b[illegible] data legis q̄ fuit uel
de notal'r s ep dr deutro iiij / et e
enim tā gens tā inclita / ut terrimo
nias iusta ꝗ iudicia et uniusta
lege / de hꝰ bursto dr h̃ sponsa vox
dilecti mei pronunctiant precep de
calogi exo xx locutus ē dns
cunctos sermones hos / ego sum etc
ecce iste venit saliens in montibus ide
scedens i monte synai i quo pro
tulit precep decalogi q̄ dr montes
et colles in plr̃ ꝑ diuersitas ciu
ptes ul pondo pluralem p sin iste
precep sit i scriptura und exo xx
ego sum dns deus tuus q̄ eduxit te de
terra egipti / et ibi erat ibi ydola
vniuersi / similis ē dilectus meus ca
pree z q̄ p hꝰ designat velocitas
dini descensi ad dandū legem / En
ipse stat post parietem nr̃m / p pa
riete i tel' nubes densa que id
deus erat et per / et q̄ ex illa nu
be procedebat thorus stactos ep q̄
videbatur a piri / o sbdit' respiciens
per fenestras / i eis madis aptitas q̄
quatiebat ppls terre ut si dds pri
videret und exo xx dr cunctus aut
pp̃s videbat voces et lapades
i thorū stactos et sc' ibid ettera
ti ac pauore concussi procul stetes
dixerunt moysi / loquere tu nobis
et audiemus / et nō loquatur nobis dns
ne forte moriamur / En dilectus meus
loq m' surge ppera i' aīm erige ad
vba mea / amica mea p caritatem colu
ba mea p ieiunos simplicitem formosa
mea p exteriorem honestate / et veni
ad sinuendū nō solū uel ppm pcep
tū decalogi e Nō habebis deos ali
enos coram me / et sbdat' ro Iam
n yems transijt i tpr hoꝛ rigi cogi
tiō e fuit i tpa a fine mea ipe
diebatis / flores apparuit i tpr a
menū libertatis vel tpr libere po
tes in sinuē hꝛ at tpr libertat hꝰ
uel z p tpe vernale i quo tempus
flores appare tur turis cantie et
aues terre vinee florē in italia
ea q̄ est valde calida arbores pulul
et prime sicā maturari et similiter

historie pp̃s isrl exiuit de egipto in
vere / exiuit n xv die primi mensis
q' mēsis a pte ludie ppe equi
noctio vnali ut dixi plenius supra
vij et exo xij / et quinquagesimo die
ab exitu fuit data lex i monte si
nay / Surge ppera exponitur ut et
respectu e cuiusd ad maiorem certitudinem
Columba mea hꝰ incipit pp̃s i c d
columba n nidificat i foraminibus pe
trarū et petraꝝ p q̄ designat hꝰ loca
castrorū vbi pp̃s isrl habitabat et
i' sequitur columba mea i plebs ebrea
ut dtin ē i foraminibus petre i cau
na macerie i i habitaculis tuis onde
mi faciem tuam habitat templi d lege
mea z Sonat vox tua i auribus me
is pfitē ostia pone legem si ep
scribit exo xxiiij / venit moyses
et narrauit plebi oīa vba dni atque
iudicia / rendit q̄ cunctus pp̃s vnd
voce oīa vba dni q̄ locutus ē fa
ciemus / et q̄ hꝰ fuit deo placitum sb
dit' vox n tua dulcis z Capite
nobis ppter amoris sponsi et sponse
pmota hꝰ ītsertur i penitudinal et hꝰ
plura fuerunt in deserto vbi pp̃s plu
ries offendit dnm / tñ hꝰ pōt duo
magis notabilia z vij ibi In lemulo
mea pmat impedimētū ē de adorā
vituli q̄ fuit maior ad quod inde
ctus fuit pp̃s ad p aq' ad ydola
triam magis pncs / et fraudulēter
sacerdos dicētes Aaron exo xxxij
in fac nobis deos q̄ pcedant nos
moysi n viro huic nescim q̄ acci
dit q̄ dicentur nō popp̃ pcede
sine ductore / et isti pcca fuit ut
sectum p leuitas ut ibid hꝰ Sit
ē q̄ dr Capite nobis vulpes paruulas
vulpes paruulas q̄ demoliuntur
vineas / Sīt i ppnat dolose induce
tes ppm ad ydolatriā / Na vinea
mea i plebs isrl dta ppa e dr vi
nea dni exercituū / q̄ floruit i re
ceptōe legis / deuotij / et sic tpe flo
ritionis vinee ibi insultes et sa
craficies sicut magis do ppm sic
pda ydolatrie i uinea ista fecerut
magis dap' spirituale sicut q̄
leuite uidelicet secte dnd et mo
si' exo xxxij / Si quis dni iungat in

agregati sunt ad eum omnes filii levi qui
erant post notabiles populi. vo in prima ...
de sponsa dilatis ... et ego illi et
rex vitulo conflatili, qui pastus mel
lea i. delitatus in promissis in diebus ab
ydolatria domus assueret dicens, sic ex
piaciones, que ad preceptum moysi domini
fuit placatus populo, post peccatum vituli
post quod sedere et tenuerit umbre
i. ebreo habetur sanguinat umbre i. dicti
peccati macule, et per dei placacionem dicit
sponsa, Residere dilecti mei diligendo
me sit prius. Salit etc. capree et
usque istud celiter, super montes be
thel, i. super montes synai ubi dominus
loquebatur moysi. quod de montes ipsius
nobis supradictis et de monte bethel
i. domus dei conspirant i. ad moy
sen tu in ebreo habetur supereminen
tiam, i. predicacionis pro predicacionis. sed de
a populo ut de hoc habetur Reatum tunc
dixit dominus moysi vade et descende
de loco isto quod populus tuus et fecit
non ascendens tecum quod populus durem cervicis
es sed sinat ad preces moysi conspi
t esse ductor populi Capitulum iii

In lectulo meo hoc post eum
ipsedi scilicet quod contigit per ex
ploratores qui terrent populum
iterum quod dimisso moyse et
aaron duces voluerunt reverti in egip
tum dicentes ... Constituamus no
bis ducem et revertamur in egiptum
Per quod dominus iratus dedit sentenciam in
revocabilem quod omnes egressi de egipto
a xx annis et supra morerentur in deserto
preter caleph et Josue et hoc ipsedi
lamentum sponsa dixit in lectulo meo i. in
moysi tabernaculo ut dictum est supra per
per noctes i. tempore tribulacionis captivitate per
exploratores quesivi quem diligit anima
mea Moysen i. et aaron intercedit
orationibus pro populo domini ut dictum sunt supra
verum sed que sunt exauditi et sunt dicit
quesivi illum et non inveni. Surgam et
circumibo civitatem i. de ... per annos quod
... non possunt dici ... sed acceptio
nem de ... populi in ...
tis i. qua erant per ... milia ...
nibus et surrexit per vicos et plate
as quesivi i. omni loco ad quod declina

bat populus dei in ... in plene debet
et quesiverunt reverti ad finem moysi
et aaron ut de hoc Reatum sed
vigilabat super custodiam populi et
...averunt per ... domini sed quod
die sequenti populus primitus de dominus re
bellione dixit ... ascendentes ad
locum de quo locutus est dominus quod pecca
vimus et ... quod credebant
dei benivolenciam populi quod ipsa talem
de sponsa Num quem diligit anima mea
vidistis ad moysen et aaron sermo
diriguntur et quod non viderent sed eos de
perdere sed magis ad ... cum
hostibus ascendere non est dominus vobiscum
et sic ad dominum petitio non potest hoc re
spo paululum hoc quod ... quod
superatori declarant sed tenens spon
si et sponse et ... clarius
vocacio ... sponse quando dicit
Cum pertransissem paulu
lum cum pertransisset eos sed moysen
et aaron de quibus fit sermo i. in me
...ti Inveni quem diligit anima mea
quod mortuus aaron et moyse
et tota illa generacione que exiverat de e
gipto a xx annis et supra ut dictum est
populus israel invenit dominum propicium sub Josue
duce qui transivit Jordanem et superavit
et possederunt adversarios devicit. Te
nui eum nec dimittam, quod toto tempore Jo
sue populus non recessit a domino sed de
Josue ... donec introducam illum i.
domum matris mee i. domum figura
cum tabernaculo i. Silo Josue ...
Ibi non habetur prius archa dei stabili
mansio ut dictum sunt super libro Jo
sue et ... de ... tabernaculum in
tempore ... spiritus domini in
et ... sponse per populo israel qui tunc
erant, ... de oblacionibus perpetue ... sa
cerdotum fiat i. de ... genitricis
... populi i. ... dei erit dependen
da ... Adiuro vos filie iherusalem
et exponitur ut supra c. ii. Ne suscitetis
i. ne declinetis ad ydolatria ...
... que ipsam ... ire fece
runt post mortem Josue ut in libro
Judicum Que est ista hoc ... post sponse

comendatur sub parabola milicie spera
osse et in pa in duo quia primo ponitur dei
commendatio 2o concluditur intenta que ibi
Egredimini pa adhuc in 3o quia primo
commendatur de sacrificiorum oblatione 2o
de castrorum dispositione ibi En lectulum 2o
de tabernaculi compositione ibi Ferculum 3o
primum sciendum quod post oblationes sacrificiorum in
altari holocaustorum quod erat ante duo
sacerdotes offerebant thimiama in al
tari incensi quod erat in tabernaculo et
tunc erant sacrificia completa ut habetur
ad hebreos et quantum ad hoc dicit Que est
ista id est quam placida in conspectu dei que as
cendit per desertum tendebat enim ad terram
promissionis que altior est illo deserto
sicut virgula fumi ex aromatibus id est
quod dicitur thimiama compositum ex plu
ribus speciebus aromaticis ideo ... et de
signat devotionem populi per quam merebatur
ad terram promissionis introduci En
lectulum hic consequenter commendatur de ca
strorum dispositione quia optime disponeban
tur circa tabernaculum ut plenius dicitur Numeri
2o, 3o enim tribus erant in parte orienta
li et tres in occidentali et alie sex
in parte septentrionali et meridionali
et hoc est quod dicitur En lectulum salomonis id est ta
bernaculum federis quod dicitur dei lectulum sed in
parte qui dicitur non salomonis intelligitur in hoc
libro ut dictum est in principio Sexaginta
fortes id est sexagesies et mille quia fu
erunt sexcenta milia pugnatorum quia eo
pugnabant circa tabernaculum Numeri ii et
adhuc ultra erant tria milia quingen
ti quinquaginta sed numerus computatur hic per
spiritualitatem sacre scripture talem minutiam
dimittit, preterea hic unus fortis
ad designandum x milia quia per hoc fer
tur intelligi sexagesies x milia
ut dictum est eo modo loquendi quo dicitur de
david ii Regum xviii tu unus per x mi
libus computaris ex fortissimis israel Ho
de ad excludendum inutiles et pueros
et debiles ex senectute qui non pre
debant ad bella, Omnes tenentes
gladios id est quia erant promti et parati
ad pugnandum contra inimicos per naturam
nocturnos id est propter subitum adventum ad
inimicorum qui solet magis venire de
nocte, Ferculum hic consequenter commendatur de
tabernaculi compositione ad eius constructionem

obtulit donaria mente devota ut ha
betur Exodi xxxv quia tunc dicitur
ad mandatum dei quod precepit taber
naculum fieri ideo dicitur Ferculum fecit sibi rex
salomon id est pacificus deus ad cultum suum fecit
fieri tabernaculum quod dicitur hic tabernaculum
ferculum a ferendo sicut enim ferculum quod por
tabatur per levitas de loco ad locum
ut habetur Numeri iiii, ... in caldeo ha
betur hic papilionem fecit sibi rex sa
lomon et est papilio domus portatilis
de lignis libani, Dicit Rabi Salomon quod pa
tres antequam descenderent in egyptum
vidit ysaac spiritu sancto quod filii sui debebant exire ex
egypto et tabernaculum deo facturi
deserto ubi non invenirent ligna sethim
de quibus tunc fiebant tabule tabernaculi et ve
ctes, et archa et plura alia propter quod
portaverunt secum semina et radices ar
borum ad opus illud vel nutriorum de monte li
bani qui est in terra chanaan et hoc
modo tabernaculum dicitur factum de lignis libani,
Si quis autem dicat Rabi Salomon non recipiat hoc
non videatur aliqua absurditas concludere potest
dici de lignis libani id est de lignis simi
libus illis que sunt in libano Columpnas
eius fecit argenteas quia intra tabernaculum
erant iiii columpne quarum bases e
rant argentee, et in illis columpnis
appendebatur velum dividens sanctum et
sanctum sanctorum, et ideo dicit argenteas a ba
se quia sustinet totum residuum Exodi xx
xvi Reclinatorium aureum Ascensum purpureum ascensum hic
vocatur velum predictum eo quod in columpnis
erat sursum elevatum, et purpureum
eo quod erat variatum purpura
Exodi xxxvi Media caritate
constravit quia per velum sancti sanctorum sub
per pavimentum erat archa in qua erant
tabule et virga aaron et urna man
na et ista dona quibus si stabant quia
erant dona caritatis ad populum suum propter
filias ierusalem id est propter pueros de populo israel
qui ierusalem metropolis erat futura po
quarum salute erant preparatores sic
stat oppositum a sacerdote Egredimini
hic concluditur intenta cum dicit sed propter
demonem populorum virtutum hic autem
debent delectari dei que vere et potis
sime in dono legis per quam populus ille
sibi elegit et desponsavit ideo dicitur Egre
dimini filie ierusalem de meditatione celesti

et corporali et videte regem salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die desponsationis eius ...

et corpali et videte rege salo in diadem
vobis spūr sciū rege, i aucte leg
qr moyses rigis edidic lege ad dulgidy
adeate i dignitate qo conat eu mr
sua i plebs ebrea qui lege ca sus
cepit tunc eda i g stu co mo
loquendi qo iπs ab d conare al q in
rege et d suis qui i stu eu in
rege sic de dauid d ii reg et ve
nerunt vniuerse tribus isrl ad dauid et
re vniuerse ut dauid rege sup isrl
d at h plebs ebrea mr, ea qua
satiuus erat de ea dns sm carne p
virgine mariam ... In die de
sponsacionis eius i tpe dacionis leg in qo
desponsat sibi plebe illā ut d iuc
et in die letitie cordis eius quando sint
placati vidui ppli dnis ... m
dia vba ad d oi q locutus e sui eius iiii

Quam pulcra es amica mea quam pulcra es. Oculi tui columbarum ...

Quam pulc es amica mea quā pulcra es ... cuius comedat
sponsus sr pala ... spe
tose et po pe pala ... eo
poste q in ad ... d causa
pul pra es i valde pulc oculi tui
columbarum i simplices aspectus q mi
tu sit ad ... absq eo
q intrinsecus latet i pulc membrorum d
posc eoe q sb vestibus latent, capilli tui sicut greges caprarum i ordina
ti dispositi et compositi q n ... et
et alie no sr in ... et
plex qr tunc erat ... sic alii
sunt ipauc/ alii i comas/ dentes
tui sicut greges tonsarum i albi et bn
ordinati, oes gemellis fetibus i supi
ores correspondent inferioribus sic gemel
li adin, et no e sterilis in eos i ne
e ab dentium ... ut putrefacti
Sicut vitta coccinea i rubea labia
tua sr n labia ... rubea q rubedo n ... albedo, sicut ad
dent, et eloquium tuum dulce i q tum
o uby audie ... sicut fragmen
mali punici qd e rubicundum i pte
poste ... ita gene tue rubicunde in
pte eminentiori n ... albedo, et ci
state, absque eo quod intrinsecus latet ... p
ut ... Sicut turris dauid collum tuum quod
et decet, elevatum et ibi ... d
due vba ... sic duo ... i p ...
gemelli, i sermo a ... eleuat

nd tu nimis ... decolo ... sf ad
ad ... sepo ... mulieribus ... polita
sunt ut sit ad corpale pulcritu d mi
eius p hac ad pala ... pulc do
sponsus sponsa ... statu ... tpis ... ma
pud quiescit ... baluate ... do
nos duas ... a qo sr ... capite de
noiat ... capilli i ... oicts
ab h capite ... xii patriarche ... di
vo moyses et aaron ... pri
dentes vo bellatores ... ad denotam
ad ... vn d ... fortes bel
latores ... sic pac
possumus eos ... labia vo do
... ... a cantores diuinas
diuinas laudes, gene vo rubicunde
alii leuite ... i altari ho
locausti i qo erat ignis ... p
... ac ... studiosi i lege
ut de ... ppls ... dauid
mille clipei ... studium ...
tur arma ... legis
diuine et ... de ... pe
... libri ... po ...
studiosorum i ... lege et fidem
... corpalium ... dauid
... mille ... mulae ...
... ... studiis ... duo
... sr duae tabulae testamenti ... q
sugglat sacre ... et deuoti ... do
nec ... duo ... noui testi de
qo dt ... nos ...
et ac ... luc ...
lex et prophe ... ad iohe ... i ...
pit dies no tes et relicti ... ve
qr i nouo testo ... adueit
ve ... cant vmbre ...
p sicut salomon ... acce
sponsi et sponse sm statum accessim d
sponso et ... fit ad
sit sm statum accessit ad ... sta
et dicit ... i d pr ... d ... q m
... tre ... ad statum
possessionis ... p ... sp
sa ex ductus ad ... ter ... p
... p ... caritatis
... sponsi et sponse ... fit eos gie
du ... ambulare ... q dt sponsa vadā
ad monte myrrhe i ad tram iudee
q e montuosa i q est ... arōmati
fer q e mirra ... sponse ... te

gratia ad veiendum illuc conforte
ero et dux vie tue. hic non dixit Josue
post sic fui cum moyse ita ero tecum
non dimittam te nec derelinquam tu enim
sorte dividet populo huic terram pro qua iura
vi patribus tuis, et ut magis experi
tet gaudeat eam dicit Tota pulchra es
amica mea quia iam facta est contemente
moyse morte qui peccaverunt recepto
psalterio mei propter hoc vinculum sit iu
nobile macula sub Josue. Veni de
libano. hoc est hic libani nomen montis
in Judea et ponitur pro aliquo loco ultra Jor
danem unde filii israel venit inde
amplexum ad diversa loca eius nomi
bus nominantur. Et hic tunc veni ad
maiorem exultationem sicut sepe terra
terra tam audiens vim dei. coronaberis
de capite amana. iste in amana
sanir hermon nomina montium ultra
Jordanem contra et inde videre terra
Judee ipsos israel illuc venit aspi
ciebat terram sibi promissam gaudens
propter eius pulchritudinem et fortitudinem sunt
sunt festa tua coronas in signum exulta
tionis quia hic translacio mea coronaberis de
capite amana et videbis terram
promissam de locis istis de cubilibus
leonum et montibus non ubi erant
cubilia leonum et pardorum non tamen no
cuerunt filiis israel sic nisi spiritus hic
vidit et in deserto euntes per quos filii
israel tunc fuerunt deducti vulnerasti
sti cor meum. modus est admirandi ad ex
pressionem amoris in uno oculorum tuorum
in moyse qui superdictus est oculus sponse
quia fuit deo valde amabilis, et propter eum
deus fuit populo valde favorabilis. et in uno
crine colli tui. in Joseph qui fuit
deo valde acceptus et fuit vinculum de
capillis sponse sub crinibus ut dictum est
supra. Quam pulchre sunt mamme tue. et
ponitur ut iam dictum de uberibus sponse dicitur
ut pulchriora vino propter pulchritudinem et
medicinam lenitatis et dulcedinis in libris sanctis
distillantes labia tua. hoc dicitur de oratio
devotis sui populi et cultorum qui fiebant
in prima ecclesie. et odor vestimen
torum hic dicitur pro unguento odorifero quo
unctum fuit tabernaculum et omnia eius
utensilia. Hortus conclusus. dicitur de vestibus
sponse quia tabernaculum erat in magnitudine

et ornamentis totius populi. Ortus con
clusus hic post ea indicitur ad terre pro
missionis ingressum quod est fertilitas et
amenitas et comparatur sic sicut o soror
mea sponsa dei eo quod desponsata est
per legem in monte synai. et soror propter
humanitatem eam acceptum de gente
illa ortus conclusus est propter terra promis
sionis. ortus propter eius fecunditatem. conclusus
occidente clauditur mari mediterraneo ab
oriente Jordanis fluvio ab aquilone
monte libano a meridie deserto egyp
ti quod non potest fieri plus fons signatus
hic ponitur fons in singulari pro fontibus sicut sepe
quemadmodum alibi fit in scriptura licet nulla terra
fontes ita limpidos ac si essent si
gillati ne bestia vel alio posset con
turbare. Emissiones tue paradisus. in
multitudine fluentes reddunt terram
amenam ad modum paradisi unde de
dam parte terre dicitur Gen. xiii. Elevatis
itaque loth oculis vidit omnem circa
regionem Jordanis sicut universa irriga
batur sicut paradisus dei. malorum punic
orum in malorum granatorum qui erant in illa
terra cum multis aliis arboribus fru
ctiferis. Cipri cum nardo. est autem hic
cipri nomen eius et ponitur hic nos capimus
quod est arbor aromatica et erant in vineis
Engaddi ut dictum est supra capitulo i. similiter
nardus est planta aromatica et nardus herba
et aroma gallice safran. Fistula et
herba producens cannas quarum succo
producto fit zucara et una
nomen arbor aromatica cuius cortex ca
nelle gallice dicitur. et cum universis lignis
libani. est in mons libani in confinio
terre promissionis in quo aliqua magna
cum cedri et multa alia ligna preciosa
Mirra et aloe, et aloe arbor
aromatica cuius lignum est valde odoriferum
et consumitur usque ad mediatatem et unge
batur in sepultura cum omnibus primis. in primis
unguentis hic omnia dicuntur ad commendationem
terre promissionis que talia olim habebat cum
quibus adhuc habet fons ortorum
hic dicitur propter Jordanem fluvium qui currit
longitudine terre promissionis cum irrigat
multis locis. Vel dicitur fons ortorum et ac
cipitur hic fons in singulari pro fontibus. Siloe
fons dicitur sylon in quo erant fontes
quia Jordanis ex duobus fontibus oritur

quorum unus vocatur Jor aliud dan quasi fluvius
ti Jordanis non est fluvius ut dicit Jeronimus super
aviat et patet idem per hoc terre site puteus
aquarum quia Jordanis inundat in aquis commo
quo aliis habundans in pecaminis dicitur puteus
pecantium viventium dicit autem ipse viue
usque quia habet ipse principium sui motus ut
alia et quia plante in hoc tempore ipse principium
sui motus quia augmenti et detrimenti
et ad fluctue lysius dicit aqua vive quia
scaturiunt de fontibus et ideo sunt aque Jor
danis aque non cisternales dum moriture
quia fluunt impetu de libano Jordanis
non oritur ex fontibus positis ad radices
montis libani ut dicit Jeronimus Surge aquilo et veni auster
perfla ortum meum et fluant
aromata illius ad flatum ventorum oppositorum fluunt gutte
aromatice de arboribus aromaticis id est terre
quia colliguntur ab incolis eo quod se prepa
rent ideo predicat sub de commoditate terre
promisse ad excitandum desiderium possessionis. v.

Veniat dilectus meus in hortum suum et
comedat fructum pomorum suorum. Sponsi et
sponse hic respirat ingressum terre
quam deus eis destinavit et respirat tempus
ipsius possessionis et dividit id quod post posses
sionem fuit sub tempore Josue et Judicum et so sub
tempore a David usque ad ... et in eo
primo facit quod post ipsius illis temporibus aliu
fuit oppressus et aliis in adversitatibus et ipso
tempore prospera et in adversa ibi ego
dormio. Circa primum dicit sponsa veniat dilectus
meus in hortum suum. Videlicet meam peram
de stirpe sue bonitatis in terra ... quasi
quia vocatur ortus domini eo quod colebatur
ibi et non aliis in terris erat cultus ydo
lorum. Et comedat fructum pomorum suorum
id est dedit me fuit fructus terre in data
nature commo loquendi quod dicit deus genesis
...ad Abrahe hunc terram quia trans... hic
te consecratur facti vel quia actu et passio
fidelium in respectu alium attribuitur pro
deo ... Saule Saule quid me persequeris
quis infideles meos et ita terre statio
fructum terre attribuitur ipsi deo quod ipsis
sum comedit quia cum Josue ... Josue v. Comederunt de frugibus terre
defecit quod manna et quod hic fuit ex
dono dei. Ideo subditur responsio sponsi Veni
in hortum meum soror mea sponsa.

vendi hic exponatur ut dicitur et saluto
...mellem meo. per hic de significatur mel
et vinum ... et lac ... in terra illa habun
dantia propter quod subditur comedite amici
... diu adhesit ... per amicitiam et bo
...tatem habuit omnium bonorum ... et
et hic patet ex dictum sive ... Ego
dormio hic ponit ... adversa ... pro
... ex habundantia bonorum temporalium
declinavit ad ydolatriam sicut predic
erat moyses deuteronomi xxxij incras
satus est dilatatus et ... dereli
quit deum factorem suum ... de ipsis multum
... penam debitam ut
sic peccata ... ad penitentiam
propter quod subditur sic ... quod pro pol...
... peccata ibi dilectus meus ... pena diu
... circa primum dicit sponsa ego
dormio, id est peccata ad tempus ...
... de ... de dormire
quia ... differt ...
et cor meum vigilat ... tempus
debitum punitor et subditur ... pena
... a sponso ... vox
dilecti mei pulsantis. Propter ... suos vocantis
me ad penitentiam et pulsantis per doctores
... bonis. Aperi mihi soror mea amica
mea columba mea immaculata quia
caput meum plenum est rore ... ro
... pluvia ... guttas no
... et pluvia ...
... et multiplicationis ...
... et loquitur ... sponsi ...
... sue sponse ... et ne
... tempus
Et subditur ... sponse male ...
... Expoliavi
me tunicam meam ... cultum ...
... ut patet ...
... voluit dicit
... quomodo induar illa ...
... nolebat ... ubi
ad cultum ... lavi pedes meos quomodo
... ydolatrie ... quod cultum
dei reputabat ... et cultum ydola
... Dilectus
... culpe ... peccata
... sponsi. Dilectus meus misit ma
num suam per foramen ... ad pe
... per ...
... sponsorum ...

sibi denegate q p fenestram l
aquam apturam tferet baculum ad p
tunec cas et venit meus itamut
ad tactu eius qr pps adhuc pauissimi
ocupiebat tpore eius ut ilibro
judicum in plibus locis / Surrexi h
omit pena docere sbdit prima et
dicit id p qr pp p primo quelt
sposi rgalia 2o pon pulcritudo
eius desps ibi quale e ca p in
de sposa Surrexi ut aprirem dilecto
meo ci regalium et a peca libri
vi manus mee distillauerunt mirram
v applicaui me ad opa pine q
desigt p dariu s mrc / pessu
lu ostii mei apui 3 / pessulu e
ostiolu in maiori porta et p h d
sigt q pma in pu c ipsa p
q sbdit ut ie declarabit atq ni
erat qr no stati ad clamore pph
libabat eu a pca / et qr co hoc
angebatur afflictio sbdit anima me
a liquefacta est / sic patet i patella
vnde de hoie dimisso i afflictione
de migrauit qr frigi sagit suo e
sui illu qr sit dem e / deus no sta
ti libabat pplm s dimitebat eu
affligi ab aduersariis ut a phili
steis moabit / et ceteris gentibus circa
terra judee existibus ut ex decur
su libri judicum / Sequitur sbdit In
uenerunt me custodes q custodiunt
ciuitate v principes gentium i circuitu
judee ordinati q' naam h' ciuitas
a jrlm metropoli judee percusse
runt me notorie / Vendo ppls ha
bent pallium meum spoliando me bo
nis meis Et qr pps tandem per pena
ydolatrie no erat dignus expediri
Quo qui ut sit sposa ad pnas indos
ab ydolatria quibus de pps isrl sunt
aliquetales cristianum pps tandem ut
ec principes ad ydolatriam decli
nat inde in xi et de duo ad ec
lia deliq in' i isrl vij milia vi
rorum qr ma no st curuata
an baal / et qr pauci talis sit ex
audiblies sbdit Adiuro vos filie
irlm / ppe deuote de isrl ut ost
tendi qr dem e sup c p qr sic
nlm sigitur fragilis pp ques qr ta

psone pppe qi ipse st de eoq pplo
sfi sup p c ipse dno filie pp sra
gilitate sexus hic at pste cor, no
noiantur vre deuocioi de qb sig
nificatio q magis pigrescere solent i rudi
bus ff i d qr uenit ictam in te de pro
deuoto sexu sexus / ff n no' i ipse
scriptura exo diu' sf ppebus no solu
tps p diffisis et aln p coi imit /
sic de qu leo de vre magnitudine sapo
et p d leo de tribu juda / et d
vre rapacitate per ex a dirpiens vir
quis tanq leo rugiens et de ego di
luro vos i p re sana de pce fi
delibus / i deuote p ue Si inueneritis
dilectum meum nunciate q p osti i ordi
bus vris ut a mittas / ei p me de
precando qr amore langueo in d
aci desiderio, Qualis e h quod
por sposi desps et d i d p
qr p o e h mo qtia zo respo
ne dilectus meus, cca p in st
sp sic pps peto et veniebat ad te
nobis pphi ad hoc orare suffra
gium cca eius / deuoti i ducebant
pplm ad cognitionem dei et eius amorem
cui sbdit in pna eoy de Qualis est di
lectus tuus i vre attendis q' me ea
ppe dicis et ceteris ex dilecto v' sponsus
diligendus vel h d ad deuocionem p
cessione dimas prima qr sicut pcet
a p re sic dilectus eo dilecto ab ipsis
sets ab alioz ut ad ponit mystic
tum sig o pulcherrima mulier i
am genitum p tpe dispositus sue
i sui sceptre legis diuine ut dem e
et qualis est dilectus z r spetu est
eum d ad malum coaram dilectus
meus h' por 2 resp o / ostendo dei
pulcritudo et bonitate qr corde pe
dit ad iustitiam ore autem gfessio fit
ad salutem ro p et d i i d p p
pd / sposi despo 2o ex h est
ibi quo ab ii / cca p in desiderit sp
p s pulcritudo prudens fortis et gressi
bus et p o pula pone et 2 d expo
ne cca p in d / Dilectus meus can
didus et rubicundus / i colore groso
lois ex milibus i minilibus mulie
no inuenit ung talis Caput eius
aurum optimum / Vocatur anima auca

come eius sicut elate palmarum, id est frondes similes de grossitie foliorum, et per hoc intelligitur multitudo capillorum; nigre sicut corvus, nigredo capillorum attestatur fortitudini et iuventuti, quia per hanc metaforam innuitur fortis. Sed contra come eius nigre. Dan. vii ubi describitur deus sedens pro iudice [illegible] decens est senex et canities [illegible] de eo antiquus dierum sedit iudicis, et sunt de capilli eius tamquam lana munda id est alba. Oculi eius sicut columbe, bene appropriatur spiritui sancto, et hoc sunt super rivulos aquarum ad se lavandum ne appareat in eis aliquid immundum, que lacte sunt lote, vel munde et albe ad modum lactis; tales in columbe sunt [illegible] alie et plus [illegible] grossitas in oculis. Resident iuxta fluenta plenissima. Gene tue sicut areole aromatum. Est autem areola pratum [illegible] Ezechielis xvii de areolis germinis sui que delatant valde quia [illegible] semina pullulare [illegible] quia dicitur [illegible] delatam [illegible] et confortat et [illegible] quia sunt herbe aromatice. Dicit ergo: Gene tue sicut areole aromatum [illegible] sicut areole aromatice [illegible] delecta [illegible] ad videndum [illegible] a pigmentariis, id est [illegible] a bonis [illegible] aromata que [illegible] pigmenta. Labia eius lilia distillantia myrrham primam, sic est in hebreo [illegible] in hebreo [illegible] designat [illegible] et grossitas [illegible] tornatiles aurei; in hebreo [illegible] aureae [illegible] designatur [illegible] [illegible] aurei [illegible] plene hyacinthis, [illegible] talis in illis [illegible] eius eburneus, id est albus et politus distinctus saphiris [illegible] lapidibus preciosis [illegible] vestem [illegible] et vestem [illegible] in vestibus [illegible] et [illegible] nobilius [illegible] lapides preciosi [illegible] pectus [illegible] aqua [illegible] crura eius columne marmoree, id est fortia ad modum [illegible] super bases aureas, id est super pedes [illegible]

[illegible] in superficie de [illegible] portant nobiles de Hispania. Species eius ut libani, id est forma eius [illegible] libanus que est arbor alba [illegible] et valde [illegible] libanus [illegible] non [illegible] acceptum [illegible] electus ut cedri, id est statura eius recta ad modum cedri. Guttur illius suavissimum, id est albus politus et [illegible], et quia omnia [illegible] ad [illegible] innuitur [illegible] et totus desiderabilis, hic autem [illegible] hebreos et [illegible] de deo de quo [illegible] in deo [illegible] non [illegible] magis [illegible] et [illegible] ut [illegible] nomine [illegible] designet [illegible] magis [illegible] quia [illegible] magis quia omnia [illegible] ego de eo [illegible] Dilectus meus candidus et rubicundus [illegible] et [illegible] rubeus [illegible] electus ex milibus, id est [illegible] in hebreo [illegible] milibus [illegible] milia [illegible] milia [illegible] Caput eius aurum optimum, id est [illegible] [illegible] dignitas [illegible] Come eius [illegible] ut [illegible] quia sicut [illegible] capiti [illegible] ei sicut attributum [illegible] [illegible] sicut elate palmarum [illegible] nigre sicut corvus [illegible] [illegible] Oculi eius sicut columbe [illegible] que lacte sunt lote [illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible] [illegible] oculi [illegible] ad se per fidem et [illegible] sicut [illegible] [illegible] ego [illegible] habeo [illegible] [illegible]

samaritanis s[ed] p[er] fide[m] [illegible]
Sic areole aromatu[m] [illegible] sic ut areo
la aromatum stillat odor bonus i[n]
tactus olfactum ita ex ore Xp[ist]o [illegible]
[illegible] vocat[ur] que bone [illegible] labia
eius sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Capitulum VI

Dilectus me[us] [illegible]

[illegible]

qrn de puco albo et grosso dr [illegible] pul
cher maurulo [illegible] p oppo[illegible]
pulcritu[illegible]. Alit' et expo[illegible] de studiosis
i lege q' alibi [illegible] diuina [illegible]
[illegible] dr vitulus scrib[illegible] et dr [illegible]
is a nolac p[illegible] q dr aulte[illegible]
dinor[illegible] [illegible] puror [illegible]
tator [illegible] maiest[illegible] [illegible] a gla a
put tui [illegible] expo[illegible] ut [illegible]
[illegible] st virgine [illegible] ut dr [illegible]
[illegible] descende[illegible] ab
Abraham [illegible] ysaac et duo filij [illegible]
[illegible] et filij iacob [illegible]
[illegible] et octoginta [illegible]
[illegible] de noe usq ad Abra
ham [illegible] et ibi [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] descenden[illegible] ab abraham [illegible]
[illegible] Abrahe [illegible]
[illegible] descende[illegible] a noe et a
[illegible] et [illegible]
a [illegible] descendentiu[illegible] est [illegible]
[illegible] valde [illegible] Una e columba
mea [illegible] de [illegible]
elegi [illegible] sponsam [illegible]
desponsam p legem. Alit' [illegible]
[illegible] solum [illegible] fiet [illegible]
[illegible] in [illegible] ciuitat[illegible]
[illegible] et uillul [illegible] loca [illegible]
[illegible] ad [illegible] et ad audiend[illegible] legem
diuina[illegible] et dicebat[illegible] synagoge [illegible]
[illegible] synagoge
[illegible] et [illegible]
te iste erat in tali [illegible]
[illegible]
ut [illegible] vndecim [illegible]
[illegible] assistebat ei [illegible]
[illegible] deo [illegible] in [illegible]
[illegible] exposit[illegible] p vna [illegible]
sponsa et columba [illegible] tabe[illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et locis [illegible] ad dei [illegible]
electa et dr electa [illegible] vecte [illegible]
[illegible] q dr [illegible] ad [illegible]
[illegible] libera est
q e [illegible] viderunt ea filie [illegible]
[illegible] de [illegible] et aliis locis
et ciuitatibus iudee [illegible]
[illegible] dei q erat i [illegible] p q [illegible]
[illegible] de [illegible] tpe dauid [illegible]
dut [illegible] ista q [illegible] aurora
Que est ista que progreditur [illegible] sol[illegible] ma

[illegible] pulchra [illegible] et luna de nocte [illegible]
[illegible] die et nocte et p[illegible]
[illegible] pulchritudo [illegible] tpe dauid [illegible]
[illegible] diuini valde aug[illegible]
[illegible] ad [illegible] q no [illegible]
ante pulcrior tpe [illegible]
p die [illegible] a [illegible] q p nocte [illegible]
[illegible] q p aurora descendi
[illegible] et [illegible]
[illegible] tpe q [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] de [illegible]
diuinitatis [illegible] nebule [illegible]
[illegible] q [illegible] dni [illegible]
[illegible] i nebula p [illegible] spo
[illegible] descendi i ortum nucum [illegible]
[illegible] q erat [illegible] dei [illegible] ut
viderem poma conuallium i opera bo
[illegible] et viderem si floruisset vinea
[illegible] vinea [illegible]
[illegible] q floruit tpe
dauid et salomon et germinassent ma
la punica i sacerdotes et leuite [illegible]
q i margine [illegible] sa[illegible]
[illegible] alio[illegible] p q i [illegible]
[illegible] alij [illegible]
[illegible] de [illegible] mala punica [illegible]
[illegible] tpe vo salomonis [illegible] sa[illegible]
[illegible] q [illegible] Abyatar [illegible]
e sadoch [illegible] et [illegible]
[illegible] sacerdotes filius eleazari fili
aaron q [illegible] q de
[illegible] de [illegible] Nescivi [illegible]
[illegible] tpe salomonis [illegible]
ad captiuitatem babilonis [illegible] et
[illegible] q [illegible] q [illegible]
salomonis [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad ydolatriam [illegible] et
[illegible] due [illegible] colum[illegible]
[illegible] tpe [illegible] et [illegible]
se [illegible] iudam [illegible] q [illegible]
[illegible] captiuitate p [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Nescivi [illegible] et me [illegible]
dei [illegible] anima mea
[illegible] me [illegible] ad ydolatriam
[illegible] i [illegible]
[illegible] ad ydo
[illegible] ad [illegible]
[illegible] deum [illegible] ad [illegible] darum
[illegible] salomon [illegible]
p quadrigas aminadab p [illegible]
[illegible] regni iuda [illegible] q [illegible]
iuda [illegible] ebrayce et
[illegible] digni[illegible]

tu maris rubri hanc aliis tribubus fre-
mendantibus moysen sequi per mare in-
troitum dicitur, tribus iude constanter se-
cuta fuit ipsum, et aliis constantie de-
dit exemplum, tunc ut aminadab erat
princeps iude tribus qui cessisse est de e-
gipto cum naason filio suo qui mor-
tuo patre successit ei in principatu
in deserto, ebrei dicunt quod hic est litte-
ra quod sequitur, anima mea posuit me qua-
drigas populi principalis ita quod a-
minadab non est hic nomen proprium unum
sed sunt duo nomina significantia populum princi-
palem, et tunc est sensus anima mea, et volun-
tas mea quod sic vocatur frequenter in scriptura
eo quod movet alias anime potentias
ad agendum voluntas vero piscatiorum
populi ad ydolatriam propter quod fuit capti-
vatus ut dictum est, vel sic posuit me
quadrigas populi principalis, scilicet assiriorum
et babiloniorum qui ducebant filios israel
in captivitatem sic quadrigas onagrorum
reportes eius omnia summa tristitie
ad portum redeuntes hic significat perma-
nentia populi a reditu captivitatis babilo-
nis ad tempus christi unus tamen et successive
erat sed hic dicitur revertere revertere de
captivitate sunamitis sic vocatur
hic sponsa a civitate nomine sunam in
qua plures hospitati sunt eliseo
ut habetur iiij regum iiij, in ebreo sic
habetur revertere revertere sulamitis
et signat integram vel perfectam et si indi-
piata ad peccatum declina a stola
munitis integri vel perfecti id est revertere
ad statum pristinum perfectionis tue vel
melius ad statum integrum fidei tue
quia post reditum captivitatis babilonie
fuit populus israel in subiectione persa-
rum et grecorum et romanorum stetit
tamen fideliter in cultu unius veri dei
usque ad tempus christi. Et dicit hic quater revertere
quia primo redierunt de babilone cum zo-
robabel duce, secundo alii cum esdra
sacerdote, post esdre vero iij alii redi-
erunt sub neemia, quarto tempore iude
machabei populus qui persecutionem an-
tiochi fugerat ad loca deserta re-
diit ad civitates et loca sua habi-
ta victoria de ducibus antiochi

ut habetur primo machabeorum ij, ut intuea[n]t te
colere deum in terra iuda punitum quia
temporibus illis populus israel molestatus fuit
ab aliis populis propter quod oportebat eos
frequenter pugnare contra subditur quid vide-
bis in sunamite vel sulamite secundum litteram
ebraicam, nisi choros castrorum id est so-
cietates pastorum ad pugnam quia tempore
neemie in reparatione muri una manu
faciebat opus et altera tenebat gla-
dium et media pars populi erat armata
ad melius resistendum adversariis
neemie iiij, et post circa machabeorum
tempore populus israel fuit in bellis quasi conti-
nuis sicut patet in libro primo et secundo machabeorum vij

Quam pulchri sunt gressus tui. Descrip-
tus est decor sponsi et sponse
per statum veteris testamenti, hic consequenter
describitur per statum novi testamenti et
dividitur in duas partes quia primo perficitur sta-
tus inchoatus, secundo inchoati dilatatio ibi
vem dilecte mi, secundo tranquillatio dilatati
ibi quis te det, circa primum describitur sponsa
primo generaliter, secundo quantum ad partes speciali-
ter ibi iuncture, circa primum describitur
sponsa sub parabola mulieris corpore alte
tamen quod superius c. iiij quando ibi describit
sponse pulcritudinem incipiendo a superi-
oribus ad inferiora descendendo hic autem
econtrario ab inferioribus ad superiora
tendendo quia tempore veteris testamenti sponsa paulatim
a deo recessit et eciam tempore vero
novi de terrenis ad celestia erigitur et
ducitur, secundo primo parabola pulcre mulie-
ris perficitur, secundo exponitur, circa primum
primo sic dicit quam pulchri sunt id est valde
pulchri gressus tui in calciamentis, sed
consuetudine mulierum nobilium vel que
matrone et honeste incedunt et cal-
ciate pedibus quia in honestum est quod nu-
dus pes appareat, iuncture femorum tuorum
sicut monilia, per hoc designatur quod
omnia sint in iuncturis suis debite col-
locata ad ornatum corporis, umbilicus
tuus crater tornatilis id est rotundus et bene formatus et
accipitur hic umbilicus pro superficie ventris
in cuius medio est umbilicus, in ebreo
habetur umbilicus tuus letitia clau-
ni quod describitur pulchre dispositio ventris

tritici venter tuus sicut acervus tritici. i.
tritici fecundus in prole, vallatus liliis
i. decoratus materiali castitate. Duo ubera
tua sicut duo hinnuli capree gemel-
li, i. equalia tenera et candida lacte
pro prole nutrienda. Collum tuum sicut
turris eburnea, i. rectum ad modum turris
et album ad modum eboris. Oculi tui
sicut piscine in Esebon. secundum Hebreos est
bonum. non est hic nomen civitatis ultra Jorda-
nem de qua dicitur Numeri xxi. Ignis egressus
est de Esebon, sed est nomen commune significans
computacionem et est littera. oculi tui sicut pi-
scine in computacione. i. magne et pulchre
que sunt in porta. ipse porta filie mul-
titudinis, i. Jerusalem, que dicitur multitudo popu-
lorum quia erat plena propter tres propter civitatem
in duce piscine aquarum in Jerusalem civi-
tatem multum decorantes. sic oculi
pulcri et nudi multum decorant mu-
lierem. comparantur autem oculi piscinis aqua-
rum eo quod sunt aquei necnon quia si ledantur
in lacrimas resolvuntur. Nasus tuus sicut
turris Libani, i. rectus et bene factus
ipse sicut turris Libani que erat recta
et bene facta in extremitate terre pro-
missionis contra Damascum que erat inimi-
cus suorum qui frequenter fuerunt adversarii
in Judeorum. propter quod turris ibi situa-
ta fuerat ad defensionem terre multum
et eius decorem. Caput tuum ut Carme-
lus, i. supereminens corpori et bene factum
sicut mons Carmelus in terra promissio-
nis qui est frugifer et grossus. unde dicitur
gloria Libani data est ei, decor Carme-
li et Saron. Et come capitis tui
sicut purpura regis vincta canalibus
i. posita in canalibus ad lavandum pro
tinctura ut color sit magis vividus.
per hoc describitur pulcritudo capillorum
sponse in colore suo sicut purpura que
tingitur pannus [illegible] sit colorem
[illegible] Quam pulcra es.
Statura tua assimilata est palme. i.
recta et alta, et ubera tua botris
propter ubertatem lactis. Omnia predicta sunt
ad commendacionem sponse carnalis. per statuam
palme [illegible] ad litteram decor sponse spiri-
tualis [illegible] de qua dicitur Quam
pulcra es [illegible]
[illegible] in talaria [illegible] que

de pellibus mortuorum animalium fiunt pro
munditia pedis et munda quia munda
pedes sponse ad sanctum verbum
[illegible] Filia principis,
i. ecclesia que dicitur sponsa et filia Christi qui
est princeps regum terre. Juncture femorum
tuorum sicut monilia, i. conjunctio Judeorum
et gentilium in maiori causa et hic inde
tamen fabricatur est manu artificis. quod
quidem fecit utrosque unum ephesiorum. Umbilicus
tuus, per umbilicum per quem fetus in utero
nutritur et procreatur in quo anima nutritur
alit mater significatur fecunditas ecclesie
generans filios Christo et generans
generacione carnali sed spirituali: qui non ex sanguine
neque ex voluntate carnis sed ex Deo nati sunt. Venter
tuus sicut acervus tritici vallatus liliis
frustis. Duo ubera tua duo testamenta
ex quibus sugitur lac quo nutriuntur
et augmentantur filii in Christo regenera-
ti. i Petri ii. Quasi modo geniti infantes ra-
tionabile sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in sa-
lutem. Collum tuum, i. fides forma
tuta que coniungit corpus capiti suo
Christo. ephesiorum. Ipsum dedit caput
super omnem ecclesiam. Nasus tuus sicut ca-
pitur nasus hic iudicium discrecionis
quo spiritualiter discernit fideles ab infi-
delibus sicut nasus discernit inter odo-
res fetidos et suaves. Oculi vero sunt
[illegible] cognicio qua Christus cognoscit
fideles suos et eos vocat. ego cog-
nosco oves meas, quia dicitur sicut pi-
scine, quia plene sunt ut superius. Caput
tuum, i. huius capitis summitas que est
Christi divinitas ex quo capite fluunt
sensus et motus vite spiritualis per ipsum
[illegible] et cuius omnia membra ec-
clesie possidentur, sicut Carmelus qui est
mons fructibus plenus. Come
capitis sunt apostoli qui primo adheserunt
Christo capiti quia dicitur sicut purpura
regis propter amorem regis qui fuerunt suo
sanguine rubricati per palmam martyrii
[illegible] perdurit concludit quam pulcra es
[illegible] per fidem et quam decora [illegible]
[illegible] carissima, i. maioris precio
[illegible] redempta [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] dicitur quam magno precio emit
[illegible] in deliciis quia passio [illegible] aperuit portam
deliciarum paradisi sponse sue. Statura

tua assimilata est palme i. rectitudine iustitie
et altitudine contemplacionis devote. et ubera
tua botris per habundantiam lactis ad nu
tricionem filiorum populi christiani. Dixi ascendam
i. ascendere faciam perfectos in ecclesia in pal
mam i. in contemplacionis altitudinem. et apprehendam
i. apprehendere faciam sic sursum frequenter ex
positum est. ipsius fructus eius i. dulcedi
nem que sentitur a contemplacione altitudine sicut
palma fructus suos facit. et erunt ubera
tua sicut botri vinee ex habun
dantia lactis succo doctrine. contemplativi
enim in contemplacione hauriunt quod proximis per
doctrinam effundunt. sicut patet de paulo
post raptum et de multis doctoribus aliis
et odores tui i. fame doctrine tue
quasi... odor suavis
manifestatur in omni loco et bono
...
...
...
... et quod est valde plures dico
... dignum dilecto meo
... ego dilecto meo
...
... Veni
dilecte mi ...
...
...
...
...
...
...
...
... Veni di
lecte mi egrediamur in agrum per diffu
sionem fidei ... commoremur
in villis edificatis ... mane
surgamus ad vineam i.
ad ...
...
...
...
... ad vineam
...
fidelis gentilitas ...
...
ut ... videamus si flo
ruit vinea ...
... floruit ... gaudere
...
et glorificabat ... si flores fru
ctus parturiunt ...

verbum dei audiebat ... fructus bonorum
operum faciebant. si floruerunt mala puni
ca per mala punica ... rubicundo
plena ...
ecclesiam et ibi dabo tibi ubera mea i. doctrinam ve
... ad tuam gloriam ordinabo. Man
dragore poma sunt pulchra et odorifera et
valde rara. et per hoc ... excelle
ntes viri in ecclesia ... fame
per sanctitatem vite et fama doctrine ...
tes in ecclesia dei ... omnia poma
nova et vetera i. novi et veteris te
stamenti ... servavi tibi i. ... ad ho
norem tuum ordinavi ... quod dicit salvator
... omnis scriba doctus in regno celorum
similis est homini patrifamilias qui profert de
thesauro suo nova et vetera. viij

Quis mihi det te fratrem... hic ultimo de
scribitur ecclesie ... pacificae et
... post ...
pacis de ...
ibi ...
...
... sub arbore malo ...
... ecclesiam. ecclesie
et ... multe
... augustum ... ecclesie
a beato marcello ... stabi
lem ... et beatum marcellum depo
suit ad custodiam ... per quod ...
... petit pro pace ecclesie
... quis mihi det te fratrem
meum. ... sugentem
ubera matris mee ...
... sic intelligitur de ...
... caldaicam apud ebreos ...
... In illo tempore ... rex messias
... dicet ei filius
israel tu eris nobis ... fratrem ...
... lucrum ... ut inveniam te solum latria ...
... solum ...
... pater et filius et spiritus sanctus ... tres
... quarum
... solum ...
fructus ... foris ...
infidelium ... fuit ...
... constantinum qui ... ecclesiam
... fabricam ... romana
... ... celebrabatur ...
... et occultis ... infe
stacione paganorum. et neco ... despiciat

qr an[te] tpe Constantini multi q[ue]stiones
habuit eccl[es]ie et ministris ei[us] ut d[ict]um
e[st] s[ed] ipe lege a[d] eos p[ro]mulgata pro
hibuit h[ic] s[ed] / app[re]hendam te fidei de
uocione et ducam / i[n] p[re]dicab[us] meis fa
ci[am] te venire p[er] q[ue]d[a]m desid[eri]o[rum] bo[rum] ut i[n]
domum matris mee / i[d est] i[n] eccl[es]iam b[ea]te v[ir]
ginis consecrata[m] tal[is] et co[n]secrata ab a
li[is] s[an]c[t]is / q[ue] tota cedit ad honore[m]
b[ea]te virg[in]is cu[m] i[n] o[mni]b[us] eccl[es]ie h[ab]eat.
Ibi me docebis / i[d est] ducatio[n]e s[an]c[t]a mi[ni]
steria eccl[es]ie ministris sic p[atet] i[n] b[ea]to sil
uestro et i[n] aliis mult[is] s[an]c[t]is docto
rib[us] et pl[ur]ib[us] / et dabo t[ibi] poculum ex
vino condito / i[d est] ex deuocione fidelium
q[ue] placet d[e]o et xpo sic vinum bibentib[us]
d[ul]c[e] / et mustum malogranatorum me
or[um] q[uia] p[er] mustum q[uo]d e[st] vinum nouum i[n]
tell[ig]itur deuocio nouit q[ua]si fer[uen]s q[ue] fuit
completa t[em]p[o]r[e] Constantini cu[m] ex[em]pl[o] mult[i] mil
de deuocione recepit baptismum / leua ei[us]
sub capite meo / et d[e]xt[er]a illi[us] am
plexabitur me / ...
... ad sponsam
dilectam / et q[uia] h[uius]modi amicicie optima e[st]
desideranda et mirum ab[us]q[ue] ... eda
no[n] s[e]q[uitu]r / Adiuro vos filie ih[e]r[usa]l[e]m / i[d est] paci
de eccl[es]ia ut no[n] suscitetis / i[d est] q[ue] sponsa
obtinuit q[ui]etem pacis / no[n] faciatis aliq[ui]d
unde sponsus offendatur / et sponse ...
re[m]...ur / ut ...ad ... p[ro]p[ter]
dicit q[ue] e[st] ista q[ue] ascendit de deserto / i[d est] de
asp[er]itate persecucionu[m] tyrannorum deliciis
affluens t[em]p[o]r[e] Constantini et aliorum p[ri]ncipum
...pax et tranq[ui]llitas p[ro]p[ter]
persecucio[n]es magnas delicie reputant[ur].
Un[de] de p[er]secucio[n]e i[n] morte volu[n]tarie vig[ilan]t
...s[an]c[t]i viri in vita ...
...pace / et hester ... absolu
to ... vite silencio ...
... mortibus pace fruent[ur].
Innixa sup[er] dilectum suum / q[uod] d[icitu]r tu[m]
... co q[ui] in xpo tota
confidit / sub arbore / expone sponse de
... ad eum ... al
... legitur / ... eccl[es]ie
... potissime p[er] v[ir]tute[m] ...
... ut de sponsa / sub arbore malo sus
... v[ir]tute passionis et s[an]c[t]e crucis sue
suscitaui te / i[d est] i[n]uocaui te i[n] ...
... eccl[es]ia ... passionis
tua ... / et sci[endum] q[uod] hic malo
no[n] e[st] ... ut ... xpo

...tes hic de arbore vetita ade et
eue q[uia] in ebreo p[ro] istis duabus dictionibus
arbore malo po[n]itur ... malo
granatu[m] ... illa expositio p[re]ter eo
...
... malogranatu[m] q[uod] est arbor
fructifera ad designandum fructum eius
q[ui] e[st] in mu[n]da / ibi corrupta e[st] m[ate]r
tua / i[d est] synagoga q[ue] de m[ate]r dei voce
...in ... q[uia] in passione x[risti] cessa
uit legalia ... mortificata / ibi
violata e[st] genitrix tua / i[d est] p[re]tium est
... ad maiore[m] asserci[onem] in ebreo h[abe]t[ur]
Ibi parturiuit te m[ate]r tua / parturiuit
genitrix tua et h[aec] l[ite]ra v[ir]tutem ...
e[st] valde co[n]sona d[icitu]r in Jo[hannis] xix / sta
bat at[em] iuxta crucem m[ate]r ei[us] / gladius
doloris q[ui] ... tra[n]sfixit ...
dixit s[an]c[t]us Symeon Luc[e] ij / Et tu
... p[er]transibit gladius / e[st] ...
... parturiuit te m[ate]r
tua / i[d est] ut parturie[n]s doluit p[ro]pt[er] te p[ro]
... loq[ui]t[ur] de ... galat[as]
iiij filioli mei q[uo]s iteru[m] parturio done[c]
formetur xps in vobis / Ibi parturiuit geni
trix tua / i[d est] p[ro]pter ... ad ma
iorem expressionem / et q[uia] oracio eccl[es]ie no[n]
...
p[er] ... b[ea]te virg[in]is / ... sponsa co[n]fidens
de ist[o] suffragio p[re]catur a sponso / po
ne me ut signaculum sup[er] cor tuum
me p[er]fecte diligendo / q[uia] n[on] valde di
lig[itur] ... dicitur sic sigillum sup[er]
brachium tuum / me brachio tue p[ro]te
ctionis / q[uia] fortis e[st] ut mors dilectio
dura sicut infernus emulacio / q[uia] licet
dilectio tua sit ta[m] fortis / i[n] filiis eccl[es]ie
... q[ui] p[ro]pter te no[n] timent penam mor
tis ut[ique] de mart[iri]bus / tu emulacio / i[d est] p[er]
secucio tyrannorum ex inuidia et odio
procedens ... e[st] dura sicut infernus
... q[ui] indiget brachio tue p[ro]tectionis et
... lampades eius lampades
ignis atq[ue] flam[m]arum / i[d est] ... ut no[n] possit co[n]
... p[er]secucio[n]ib[us] tyrannorum no[n] sic
... q[ui]bus s[e]q[uitu]r ...
singula singulis ... dedit ...
... dilect[ion]e diuina ...
... q[uod] p[er] patre ...
... et
suplend[um] e[st] no[n] sic ... vitam

mauri[illegible] sustinendo. Et hoc est more lo-
quendi quod apud ebreos dicebatur
ubi os aqui supple ad litteram [illegible] sic
[illegible] posuit david dando premium
ei qui percussisset iebuseum et suplendo
est quod primum erat quod sicut ingi-
nuitate ut exprimitur [illegible] paralipomenon
[illegible] percussit iebuseum primus erat prin-
ceps et dux. Declinat ad istum ad in-
tellectum et [illegible] et distinctionem [illegible]
[illegible] bella [illegible] fortis [illegible]
sunt non est [illegible] vincere sine [illegible] valde
laboriosum est vincere [illegible] mortis [illegible]
pe est abnegare quod est valde [illegible]
[illegible] est abnegare [illegible] est in sma
[illegible] parte que [illegible] petit pacem [illegible]
[illegible] et [illegible] indiget [illegible]
[illegible] est [illegible] mori tamen ea indiget
[illegible] quam multo maior est [illegible]
[illegible] dei [illegible] [illegible]
plere desiderium sponse [illegible] largiendo
et dicitur [illegible] quod pro pace [illegible]
[illegible] ecclesie pacifice aplica [illegible]
nea fuit [illegible] similis [illegible] ibi [illegible]
[illegible] sponsi [illegible]
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] et [illegible] statu [illegible]
[illegible] humilis et abiecta [illegible]
[illegible] et [illegible] fuit usque ad tempora con-
stantini et verba non [illegible] libertate [illegible]
fidei [illegible] sacerdotes [illegible] fidei catho-
lice [illegible] tunc etiam non audebant
predicare publice [illegible] tamen [illegible]
[illegible] contempti [illegible] quibus [illegible] pro
[illegible] fidei se ultro offerebat morti
[illegible] per hoc intelligitur et [illegible] et
[illegible] opera [illegible]
[illegible] die [illegible] allocutio est
[illegible] principibus [illegible] sicut patet de con-
stantino quod beatum silvestrum [illegible] cum clero
suo [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] et sic fecerunt [illegible]
[illegible] principes et potestates per orbem
[illegible] murus est [illegible]
[illegible] fortis [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] eius [illegible]
[illegible] edificemus super eam
propugnacula argentea [illegible] per
[illegible] fidei principes ad defensionem
[illegible] in ebreo dicitur [illegible]
[illegible] palacium argenteum [illegible]
[illegible] per palacium [illegible]
[illegible] modo [illegible] intelligitur

regalis potentia et [illegible] argenteum [illegible] con-
stantinus et alii principes [illegible]
[illegible] argenteum [illegible] ostium
[illegible] est ostium per quod [illegible] ad
[illegible] compingamus eam [illegible] fortissimis
tabulis cedrinis [illegible] doctoribus [illegible]
[illegible] cedri [illegible] et vite [illegible]
et fidei [illegible] sic cedrus est arbor
alta valde et a vermibus non [illegible]
[illegible] et [illegible] si murus est [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et depressa [illegible]
ad statum [illegible] et magnum et
[illegible] etiam de [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in eius [illegible] murus [illegible]
[illegible] per potentiam principum [illegible]
ex dono dei [illegible] et verba mea [illegible]
sic precedentem [illegible] verba [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible]
[illegible] constantinum [illegible]
[illegible] libertate publice predicandi et do-
cendi et quod hec doctrina [illegible] ad
[illegible] et ad [illegible] fidelium
[illegible] sic turris de
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sic super alle-
[illegible] est de doctoribus [illegible]
Ego [illegible] coram eo [illegible]
[illegible] constantinum [illegible] die sui baptis-
[illegible] privilegium [illegible]
[illegible] sui [illegible]
[illegible] vinea [illegible]
[illegible] aplica [illegible]
[illegible] ad multiplicationem [illegible]
[illegible] vinea [illegible] etiam [illegible]
fuit pacifice [illegible]
[illegible]
[illegible] eam [illegible]
[illegible] roma [illegible]
[illegible] velle [illegible]
[illegible] roma erat [illegible]
Unde leo [illegible] in sermone de apostolis petro
et paulo [illegible] opus [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
tenebat [illegible] tradidit eam
custodibus [illegible] petro et eius suc-
cessoribus [illegible]
mille argenteos [illegible] con-
stantinus [illegible]
[illegible]
et [illegible] fideles

quos per fidem superat et ipse pacifi-
cus vinee per profectum ecclesie militantis
et magnas expensas fecit que per mille
argenteos hic designantur vel potest dici
quod hic ponitur singulare pro plurali, sicut mille
pro multis milibus sicut Exo. xx. [illegible]
misericordiam in milia [illegible]
Vinea mea coram me est. [illegible]
quasi loquendo de terra promissa ad patrem
de duo[bus] huius vinee quod est ipse Christus de
quo dominus fuit in terra promissa tradidit
eam custodibus. Nec credatur quod plus
tradictum dimisit ecclesie custodiam
ideo dicit vinea mea coram me est, id est ad
eam custodiam propius assisto per quod
Psalmo cxxvi. Nisi dominus custodierit ci-
vitatem frustra [illegible] quod de hac custo-
dia multo maiores gratiarum actiones debentur
Christo quam prelatis ecclesie. Ideo subdit
sponsa: Mille tui pacifici [illegible] tui pa-
cifici sicut contra [illegible] sunt [illegible] quod per
literam hebraicam que talis est: mille
tibi pacifici et [illegible] quod sic mille
est maior numerus quam ducenti sic maiores
gratie debentur Christo quam pacifico hic de
de conservacione ecclesie quam prelatis, qui sub
eo sunt custodes huius vinee et honor
exhibendus prelatis qui exercent [illegible] per
ducentenarium secundum dictum apostoli i Thimo. v. Qui
bene presunt presbiteri duplici honore
digni habeantur [illegible] at simp-
[illegible] punitur reddendo aut-
em [illegible] centuplum accipiet [illegible] Que
habitas hic ultimo ponitur finalis [illegible] que
fuit quod ecclesia de presenti miseria tolla-
tur et ad celestem gloriam transferatur quod fit
principaliter in presenti [illegible] ad sanctos qui
ad gloriam dei assumuntur. Et fiet quando
Christus iudicabit finaliter cum tradiderit
regnum deo et patri [illegible] Ideo hic
desiderando et petendo sponsum inducit
sponsa dicens: Que habitas in hortis fa-
[illegible] per orbem dispersis quod dicitur
orti plantati in domo domini in atriis
domus dei nostri florebunt ps. xci. quia
in eis fideles sunt plantati, et quia ad
[illegible] fructum arbores [illegible] ecclesias sunt
plantate. Ideo subdit amici auscultant,
id est angeli ad quorum consortium fideles
tui sunt transferendi et de tua salute
[illegible] desiderant audire tuas ora-
tiones devotas. Ideo subdit: Fac me audire
vocem tuam, id est tui desiderii expressionem
in oratione devota quia [illegible] perfectio spon-

sa dicit: Fuge dilecte mi per hanc fugam non
intelligitur recessus dilecti ab ea [illegible]
prout ego dilecto meo et ad me con-
versio eius per mutuam inhesionem insepa-
rabilem. Ideo supra viii. [illegible] nos sepa-
rabit a caritate Christi que est in Christo [illegible] Sed
per eam intelligitur velox translatio sponse
ad celestia que sponsa desiderat et petit
in orationibus suis ecclesia ut in officio
defunctorum et per talem modum expo-
nunt hanc fugam. [illegible] doctor [illegible]
exponendo tamen litteram ad eorum [illegible]
tum dicit quod plebs [illegible] ducta per hoc petit
liberari a captivitate ista in qua est
modo per messiam futurum. Hec expositio
fundatur super falsum fundamentum
ideo bene exponitur modo predicto ut sit sensus
Fuge dilecte mi, id est educ me tecum
de miseria presentis seculi assimilare ca-
pree, id est fac istud velociter super mon-
tes aromatum, id est transferendo me tecum
ad celos quos dominus montes propter exce-
lentiam celos meos in montes quos dicit
hic montes aromatum quia ibi est
summa perfectio electorum ad quam
nos perducat qui cum patre et spiritu
sancto regnat in secula seculorum Amen

Explicit cantica canticorum

Sequitur liber Sapientie